PAMÁTKY

STARÉ LITERATURY ČESKÉ

VYDÁVANÉ

MATICÍ ČESKOU.

ČÍSLO VIII.

ŘADA I., ODDÍL 2.

HRADECKÝ RUKOPIS.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO 153.

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

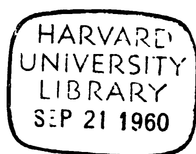
HRADECKÝ RUKOPIS.

VYDAL

ADOLF PATERA.

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

Knihtiskárna: J. Otto v Praze.

Hradeckým rukopisem nazýváme pergamenový rukopis v malé 12ce, který obsahuje sbírku staročeských veršovaných skládání a nalezen byl v předešlém století v Hradci Králové. Asi v letech 1787—1789 daroval tento rukopis děkan hradecký Klier slavnému slavistovi Jos. Dobrovskému a od něho se dostal rukopis do knížecí Lobkovické knihovny v Praze, kde se dosud chová pod číslem 334.*)

Desek rukopis již nemá, z předu jsou pouze dva pergamenové lístky. z nichžto na prvém jest zlomek latinské grammatiky a na druhém kousek latinského formuláře, z kterého jest i na konci rukopisu nepatrný zbytek. Formulář obsahuje listiny, jednající též o českých věcech, a jest velmi drobným a pěkným písmem psán, kdežto zbytek grammatiky psán větším písmem. Rukopis zavírá v sobě nyní 145 listů, na každé straně po 18, 19 neb 20 řádcích

*) Za ochotné zapůjčení rukopisu vzdávám své srdečné díky panu bibliotekáři prof. Dr. Ant. Gindelymu, který mi dovolil, že jsem mohl i při obtížných korrekturách rukopisu stále používati.

o jednom sloupci. Výška pergamenu jest 11cm. 3mm., šířka 8cm. 5mm.; výška sloupce 7cm. 6mm., šířka 6cm. Na postranních okrajích jsou listy propícháný ostrou rafijí, by se mohly řádky správně vyčárkovati, které jsou tence inkoustem vedeny a sice prvé tři a poslední tři vždy přes celou šířku stránky, kdežto ostatní jsou obyčejně na počátku a konci řádku kolmými čárami obroubeny, které jsou též přes celou stranu vedeny. Vrstev jest v rukopise třinácte, z nichžto 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10 a 13 jsou po 12ti a 3, 5, 9, 11 a 12 po 10ti listech a opatřeny jsou kustody (až na sedmou vrstvu). V prvé vrstvě se již nenalézá list druhý, a proto list 11tý (nyní 10tý) vypadává. Již při vydání prvého dílu Starobylých skládání r. 1817 nebylo tohoto listu, neb Hanka podává (str. 3—4) text jeho v závorkách, tedy doplnil ho dle nějakého přepisu staršího, o kterém však neudal, kde se nalézá.

Pergamen jest nestejný a po stranách od myší ohlodán, zejména 1 (až do textu), 8, 9 a 10 vrstva. Některé listy jsou děravy a sešívány, mnohé vlhkem sbortěny a poslední list roztržen.

Rukopis jest psán asi v polovici XIV. stol. písmem dosti pěkným a stejným až na 67b 1—5*) a 109b 13—19, které jsou sice týmž

*) První číslo znamená list, *a* stranu prvou, *b* stranu druhou a číslo na třetím místě řádek.

písařem psány, ale poněkud drobnějším písmem a, jak se zdá, jiným pérem. Listy 123^b—124^b jsou později připsány, nejspíše teprva na konci XIV. století. Soudě dle množství chyb a vynechaných slov a veršů, myslím, že náš rukopis jest přepis staršího rukopisu aneb spíše více rukopisů. Na některých stranách připsána jsou (nejspíše teprva v XV. stol.) po straně slova, kterými se upozorňuje na obsah, tak ku př. 10^b 2 a 3 menna, 13^b 17 a 18 nowí dyw atd. Písmo jest na některých stranách částečně setřeno, což platí zejména o prvé a poslední stránce. Prvá strana byla již před vydáním Starobylých skládání nějakou tekutinou polita, tak že nelze některých slov na ní přečísti a i následující listy (3—5) byly též tím poněkud dotknuty, ale písmo při tom neutrpělo. Poslední stránku Hanka v Starobylých skládáních (I. str. 128) ani neotiskl, udávaje, že jí není možná přečísti. Na některých stránkách byla mnohá písmena ano i celá slova, která byla nejspíše již částečně setřena, v našem století inkoustem občerstvována, jak to na př. nalézáme na l. 29^a 15—17; 47^a 1—3; 57^a 6—9, 11—13; 61^a 7—9; 93^b 6, 7, 17—19 a t. d. Inkoust místy sezrzavěl. Jsou-li při některých skládáních nadpisy, jsou vždy červeně od rubrikatora vepsány, iniciálka pak buď červeně neb modře. Na l. 106^b 15 zapomenul rubrikator vepsati iniciálku *S*.

Obsah rukopisu:

I. Na l. 1ᵃ—29ᵃ 14 jest *legenda o sv. Prokopu* v 1112 verších. Jak z obsahu samého vysvítá, byl skladatelem jejím beze vší pochyby některý mnich řádu sv. Benedikta z kláštera Sázavského, který žil asi na konci XIII. aneb na počátku XIV. stol. Legenda tato není veliké ceny básnické a oplývá vnitřními odpory a nesrovnalostmi a děj pak epický jest roztrhán. Pramenem skladateli nebylo latinské pokračování Kosmových letopisů Sázavského mnicha, ale spíše některá latinská legenda o sv. Prokopovi, skládaná podle těchto letopisů a tradice, zachované o něm v klášteře Sázavském. Již r. 1789 dne 3. list. vyslovil se Jos. Dobrovský o tom ve svém listě k Durichovi (viz rukopis Musea 4. H. 7) takto: „Procopii vitam latinam, quam Bollandistae ediderunt, et cujus multa apographa vidi et tractavi in manuscriptis sec. XIV. ex bohemico compilatam seu, ut praefatio quibusdam exemplaribus praefixa habet, ex slavonico (utique bohemo-slavico) opinabatur is, qui Praefationem istam conscripserat. Sed omnino falsum est, nam si ex Bohemico vertisset, non potuisset — magna ex parte — retinere integras periodos et verba eadem, quae leguntur in Continuatore Cosmae Sazaviensi. Neque bohemica vita rhytmica ex Sazaviensi confecta est, sed ex latina illa sequiore et multum foedata fabulis, in quarum numero est et illa de canonicatu Procopii

in ecclesia Wissehradensi et studio seu schola linguae slavonicae celebri in eadem ecclesia. De rosario, quod *páteř* vocat poeta rhytmicus, non recordor, utrum quaedam legantur in latina Procopii vita". A Fr. Palacký psal o tom takto (Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber 1830 pag. 51): „Die gereimte böhmische Legende vom hl. Prokop, wie es scheint im XIII. Jahrh. verfasst, ist eine blosse Erweiterung dessen, was der Mönch von Sazava von dem ersten Gründer seines Klosters geschrieben; denn man hat keinen hinreichenden Grund anzunehmen, dass beide aus einer gemeinschaftlichen ältern Quelle geschöpft haben sollten, und die Legende schmiegt sich sichtbar an den Text, und selbst an manche Wendungen unsers Chronisten an." Nejpodrobněji pojednal o legendě sv. Prokopa Jul. Feifalik r. 1859 ve svém článku „Studien zur Geschichte der altböhmischen Literatur I. pag. 1—19 a II. pag. 13—14" (Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe der kais. Akademie der Wiss. in Wien. Band XXX, pag. 414—430 a Band XXXII, pag. 310—311). Již roku 1795 bylo několik veršů z této legendy vytištěno v Durichově „Bibliotheca slavica" pag. 16—17, 46—47, celá pak legenda vydána ponejprv r. 1817 od Hanky v Starobylých skládáních, díl I. str. 1—51, ale tak chatrně, jak to byl učinil na př. se Svatovítským zbyt-

kem české Alexandreidy (viz Zbytky str. IV) a s českými glossami žaltáře musejního (1 H. 1). Některé chyby opravil a verše, které byl vynechal, otiskl v díle II. na str. XXXIX a XLI. Podobně nedbale vydal Hanka i ostatní skládání našeho rukopisu. Podruhé byla vydána legenda o sv. Prokopu r. 1845 ve „Výboře z literatury české", díl I. sl. 181—212 a po třetí r. 1873 v „Pramenech dějin českých", díl I., str. XXVI. 349—359. Úryvky z naší legendy nalézáme též vytištěny v čítankách školních Čelakovského a J. Jirečka.

II. Na l. 29ª 15—51ᵇ 2 nalézá se *Pláč Marie Magdalény* a obsahuje 1008 veršů. Pramenem českému básníku byla Origenova „Homelia super evangelium secundum Iohannem feria V. post pascha de planctu beatae Mariae Magdalenae". Teprva mezi tiskem rukopisu podařilo se mi dopátrati se tohoto originalu, který též v dodatcích str. 438—449 a sice dle rukopisu c. k. universitní knihovny v Praze (XIII. E. 14ᶜ) fol. 239ª sl. 2—250ᵇ sl. 1 otiskuji, doplňuje ho v závorkách dle Pařížského vydání r. 1604 „Origenis Opera omnia, pars II. pag. 291—294." Latinský pergamenový rukopis (XIII. E. 14ᶜ) jest psán asi r. 1303 a darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty, dcery českého krále Otakara II. Český básník drží se své předlohy místy doslovně, ale obyčejně rozvinuje široce myšlénku, která byla v origi-

nale jen krátce vyslovena. Báseň tato byla dosud otištěna jen jednou a sice v Star. Skl. díl II. (1818) str. 1—47.

III. Na l. 51^{b} 3—61^{b} 10 jest *Pláč svaté Mařie* a obsahuje 429 veršů. Báseň tato patří do cyklu tak zvaných velikonočných her, o kterých u nás r. 1863 pojednal Dr. I. J. Hanuš ve svém spise „Die lateinisch-böhmischen Oster-Spiele des XIV.—XV. Jahrhunderts“. I této básně podařilo se mi najíti original a sice v pergamenovém latinském rukopise c. k. universitní knihovny v Praze (XII. D. 10) na listě 30^{a}—34^{a}. Rukopis tento jest z r. 1319 a byl taktéž darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty. Latinský original jsem otiskl v dodatcích na str. 450—452. Počátek básně jest podoben jednomu verši (cap. I. v. 12) Jeremiášova pláče. *Mone* F. J. Schauspiele des Mittelalters. Karlsruhe, 1846 Band II. pag. 362—366, otiskl též „Planctus beatissimae virginis, dei genitricis Mariae“, který se v desíti slokách úplně shoduje s naším latinským originalem (XII. D. 10). Český básník dosti pěkně a veršem plynným rozvedl svůj original. Zachovaly se nám ještě jiné dva „Pláče panny Marie“, a oba v zdejší universitní knihovně, prvý (z rukopisu XIV. G. 17) vydal P. Šafařík v Časopise Musea 1848 II. 266—269, druhý „Plankt nebo žaloščenie matky božie u veliký pátek“ (z ruk. XVII. F. 30) I. J. Hanuš ve svém Malém vý-

boře (1863) str. 56—60. Obě tyto básně jsou teprva asi z konce XIV. stol. a jsou kratší a zcela rozdílny od „Pláče“, zachovaném v Hradeckém rukopise, který byl vytištěn jen jednou a to r. 1818 od Hanky v Star. Skl. díl III. str. 61—81.

IV. Na l. 61[b] 10—74[b] 19 nalézá se *Devatero radostí svaté Maŕie* v 555 verších. Vzorem byla českému básníku zajisté některá z latinských básní, obsahujících „Gaudia beatae virginis Mariae“, jichž veliké množství v rukopisech středověkých se nalézá, viz ku př. některé u Mone, Lateinische Hymnen des Mittelalters Band II. (1854) pag. 160—170. Nelze se tedy domýšleti, že by Petr Suchenwirt byl sloužil za vzor českým „Devatero“ aneb „Sedmero radostem“, neb jeho spisovatelská činnosť patří hlavně teprve do druhé polovice XIV. stol., kdežto „Devatero radostí“ bylo zajisté skládáno v prvé polovici XIV. stol. Že se vyskytá některá podobnosť v Suchenwirtových „Siben frewd Marie“ *) a v českých „radostech“, lze si objasniti jen stejnými vzory latinskými. „Devatero radostí“ otištěno bylo r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 1—27.

V. Na l. 75[a] 1—94[a] 11 jest *Umučení Páně* v 654 verších. Básník čerpal především svoji látku z evangelia sv. Matouše, ačkoliv ne vý-

*) Peter Suchenwirt's Werke aus dem XIV. Jahrh. Herausgegeben von A. Primisser, Wien, 1827 p. 123—142.

hradně, používaje i zprávy ostatních tří evangelistů. Verše jsou nestejné, někdy velmi dlouhé, jinde opět zcela krátky. *Umučení* bylo vytištěno jen jednou a to r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 27—61.

VI. Na l. 94ª 11—120ᵇ 3 nalézá se *Desatero kázanie božie* a obsahuje 1194 verše, tedy jest nejdelší básní v našem rukopise. O tom, jak oblíbena a rozšířena byla tato mravoučná báseň, svědčí zajisté též to, že se nám zachovalo několik zbytků jejích z různých rukopisů.

1. Nejstarší zbytky jsou dva pergamenové listy (druhý z nich jest necelý), které nalezl policejní rada Köhler v Zhořelci a roku 1841 poslal Fr. Palackému. Tyto listy nalézaly se na deskách a byly velmi neopatrně odloupnuty, tak že tím písmo mnohých míst bylo setřeno. Prvou zprávu o nich podal nám znamenitý slavista ruský I. I. Srezněvský ve svém dopise k Hankovi, vytištěném v Časopise Musea 1840 str. 406, kde též se nalézají otištěny verše 211—228. Zbytky tyto jsou již rozděleny na verše a zachovaly se nám v nich verše 150—230, 391—417 a 431—457. Mezi prvým a druhým listem chybí dva listy a dolejší část druhého listu utržena (t. j. 13 veršů). Písmo zbytků těchto jest pěkné, stejné, z prvé polovice XIV stol. (asi z let 1325—1340), tedy starší Hradeckého rukopisu, neb se v nich zachovalo mnohem více nepřehlasených *u* než v tomto.

2. Jiný zbytek Desatera byl roku 1861 nalezen v rukopise (XI. F. 3) c. k. universitní knihovny v Praze a chová se tam nyní pod sig. XVII. J. 17, č. 5. Zprávu o něm nalézáme v Časopise Musea 1861, svaz. II., str. 115—116 a v „Sitzungsberichte d. k. böhm. Gesell. d. Wiss. in Prag 1861 I. pag. 74—75". Jest to jeden necelý list, obsahující 62 verše, a psán jest písmem tučným asi na konci XIV. stol. Písmo jeho jest částečně setřeno, neb byl neopatrně odlepován od desky. Některá slova v něm natřel Hanuš vodičkou Giobertiho, ale ta tak zmodrala, že jich částečně již nelze přečísti. Zachovaly se nám v tomto zbytku verše 922—932, 956—971, 983—1013 a 1022—1025, avšak v jiném pořádku, než jaký jest v Hradeckém rukopise, a sice v tomto: v. 1022—1025, 956—971, 922—932, 983—1013.

3. Jiný rukopis Desatera podařilo se mi najíti lonského roku v knihovně kapitolní na hradě Pražském na konci papírového rukopisu ve fol. (N. 17) a sice na listech 152ª sl. 1—157ª sl. 2, avšak není bohužel dopsán, neb se zde končí veršem 1101 (dle Hrad. ruk.). Jest to chatrný přepis staršího rukopisu, neb oplývá chybami, a psán jest písmem dosti pěkným asi na konci XIV. století. Varianty z tohoto rukopisu jakož i z druhých dvou otiskl jsem zcela věrně pod čarou na str. 264—353, užívaje při tom následujících skratků: **K.** = kapitolní ruko-

pis, **Zh.** = Zhořelecké zbytky a **U.** = universitní zbytky.

4. Na konci Desatera v našem rukopise jest ještě *Malé Desatero* (verš 1159—1196), které se nalézá též na listu druhém rukopisu „Žaltáře Wittenberského“ a otištěno bylo roku 1880 v Památkách staré literatury české, číslo 7: Žaltář Wittenberský str. VI.—VII. Varianty z tohoto malého Desatera jsou otištěny na str. 352—356 pod skratkou **W.**

Skladatelem Desatera byl nejspíše kněz, který, rozbíraje veškerá boží přikázaní, kárá ostře a vtipně poklesky a nemravy své doby. Některé příklady bere z gest Romanorum (viz o tom Časopis Musea 1862 str. 367), z nichžto jsem na ukázku jednu povídku v dodatcích na str. 453—454 otiskl, a sice ze sbírky vydané od Österleye (Gesta Romanorum von Hermann Österley. Berlin 1872 pag. 325—327): De inexecrabili dolo vetularum.

Desatero otištěno bylo nejprve roku 1817 v Star. Skl. díl I. str. 52—107 a potom roku 1845 ve Výboře z literatury české, díl I. sloupec 231—264. Úryvky z něho jsou též v Jirečkově Anthologii z literatury české doby staré.

VII. Na l. 120ᵇ 4—123ᵃ 11 jest *Zdrávas Maria* a obsahuje 124 verše. Soudě dle všeho myslím, že měl nejspíše český básník i této básně nějaký latinský vzor před sebou. Hlavní obsah její jest sedmero radostí panny Marie,

avšak nezdá se, že by se byla báseň tato zachovala celá, neb jsou některé radosti vynechány. Nalézá se ještě v rukopise papírovém v kapitolní knihovně na hradě Pražském (D. 84) na listě 84^{b}—86^{a} asi z konce XIV. století. Tištěna byla jednou a sice r. 1817 v Star. Skl. díl I. str. 107—113.

VIII. Na l. 123^{b} 1—124^{b} 7 jest *Svatý Jan apoštol* v 40 verších. Tyto verše jsou nejchatrnější v našem rukopise a byly do něho vepsány teprv asi ke konci XIV. stol. Na konci jich připsáno (124^{b}) částečně od téhož písaře, který psal předcházející verše, toto: Skonaua ſye modlitwa dobra. — Pomny nenechy nykoly toho — Przirozũu myloſt wzdy — To neyſu me knyhy bohda nynye atd. Vytištěn byl *sv. Jan* v Star. Skl. díl II. (1818) str. 47—49.

IX. Na l. 125^{a} 1—130^{a} 11, 132^{a} 12—138^{b} 13 nalézají se *Satyry* a sice: a) na l. 125^{a} 1—128^{a} 15 *o ševcích;* b) na l. 128^{a} 15—130^{a} 11 *o konšelech nevěrných;* c) na l. 132^{a} 12—133^{b} 6 *o zlých kovářích;* d) na l. 133^{b} 7—134^{b} 12 *o sladovníciech;* e) na l. 134^{b} 12—136^{a} 2 *o lazebníciech;* f) na l. 136^{a} 2—137^{a} 17 *řezník;* g) na l. 137^{a} 18—138^{b} 13 *o pekaři.* V těchto satyrách vyličují se a na posměch obracejí vady a nepřístušnosti rozličných stavův a řemesel. Básník užívá rozličných srovnání a dotvrzuje mínění své obyčejně nějakým příkladem. Tištěny byly třikráte: nejprve r. 1805 v Tomsově spise „Ueber

die Veränderungen der čech. Sprache pag. 67—72, 74—84", potom r. 1818 v Star. Skl. díl II. str. 117—144 a konečně r. 1845 ve Výboře z literatury české díl I. sl. 211—228.

X. Na l. 130ᵃ 11—132ᵃ 12 jest *bájka o lišce a o žbánu* a obsahuje 97 veršů. Jest to jediná bájka, která se nám ze staré literatury české zachovala a o které můžeme snad tvrditi, že jest českého, t. j. slovanského původu. I v ruské literatuře nalézá se bájka podobného obsahu a byla vytištěna u „А. Н. Аѳанасьева, Народныя русскія сказки, выпускъ" III. (1860) str. 24, kde se též (str. 111) přirovnává k naší české. Jest to nejlepší báseň v našem sborníku a vydali ji: *Puchmayer* ve svém Sebrání básní a zpěvů, sv. I. (1795) str. 147—148; *Tomsa*, Ueber die Veränderungen etc. (1805) pag. 72—74; *Hanka*, St. Skl. díl I. (1817) str. 202—206, Výbor z literatury české díl I. (1845) sl. 227—230; Světozor 1868 (s illustracemi) v příloze k čís. 11tému; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1872) str. 482—483 (necelou), jakož i Čelakovský a Jireček ve svých čítankách.

XI. Na listě 138ᵇ 13—146ᵇ 19 nalézá se báseň *o bohatci* v 345 verších. Prvých 48 veršů shoduje se zcela s počátkem básně „o nebezpečném času smrti" aneb o smrtelnosti, která se nám ve třech přepisech zachovala, a sice: Nejstarší jest asi z konce XIV. stol. v kapitulní knihovně na hradě Pražském v papírovém

rukopise (D. 48) l. 31^b—35^a, druhý v c. k. universitní knihovně v papírovém rukopise (XVII. F. 50) l. 40^a—45^a asi z r. 1409 aneb 1410, a třetí podařilo se mi najíti v kapitulní knihovně v papírovém rukopise v 4° (O. 39) l. 94^b—99^a teprv asi z konce XV. stol., který jediný má nadpis (o nebezpecznem czaſu ſmrti). Varianty těchto tří přepisů (v. 1—48) otiskl jsem na str. 412—417, užívaje při tom následujících skratků: **K.** pro prvý, **U.** pro druhý a **O.** pro třetí přepis. Vytištěn byl *Bohatec* r. 1817 v Star. Skl., díl I. str. 113—128.

O celém rukopise nalézáme prvou tištěnou zprávu u *Dobrovského*, Geschichte der böhm. Sprache (Neuere Abhandlungen der k. böhm. Gesell. d. Wiss. Band I. 1791 pag. 331—332), kteroužto zprávu s nepatrnými změnami a krátkým dodatkem o pravopise a jazyku rukopisu našeho vytiskl Dobrovský r. 1792 ve své „Geschichte der böhm. Sprache und Literatur“ pag. 91—92. Roku 1818 pojednává Dobrovský opět jen krátce o našem rukopise v „Geschichte der böhm. Sprache und ältern Literatur pag. 124—126.“ O některých básních našeho rukopisu pojednal krátce K. *Ninger* ve článku: „Epické básnictví duchovní v době předhusitské“ (Poutník od Otavy. Roč. II. sv. 1, č. 4, 6, 10, 14 a 20), a roku 1872 o obsahu celého rukopisu nejmenovaný (—s) v článku „Rukopis Hradecký“ (Hradečan. Roč. II. č. 21—25).

Zbývá nám ještě zmíniti se, že kromě Slovníka naučného“ nalézáme krátkou zprávu o Hradeckém rukopise ještě v následujících spisech: *Jungmann*, historie literatury (1825), str. 28, vyd. II. (1849), str. 29 a 31; *Hanuš*, Dodatky a doplňky k Jungmannově historii I. (1869), str. 8 a 11; *Sabina*, Dějepis literatury československé (1866), str. 153 atd.; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1859), str. 103 atd., vyd. III. (1869), str. 111 atd.; *Jos. Jireček*, Rukověť k dějinám literatury české, díl I. (1875), str. 260, a jiné.

Pravopis našeho rukopisu vykazuje se některými zvláštnostmi, které krátce vylíčiti se pokusíme.

1. **c** se píše:

a) nejčastěji *cz:* Czo (1^a 2), chczy (1^a 2), odiediczyewi (1^a 3) atd.

b) často pouhé *c:* doſpiewayuce (10^b 14), chodiece (10^a 16), poruczieguce (9^b 12), wiece (3^b 17, 4^a 18) atd.

c) čtyřikrát *cſ, cs:* mocs (13^b 16, 82^a 2), nocs (88^b 12), rucſye (79^b 1).

d) dvakráte *z*: Cztwrtynazt (70^a 3), wdruhemnazte (73^a 17).

2. **č** se označuje:

a) obyčejně *cz:* czyny (1^b 5), czynyl (1^a 9), czys (1^a 4), czlowiek (1^b 4), wczechach (1^a 6) atd.

b) někdy *c:* cſo (11ᵇ 6, 15ᵇ 13, 26ᵇ 10, 27ᵇ 8, 28ᵃ 16, 31ᵇ 7 atd.), a jednou *cz ſ*: czſtwrtka (127ᵇ 12).

3. **ě** se píše:

a) buď *ıe* aneb *ye:* dıety (1ᵃ 1), dıedıczyewı (1ᵃ 3), dıegy (1ᵇ 14), ſobıe (1ᵇ 15); knyezıe (3ᵇ 6), ſye (1ᵃ 5), wıernye (1ᵃ 8) atd.

b) pouhým *e:* Hanenye (60ᵇ 19), napllneney (53ᵇ 9), ſnem (94ᵃ 5) atd., a u zájmena třetí osoby po *n* skoro pravidelně nalézáme pouhé *e*: otneho, knemu, wnem atd.

4. za cizí *f* nalézáme psáno:

a) nejčastěji *ff:* uffala (33ᵃ 3), uffaſe (31ᵃ 16), uffatı (49ᵇ 14), zuffawſy (42ᵇ 9) atd.

b) někdy *f:* falſowatı (134ᵇ 8), yozef (46ᵃ 10), yozefu (62ᵃ 18), kayfas (75ᵃ 17).

c) někdy *ph:* ıozeph (44ᵇ 9), yozeph (93ᵇ 15, 94ᵃ 4), yozepha (65ᵇ 1), kayphas (75ᵇ 11 a 17, 83ᵃ 15, 83ᵇ 17, 84ᵃ 11), Seraphımı (74ᵃ 4).

5. **h a ch** píše se dosti správně *h*, *ch;* jen jednou chybně za ch psáno h: vbrzıechu (10ᵇ 12).

6. **i, í** se označuje buď *ı*, *í* aneb *y*: dıedıczyewı (1ᵃ 3, 4), napolı (1ᵇ 2), narodıl (1ᵃ 6), czys (1ᵃ 4), chczy (1ᵃ 2), ſtarzy (1ᵃ 1) atd., pak jednou ý: Snýmyz (15ᵇ 17), a jednou *íj:* miloſrdenſtwíȷ (74ᵇ 9). Je-li tečka nad *i*, tedy jest buď nahodilá aneb později připsána: poyczil (8ᵃ 16), miloſtı (37ᵇ 15), zabil (145ᵇ 13). Teprva

v básni „*sv. Jan*“ (123^b—124^b) počíná se objevovati častěji tečka nad *i*.

7. **j** a dvojhlásky **ia, ie, iu** se píší:

a) obyčejně *g*: gaz (1^a 2, 11), Genz (1^a 5), geſt (1^a 6, 1^b 8), gıch (1^b 2) atd.
b) často *gı*, *gy*: gıedenye (4^a 1), gıelen (6^b 18), pokogıe (3^b 17), gyey (7^b 12) atd.
c) taktéž často *ı*: boıowaſſe (5^b 12), ıako (3^a 12), ıeho (3^b 4), ıemu (5^a 8) atd.
d) mnohdy *y*: doſpıewayuce (10^b 14), ẏeho (1^b 6, 4^a 4, 18) Swoy (1^a 6) atd.

8. **k** se píše pravidelně *k*, jen v cizích slovech dvakráte *c*: benedıcta (17^a 3), Magnıficat (67^b 14).

9. Místo novočeské samohlásky **l** nalézáme obyčejně *ll*: napllneno (9^b 8), pllnyl (1^a 8, 9^b 4), pllny (13^a 8), pllwalı (53^a 6) atd.; někdy však *l*: oſlnuwſe (57^a 11), peklny (26^a 15, 16), plny (17^a 3), ſlzam (36^b 3), ſlzyla (30^a 14), myſlczy (30^b 17), a jednou *ıl*: pılnoſt (63^a 19). Jednou psáno chybně: gmyella (72^a 12).

10. Místo novočeské samohlásky **r** přichází nejčastěji *rr*: drrzıelı (5^a 1), drrzıeſſe (1^b 18), prrwych (1^b 19), utrrpıenye (4^b 13, 5^b 15) atd.; vedle toho často též *r*: nayprwo (15^b 4), prchem (13^b 4), ſmrt (15^b 12), ſrdcē (8^a 2) atd.

11. **ř** se píše:

a) pravidelně *rz*: dobrzıe (1^a 7), Mıſtrzy (3^a 2), przıklady (1^b 5), ſtarzy (1^a 1) atd.
b) jednou též *rſ*: prſıſtupıwſy (126^a 7).

12. **s** se označuje:

a) obyčejně samým *ſ*: Slyſte (1^a 1), ſlowenſkem (1^a 4), ſtarzy (1^a 1), ſwu (1^a 10) atd., na konci slova pak až na slovo *toſ* (116^b 1) vždy *s*: yakos (14^b 10), les (6^b 11), nas (14^b 15), wes (1^b 10) atd.

b) často *ſſ*: czaſſye (3^a 1), czaſſow (4^b 1), czeſſkeho (1^b 9), czeſſkey (1^a 17), ſſwateho (3^b 9) atd.

c) několikrát *z*: getzemany (80^a 19), ztrawu (90^b 11, 135^a 5), ztrawıczye (125^a 15), ztrawnıe (6^a 4), ztrawny (134^b 14), zwıezy (75^b 8).

d) třikráte *zſ*: nezſtala (47^b 4), nezſtyde (30^b 6), zſmyſla (98^a 19).

e) jednou *ſz*: Cſznu (102^b 7).

13. **š** se píše:

a) pouhým *ſ*: duſ (74^a 1), Slyſte (1^a 1, 12), uſlıſyte (1^a 9, 10), wſaky (1^b 4), wſak (1^b 12) atd., a na konci obyčejně *s*: bydlıs (7^a 18), ymas (4^b 11), zadas (4^b 10). Tečka nad *ṡ* ve slově *Tupaṡ* (141^a 15) jest pozdějšího původu.

b) aneb *ſſ*: bıeſſe (3^a 10), cztıeſſe (3^a 8), drrzıeſſe (1^b 18), gmyeſſe (1^b 17) atd.

14. **šč** se označuje *ſcz*: Geſcze (3^b 12), luczıſcze (6^b 17, 7^a 12), puſczy (5^a 15, 19) atd.

15. Za **t** vyskytá se v těchto slovech *th*: bethlemu (69^a 12), bethlemye (69^a 14, 70^a 5), nazareth (62^a 16), nazaretha (62^a 14). V následujících místech *h* při *t* znamená snad měkkosť: azth (130^a 7), bythı (60^a 9), krythı (103^b 3),

napllnythy (77^a 2), Tath (72^a 11), wſyethkach (99^b 18), zahynuthy (9^b 17).

16. **u** se píše:

a) obyčejně samým *u*: ſwu (1^a 10), uſlyſyte (1^a 9), uzyway (1^b 5) atd.
b) na počátku slov často *v*: vbrzıechu (10^b 12), vczyny (11^a 7), vſſwateho (3^b 9) atd., a velmi řídce ve středu slov: dvſſry (93^b 16), wſtvpugy (95^a 16), zywemv (127^a 16).

17. **v** se označuje:

a) obyčejně *w*: dıedıczyewı (1^a 3, 4), powıedıetı (1^a 3), ꝑkopowı (1^a 5), ſlowenſkem (1^a 4), wam (1^a 2) atd.
b) pětkrát *u*: deuate (117^b 1), yedua (31^b 16), ſkoual (132^b 5), ſuu (86^a 12), uywrrhu (126^b 9).

18. **y**, **ý** se píše:

a) samým *y*: Kdyz (1^a 10), Slyſte (1^a 1), ſwaty (1^a 8), wy (1^a 1) atd., jednou *ŷ*: myloſtıwŷm (14^a 5).
b) málokdy *ı*: kdız (6^b 10), ſkrıtı (6^a 13) atd.

19. **z** se označuje:

a) obyčejně *z*: gaz (1^a 2, 11), kazny (3^a 5), rozplodıl (1^a 7), zakon (1^a 7) atd.
b) často *ſ*: roſkaza (34^b 14), weſdy (31^b 4, 36^a 13, 37^a 1), wſkrzıeſenye (29^a 17), wſteklı (28^b 1), ſwyczyegıe (10^b 1) atd.
c) dvakráte *zz*: zzıeda (107^b 4, 108^a 8).
d) jednou *ſz*: ſztyela (124^a 16).

20. ž se píše:

a) nejčastěji pouhým *z*: bozy (1b 7), Genz (1a 5), Kdyz (1a 10), ſbozy (1b 2) atd.

b) často *ſ* a *s*: czys (1a 4), czis (15a 10), yeſto (5b 2, 3, 7a 18, 8a 12, 8b 2) atd.

Tečka nad *ż* ve slově żwati (128a 13) jest pozdějšího původu.

Měkkosť není ještě všude označena, zejména na konci slov nikdy mimo th, dotčené výše pod č. 15, ku př.: bazn (19a 14), kazn (19a 13), len (20a 17), ohen (26a 15), ſnatek (16a 3) atd.

Dvojení samohlásek se vyskytá několikráte:

aa = á: prawaa (52b 4),

ee = é: utieſſytelee (37b 2).

Kromě toho objevuje se zdvojování samohlásek *a*, *o*, *u* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v těchto slovech: kaapoſtolom (76a 7, 79b 16), ſaapoſtoly (81b 11); kooffierzie (98a 10), woopatſtwíu (25b 2), wootczy (51b 2), kuutieſſenyu (36a 16), ſuuſylym (39a 17), zuuher (28b 19), zuuſtawenye (40a 8).

Též se počíná objevovati vstavka **u** před **o**, a to zejména ve slově *Buoh*, které přichází 72krát se vstavkou a pouze 11krát bez ní, a pak ve slovech *buozie* a *puol* (po třikrát). Mimo to se nalézá *uo* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v následujících slovech: kuoczaſſu (131a 9), ſuocztem (53a 10), ſuotpuſczenym (46a 14), wuoczy (55b 9), zuobycziegie (48a 10).

Skratky nalézáme v rukopise tyto:

1. ā, ê, ē, ō, ū, ȳ = am, an, em, en, om, on, un, ym: gmā (60a 8), kānamy (128a 10), nā (37a 11, 59a 8, 144b 18), wā (21a 3, 84a 14), hābu (108a 15), Krzıeſtāſkym (65b 11), māſtyrzem (16b 11), māzelſtwıe (102b 19), pohāſtwo (74b 16); andıelē (121a 15), czſnē (103a 14), duchē (121a 1), horzē (30b 5), krzızē (91a 14), lıdē (94a 13), Muzıē (67b 7), nê, nē (1a 17, 53a 15, 70b 16, 130b 9), nēž (69a 14), owſē (24a 15), placzē (36a 18), ſlowē (82b 14), ſrdcê (8a 2), ſwē (30b 13, 117b 17), ſynē (66a 19), wſē (24a 13), wſıē (49a 4, 110b 18, 145a 18), zlatatkē (69a 16); yēz (138b 16), Mēno (10b 13), moczē (133a 18), ſpaſē (99a 2), uczēnyku (92b 7), vmorzē (93a 18); dōny (137a 19), natō (136b 2), Potō (7b 13), wtō (34b 19, 48b 15, 80a 19, 80b 1, 128a 19), zıdō (87a 12); ſkōczıe (81a 18); wıerdūk (133a 3); bozȳ (6b 12), dobrȳ (96a 7, 119a 12), mnohȳ (93b 3), muſſȳ (10a 11), nȳ (43a 10, 46b 2, 89b 14, 92a 1, 100a 16), otluczȳ (39b 6), ponyeȳ (130b 19), ſbozȳ (142a 16), slawnȳ (74b 1), ſwatȳ (58a 18), ſwȳ (66a 19, 81a 12), welıkȳ (26b 14), zgıewenȳ (51a 11, 66b 9).

Na l. 11a 7 nadepsána chybně nad *e* skratka: knēmu.

2. l' = el: archangl'y, angl'y (74a 7).

3. ꝑ = pro: ꝑblud (45b 6), ꝑbudy (146b 14), ꝑkop (10a 1, 26b 4), ꝑkopowı (1a 5), ꝑkraſu (105a 18), ꝑmluwı (57b 12), ꝑſbozıe (145a 13).

4. p̊, t̊ = pra, tra: kup̊wu (129ᵃ 2), p̊wu (90ᵇ 9), p̊wym (115ᵃ 4), up̊wichu (137ᵇ 9); przieproſt'nye (49ᵃ 1).

5. tˢ = tr: Miſtˢ (76ᵇ 4).

6. Ihs (latinská skratka) = Ihesus.

Okrouhlé (rotunda) *r* vyskytá se pořídku, na př. poko*r*ne (3ᵇ 4), mo*r*awſky (16ᵇ 14), poko*r*nye (17ᵃ 2) atd.

I *jazyk* našeho rukopisu nasvědčuje tomu, že obsah jeho není sepsán ani složen jedním básníkem, ale že jest přepis starších rukopisů různých dob, který si nejspíše některý mnich spořídil, přepsav si do svého sborníčku ta česká skládání, kterých se mohl dopíditi a která se mu líbila. Proto se nám v některých skládáních zachovalo více archaismů, v jiných opět méně. Zejména to platí o přehlasování **u** v **i**, které se jeví skoro v každém skládání jinak. Nejvíce původních *u* zachovalo se v *Umučení* a sice asi 89 *u*: 94 *i*; pak následují skládání, co se poměru *u* k *i* dotýče, v tomto pořadu: *Maria Magdalena* asi 64 : 127, *Radosti* asi 34 : 67, *Pláč sv. Mařie* asi 17 : 47, *Desatero* asi 38 : 213, *Prokop* asi 17 : 104, *Satyry* 8 : 70, *Bohatec* asi 2 : 20, *Liška* asi 1 : 16, *Zdrávas* 0 : 16, *Jan* asi 0 : 6. I cizomluvy, které přicházejí v některých skládáních našeho rukopisu, svědčí o různých skladatelích. Zajímavo jest též kladení předložek za slovem, ku kterému patří, na př. czo dle (88ᵇ 1), mne mieſto (92ᵇ 4).

Zároveň s *inhed* (33ᵇ 19, 34ᵇ 6 atd.) přichází již *hned* (11ᵃ 5, 54ᵇ 8, 57ᵇ 12 atd.), jakož vedle *jmám* čteme též *mám* atd. I jiných zvláštností jazykových jest v našem sborníku hojnosť, avšak každý soudný čtenář najde jich sám při bedlivém čtení.

Co se verše v našem rukopise dotýče, ten vyjma Umučení Páně, jest obyčejně dosti pravidelný, osmislabičný a rýmovaný, ačkoli mnohý verš pro nesprávnosť a libovůli přepisovačovu často utrpěl a byl porouchán. Aby rovného čísla slabik ve verších dosáhli, užívali básníci našeho rukopisu mimo jiné též toho, že odmítali samohlásky v dosloví a sice:

a) j' za je: kteray (37ᵃ 10), kterey (37ᵃ 19), mılay (41ᵇ 8), Kteray (46ᵃ 8), welıkay (46ᵇ 17), Zey (48ᵃ 16), totoy (142ᵃ 1), Ktoy (145ᵃ 2, 145ᵃ 4).

b) bıes za bıeſe: 30ᵇ 11 (dvakráte), (31ᵃ 13, 31ᵃ 18, 31ᵇ 12, 32ᵃ 14, 43ᵇ 3, 44ᵇ 3, 66ᵃ 14); gmıes za gmıeſe: 31ᵃ 2.

c) l' za lı: Kdel (38ᵃ 16), budel (39ᵃ 10), Kdel (41ᵃ 6), kteryl (52ᵃ 12), Budetel (53ᵇ 6), chczetel (116ᵃ 9), chczewıel (125ᵇ 5).

Cena básnická u většiny skládání, které se v našem sborníku nalézají, jest zcela nepatrná a místy pouhé rýmování, jakž jsem to již byl o legendě sv. Prokopa podotkl.

Poněvadž hlavním cílem vydání tohoto jest podati původní text se vší možnou věrností,

pokud toho právě tiskem dosíci možná, napodobeny tiskem kromě skrácenin všeliké chyby originalu a opravy jich zcela tak, jak je v originale nalézáme od písaře rukopisu samého aneb od souvěkého rubrikatora. Opravy staly se obyčejně buď v samém řádku aneb nad řádkem a jen dvakráte pod řádkem (18[b] 19, 106[a] 19), a místo, kam vynechané písmeno neb slovo patří, opatřeno mnohdy skobkou (^). Na listě 94[b] ř. 4—6 se písař nejspíše zmýlil a proto vyškrábal, co byl již napsal, a psal opět na témž místě znova. Avšak nalézají se v našem rukopise mnohé opravy z XV. století, kterými mnohdy nějaký čtenář starší formy předělával na mladší. Tak na př. *kzywu* předělal ve *kzywemv* (127[a] 16), *upıl kzywu bohu* v *upı°‸l kzywu*[emv] *bohu* (133[b] 5), *chczu* v *chczij* (140[b] 8), *proczze* v *proczcz*, vyškrábav *e* (141[a] 3), *woczíu*, *wlıczu*, *woboczıu* v *woczíj*, *wlıczíȷ*, *wobıczı* (144[a] 2) atd. Neporozuměv dobře rukopisu opravil mnohá slova chybně, na př. do *Obozıe* (142[a] 16) přidal chybně *z*: *Ozbozie; otneho* (143[a] 12) četl chybně co *onıeho* a nadepsal *t* atd.

Od téhož opravovatele pochází nejspíše větší díl rasur, které jsem dal vytisknouti v závorce ležatým písmem. Pod slovy aneb písmeny, která jsou v rukopise přeškrtnuta a což nelze bylo tiskem napodobiti, jsou vytištěny vodorovné čáry. Též udělal písař pod písmenem, které se nemělo čísti, tečku, ku př. ſhluczıaẹ

(26ᵃ 5), prrwęu (29ᵇ 17), kazå (101ᵃ 6), tąbatı (130ᵃ 5) atd. Přepsal-li se, předělával napsané již slovo v jiné, na př. 93ᵇ 16: *dvffry* předěláno z *wvery*. Nepodařilo-li aneb zalilo-li se písaři některé písmeno, tedy je buď znova napsal aneb nadepsal na př. 106ᵇ 5 kaky (k nadepsáno). Některé opravy rukopisu pocházejí teprva z našeho století, tak na př. připsáno na l. 3ᵃ 9 po straně *ch* a v slově krato|wıle udělána kolmá čára, kde toto *ch* chybí; na l. 112ᵇ 4 a 5 připsána nad *s* v slově *sıedneš* skobka a *dnes* nově inkoustem občerstvováno atd.

Text v našem rukopise není rozdělen na verše, ale psán in continuo, a verše naznačil písař obyčejně tím, že počal verš velkým písmenem aneb opatřil konec jeho tečkou, což však na mnohých místech opomenul učiniti. Též mnohá písmena velká od malých těžko rozeznati, platí to zejména o písmenech **a**, **n**, **p**, **v**, **w**, **y**, **z**. Ale někdy napsal písař i uprostřed verše velké písmeno (na př. 54ᵇ 15, 84ᵃ 10) aneb učinil tečku (na př. 1ᵇ 8, 12ᵃ 6, 18ᵇ 1, 36ᵃ 11 atd.). Vlastní jména nepíše velkými písmeny kromě někdy na počátku verše. Pro lepší pohodlí čtenářů rozdělil jsem původní text na verše, naznačiv konec řádku kolmou čárou a otisknuv po straně číslo listův a řádků. Tučnější arabské číslo znamená pokaždé list, *a* vedle něho prvou stranu a *b* druhou stranu originalu, a čísla drobnějším písmem vytištěná značí řádky

stránek. Proto jsem nemohl na dvou místech napodobiti rozdělovacího znaménka, kterého užil písař, aby tím čtenář nebyl uveden v omyl, a sice jsou to následující místa: mrrtwe|zywy (74ᵇ 14), ſwe|dvſſry (93ᵇ 16). Při této příležitosti sluší připomenouti, že předložky jsou obyčejně psány dohromady s následujícím slovem. Jsou-li ve vydání původního textu některá slova neb písmena v závorkách, nelze jich bylo v originale z rozličných příčin přečísti a jsou dle domyslu doplněna.

Co se transkripce dotýče, o té bylo sice ve Sboru matičním projeveno přání, bych se řídil tak zvaným pravidlem o měkkém *e*, ale slavný Sbor zůstavil mi úplnou volnosť, bych jednal dle svého nejlepšího přesvědčení. Já však uváživ bedlivě a svědomitě vše, čeho bylo v příčině té potřebí, neuznal jsem za vhodné odchýliti se od užívaného ve Výboře z literatury české způsobu transkribování staročeských textů, kterým jsem se až dosud řídil ve svých článcích, uveřejněných v Časopise českého Musea. Své opravy chyb původního textu jakož i některé konjekturу položil jsem v transkripci vždy do závorky, chyby metrické však neuznal jsem za dobré opraviti z příčin, vyložených na str. XVII Zbytků rýmovaných Alexandreid staročeských. Též musím vyznati, že se mi nepodařilo všude dopíditi se pravého smyslu a mnohá místa v našem rukopise jsou mi nejasná, jak to ostatně i při mno-

hých jiných památkách staročeských zhusta se stává, a místa tato dají se opraviti a objasniti poněkud snad jen tehdáž, až se najdou správnější rukopisy těchto památek, které náš sborník obsahuje. Po straně u transkripce nalézající se čísla a jdoucí pořád od počátku až do konce každé básně znamenají počet veršů jednotlivých skládání v našem rukopise.

Konečně pokládám za svou milou povinnosť, vzdáti velectěnému panu professoru M. Hattalovi své nejsrdečnější díky za jeho laskavou a vydatnou pomoc, kterou mi ochotně prokázal zejména při transkribování rukopisu vůbec a při všech důležitějších konjekturách zvláště.

HRADECKÝ RUKOPIS.

1[a] Slyſte ſtarzy y wy dıety |
Czo gaz wam chczy | powıedıetı.
Odıedıczye|wı ſlowenſkem.
Czys | oꝑkopowı ſwatem.
Genz ſye | geſt wczechach narodıl.
Swoy | zakon dobrzıe rozplodıl.
zakon | ſwaty wıernye pllnyl.
awelıke | dıwy czynyl.
Otom dobrzye uſly|ſyte.
Kdyz ſwu (myſl tu) przylo|zıte.
Czo gaz (onem chczı wam dı)etı |
Slyſte wſychny (ktoz ch)tıe gmıety |
(O)tpuſtky ktom(u otplaty.)
(Ahrzı|e)chow zbaweny(e zaty.)
(Skut|ky) ſwate podle to(ho.)
(Vſ)lyſſyte | (d)ywow mnoho.
Czo geſt czy|(n)yl wczeſſkey zemy.
Itak onē | wknyhach cztemy.
Wgynych | zemyech kudy kolı.
1[b] Nawodach || take napolı.
Nachudych ktomu | nachudych.
Nagıch ſbozy y nahra|dıech.

Legenda o sv. Prokopu.

Slyšte staří i vy, děti,
co jaz vám chci pověděti
o dědicevi slovenském,
ciž o Prokopovi svatém,
jenž sě jest v Čechách narodil,
svój zákon dobře rozplodil,
zákon svatý věrně plnil
a veliké divy činil.
O tom dobře uslyšíte,
když svú (mysl tu) přiložíte.
Co jaz (o nem chci vám di)eti,
slyšte všichni, (ktož ch)tie jmieti
(o)tpustky, k tom(u otplaty)
(a hřie)chóv zbaveni(e za ty)
(skutky) svaté podle to(ho).
(Us)lyšíte (d)ivóv mnoho,
co jest činil v českej zemi,
i (j)ak o nem v knihách čtemy,
v jiných zemiech kudy koli,
na vodách, také na poli,
na chudých (i na bohatciech),
na jich sboží i na hradiech,

Nadknyezy ıpak nadzaky |
Znamenayto czlowıek wſaky. |
Geho czyny ıprzıklady.
Auzyway | yeho rady.
Racz nam toho ſpo|mahatı.
Synu bozy ıtwa maty |
Swaty prokop geſt. ſlowenſke|ho roda.
Nedaleko otczeſſkeho | broda.
Tu wes dobrzıe buoh | rozplodyl.
wnyeyz ſye ten ſwa|ty urodıl.
Awſak dobrzıe powıe|dıetı ſmyegy.
Tey wſy gmye | chotun .dıegy.
wnyeyzto bydl(e)|ſe ſtary kmet.
Ten ſobıe gm(ıe)|ſe mnoho let.
Swu zenu ſl(e)|chetnu gmyeſſe.
Snyzto ma(n)|zelſtwo drrzıeſſe.
Przatel ny | prrwych ny poſlednych.
2ª ale || [wſbozy wſe proſtrzıednych.
Iako ſalomun zadaſſe.
Tak ſye tyem manzelom ſtaſſe.
Tıto ſye boha bogıechu.
Azprawnye wzdy zıwı byechu.
Prokop otdyetınſtwıe ſweho.
By chowanye welmı czſneho.
Pobozye tworczy tuzyeſſe.
Swyetſku ſlawu potupıeſſe.
Pocze ſye czſnoſtmı trzpytyetı.
Welyke przyednoſtı gmyetı.
Mezı ſpoluwyeky ſwymı.
Obczowaſſe nrawy czſnymı.

nad knězi i pak nad žáky.
Znamenaj to člověk všaký,
jeho činy i příklady
a užívaj jeho rady.
Rač nám toho spomáhati,
synu boží i tvá máti!
Svatý Prokop jest slovenského roda,
nedaleko ot Českého Broda.
Tu ves dobře Buoh rozplodil,
v nějž sě ten svatý urodil.
A však dobře pověděti směji:
tej vsi (i)mě Chotúň dějí,
v nějžto bydl(é)še starý kmet.
Ten sobě jm(ie)še mnoho let;
svú ženu šl(e)chetnú jmieše,
s nížto ma(n)želstvo držieše,
přátel ni prvých ni posledních,
ale [v sboží vše prostředních.
Jako Šalomún žádáše,
tak sě těm manželóm stáše.
Tito sě Boha bojéchu
a správně vždy živi biechu.
Prokop ot dětinstvie svého
by chovánie velmi čsného,
po Bozě tvorci túžieše,
světskú slávu potupieše;
poče sě čsnostmi třpytěti,
veliké přednosti jmieti
mezi spoluvěky svými.
Obcováše nravy čsnými,

Wezdy ſye boha bogıeſſe.
Swoge rodıtele cztyeſſe.
(2b) Rozkoſı myeſta nedaſſe.
Wezdy upokorzye ſtaſſe.
Agak zrzyet nageho tyele.
Tak byeſſ ſbozny wmyſlı czele.
Wıducze to rodıtelı.
Iakeho ſynaczka gmıelı.
Wzachu mezı ſobu radu.
Chtyecz gey ſlatı kwyſſehradu.
Kmyſtru naſlowo wzatemu.
By gey uczıl czteny wſſemu.
Kdez ſlawne uczenye byeſſe.
Wſlowenſkem ıazyczye ktwyeſſe.
Tu prokop wuczeny lonye.
Czıtal wzdy ſſnahu wzakonye.
3a Akehdy tu] || wkratkem czaſſye.
Tomu pıſmu | 1 nauczı ſye.
Mıſtrzy ſye tomu | dıwıechu.
Mezy ſobu tak mlu|wıechu.
prokop dobrzıe upıſmıe | doſpıel.
Aweczſtı ıwkazny proſpıel |
Neb nykdy prazden nebıeſſe.
ne|bo namodlıtwıe nebo wknyhach | cztıeſſe.
Tak ſye uczyl welmy mı|le.
Netbal ıgedne kratowıle.
Dıw|ne owſem pokokory bıeſſe.
Ze | gyz kazdy to mluwıeſſe.
Tento | prokop tako geſt tych.
Gyz ıa|ko by byl owſem mnych.

vezdy sě Boha bojéše,
svoje roditele ctieše;
rozkoši miesta nedáše,
vezdy u pokoře stáše;
a jak zřieť na jeho těle,
tak bieš' sbožný v mysli cele.
Vidúce to roditeli,
jakého synáčka jměli,
vzachu mezi sobú radu,
chtiec jej sláti k Vyšehradu,
k mistru na slovo vzatému,
by jej učil čtení všemu,
kdež slavné učenie bieše,
v slovenském jazyce ktvieše.
Tu Prokop v učení lóně
čítal vždy s snahú v zákoně;
a kehdy tu] v krátkém časě
tomu písmu nauči sě,
mistři sě tomu diviechu,
mezi sobú tak mluviechu:
Prokop dobře v písmě dospěl
a ve čsti i v kázni prospěl;
neb nikdy prázden nebieše,
nebo na modlitvě nebo v knihách čtieše.
Tak sě učil velmi mile,
netbal i jedné krato(ch)víle,
divné ovšem po(ko)ry bieše,
že již každý to mluviešc:
Tento Prokop tako jest tich,
již jako by byl ovšem mnich.

Nykdy | (n)ewıdıelı by ſmal.
Any kdy ſdıe|(t)kamy wecz ghar.
Gedno pıel | (h)odyny nebo paterzıe.
Nıekde | (ſ)ukromye nebo wkorzıe.
Po|czıechu ſye kanownyczy dıwıtı |
Arzkucz czo chczemy uczynytı ||
3ᵇ wıdymy czlowıeka dobreho.
Ake|wſyey czſty podobneho.
Guzt geſt(ſ) | dobrzıe natey dobıe.
Przıtowarz|ıſſmy ho kſobıe.
Proıeho pokor|ne ponyzenye.
Snydu ſye wyſe|hrazſka knyezıe.
Bywſe wſıch|ny wtey radıe.
wkapıtole nawy|ſehradıe.
wzwolıchu gey ſluzeb|nykem.
Vſſwateho petra kanow|nykem.
Nerad tomu ſwaty pro|kop bıeſſe.
Neb tohoto ſwıeta | nenawıdıeſſe.
Geſcze by to bylı | uczynylı.
Ez by gey proboſtem | wzwolılı.
Ale ſwaty prokop w(ı)|da ſwıetſku leſt.
Potupı toho | przıebytka czeſt.
Igednoho po|kogıe nehledagıe.
wıece ſye | probuoh pokorzıgıe.
Nenoſyl | draheho odıenye.
4ᵃ Ny pıtıe dra||heho ny gıedenye.
Tehdy wſıch|ny kanownyczy.
Dıekan proboſt | ıtrzıednyczy.
Swateho prokopa | powyſſychu.
Knyezem yeho uczy|nychu.

Nikdy (n)eviděli, by smál,
ani kdy s die(t)kami več jh(rál),
jedno pěl (h)odiny nebo páteře
někde (s)úkromě nebo v kóře.
Počechu sě kanovníci diviti
a řkúc: Co chcemy učiniti?
Vidímy člověka dobrého
a ke všej čsti podobného.
Užiť jest dobře na tej době,
přitovařišmy ho k sobě
pro jeho pokorné ponížeffie.
Snidú sě vyšehrazská kněžie.
Byvše všichni v tej radě
v kapitole na Vyšehradě,
vzvolichu jej služebníkem,
u svatého Petra kanovníkem.
Nerád tomu svatý Prokop bieše,
neb tohoto světa nenávidieše.
Ješče by to byli učinili,
ež by jej proboštem vzvolili;
ale svatý Prokop, v(i)da světskú lesť,
potupi toho přiebytka česť.
I jednoho pokoje nehledaje,
viece sě pro Buoh pokořije,
nenosil drahého oděnie,
ni pitie drahého ni jedenie.
Tehdy všichni kanovníci,
děkan, probošt i třiedníci,
svatého Prokopa povýšichu,
knězem jeho učinichu.

Sta ſye potom welmy | wſkorzıe.
Sluzy mſy uwyſehraz|ſkem korzıe.
Swe pokory ne|promyenyl.
wıecze nez drzıew | probuoh czynyl.
Kanownykem | nawyſſehradıe bıeſſe.
Ale gy|ney promyenye chtıeſſe.
Arzka | czemu my ge tato czeſt.
Genz | czyny duſſy przıeleſt.
wıedıe ze | nenye bohu wzaczen.
Ktoz ſbozıe | myluye ten bude ztraczen.
Otom | byloby mnoho prawıtı.
Ale mu|ſymy toho ukratıtı.
Nebo geſt | wıece prawenye.
Oyeho mılo|ſtı y mluwenye.
4b Otdawnych || czaſſow to geſt myſlıl.
Kde by | kromye lıdı bydlıl.
Naleze mny|cha ſtareho.
Kewſyey czſnoſtı po|dobneho.
Ipoczıe yeho proſyty |
Chtıe tyze zakon noſſytı.
Tehdy | ten mnych duchowny.
wıda | ze geſt czlowıek rowny.
Ipoczıe | mluwıtı knemu.
Prawıe yako | kſynu ſwemu.
Rzka procz ty | zakona zadas.
aty welıku czeſt | ſbozym ymas.
Wſwateho bene|dıchta zakonye.
Muſſys gmıet(ı) | utrrpıenye.
Kromye przatel p(rz)|ıebywatı.
Swyma rukama d(ıe)|latı.

Sta sě potom velmi v skoře,
slúži mši u vyšehrazském kóře.
Své pokory neproměnil,
viece než dřiev pro Buoh činil.
Kanovníkem na Vyšehradě bieše,
ale jinej proměně chtieše
a řka: Čemu mi je tato česť,
jenž činí duši přelesť?
Vědě, že nenie Bohu vzácen,
ktož sbožie miluje, ten bude ztracen.
O tom bylo by mnoho praviti,
ale musímy toho ukrátiti;
nebo jest viece pravenie
o jeho milosti i mluvenie.
Ot dávných časóv to jest myslil,
kde by kromě lidí bydlil.
Naleze mnicha starého,
ke všej čsnosti podobného,
i poče jeho prositi,
chtě týže zákon nositi.
Tehdy ten mnich duchovný,
vida, že jest člověk rovný,
i poče mluviti k nemu,
pravě jako k synu svému,
řka: Proč ty zákona žádáš,
a ty velikú česť sbožím jmáš?
V svatého Benedichta zákoně
musíš jmiet(i) utrpěnie,
kromě přátel p(ř)ebývati,
svýma rukama d(ě)lati.

Swaty prokop gemu p(o)|wiedie.
arzka wſak gaz dobrzi(e) | wiedie.
Ze geſt to waſſe uſtaw(e)|nye.
yakoz ſwiedczy ſwate czte|nye.
5a Aby nycz wlaſtneho nie ney‖mieli.
Apoſluſſenſtwie drrzieli |
Abychom wſechno prodali.
Awe|gmie bozie rozdali.
Wteyto mie | proſbie nemeſkay.
Proſſym ſwa|ty mnye zakon day.
Tdy ſtary | mnych gſa wtey myerzie.
wida | gey wuſtawney wierzie.
pro | proſb ſwateho ducha.
poda ie|mu mnychoweho rucha.
Pak | dotawad ſnym tu bydlil.
Az ſye | dobrzie zakonu nauczyl.
Potom | gide doſweho kragie.
Taynye | ſobie bydla ptagie.
Neproto | aby przately widiel.
Gedno kde | by napuſczy ſediel.
Tukde by by|lo mieſto ſliczne.
abohu ſluziti | ſluſne.
I bra ſye dogedneho le|ſſa.
Sſſobu wſy potrziebu ne|ſa.
5b Takz pak potey puſczy ‖ chodie.
przibliizy ſye kgedney wo|die.
Ta woda ſazawa ſlowe.
Ye|ſto idnes podlaſter plowe.
Nech|tie przieſtu rzieku dale.
Shrrnu ſye | przigedney ſkale.

Svatý Prokop jemu p(o)vědě
a řka: Však jaz dobř(e) vědě,
že jest to vaše ustav(e)nie,
jakož svědčí svaté čtenie,
aby nic vlastného nejměli
a poslušenstvie drželi,
abychom všechno prodali
a ve jmě božie rozdali.
V tejto mě prosbě nemeškaj,
prosím, svatý mně zákon daj.
T'dy starý mnich, jsa v tej mieře,
vida jej v ustavnej vieře,
pro prosb(u) svatého ducha
poda jemu mnichového rúcha.
Pak dotavad s ním tu bydlil,
až sě dobře zákonu naučil.
Potom jide do svého kraje,
tajně sobě bydla ptaje,
ne proto, aby přátely viděl,
jedno kde by na púšči seděl,
tu kde by bylo miesto sličné
a Bohu slúžiti slušné.
I bra sě do jedn(o)ho lesa,
s sobú vši potřebu nesa.
Takž pak po tej púšči chodě,
přiblíži sě k jednej vodě.
Ta voda Sázava slove,
ježto i dnes pod (k)lášter plove.
Nechtě přes tu řeku dále,
shrnu sě při jednej skále.

Ta ſkala ſta|ſſe wtey chwılı.
Otkurzymye | zadwıe ınylı.
Wtey ſkale dya|blowe przıebywachu.
Amnoho | zloſtı ukazowachu.
Swaty pro|kop wıda gıch zloſt.
wſtupı pro|to uwıeczſy czſnoſt.
Protı hrzıe|chom boıowaſſe.
Atıem pſom ot|powıedaſſe.
Rzka nelzye wam | zde gmyetı moczy.
Kdyz my boh | raczy ſpomoczy.
Welıkeho utrr|pıenye bıeſſe.
Mnoho namodlı(t)|wıe amalo gıedıeſſe.
Gablecz|ka plana azeludy.
6a Apodmıeru || napıgal ſye wody.
Az poczıe | okolo ſebe planytı.
Adomek tu|dıez ſobıe ſtawıtı.
apnyewıe ta|ko kopaſſe.
Tu ſobıe ztrawnıe | utıezıewaſſe.
naleze naſkale | czyelu kru.
Tu poſtawı ſwate | marzıe kaplu.
Tu ſye modleſe | wedne wnoczy.
Az tomu mynu|chu mnozy roczy.
Nebıeſſe ıged|nomu czlowıeku znam.
Nykde | ho newıedıel gedno buoh ſam |
Ale nemoz ſye myeſto nahorzſe | ſkrıtı.
Takez ohen podkady bytý |
Proyeho welıke utırpıenye.
Vczy|ny buoh to zgıewenye.
Nechtıe | gho dele tagıty.
Chtıe geho krz|ıeſtanom zgıewıty.

Ta skála stáše v tej chvíli
ot Kúřimě za dvě míli.
V tej skále ďáblové přebýváchu
a mnoho zlosti ukazováchu.
Svatý Prokop, vida jich zlosť,
vstúpi proto u věčší čsnosť;
proti hřiechóm bojováše
a těm psóm otpoviedáše,
řka: Nelze vám zde jmieti moci,
když mi Bóh ráčí spomoci.
Velikého utrpěnie bieše,
mnoho na modli(t)vě, a málo jedieše:
jablečka planá a želudy,
a pod měrú napíjal sě vody.
Až poče okolo sebe planiti
a domek tudiež sobě staviti,
a pněvie tak(é) kopáše,
tu sobě stravně utěžieváše.
Naleze na skále celú kru,
tu postavi svaté Mařie kaplu,
tu sě modléše ve dne v noci,
až tomu minuchu mnozí roci.
Nebieše i jednomu člověku znám,
nik(t)e ho nevěděl, jedno Buoh sám.
Ale nemóž sě miesto na hoře skrýti,
takéž oheň pod kádí býti.
Pro jeho veliké utrpěnie
učini Buoh to zjevenie,
nechtě j'ho déle tajiti,
chtě jeho křesťanóm zjeviti.

Knyezie ge|muzto oldrzich diechu.
6b Sczwa low||czyͤ kterez koli biechu.
Ipoczie gym | wſyem mluwity.
Naktere chczemy | leſſy giti.
Weczye muſſymy nalow |
Kde chczmy lowiti pocziеti.
pokuſ|my weczye naſſazawſkey horzie |
Tu ſobie vmyſlichu wſkorzie |
wty my ſye leſſy gieti zada.
Po|giedmy tam tot geſt ma rada |
Kterziz koli przynem biechu.
wſich|ny gmu wtom powolichu.
Akdiz | ſye wten les webrachu.
Tu wſich|ny knyezye oſtachu.
Sta ſye bozȳ | powolenym.
Ze neoſta igedn(o)|ho ſnym.
Knyezy ſye zgiewi g(ie)|len kraſny.
weliky awelmy m(aſ)|ny.
Knyez oldrzich ſye nelekag(ie.) |
Awruku lucziſcze gmagie.
Za|ſtrzieliti gielen chtieſſe.
7a Genz || prziednym nedaleko tecziеſſe. |
Newelmy przіednym chwatagie |
yedno iako gmu rozum dawagie |
Aprziebiehna chwili malu.
Iſta|wi ſye nadtu ſkalu.
Nanyeyz|to ſwaty prokop dielaſſe.
wty | czaſſy dub oſſyekowaſſe.
zaſko|czy zaſſwateho prokopa nohy |
Aobratiw knemu rohy.

Knieže, jemužto Oldřich diechu,
sezva lovči(e), kteréž koli biechu,
i poče jim všem mluviti:
Na které chcemy lesy jíti?
Vece: Musímy na lov (jeti).
Kde chcmy loviti počieti?
Tu sobě umyslichu v skoře:
Pokusmy, vece, na sázavskej hoře.
V ty mi sě lesy jeti žádá,
pojeďmy tam, toť jest má rada.
Kteříž koli při nem biechu,
všichni j'mu v tom povolichu.
A když sě v ten les vebrachu,
tu všichni kněze ostachu.
Sta sě božím povolením,
že neosta i jedn(o)ho s ním.
Knězi sě zjevi j(e)len krásný,
veliký a velmi m(as)ný.
Kněz Oldřich sě nelekaj(e)
a v rukú lučišče jmaje,
zastřeliti jelen chtieše,
jenž před ním nedaleko tečieše,
nevelmi před ním chvátaje,
jedno jako j'mu rozum dávaje.
A přeběhna chvíli malú
i stavi sě nad tú skalú,
na nějžto svatý Prokop dělášе,
v ty časy dub osěkováše.
Zaskoči za svatého Prokopa nohy
a obrátiv k nemu rohy,

Mezy | rohy krziz gmiegieſſe.
Knyez | oldrzich to dobrzie widieſſe |
Inhed zruku luczifcze wrrze |
Akonye ſweho potrrze.
Wida | to zwierzie przied worne.
Am|nycha twarzy pokorne.
Ta|zatí knyez mnycha poczíe.
Aſ|hynſta ſye dolow boczie.
Kto | gſy yeſto nateyto puſczy bydlis ||
7b Kakot diegi aczo tu czynys |
Swaty prokop hned te chwile |
Otpowiedie gemu mile.
Yaz | bydlym wtom pokogy.
Hrzieſ|nyk a prokop my diegy.
Podza|konem benedichta ſwateho.
za|otplatu kralowſtwa nebeſkeho |
Knyez oldrzich ſkoczy ſkonye |
Swynu plaſcz hlawu poklonye |
Otcze zpowieday myehrzieſne|ho.
Proti bohu zawynyleho |
Swaty prokop gyey zpowieda |
Pozpowiedí pokanye da.
Potō | poczie knyez oldrzich mluwiti |
Arzka chcze my ſye pití.
Rozehl | ſem ſye biehem welikym.
Na|poymye weczye pitym twym |
8a Swaty prokop . gynehot pitie || neymam.
Nez tu wodu gizto | piem ſam.
Wzem giſticzy srdcê | wzdechna.
Swu ruku wodu | pozehna.

mezi rohy kříž jmějieše.
Kněz Oldřich to dobře vidieše;
inhed z rukú lučišče vrže
a koně svého potrže.
Vida to zvieře předvorné
a mnicha tváři pokorné,
tázati kněz mnicha poče
a s hynšta sě dolóv boče:
Kto jsi, ježto na tejto púšči bydlíš?
kakoť dějí a co tu činíš?
Svatý Prokop hned té chvíle
otpovědě jemu mile:
Jaz bydlím v tom pokoji,
hřiešník, a Prokop mi dějí,
pod zákonem Benedichta svatého
za otplatu královstva nebeského.
Kněz Oldřich skoči s koně,
svinu plášč, hlavu pokloně:
Otče! zpoviedaj mě hřiešného,
proti Bohu zaviniléhо.
Svatý Prokop jej zpovieda,
po zpovědi pokánie da.
Potom poče kněz Oldřich mluviti
a řka: Chce mi sě píti,
ro(z)žehl sem sě během velikým;
napoj mě, vece, pitím tvým.
Svatý Prokop: Jinéhoť pitie nejmám,
než tu vodu, jižto piem sám.
Vzem jistici, srdcem vzdechna,
svú rukú vodu požehna,

Podaw knyezy pıtı | kaza.
Napıw ſye oldrzıch otaza |
Dıwı ſye tak ſlechetne wyno | gmas.
nateyto puſczy kde ge | chowas.
Wemnozye ſem ze|myech byl.
Nıkda ſem lepſıeho | nepıl.
Tak ſye byeſe tu uczyny|lo.
Iako naoney ſwatbıe bylo |
Geſto bıeſſe hoſpodyn ſam.
Ta|kyze dıw uczynyl tam.
Kdyz | bıeſe wkana galılee.
Tu wen | wıerzıchu apoſtole.
Tehoze dı wu mılemu.
Poyczil proko|pu ſwatemu.
Znamenaw ol|drzıch dıwy przıewelıke.
8b Poczíe || to mluwıtı take.
Sberz okolo | ſebe bratrzıe wıece.
yeſto budu | ſtobu bohu ſluzıece
Chczy tuto kla|ſter uczynytı.
Sbozym ıdıedynamí | gey nadatı.
Swaty prokop to uſ|lyſſye.
Poſta malu chwılı tıſſye.
Czo | knyez oldrzıch mluwy nynye.
wz|wıedıew yeho vmyſlenye.
poczıe | mu ktomu radıtı.
By to raczyl | uczynytı.
Bohu naczeſt ıwſyem | ſwatym gıſtıe.
Agmenem ſwate|mu yanu baptıſtıe.
Knyez oldrzıch | przıgıe mıle radu.
Pak ſwaty | prokop da mu wnadu.

podav knězi, píti káza.
Napiv sě Oldřich, otáza,
divi sě: Tak šlechetné víno jmáš
na tejto púšči! kde je chováš?
Ve mnozě sem zemiech byl,
nikdá sem lepšieho nepil.
Tak sě bieše tu učinilo,
jako na onej svatbě bylo,
ježto bieše Hospodin sám
takýže div učinil tam,
když bieše v Kana Galilee,
tu veň věřichu apoštolé.
Téhože divu milému
pójčil Prokopu svatému.
Znamenav Oldřich divy převeliké,
poče to mluviti také:
Sbeř okolo sebe bratřie viece,
ježto budú s tobú Bohu slúžiece.
Chci tuto klášter učiniti,
sbožím i dědinami jej nadati.
Svatý Prokop to uslyše,
posta malú chvíli tiše,
co kněz Oldřich mluví nynie.
Vzvěděv jeho umyšlenie,
poče mu k tomu raditi,
by to ráčil učiniti
Bohu na česť i všem svatým jistě,
a jménem svatému Janu Baptistě.
Kněz Oldřich přije mile radu;
pak svatý Prokop da mu vnadu,

Kady by | wen zleſſa wygiel.
Apak knemu | zaſſye przigiel.
Poradiw ſye ſſwy|my pany.
Sgynymy take zema|ny.
Dielnyky whromadu ſhluczie ||
9a Idoſpie tiem dielem ruczie.
Keh|dyz ſye to dielo ſkona.
ptaw do|poſlednyeho ſhona.
Czoz tu bie|ſe trzieba koli.
Swateho proko|pa opatem wzwoli.
Swaty pro|kop chtieſſe ſye ſkryti.
Nechtie | rad opatem bytí.
Aknyez ol|drzich iwſye bratrzie.
Necza|kachu az dozaytrzie.
Swateho | prokopa zwolichu.
Apoſluſen|ſtwie knemu ſlibichu.
Stalo | ſye geſt to ſwieczenye.
Otſy|na bozieho porozenye.
Let po|tiſſuczy dewateho.
Podczieſſa|rzem gyndrzicha druheho.
O|patem gſa bratrzy zakonu | ucʒieſſe.
Aſam nayprrwe czí|nyeſſe.
9b Hoſti myle przigyma ſſe.
Praczným kzdrawi pomaha|ſe.
Aſſmutne utieſſiewaſſe.
Wſe | czoz probuoh uczynyti bylo.
To | gmu owſem bieſſe milo.
Pllnyl | rad bozie kazanye.
Zſwateho du|cha uſtawenye.
yeho ſlowo na|wſye ſtrany roſtieſſe.

kady by ven z lesa vyjel,
a pak k nemu zasě přijel.
Poradiv sě s svými pány,
s jinými také zemany,
dělníky v hromadu shluče,
i dospě tiem dielem rúče.
Kehdyž sě to dielo skona,
ptav do posledniebo shona,
což tu bieše třeba koli,
svatého Prokopa opatem vzvoli.
Svatý Prokop chtieše sě skrýti,
nechtě rád opatem býti;
a kněz Oldřich i vše bratřie
nečakáchu až do zajtřie,
svatého Prokopa zvolichu
a poslušenstvie k nemu slíbichu.
Stalo sě jest to svěcenie
ot syna božieho porozenie
let po tisúci devátého,
pod ciesař(stv)em Jindřicha druhého.
Opatem jsa, bratří zákonu učieše,
a sám najprvé činieše:
hosti mile přijímáše,
pracným k zdraví pomáháše
a smutné utěšieváše.
Vše, což pro Buoh učiniti bylo,
to j'mu ovšem bieše milo.
Plnil rád božie kázanie
z svatého ducha ustavenie.
Jeho slovo na vše strany rostieše

Awſady | napllneno bıeſſe.
Kterzyz kolı | to ſlyſſyechu.
Sewſıech ſtran kne|mu bıezıeſſe.
Dary ſwe gmu ob|ıetugıce.
Aumodlıtwu tye poru|czıeguce.
Hrrnyechu knemu ne|bozatka.
Prawıe ıako kſlepıczy | kurzatka.
Otpowıedagıcz ducha | zleho.
Aproſſyecze otczye ſwate|ho.
Aby gye raczıl przywynutı |
Nedal gıch duſſyem zahynuthy |
Chtıecze ſnym doſmrtı ſtatı.
10ª Awe||wſem yeho poſluchatı.
Swaty ꝓ|kop myle wſyechny przıgymaſſe |
Aſſlowo gym bozye kazaſſe.
Wſıch|ny gey lıde mylowachu
aſſnym by|dlıtı zadachu.
Ponydz geſt tu | opatem byl.
Klaſterſkeho nycz ge | nezyl.
Gedno ^czo^ ſwyma rukama wy|dıelal.
Toho yeſcze chudym udělal |
Tak byl otecz myloſtıwy
I nawſ|ıechny líutoſtıwy:
Otom bylo by | mnoho prawıtí.
Ale gyz muſſẏ | ukratıtı.
Chczy prawıtı oyeho | díwıech.
I ogeho ſwatych czınıech |
Czo geſt czynyl teho czaſſa.
Kdez | geſt wſıeczka lıdſka ſpaſſa.
Keh|dıſto ſkrzızy chodıece.

a všady naplneno bieše.
Kteříž koli to slyšiechu,
se všech stran k nemu běžie(chu),
dary své j'mu obětujíce
a v modlitvu (s)ě porúčejúce.
Hrniechu k nemu nebožátka,
právě jako k slepici kuřátka,
otpoviedajíc ducha zlého
a prosiece otce svatého,
aby je ráčil přivinúti,
nedal jich dušiem zahynúti,
chtiece s ním do smrti státi
a ve všem jeho poslúchati.
Svatý Prokop mile všechny přijímáše
a slovo jim božie kázáše;
všichni jej lidé milováchu
a s ním bydliti žádáchu.
Ponidž jest tu opatem byl,
klášterského nic je nežil,
jedno (co) svýma rukama vydělal,
toho ješče chudým ud(i)elal.
Tak byl otec milostivý
i na všechny lutostivý.
O tom bylo by mnoho praviti,
ale již musím ukrátiti.
Chci praviti o jeho diviech
i o jeho svatých činiech,
co jest činil t(o)ho časa,
kdež jest všecka lidská spása,
kehdyžto s kříži chodiece

azatrzy | dny ſye poſtiece.
Lid ſkrzizy cho|dil zpiewagie.
10b Podle rzymſke||ho ſwyczyegie.
Ktomu czaſſu zkragie | dalekeho.
Chtiecz widieti prokopa | ſwateho
Geden tudiez przyſſel bie|ſe
aten czlowiek menna ſlowieſſe |
Choditi ſſwatym prokopem chtieſe |
K tomu weliku zadoſt gmiegieſſe |
Prziſſed kſazawie poczie ſtati.
ana | przriewoznyka ptati.
Nebieſſe tu ige|den czlowiek.
yeſto by yeho przriewezl | wdiek
Kſwateho prokopa domu. |
newiedieſſo czo uczynyti tomu.
Mno|ho lody vbrziechu ſtogiechu.
Sſo|chory przywazany biechu.
Wty ho | doby hodynamy doſpiewayuce.
po|gidu ſſwatymy zpiewagice.
Swaty | prokop ibratrzie gyna.
Achwalece | hoſpodyna.
Vzrzie menna ſmut|nye ſtaſſe.
11a Akbohu ſrdcem wzdycha||ſſe.
Ze ſnym rad choditi chtieſſe |
Protoze takto mluwieſſe.
Proſwa|teho prokopa zaſluzenye.
Doprziey | my boze przriewezenye.
To powie|die wſwey truchloſti.
Hned ſye kne|nu czlunek zproſti.
Oſtawiw onen | prazden brzieh.

a za tři dni sě postiece,
lid s kříži chodil, zpievaje
podle římského zvyčeje.
K tomu času z kraje dalekého,
chtiec viděti Prokopa svatého,
jeden tudiež přišel bieše,
a ten člověk Menna slovieše;
choditi s svatým Prokopem chtieše,
k tomu velikú žádosť jmějéše.
Přišed k Sázavě, poče státi
a na přievozníka ptáti.
Nebieše tu i jeden člověk,
ježto by jeho převezl v diek
k svatého Prokopa domu;
nevědieš(e), co učiniti tomu.
Mnoho lodí u bře(h)u stojéchu,
s sochory přivázány biechu.
V ty doby, hodinami dospievajúce,
pojidú, s svatými zpievajíce,
svatý Prokop i bratřie jiná,
a chváléce Hospodina.
Uzře Menna, smutně stáše
a k Bohu srdcem vzdycháše,
že s ním rád choditi chtieše,
protože takto mluvieše:
Pro svatého Prokopa zaslúženie
dopřej mi, Bože, převezenie!
To pověděn v svej truchlosti,
hned sě k ne(m)u člunek zprosti;
ostaviv onen prázden břeh,

Vczyny knēmu | ruczy bıeh.
Przymczıe ſye knemu | uprzıemo.
to geſt otmnohych wı|dıeno.
Ktoz ſſwatym prokopem | bıechu.
Atakto knemu mluwıe|chu.
Kako tıe geſt ſyem bezweſla |
Lody przıeſwodu przıeneſla.
Mē|no gym wſyem otpowıedıe.
wel|my weſſele ſnymy chodıe.
Boh | uczynyl to znamenye.
proſwate|ho prokopa ̦ zaſluzenye.
Swaty | prokop tey chwale nechtıeſſe ||
11b Protoze takto mluwıeſſe.
Myla bra|trzy nedıwte ſye.
Awſak weczteny | czte ſſye.
Budetelı gmıetı myeru |
akbohu prawedlnu wıeru.
yakoz|to ıadro horczıczne.
Aproſytı czoz yeſt | ſlıczne.
Cſo chczete to obdrrzıte.
Trzıe|balı hory przıewratıte.
Takez ty | geſt toto nynye.
Buoh napllnyl | yeho zadanye.
Bud buoh zaduczy | pochwalen.
Nawıeky wıekoma | amen.
Poſluchayte wıece dıwow |
I geho przıeſſwatych czynow.
Sew|ſıech ſtran knemu bıezıechu.
apr|aczne knemu ſtıezıechu.
Swaty | prokop dnem y noczy.

učini k nemu rúčí běh,
přimče sě k nemu upřiemo.
To jest ot mnohých vidieno,
ktož s svatým Prokopem biechu
a takto k nemu mluviechu:
Kako tě jest sěm bez vesla
lodi přes vodu přenesla?
Menno jim všem otpovědě,
velmi vesele s nimi chodě:
Bóh učinil to znamenie
pro svatého Prokopa zaslúženie.
Svatý Prokop tej chvále nechtieše,
protože takto mluvieše:
Milá bratři, nedivte sě;
a však ve čtení čte sě:
Budete-li jmieti mieru
a k Bohu pravedlnú vieru
jakožto jádro horčičné,
a prositi, což jest sličné,
co chcete, to obdržíte,
třeba-li, hory převrátíte.
Takéž ti jest toto nynie:
Buoh naplnil jeho žádánie.
Buď Buoh žádúcí pochválen
na věky věkoma, amen!
  Poslúchajte viece divóv
i jeho přesvatých činóv!
Se všech stran k nemu běžiechu
a pracné k nemu stěžiechu.
Svatý Prokop dnem i nocí

Wſiem | ſpomahaſſe dnem y noczy.
Mezy | gynymy praczuymy przyweden | bıeſſe.
Ten wſobıe zleho ducha | gmıeſſe.
12a Ten ſye nawſechno trr|haſſe.
Przıehroznye zuby ſkrzıehta|ſe.
Szymagıe ſwe zuby ıpleczy.
Ch|tıe zewſiech lıdı uteczy.
Chodıechu | ſnym przıetele whluczye.
Aſwaza|wſe gemu ruczye.
Ankazdemu cho|dy lagıe.
Naſſwateho prokopa. wo|lagıe.
Prokope krzıwdu my czy|nys.
Ze mye wen ottudto pudıs |
wſak gaz tobıe nycz neſkozy |
Acz ſtıemto czlowıekem chozy.
Po|wıedıew to wdıebley zloſtı.
wzlo|my czlowıekemı bezmyloſtı.
Swa|ty prokop uzrzıew praczneho |
Vkrotı wnem ducha zleho.
Po|ruczy gey bratru czſnemu.
Aprzı|kaza mocznye gemu.
Snaznu | peczy onem gmıetı.
Poſtıecz ſye | nadnym klatwu pıetı.
Aſam ſye | namodlıtwu otda.
12b Swoy zıwot || utrrpıeny podda.
Tu nakolenczy | klekagıe.
Anaſſwych prrſſech. | padagıe.
Hlad mra donoczy ſye | poſtıe.
Chtıe zbawıtı zleho hoſtıe |
Czynye to wnoczy ıwedne.

všem spomáháše (boží pomocí).
Mezi jinými pracnými přiveden bieše,
(jenž) v sobě zlého ducha jmieše;
ten sě na všechno trháše,
přehrozně zuby skřehtáše,
sžímaje své zuby i pleci,
chtě ze všech lidí utéci.
Chodiechu s ním přietelé v hluce,
a svázavše jemu ruce,
an každému, chod(ě), laje,
na svatého Prokopa volaje:
Prokope! křivdu mi činíš,
že mě ven ottudto pudíš;
však jaz tobě nic neškozi,
ač s tiemto člověkem chozi.
Pověděv to v dieblej zlosti,
vzlomi člověkem bez milosti.
Svatý Prokop, uzřev pracného,
ukroti v nem ducha zlého.
Poruči jej bratru čsnému
a přikáza mocně jemu,
snažnú péči o nem jmieti,
postiec sě, nad ním klatvu pěti.
A sám sě na modlitvu otda,
svój život utrpění podda,
tu na kolenci klekaje
a na svých prsech padaje,
hlad mra, do noci sě postě,
chtě zbaviti zlého hostě,
čině to v noci i ve dne,

Ato | prawıe do teho dne.
Potom zakl|ew ducha zleho.
wyhna gey zczlo|wıeka czſneho.
To mnozı lıdye | wıdıechu.
Kterzyz kolı przıtom | bıechu.
Ze welmy ubrrzkem ſpıe|chu.
wzletıe nakoſtelnu ſtrzıechu |
Brrzo wnyuz ptak ſye ſwynugıe |
Letı precz ſye nelenugıe.
potom | pak nazemy pade.
Anacztwero | ſye rozpade.
Ten czlowıek by ow|ſem uzdrawen.
Bud wtom hoſpo|dyn pochwalen.
Geſcze wam | wıecze powıedıe.
Czo oſſwatem | prokopıe wıedıe.
13a Sta ſſye to || pak wyedny czaſſy.
vſſlyſſıewſſe | wſake hlaſſy.
Ande czrrtıe wolagıce |
Mezy ſobu to mluwıece.
Czeſſky | czlowıek nadnamy geſt.
Onemz | gſmy dawno kladly leſt.
Chtıecz | geho otſud wyhnaty.
Gyz ſye to | nemoze ſtatı.
Nebo gſa zawıſty | pllny.
Gmagıe knam newıerne | czyny.
wſe protı naſſemu ſboru |
Obſıedl zde nadnamy horu |
Nuze prokope wıezto brecz. |
Protıe muſſymy gıtı precz.
Swa|ty prokop pozehnawſye.

a to právě do téhodne.
Potom zaklev ducha zlého,
vyhna jej z člověka čsného.
To mnozí lidie vidiechu,
kteříž koli při tom biechu,
že velmi u brzkém spěchu
vzletě na kostelnú střechu;
brzo vňuž pták sě svinuje,.
let(ě) preč sě nelenuje.
Potom pak na zemi pade
a na čtvero sě rozpade.
Ten člověk by ovšem uzdraven.
Buď v tom Hospodin pochválen!
Ješče vám viece povědě,
co o svatém Prokopu vědě.
Sta sě to pak v jedny časy,
uslyševše všaké hlasy,
ande črtie volajíce,
mezi sobú to mluviece:
Český člověk nad námi jest,
o nemž jsmy dávno kladli lest,
chtiec jeho otsud vyhnati.
Již sě to nemóže státi,
nebo jsa závisti plný,
jmaje k nám nevěrné činy,
vše proti našemu sboru
obsědl zde nad námi horu.
Nuže, Prokope, věz to, breč,
pro tě musímy jíti preč.
Svatý Prokop požehnav sě,

Poſwatne rucho wzwlek naſſye. |
Biczik maly ſobie uczyny'.
Igide | tam dogieſkynye.
wſwogy ruku | neſſa ſwate.
Arzka wy ſyemye | proklate.
wy gſte hadoweho ro|da.
Gieſczerczieho ktomu ploda ||
13b Bozy moczy kazugy wem.
abyſte | ſly ottudto wen.
Niekterde napu|ſczy gdiete.
anykomemu neſkod|te.
Tdy czrrtie welikym prchem |
proraziece ſkalu wrrchem.
prz|iedſwatym prokopem biezieczе |
Swe ſmutky ſobie prawiecze |
Horze nanaſſe ſedienye.
Gyzt | naſeho bydla nenye.
Sebrachu | ſye wſiechna rzyſſye.
I mylobu|zka towarziſſye.
Poyemſe ſye | wſieczka obecz.
Gidu whoru | gieyz diegy lobecz.
Prokop ſwa|ty potom bogy.
Wiecz tu oſta | upokogy.
Hoſpodyne bud ty ch|wala.
Dyebelſka mocs neoſtala |
Poſſedte malo mllcziecze.
Vſlyſy|te dywow mnoho wiecze.
Lidy | otwſad prziemnozſtwie.
14a zſwenicz | okolo zſuſſiedſtwie.
Knemu ſye | utiekowachu.

posvátné rúcho vzvlek na sě,
bičík malý sobě učin(ě)
i jide tam do jezkyně,
v svojí rukú nesa svaté
a řka: Vy siemě proklaté,
vy jste hadového roda,
ještěrčieho k tomu ploda.
Boží mocí kazuji vem,
abyste šli ottudto ven;
něktерde na púšči jděte
a nikomému neškoďte!
T'dy črtie velikým prchem,
proraziece skálu vrchem,
před svatým Prokopem běžiece,
své smutky sobě praviece:
Hoře na naše s(ě)děnie,
jižť našeho bydla nenie!
Sebrachu sě všechna říše
i milobuzká tovařišie,
pojemše sě všecka obec,
jidú v horu, jejž dějí Lobec.
Prokop svatý po tom boji
viec tu osta u pokoji.
Hospodine, buď ti chvála,
diebelská moc neostála!
Pos(ě)dte málo mlčiece,
uslyšíte divóv mnoho viece.
Lidí otvšad přemnožstvie,
z ve(s)nic okolo, z súsědstvie,
k nemu sě utěkováchu,

*

Zdrawıe otneho | pızıgymachu,
Swaty prokop | welmy myle.
Wſieczkerny kſobıe | przıchıle.
Kazdeho myloſtıwŷm | czynem.
Aſſweho myſtra przıkla|dem.
Nechtıe by otneho ktery díw |
Byl zgıewen donydz geſt zyw |
Ze toho buoh nemyluye.
Ktoz | ſye przıedlıdmy welbuge.
To | ıgyne ſtogıe mluwıeſſe.
Aprzıe|dnym mnozſtwıe lıda bıeſſe |
Wten czas take ſlepa zena.
bıe|ſe przıeden przıwedena.
To ſwıe|ta wıdıetí nemozıeſſe.
Wſak ſwa|teho otczıe proſſıeſe.
Rzkucz tys | ſluha boha zyweho.
Dopomoz | my zraku meho.
Tak nakole|nu kleczıeczy.
14b przıezaloſtıwıe || placzıczy.
Rzkuczy ſmyluy·ſſye | nademnu.
Otcze ſwaty nynye nad|temnu.
Swaty prokop ſmylowa | ſye nadny.
Nadtu gıſtu temnu | pany.
Krzızem ſwatym zname|nagıe.
Atakaz ſlowa gmenugıe |
Gıezto gıe ſam ſyn bozy pıel. |
Kdyſto geſt onomu ſlepczy zdıel |
Rzka pomoz boze zraku memu |
yakos pomohl onemu ſlepemu |
Aıakz to brrzo powıedıe.

zdravie ot neho přijímáchu.
Svatý Prokop velmi mile
všeckerny k sobě přichýle,
každého milostivým činem
a svého mistra příkladem,
nechtě, by ot neho který div
byl zjeven, donidž jest živ;
že toho Buoh nemiluje,
ktož sě před lidmi velbuje.
To i jiné stoje mluvieše
a před ním množstvie lida bieše.
V ten čas také slepá žena
bieše předeň přivedena.
T(a) světa viděti nemožieše,
však svatého otce prosieše,
řkúc: Tys sluha Boha živého,
dopomoz mi zraku mého.
Tak na kolenú klečieci,
přežalostivě plačíci,
řkúci: Smiluj sě nade mnú,
otče svatý, nynie nad temnú!
Svatý Prokop smilova sě nad ní,
nad tú jistú temnú paní,
křížem svatým znamenaje
a takáž slova jmenuje,
ježto je sám syn boží pěl,
kdyžto jest onomu slepci sděl,
řka: Pomoz, Bože, zraku mému,
jakos pomohl on(o)mu slepému!
A jakž to brzo povědě,

Tak | zena oczyma wzhledie.
Awiecz | doſweho ſkoncziemie.
Gmyela | zdrawie iwidienye.
Zbawiz | nas boze ſlepoty.
Doprziegie | nam ſwe lepoty.
Sta ſye po | hrziechu tiech czaſſow.
Knyez | oldrzich vmrzie wlozichu gey | wrow.
15ª Anetak klaſtera geſcze || bieſſe doczynyl.
yakz ſwatemu | proku ſlibil.
Ageſcze to mieſto | chude bylo.
Aopatſtwie potwrr|zeno nebylo.
Proto ſwaty pro|kop ibratrzie geho.
Chwalecz | tworczye nebeſſkeho.
Nyekdy | poklaſteru ſye pochowachu
Anye|kdy popuſczy przyebywachu |
Ale ſlys czo ſye potom ſta.
knyez | brziecziſlaw ieho ſyn wſta.
Czis | naſtolecz ſweho otczye.
Iby kn|yezem czeſſkym wtom roczye |
Ten boha welmy milowaſſe |
Aſſweho otczie ſkutkow naſle|dowaſſe.
Kdyz iemu czo powie|diechu.
Geſto otgeho otczie wie|diechu.
To prziewelmy rad ſly|ſieſſe.
aproieho duſſy myle pll nyeſſe.
15ᵇ Akdyz to dobrzie uzrzie||chu.
Oſſwatem prokopu yemu | powiediechu.
Rzkucz knyeze racz | to wiedieti.
Cſo chczy tobie onem | powiedieti.
Bylt geſt nayprwo | puſtennykem.

tak žena očima vzhledě,
a viec do svého skončenie
jměla zdravie i viděnie.
Zbaviž nás, Bože, slepoty,
dopřeje nám své lepoty!
Sta sě, po hřiechu těch časóv,
kněz Oldřich umře, vložichu jej v rov,
a ne tak kláštera ješče bieše dočinil,
jakž svatému Prok(op)u slíbil.
A ješče to miesto chudé bylo
a opatstvie potvrzeno nebylo.
Proto svatý Prokop i bratřie jeho,
chváléc tvorce nebeského,
někdy po klášteru sě pochováchu
a někdy po púšči přebýváchu.
Ale slyš, co sě potom sta.
Kněz Břecislav, jeho syn, vsta
ciž na stolec svého otce,
i by knězem českým v tom roce.
Ten Boha velmi milováše
a svého otce skutkóv následováše.
Když jemu co-pověděchu,
ježto ot jeho otce věděchu,
to převelmi rád slyšieše
a pro jeho duši mile plnieše.
A když to dobře uzřechu,
o svatém Prokopu jemu pověděchu,
řkúc: Knieže, rač to věděti,
co chci tobě o nem pověděti.
Bylť jest najprvo púštenníkem,

potom byl twe ho otczye zpowıednykem.
Ageſt | tı muz ſwatych czynow.
Aczynyt | przıemnoho dıwow.
Mnohot | geſt twoy otecz ıemu ſlıbowal |
Az gemu ıkłafter dıelal.
poh¦rzıechu zatıem ſye rozſtonal |
Aproſmrt yeho nedokonal.
Rad | tomu knyez brzıeczıſlaw bıeſſe |
Czoz oſſwatem prokopıe ſlyſıeſe |
Wdıw ſye mnozy wzradowa|chu.
Naylepſy ſye whromadu | ſebrachu.
Snẏmyz ſye poczıe | knyez tazatı.
Chtıe ſweho otczye | zaduſſye ſkonatí.
16ᵃ Rzka gym || pany radte mnye ktomu.
abych | pomohl ſwateho prokopa domu ¦
Rad bych uczynyl ·tu ſnatek.
Neb | geſt meho otczıe poczatek.
whro¦madu ſye pany ſebrachu.
Tu ra¦du knyezy brzıeczıſlawowy da¦chu.
Dokonay ſweho otczye za¦duſſye.
Tot tobıe naylepe ſlu|ſye.
Knyez to welmy rad uczyny ¦
Sweho otczye zadoſt ſpllny. |
Dogıew ſwateho prokopa ru¦czye.
Aumodlıtmu ſye gemu po|ruczıe.
Zpowıedaw ſye poczıe gey | otczem zwatı.
Arzka otcze ſwaty | racz mye znaty.
Sbozye ıſwobodſt|wıe wam dawagy.
Opatſtwıe wam | potwrrzugy.
Tobıe gym bytı kazugy |

potom byl tvého otce zpověduíkem;
a jest ti muž svatých činóv
a činít přemnoho divóv.
Mnohoť jest tvój otec jemu sliboval,
až jemu i klášter dělal,
po hřiechu zatiem sě rozstonal
a pro smrť jeho nedokonal.
Rád tomu kněz Břecislav bieše,
což o svatém Prokopě slyšieše.
V div sě mnozí vzradovachu,
najlepší sě v hromadu sebrachu,
s nimiž sě poče kněz tázati,
chtě svého otce zádušie skonati,
řka jim: Páni! raďte mně k tomu,
abych pomohl svatého Prokopa domu.
Rád bych učinil tu sňatek,
neb jest mého otce počátek.
V hromadu sě páni sebrachu,
tu radu knězi Břecislavovi dachu:
Dokonaj svého otce zádušie,
toť tobě najlépe slušie.
Kněz to velmi rád učini,
svého otce žádosť splni.
Dojev svatého Prokopa rúče,
a v modlit(v)u sě jemu poruče,
zpoviedav sě, poče jej otcem zváti
a řka: Otče svatý, rač mě znáti!
Sbožie i svobodstvie vám dávaji,
opatstvie vám potvrzuji,
tobě jim býti kazuji.

Swaty prokop mezy wſyemy ſto|gie.
awladanye toho ſye bogye |
16b Poczie knyezye probuoh proſſyty.
Aby | geho raczil zbawiti.
Rzka widite | mye nedoſtoyneho.
probuoh wolte | mezy ſobu gyneho.
Nedoſtoyen ſem | brziemene toho.
wolte ſeho nebo | onoho.
To igyne ſnymy mluwieſſe |
Opatem nykakz byti nechtieſe.
Ale | weſken ſnatek ilidie iſudie
Iwſeli|czy dobrzy lidie.
Proſbu knemu | vczynychu.
agedwa nanſem ob|drrziechu.
Ze nadtiem ſwatym mā|ſtyrzem.
wzwolichu gey czſnym | paſtyrzem.
Brziecziſlaw ten kníez | czeſſky.
Aſſewerus biſkup moraw|ſky.
Hoſpodarzem yeho potwrdi|chu.
Ktomu opatem ſwietichu |
Wgehozto wiecz ſwatem tiele.
duch | ſwaty przebywal cziele.
Akch|dyz woopatſtwi ſtogy.
17a Hoſpodi|na ſye wewſem bogie.
welmy po|kornye neſſ kazanye.
I ſwateho | benedicta uſtawenye.
Bieſe plny | wſye myloſti.
Bezewſye protiwne | zloſti.
Sbozie dobrzie oprawowaſe |
Bratrzi iczeled zpoſſobowaſſe. |

Svatý Prokop, mezi všemi stoje
a vládanie toho sě boje,
poče knězě pro Buoh prositi,
aby jeho ráčil zbaviti,
řka: Vidíte mě nedóstojného,
pro Buoh volte mezi sobú jiného!
Nedóstojen sem břemene toho,
volte s(ě)ho nebo onoho.
To i jiné s nimi mluvieše,
opatem nikakž býti nechtieše.
Ale veškeren sňatek i súdie
i všelicí dobří lidie
prosbu k nemu učinichu,
a jedva na něm obdržechu,
že nad tiem svatým manstýřem
vzvolichu jej čsným pastýřem.
Břecislav, ten kněz český,
a Severus, biskup moravský,
hospodářem jeho potvrdichu,
k tomu opatem světichu,
v jehožto viec svatém těle
duch svatý přebýval cele.
A kehdyž vo opatství stoj(e),
Hospodina sě ve všem boje,
velmi pokorně nesl kázanie
i svatého Benedikta ustavenie.
Bieše plný všie milosti,
beze všie protivné zlosti;
sbožie dobře opravováše,
bratří i čeleď spósobováše.

Sczedr hoſtem byl ıpuſtennykom |
I wſıem bozym ſluzebnykom. |
Tıem ſbozym ſluzıl tak hotowıe |
Lecz ſyrotkom lecz chudey wdowıe |
Zageho tu ſwatych czaſſow.
Ne|by ıgednyech nedoſtatkow.
Nebo | gey wſıchny mſlowachu.
Ktoz | kolı ſnym przıebywachu.
Nebo | ſkrrzıe ſwe dobre ſkutky.
po|wıedagıe gym otpuſtky
Czy|nyl ıako lekarz mudry.
dawa|gıe wſıem przıklad dobry.
Mno|he lıdı hrzıechow zbawugye ||
17b Poſſyelal duſſye doragıe.
Czuzıe|ho nycz nechtıel zıtı.
praw uſtaw|nye doſwe ſmırtı.
Klaſterſkeho | nycz neuzywaſſe.
Gedno czoz | ſwyma rukama wydıelaſſe. |
Tıem ſye krrmıl ı odıewal.
A | chudym ſczedrzıe udıelal.
Ageſcze | newſet geſt tuto pſano
Czoz yeſt | dobrym lıdem znamo.
awſıchny | ktoz toto ſlyſſyte.
procz takeze | neczynyte.
poſluchayte hoſtakowe |
Ktomu wſıchny leycherzıewe.
kte|rzy poſſwıetu bludıte.
Analıdech | ktomu ludıte.
Geſto radı berze|te czuzıe.
Chowayte ſye duſſye | ztracenye.

Ščedr hostem byl i pústenníkóm
i všem božím služebníkóm,
tiem sbožím slúžil tak hotově
leč sirotkóm, leč chudej vdově.
Za jeho tu svatých časóv
neby i jedněch nedostatkóv;
nebo jej všichni milováchu,
ktož koli s ním přebýváchu.
Nebo skrze své dobré skutky,
poviedaje jim otpustky,
činil jako lékař múdrý,
dávaje všem příklad dobrý.
Mnohé lidi hřiechóv zbavuje,
posielal duše do ráje.
Cuzieho nic nechtěl žíti,
práv ústavně do své smrti.
Klášterského nic neužíváše,
jedno což svýma rukama vyděláše,
tiem sě krmil i odieval
a chudým ščedře udieřal.
A ješče nevšet jest tuto psáno,
což jest dobrým lidem známo.
A všichni, ktož toto slyšíte,
proč takéže nečiníte?
Poslúchajte hostákové,
k tomu všichni lejcheřevé,
kteří po světu blúdíte
a na lidech k tomu lúdíte,
ježto rádi béřete cuzie,
chovajte sě duše ztracenie,

Otkadz nenye wyku|penye.
yedno tam wieczne bydle'nye.
Nahle toho ·oſtanuce.
Swa|teho prokopa prziklad przigimuce ||
18ᵃ poproſſite otczie ſwateho
aby wy | zbawil ohnye wiecznebo.
Bychomy | hrziechow zbuduce.
Aſſwych ſye | wín pokayuce.
wiecz wſeho zle ho oſtali.
Potom bohu ſye doſtali |
Take to doneho bieſſe.
yakoz ta mo onem czte ſſye.
Ze ſye lidſke ch|waly krigieſſe.
Atez ſwey bratrzy | radieſſe.
Tiem geſto biechu wtu | dobu.
I take kterziz potom budu |
Aby ſye nabozenſtwym newelbi li.
Any ſye prziedlidmy chlubili |
Vczynyte welmy ſlechetnye.
Aby | bylo drrzano uſtawnye.
Aby mſye | porzad zpiewali.
Kdyz by lidie vm ſye bywali.
Anebo nakazdy ſwa tek.
Bywa zde weliky ſnatek |
Tu mſy poprimye zpiewagy. |
Ten obycziey ieſcze idnes. gmagí ||
18ᵇ Prochudynu . yeſto ſye rano ſcho di.
aſſwe . nabozenſtwie plody.
Ate'mſye poſſuchagice.
Bohu ſye po ruczigice.

otkadž nenie vykúpenie,
jedno tam věčné bydlenie.
Náhle toho ostanúce,
svatého Prokopa příklad přijmúce,
poprosíte otce svatého,
aby vy zbavil ohně věčného;
bychomy, hřiechóv zbudúce
a svých sě vin pokajúce,
viec všeho zlého ostali,
potom Bohu sě dostali.
Také to do neho bieše,
jakož tamo o nem čte sě,
že sě lidské chvály kryjéše
a též svej bratři radieše,
těm, ježto biechu v tu dobu,
i také kteříž potom budú,
aby sě náboženstvím nevelbili
ani sě před lidmi chlubili.
Učiníte velmi šlechetně,
aby bylo držáno ústavně,
aby mše pořád zpievali,
když by lidie u mše bývali,
anebo na každý svátek
bývá zde veliký sňatek.
Tu mši po primě zpievají,
ten obyčej ješče i dnes jmají
pro chudinu, ježto sě ráno schodí
a své náboženstvie plodí.
A té mše poslúchajíce,
Bohu sě poručijíce,

Igde kazdy doſweho do mu.
Ikamz lıbo bylo komu.
Sta | ſye pak nagedny hody.
Tu ſye | gednomu bratru przıhody.
Ze | tu ſwatu mſy ſwatu ſluz·eſſe |
Wyſſokym hlaſſem notıeſſe |
Chlubıeſſe ſye tıem pohrzıechu |
Az mnozy onem mluwıechu |
Tak geſt kraſnye zpıewal mſy | dnes.
yako geden andıel znebes |
Kdyz to ſwatı prokop uſlyſſye |
Ze ſye ten bratr hlaſſem chlubıe ſe
Swatemu otczy protıwno | bıeſſe.
ze tak uczynyl ıakz ge'mu neſluſſıeſſe.
Sezwa ſwu bratrzy whromadu.
19a Vczy/ny otom || dobru radu.
Arzka bratrzıe toho | bratra ſudıny.
ze ſye hlaſſem chlu|bıl przıedlıdmy.
Kazaw gemu | przıedbratrzy ſtat·.
Ipoczıe mu ztoho | latı.
Obratrze myly procz tak czy nys.
Ze ſwu duſſy welmy czrnys |
az my geſt zıel welmy toho.
ze | ſebe nelıtuges mnoho.
Baza ne|wıes ze prowynu taku.
Potratıs | wıecznu otplatu.
Nahle poznay | ſye y ſwu wynu.
Achoway ſye | potom toho czynu.
Wſak aby po'tom gmyel bazn.
Dachu yemu | oſlıczy kazn.

i jde každý do svého domu,
i kamž libo bylo komu.
Sta sě pak na jedny hody,
tu sě jednomu bratru přihodi,
že tu svatú mši slúžieše,
vysokým hlasem notieše.
Chlubieše sě tiem po hřiechu,
až mnozí o nem mluviechu:
Tak jest krásně zpieval mši dnes
jako jeden anděl s nebes!
Když to svatý Prokop uslyše,
že sě ten bratr hlasem chlubieše,
svatému otci protivno bieše,
že tak učinil, jakž jemu neslušieše.
Sezva svú bratří v hromadu,
uči(ni) o tom dobrú radu
a řka: Bratřie, toho bratra suďmy,
že sě hlasem chlubil před lidmi.
Kázav jemu před bratří státi
i poče mu z toho láti:
Ó bratře milý, proč tak činíš,
že svú duši velmi črníš?
Až mi jest žel velmi toho,
že sebe nelituješ mnoho;
ba za nevieš, že pro vinu takú
potratíš věčnú otplatu?
Náhle poznaj sě i svú vinu
a chovaj sě potom toho činu.
Však aby potom jměl bázň,
dachu jemu osličí kázň.

Potom tomu ıtake | gynym.
dal przıklad wſyem | bratrom ſwym.
zapowıedıe aby | toho neczynylı.
By ſye kde na|bozenſtwym chlubılı.
Rzka my|la bratrzıe wam geſt to znamo |
19[b] Gakoz tam weczteny pſano.
Sukro|mye otewſyech lıdy.
Aten genz ſrrd'ce lıdſke wıdy.
Kdy uſlyſſy czo ſlıczne|ho.
Przıgme hotowıe kazdeho.
proto | mogy myly ſynowe.
Chowayte ſye | przıeludy dyablowe.
Akdyz czo na|boznye proſſyte.
Wıezte to ez gıſtıe | obdrrzıte
Gyz ſwateho prokopa dy|wy roſtıechu.
Anawſye ſtrany roz|neſſeny bıechu.
Mnoho ſlepych pro|hledaſſe.
Chromych bezczıſla uzdra|wowaſſe.
Bıeſſy otlıdy othonyewal |
Bozy moczy belhawym chodıty | kazal.
Mnozy nyemy yſu mluwılı |
Ktomu hluſſy gſu ſlyſſıelı.
Kterzız | kolı bylı nemoczny.
Take mnozy | mnozy malomoczny.
Bezczyſla uz|draweno gych mnoho.
Az nemoz | poczıſtı toho.
20[a] Wſak znamenayte ıe|den nemoczny.
Powſem tıelu ma|lomoczny.
przıgıde kootczy ſwate|mu.
poruczy ſye mocznye gemu |

Potom tomu i také jiným
dal příklad všem bratróm svým,
zapovědě, aby toho nečinili,
by sě kde náboženstvím chlubili,
řka: Milá bratřie, vám jest to známo,
jakož tam ve čtení psáno,
súkromě ote všech lidí;
a ten, jenž srdce lidské vidí,
kdy uslyší co sličného,
přijme hotově každého.
Proto, moji milí synové,
chovajte sě přeludy ďáblové
a když co nábožně prosíte,
vězte to, ež jistě obdržíte.
Již svatého Prokopa divy rostiechu
a na vše strany rozneseny biechu:
mnoho slepých prohlédáše,
chromých bez čísla uzdravováše;
běsy ot lidí othonieval,
boží mocí belhavým choditi kázal;
mnozí němí jsú mluvili,
k tomu hluší jsú slyšeli,
kteříž koli byli nemocni,
také mnozí malomocni,
bez čísla uzdraveno jich mnoho,
až nemóž počísti toho.
Však znamenajte: jeden nemocný,
po všem tělu malomocný,
přijide ko otci svatému,
poruči sě mocně jemu.

*

Swaty prokop przıgem praczneho | .
Dotehodne chowa geho.
Potem|dny poczıe otpuſczenye bratı.
A | chtıe doſweho kragıe wſtatí.
Swa|ty otecz nachude laſkawy.
Wída | ze czlowıek natıele nezdrawy |
poczıe ı'eho lıtowatı.
Ze yemu | neyma czo datí.
Gyz bıeſſe pro | buoh wſeczko rozdal.
Neb gmu | buoh byl ſmrt zwıeſtowal.
I bıe|ſe ſye wſeho zbawıl.
Nez gedyne | rucho naſſobıe oſtawıl.
weczye | myly ſynu mnyet geſt ſtohoto | ſwıeta ſnytí.
Nebud len dotrzetıe | doby dne zde bytí.
Az mye do rowu | doprowodıe.
20[b] Tutot mu ſukny || tobıe dadıe.
Gakoz ſye potom ye | ſtalo.
To uſlyſſıte az geſcze pocztu | malo.
Gyz otnarozenye ſyna bo|zıeho.
Potıſſuczy popadeſſat le|ta cztwrteho.
Takeho byl ſleche|tenſtwıe.
Ze gemu buoh zgıe|wıl proroczſtwıe.
Swu ſmrt | przıeddwıema dnoma wıedıel |
Tu ſwyma przıeteloma powıe|dıel.
wıtoſſowı ſentrzıenczy ſwe|mu.
Agymramowı bratrzczy | druhemu.
Tıema kſobıe przıgı|tı kazal.
Aporzad gyma wſe | ukazal.
Arzka ſynowe mogy | mılı.
Wy gſte ſemnu otmlado|ſtı bylı.

Svatý Prokop přijem pracného,
do téhodne chova jeho;
po témdni poče otpuščenie bráti
a chtě do svého kraje vstáti.
Svatý otec, na chudé laskavý,
vida, že člověk na těle nezdravý,
poče jeho litovati,
že jemu nejmá co dáti.
Již bieše pro Buoh všecko rozdal,
neb j'mu Buoh byl smrť zvěstoval;
i bieše sě všeho żbavil,
než jediné rúcho na sobě ostavil.
Vece: Milý synu, mněť jest s tohoto světa sníti,
nebuď leň, do třetie doby dne zde býti;
až mě do rovu doprovodie,
tutoť mú sukni tobě dadie.
Jakož sě potom je stalo,
to uslyšíte, až ješče počtu málo.
Již ot narozenie syna božieho
po tisúci po padesát léta čtvrtého
takého byl šlechetenstvie,
že jemu Buoh zjevil prorocstvie:
svú smrť před dvěma dnoma věděl,
tu svýma přieteloma pověděl,
Vitošovi, se(s)třenci svému,
a Jimramovi, bratřci druhému.
Těma k sobě přijíti kázal
a pořád jima vše ukázal
a řka: Synové moji milí,
vy jste se mnú ot mladosti byli;

Chowal ſem was otpo|czatka.
Gako ſlepıczye ſwa | kurzatka.
Trzetı den andıelſke | poſlanye.
21[a] To ſlowo bozıe zwıe|ſtowanye.
Weczıe mnyet geſt ſto|hoto ſwıeta ſnytí
wıeztez czo ſye | wam ſtane pomey ſmrtı.
To wā | porzad wſe zgıewugy.
Ạbohu | was poruczıgý.
Nebo mnozy na|was kroczıe.
ze wy ottadto wyſſo|czıe.
Atakto ſye potom ſtane.
Gy|ne knyezıe pobrzıeczıſlawowy | wſtane.
Tomu bude gmeno ſby|hnyew.
Ten ukaze nadwamy | ſwoy hnyew.
Vpoſluchagıe leſt|nych lıdı.
Ottawadto was wy|pudı.
I da pak to mıeſto nyem|czıom.
Otkads gynym czuzo|zemczıom.
awy neymagıcz kde | bytı.
Muſſıte dogyne zemye gıtı |
Tam przıebute ſeſt rokow.
Az | buoh vmeny tıech ſokow.
yeſto | budu nawy ſoczıtı.
21[b] Nebo kteru | krzıwdu czynytı.
proto mogy ſyno|we myly.
Tak gakozſte ſemnu | bylı
wſbozy whromadıe bydle|ce.
amezy ſobu ſye nezleczo.
przıe|bywagıce tam mıle.
azt y myne | ta zla chwıle.

choval sem vás ot počátka
jako slepice svá kuřátka.
Třetí den andělské poslánie,
to slovo božie zvěstovánie,
vece, mněť jest s tohoto světa sníti!
Věztež, co sě vám stane po mej smrti,
to vám pořád vše zjevuji
a Bohu vás poručiji;
nebo mnozí na vás kročie,
že vy ottadto vysočie.
A takto sě potom stane:
jiné knieže po Břecislavovi vstane,
tomu bude jméno Zbyhněv,
ten ukáže nad vámi svój hněv.
Uposlúchaje lestných lidí,
ottavadto vás vypudí,
i dá pak to miesto Němcóm,
otkads jiným cuzozemcóm;
a vy, nejmajíc kde býti,
musíte do jiné země jíti.
Tam přebu(de)te šest rokóv,
až Buoh umení těch sokóv,
ježto budú na vy sočiti
nebo kterú křivdu činiti.
Proto, moji synové milí,
tak jakož ste se mnú byli,
v sboží v hromadě bydléce
a mezi sobú sě nezléc(e),
přebývajíce tam mile,
ažť i mine ta zlá chvíle,

Otboha ſye neroz|paczıgıce.
ale wewſem ſye gemu | porucziegıcze
Iwzaloſtı ıweſmut|cziech.
Take wewſiech dobrych | ſkutczyech.
aſtanelı ſye czo wam | zleho.
Poproſſite boha ſameho |
Toz wam prawı ıgyney bratrzy |
Ze was buoh wewſem opatrzy |
Itake was ſkoro utıeſſy.
Ze wa|my zaſſye poſpıeſſy.
waſſye ne|przately zatratı.
awy ſewſy czſtı | nawratı.
Buoh to uczyny ſwu | moczy.
22ª Aſſmu nedoſtoynu po|moczy.
Akehdyz tıech ſeſt let | myne.
Knyez ſbyhnyew nemılo|ſtıwy zhyny.
Apotom bude knyez | wratıſlaw.
Ten bude nabuozıe | ſluhy laſkaw.
Ten ſye ktomu kla|ſteru obratı.
Awas ſewſy czty | nawratı.
Ataky pokoy buoh | wam uczyny.
Wıecz budete gmıe|tı ıpowas gyny.
Akdyz gyma to | wſe powıedıe.
Gyz naſmrtney | poſtelı ſedıe.
Kakz kolıwıek | mdle dychaſſe.
protı dyablu dwa | dny boıowaſſe.
Proſſye zawſye | ſwe mıle ſyny.
Aby boh ſpuſtıl | gych wyny.
Izagıne ktoz budu | ıeho ſluhy.
Aby bylı zbaweny tu|hy.

ot Boha sě nerozpačijíce,
ale ve všem sě jemu porúčejíce,
i v žalosti i ve smutciech,
také ve všech dobrých skutciech.
A stane-li sě co vám zlého,
poprosíte Boha samého.
Tož vám pravi i jinej bratři,
že vás Buoh ve všem opatří,
i také vás skoro utěší,
že vámi zasě pospieší;
vaše nepřátely zatratí
a vy se vší čstí navrátí.
Buoh to učiní svú mocí
a s mú nedóstojnú pomocí.
A kehdyž těch šest let mine,
kněz Zbyhněv nemilostivý zhyn(e),
a potom bude kněz Vratislav,
ten bude na buožie slúhy laskav.
Ten sě k tomu klášteru obrátí
a vás se vší čstí navrátí;
a taký pokoj Buoh vám učiní,
viec budete jmieti i po vás jiní.
A když jima to vše povědę,
již na smrtnej posteli sedě,
kakž kolivěk mdle dycháše,
proti ďáblu dva dni bojováše,
prosě za vše své milé syny,
aby Bóh spustil jich viny,
i za jiné, ktož budú jeho slúhy,
aby byli zbaveni túhy,

Wkterey kolı nuzy gſucze |
Knemu naboznye wolagycze. ||
22b Budu tebe boze proſſytí.
Racz gıe | wgıch proſbıe uſſlyſıetı.
To ſye dıe|gıeſſe pokumpletıe.
Pozwa ſobıe | gyne bratrzıe.
potwrrdıe gıch wdo|brey wıerzıe.
Aby ſtalı wzdy wtey | mıerzye.
Daw gym myle ·pozeh|nanye.
Iwzye otnych otpuſczenye |
vzrzıew ſwateho andıela.
puſty duſy | zſwateho tıela.
Bratrzıe zaloſtnye | plakachu.
Atak mezy ſobu wola|chu.
Komu nas otcze ſwaty oſtawſs |
Komulı nas poſſobıe poruczys |
Tot ſmy potobıe oſſyrzıelı nebo|zatka.
auwech ıako poſlepıczy | kurzatka.
przıebywalıſmy ſnym | mıloſtıwıe.
Gyz oſtanemy potobıe | zaloſtıwıe.
Awech nam otczye | takeho.
23a Ba kde dobudemy ſobıe || gyneho.
To ıgyne mezy ſobu mlu|wıechu.
Awelıku zaloſt gmıegıe|chu.
Ot narozenye ſyna bozıeho |
potıſſuczy let popıetıdczat pateho |
Sſel ſwaty prokop ſtohoto ſwıe|ta.
Genz byl czeſſke zemye oſwıe|ta.
Znepokoyneho ſboru
Gyde | dowıeczneho dworu.

v kterej koli núzi jsúce,
k nemu nábožně volajíce.
Budú tebe, Bože, prositi,
rač je v jich prosbě uslyšeti.
To sě dějéše po kumpletě,
pozva sobě jiné bratřie,
potvrdě jich v dobrej vieře,
aby stáli vždy v tej mieře.
Dav jim milé požehnánie
i vzě ot nich otpuščenie;
uzřěv svatého anděla,
pusti duši z svatého těla.
Bratřie žalostně plakáchu
a tak mezi sobú voláchu:
Komu nás, otče svatý, ostavíš?
komu-li nás po sobě poručíš?
Toť smy po tobě osiřeli nebožátka,
auvech! jako po slepici kuřátka.
Přebývali smy s ním milostivě,
již ostanemy po tobě žalostivě.
A(u)vech nám otce takého!
Ba kde dobudemy sobě jiného?
To i jiné mezi sobú mluviechu
a velikú žalosť jmějéchu.
Ot narozenie syna božieho
po tisúci let po pěticát pátého
sšel svatý Prokop s tohoto světa,
jenž byl české země osvěta;
z nepokojného sboru
jide do věčného dvoru.

Kgeho po|hrzebı pozwachu czeſſkeho.
Bıſku|pa ſ̊wera prazſkeho.
Ten doſtoẙ|nye gakz geſt bylo.
Schowa | wzemy ſwate tıelo.
awty czaſſy | onomu praocznemu.
Sukny da|chu malomocznemu.
Ten gym | dıekowaſſe poklek.
A onu ſuk|ny naſſye wzwlek.
Iwezrzye | ten naſſwe tıelo.
ande yako ſnye|zek bıelo.
To ſu wſıczkerny wı||dıelı.
23b Ktoz ſu kolı przıtom bylı |
Ze ten czlowıek by uzdrawen |
Awſye ſwe nemoczy zbawen.
aw|tuze hodynu ſta ſye.
Ten ſwate tıe|lo wıdıetı zadaſſe.
proto ſrrdecz|nye wzdıchagıe.
proſyeſſe przıe|mıloſtıwıe.
O ſwaty prokope po|moz my.
Attıe uzrzy drzıew nezlı | budes wzemy.
ayakz to rıchle po|wıedıe.
Tak obıema oczyma wzh|ledıe.
Dotawad by gemu wıdıe|nye dano.
donawadz tıelo ſwate | nepochowano.
proto nedana ſta | gemu zraky delſye.
Nebo czlowıek | taky bıeſſe.
zebranym ſye obcho|dıeſſe.
neb dıelatı neumyeſſe.
A | ktomu wtom ſwatem dȯmſe
wty | czaſſy bıeſſe ro*koſna wonye.

K jeho pohřebi pozvachu českého
biskupa, S(e)vera pražského.
Ten dóstojně, jakž jest bylo,
schova v zemi svaté tělo.
A v ty časy onomu pracnému
sukni dachu malomocnému.
Ten jim děkováše, poklek
a onu sukni na sě vzvlek.
I vezře ten na své tělo,
ande jako sniežek bielo.
To sú všickerni viděli,
ktož sú koli při tom byli,
že ten člověk by uzdraven
a všie své nemoci zbaven.
A v túže hodinu sta sě,
ten svaté tělo viděti žádáše;
proto srdečně vzdychaje,
prosieše přemilostivě:
Ó svatý Prokope, pomoz mi,
ať tě uzři dřiev, nežli budeš v zemi!
A jakž to rychle povědě,
tak oběma očima vzhledě.
Dotavad by jemu viděnie dáno,
do(ň)avadž tělo svaté nepochováno.
Proto nedána sta jemu zraky delšie,
nebo člověk taký bieše,
žebráním sě obchodieše,
neb dělati neumieše.
A k tomu v tom svatém domě
v ty časy bieše ro(z)košná vóně;

24a Kte‖rzyz kolıwıek nemoczny.
Neb kte|rzy przıtom bylı praczny.
wſıchní | bıechu uzdraweny.
awſye nemo|czy zbaweny.
Takot ſye geſt wſe|chno ſtalo.
Geho bytıe dokonalo |
Bud buoh wtom wewſem po|chwalen.
Genz kraluye wıeky | wıekom amen.
Take toho ne|omllczym.
Czoz ſye doyeho wzro|ſtu domnym.
Byl geſt czlowıek | urozenym wyſſokym.
vpleczy | ıwtıele ſtawem ſyrokym.
wh|naty byl welmy ſylny.
wewſê | tıelo owſem pllny.
Hlawu doſtı | welıku gmıel.
Atwarzy owſē | bıeſſe bıel.
Tıelo gmıel doſty | welıke.
Bradka bıeſe czrna | take.
24b wlaſſy czrne ſtrzıednye ‖ gmıegıeſſe.
Awezrzıenye gaſneho | bıeſſe.
Promluwenye gmyel mılo|ſtıwe.
aſſrdcze kkazdemu nelſtıwe |
Rucha nemnoho gmyegıeſe.
yed|no ſukny akapı noſſyeſſe.
Skaplerz | gmyegıeſſe prodıelo.
Tot geſt ru|cho bylo.
ananohach nohawıczye |
aktomu lehke czrzıewıczye.
Acz bých | prawıl opoſtelı.
Otey gſte drzye|we ſlyſyelı.

kteříž kolivěk nemocní
neb kteří při tom byli pracní,
všichni běchu uzdraveni
a všie nemoci zbaveni.
Takoť sě jest všechno stalo,
jeho bytie dokonalo.
Buď Buoh v tom ve všem pochválen,
jenž kraluje věky věkóm, amen!
Také toho neomlčím,
což sě do jeho vzrostu domním:
Byl jest člověk urozením vysokým,
v pleci i v těle stavem širokým,
u hnáty byl velmi silný,
ve všem těl(e) ovšem plný.
Hlavu dosti velikú jměl,
a tváří ovšem bieše biel;
(če)lo jměl dosti veliké,
brádka bieše črná také.
Vlasy črné střednie jmějéše
a vezřenie jasného bieše.
Promluvenie jměl milostivé
a srdce k každému nelstivé.
Rúcha nemnoho jmějéše,
jedno sukni a kápi nosieše,
škapléř jmějéše pro dielo,
toť jest rúcho (jeho) bylo,
a na nohách nohavice,
a k tomu lehké čřevice.
Ač bych pravil o posteli,
o tej jste dřieve slyšeli.

Gyz to wſechno opuſ|czıegy.
Swatemu ſye prokopu po|ruczıegy.
Cztemy czo ſye geſt pak | dalo
Czo ſye poẏho ſmrtı ſtalo |
Bratrzıe poſſwatem prokopıe oſta|wſe.
Aſſweho mıleho otczye wze|my ſchowawſe.
Sſedſſe ſye wſıch|ny whromadu.
wzıechu mezy ſo|bu radu.
wolıchu opatem knye|zye wıtoſſye.
25a Ten bıeſſe przıetel || ſwe duſſye
To bıeſſe czlowıek beze | wſye zloſtı.
Muz mudry pllny mí|loſtı.
To byl ſeſtrzıenecz prokopa | ſwateho.
Zıwota ẇelmy ſlechetneho |
Ale ottoho ſye wzdalowaſſe.
Nechtıe | opatem bytı otmluwowaſſe.
Bra|trzıe ıeho nezbawıchu
Bıſkupa pra|zſkeho poproſſychu.
aby ho potwrdıl | woopaſtwı.
Aprzıſwıetıl kdoſtoıenſtwı |
Bıſku by welmy rad tomu.
Swıe|tıw poſla gey doſwateho domu.
By | zneho opat kbohu vmny.
Akhoſ|podarzſtwu rozumny.
wzroſtu czlo|wıek ſlechetneho.
neprzıetel przıe|bytka ſwıetſkeho.
naſſledowaſſe | ſweho vgczye czynow.
Czynyl ta|ke mnoho dıwow.
Owſem bıeſſe | czlowıek duchowny.
wpokrrmíe | nadıwy ſkrowny.

Již to všechno opúščeji,
svatému sě Prokopu porúčeji.
Čtemy, co sě jest pak dálo,
co sě po j'ho smrti stalo.
Bratřie po svatém Prokopě ostavše
a svého milého otce v zemi schovavše,
sšedše sě všichni v hromadu,
vzěchu mezi sobú radu.
Volichu opatem kněžě Vitoše.
Ten bieše přietel své duše;
to bieše člověk beze všie zlosti,
muž múdrý, plný milosti.
To byl sestřenec Prokopa svatého,
života velmi šlechetného;
ale ot toho sě vzdalováše,
nechtě opatem býti, otmluvováše.
Bratřie jeho nezbavichu,
biskupa pražského poprosichu,
aby ho potvrdil vo opa(t)ství
a přisvětil k dóstojenství.
Bisku(p) by velmi rád tomu,
světiv, posla jej do svatého domu.
By z neho opat k Bohu umný
a k hospodářstvu rozumný;
vzróstu člověk šlechetného,
nepřietel přiebytka světského.
Následováše svého ujce činóv,
činil také mnoho divóv;
ovšem bieše člověk duchovní,
v pokrmě na(d) divy skrovný.

25b za ıeho take ho||ſpodarzſtwıe.
Bylo wewſem proſpıe|ſenſtwıe.
Kdyz przıebywaſſe woopat|ſtwſu doſtoynye.
Czynye ſſwu bratrzy | welmy pokornye.
Ale ſlys czo ſye | potom uczyny.
Swateho prokopa | proroczſtwıe ſye ſpllny.
Vmrzıe kníez | brzıeczıſlaw myloſtıwy.
By knyezem | zbyhnyew nelaſkawy.
Ten toho kla|ſtera nemylowaſſe.
Nebo mnohych | ſokow poſluchaſſe.
Ty gemu newıer|nye ſoczıechu.
Atakto knyezy mluwıe|chu.
Knyeze gſut zde kaczys ſlowıene |
Gmagıt kakas pıſmo gyne.
Czyníet | proroczſtwıe przıemnoho.
Knyeze | neprzıepuſczıey gym toho.
Sluzyet | ſlowenſkym · hlaholem.
Stogıecze | przıedbozym ſtolem.
Wıez ez kaczıerz|ſkyt ſye obchodıe.
zet zde taku | ſluzbu plodıe.
26a To ıgyne naknye||zye wıtoſſye mluwıechu.
Anawſye | bratrzy geſto ſnym bıechu.
Tak gye wel|my opſſowachu.
Az gıe ottud ywyh|nachu.
Wıtos opat ſbratrzy ſye ſhlu|czıąe
Swatemu ſye prokopu poruczíe |
I gıde douherſkeho kragıe.
Awelıku | zaloſt gmagıe.
Tehdy to mıeſto da|chu gynym nyemczom.
Otkuds ka|kyms czuzozemczıem.

Za jeho také hospodářstvie
bylo ve všem prospěšenstvie,
když přebýváše vo opatstviu dóst(o)jně,
čině s svú bratří velmi pokorně.
Ale slyš, co sě potom učini!
Svatého Prokopa prorocstvie sě splni.
Umře kněz Břecislav milostivý,
by knězěm Zbyhněv nelaskavý.
Ten toho kláštera nemilováše,
nebo mnohých sokóv poslúcháše.
Ti jemu nevěrně sočiechu
a takto knězi mluviechu:
Knieže! jsúť zde kacís Slověné,
jmajíť kak(o)s písmo jiné,
činieť p(o)rocstvie přemnoho.
Knieže, nepřepúščej jim toho!
Slúžieť slovenským hlaholem,
stojiece před božím stolem.
Věz, ež kacieřskyť sě obchodie,
žeť zde takú službu plodie.
To i jiné na knězě Vitoše mluviechu
a na všie bratří, ježto s ním biechu;
tak je velmi opsovachu,
až je ottud i vyhnachu.
Vitoš opat s bratří sě shluče,
svatému sě Prokopu poruče,
i jide do uherského kraje
a velikú žalosť jmaje.
Tehdy to miesto dachu jiným Němcóm,
otkuds kakyms cuzozemcem.

*

Ty nyemczy | latynnyczy bıechu.
Arady tu przıe|bywatı chtıechu.
Onewıerna dyebel|ſka lſtı.
I lıdſka mrrzka zawıſty. |
Owy newıerny ſokowe.
wy gſte dya|blowı poſlowe.
Nynye wam dyabel | zaucho ſepcze.
Potom wy ohen pek|lny ſlepcze.
Ktoz bozym ſluham przıe|kazye.
Skoro ſtohoto ſwıeta ſchazye |
Yakoz ſye tıem ſſokom ſtalo.
Geſto | gſu przıebylı naſſwıetıe malo ||
26b Tıem ſwaty prokop neprzıegıeſſe |
proto takto gym mluwıeſſe.
Kdyz | prwu nocz nagıtrzny wſtachu.
Ado|koſtela ſye brachu.
Swaty ꝓkop | udrzwí ſtaſſe.
Tıem nyemczyem po|rokowaſſe.
powıezte my kde gſte | ſye zde wzıelı.
Czolí gſte natomto | mıeſtıe ſdıelı.
Ba ıkto wy ge ſıem | poſlal.
ktolı wam toto mıeſto dal |
Cſo wy ſokowe zde hladate.
Czo wy | natomto mıeſtıe gmate.
Tu nyemczy | ſtachu hledıecze.
I ſlowa nepromlu|wıece
Wſıchny ſye hroznye uzaſſu |
Swateho prokopa hlaſſu.
Swelıkȳ | ſtrachem bıezıechu.
wſak takto otpo|wıedıechu.

Ti Němci latiníci biechu
a rádi tu přebývati chtiechu.
Ó nevěrná diebelská ľsti
i lidská mrzká závisti!
Ó vy nevěrní sokové,
vy jste ďábloví poslové!
Nynie vám ďábel za ucho šepce,
potom vy oheň peklný slepce!
Ktož božím slúhám překážie,
skoro s tohoto světa scházie.
Jakož sě těm sokóm stalo,
ježto jsú přebyli na světě málo;
těm svatý Prokop nepřejéše,
proto takto jim mluvieše.
Když prvú noc na jitřní vstachu
a do kostela sě brachu,
svatý Prokop u dřví stáše,
těm Němcem porokováše:
Povězte mi, kde jste sě zde vzěli?
co-li jste na tomto miestě sděli?
ba i kto vy je sěm poslal?
kto-li vám toto miesto dal?
čso vy, sokové, zde hladáte?
co vy na tomto miestě jmáte?
Tu Němci stáchu hlediece
i slova nepromluviece;
všichni sě hrozně užasú
svatého Prokopa hlasu.
S velikým strachem běžiechu,
však takto otpověděchu:

Mocz knyezıete czeſkeho |
Iſſechetna rada geho.
Ten nam ten|to klaſter poruczıl.
Adoſmrtı nam | gey otluczıl.
27a Swaty prokop wıda ‖ gyneho ıazıka.
powıedıe gym atak|to rzka.
Ba bozy moczy kazugy wem |
Nahle ſoczy ottudto wen.
paklı toho | neuczynyte
Bozy kazen nadſobu | uzrzıte.
Powıedıew gym to zahynu |
A nyenczy gydu nahodynu.
Natu | rzıecz nycz netbagıechu |
Nıekake przıeludſtwıe mnyechu |
Sta ſye druhu nocz nazagytrzye |
Gdıechu nagıtrzny wſye bratrzye |
Zgıewy ſye ſwaty prokop ſtogye |
wedrzwech wkoſtele upodbogıe |
Ipoczıe gym hnyewnye rzeczy.
Ba | wy newıerny nyemczy.
Tak wy | netbate name kazanye.
wſak | waſſeho bydla zde nenye.
Wy gſ|te newıernye uczynylı.
ze gſte | me ſyny otſud wyſſoczılı.
nahle | ottudto wen ſoczy.
27b vpomynagy ‖ wy podmıloſtı.
Nato nyemczy nycz | netbachu.
Naſpılı to obratıchu |
Az ſye gym zgıewı potrzetıe.
Arzka | wy newıerna bratrzıe.

Moc kniežete českého
i šlechetná rada jeho,
ten nám tento klášter poručil
a do smrti nám jej otlúčil.
Svatý Prokop, vida jiného jazyka,
povědě jim a takto řka:
Ba boží mocí kazuji vem,
náhle, soci, ottudto ven;
pakli toho neučiníte,
boží kázeň nad sobú uzříte!
Pověděv jim to, zahynu,
a Ně(m)ci jidú na hodinu,
na tu řeč nic netbajéchu,
někaké přeludstvie mniechu.
Sta sě druhú noc na zajitřie,
jdiechu na jitřní vše bratřie,
zjevi sě svatý Prokop, stoje
ve dřvech v kostele u podboje,
i poče jim hněvně řieci:
Ba vy nevěrní Němci,
tak vy netbáte na mé kázanie?
Však vašeho bydla zde nenie!
Vy jste nevěrně učinili,
že jste mé syny otsud vysočili.
Náhle ottudto ven, soci,
upomínaji vy pod milostí!
Na to Němci nic netbachu,
na spíli to obrátichu,
až sě jim zjevi po třetie
a řka: Vy nevěrná bratřie!

procz tak | protí mnye czynyte.
wſak ſye ſem|nu neprzıezlıte.
Neprzıepuſtym wam | zde bytı.
Muſſyte precz ſhanbu gyty |
Nyemczom ſye wzdy ſpıle zdaſſe.
Cſo | gıe ſwaty prokop upomynaſſe.
Az | ſye gym zgıewı trzetı nocz.
Tu uka|za nadnymy ſwu mocz.
Ipoczıe gym | opıet rzeczy.
Poſluchayte geſcze nye|mczy.
Gyz ſem yaz napllnyl ſwate | cztenye.
Ale wy netbate name rze|czenye.
Newam ſem yaz to míeſto | uprawıl.
Ale mym ſynom ſem uſta|wıl.
newam newıerny ſokowe.
wy | gſte otkuds hanebny uhrowe.
dal|ly wam geſt knyez klaſter zato ||
28a Otemne wam bude dnes otgato.
Ne|chtıelıſte poſluchatı rzıeczy dobre |
Gaz wam oſtuzy bydlo ſazawſke |
Nahle neoſtawayte ſwe drahy |
vgymayte ſrychloſtı doprahy |
To mluwıe wruczye berlu drrzíe|ſe
Gyz nemıloſtıwıe nyemczye | tepıeſſe.
Nyemczy ıgedne otpo|wıedı neymyechu.
yedno druh | przıeddruhem bıezıechu.
Nycz na | czyeſtu netazachu.
Gedno yako | kozlowe ſkakachu.
Tak ſye gym | bydlo oſtudılo.
Bıezıechu nedas | kde bylo.

proč tak proti mně činíte?
však sě se mnú nepřezlíte.
Nepřepustím vám zde býti,
musíte preč s hanbú jíti!
Němcóm sě vždy spíle zdáše,
čso je svatý Prokop upomínáše,
až sě jim zjevi třetí noc,
tu ukáza nad nimi svú moc.
I poče jim opět řieci:
Poslúchajte ješče, Němci!
již sem jaz naplnil svaté čtenie,
ale vy netbáte na mé řečenie.
Ne vám sem jaz to miesto upravil,
ale mým synóm sem ustavil,
ne vám, nevěrní sokové,
vy jste otkuds hanební Uhrové!
Dal-li vám jest kněz klášter, za to
ote mne vám bude dnes otjato.
Nechtěli ste poslúchati řeči dobré,
jaz vám ostuzi bydlo sázavské.
Náhle, neostávajte své dráhy,
ujímajte s rychlostí do Prahy!
To mluvě, v rucě berlu držieše,
jíž nemilostivě Němce tepieše.
Němci i jedné otpovědi nejmiechu,
jedno druh před druhem běžiechu;
nic na cestu netázáchu,
jedno jako kozlové skákáchu.
Tak sě jim bydlo ostudilo,
běžiechu nedas kde bylo.

Knyezy nahle przıbıe|zechu.
ato yemu wſechno powıe|dıechu.
Cſo ſye tam napuſczy ſta|lo.
Czolı ſye nadnymy dalo.
Rze|chu day ten klaſter komuz ra|czıs
Ty nas zaſſye nenawra|tıs.
Dobrzıe ze ſmy zıwı uteklı ||
28[b] Bıezıechomy ıako bychomy ſye wſ|teklı.
Ten prokop genzto tu lezy |
neda nam ohledatı ſwych mezy. |
Akomuz nebude przıetı.
Ten nebude | tohoto klaſtera gmıetı.
Myt gſmy | bylı wgeho kazny.
Choway ſye | kazdy ıake kazny.
Knyez kdyz to | otnych ſlyſſyeſſe.
welmy ſye tomu | dıwıeſſe.
wſak ſye kbohu neobra|tı.
proto buoh geho dnow ukratı |
welmy brrzo potom vmrze.
aſto|gıe wezley wıerzıe.
Ponem by | knyezem czeſſkym wratıſlaw.
ten | bıeſſe nachude lıdy laſkaw.
nadıwy | poczıe ten klaſter mılowatı.
Aſnaz|nye gemu pomahatı.
kaza knye|zıe wıtoſſye ſbratrzy naleſtı.
Chtıe | gey wopatſtwıe uweſtı.
Akdyz ſíe | z uuher bratrzye przıbrachu.
29[a] wop||atſtwıe gey uwedechu.
Opıet | gmyechu pllno wſeho dobreho |
Skrrzıe pomocz prokopa ſwate|ho.

(K) knězi náhle přiběžechu
a to jemu všechno pověděchu,
čso sě tam na púšči stalo,
co-li sě nad nimi dálo.
Řiechu: Daj ten klášter, komuž ráčíš,
ty nás zasě nenavrátíš!
Dobře, že smy živi utekli,
běžiechomy, jako bychomy sě vztekli!
Ten Prokop, jenžto tu leží,
neda nám ohledati svých mezí
a komuž nebude přieti,
ten nebude tohoto kláštera jmieti.
Myť jsmy byli v jeho (b)ázni,
chovaj sě každý (t)aké kázni!
Kněz, když to ot nich slyšieše,
velmi sě tomu divieše;
však sě k Bohu neobráti,
proto Buoh jeho dnóv ukráti.
Velmi brzo potom umře
a stoje ve zlej vieře.
Po nem by knězěm českým Vratislav.
Ten bieše na chudé lidi laskav.
Na(d) divy poče ten klášter milovati
a snažně jemu pomáhati;
káza knězě Vitoše s bratří nalézti,
chtě jej v opatstvie uvésti.
A když sě z Uher bratřie přibrachu,
v opatstvie jej uvedechu.
Opět jmiechu plno všeho dobrého
skrzě pomoc Prokopa svatého.

Knyez wratıſlaw gey mılo|wal.
Dıedyn ıſbozıe gemu mno|ho dal.
Swatı prokop yakoz | gym ſlıbowal.
przıedbohem do|bry pokoy obdrrzal.
Aby gmıelı | przıtom czaſſu.
Ipotom ıtake ktoz | nynye gſu.
Toho pokogıe ıeſcze | uzywagy.
kterzy ſye kgeho my|loſtı utıekagy
Takot ſye geſt gıſ|tıe ſtalo.
Swateho prokopa pro|roczſtwıe ſye napllnylo. |

Pıſe ſwaty ıan weczteny | .
Ze pobozıem vmuczeny |
Swaty den ıeho wſkrzıe|ſenye.
Otluczena utıeſſenye.
Gme|nem maría z magdala.
29b Naprzıed || rowu blızko ſtala.
Srrdecznym pla|czem placzyczy.
Geho ſmrtıu truchle|gyczy.
Slyſſıelıſmy gy ſtogıece.
Blız | urowu ſlyſſmy wıece.
Marıgí pla|czıcze ſylnye.
wyzmyz ſmyſlem ne|omylnye.
proczlıt placze neb procz | ſtogy.
Wtom ſye tento rozum dwo|gy.
Mıloſt gıey welela ſtatı.
Bo|leſt nutıla plakatı.

Kněz Vrátislav jej miloval,
dědin i sbožie jemu mnoho dal.
Svatý Prokop, jakož jim sliboval,
před Bohem dobrý pokoj obdržal,
aby jměli při tom času,
i potom, i také ktož nynie jsú.
Toho pokoje ješče užívají,
kteří sě k jeho milosti utiekají.
Takoť sě jest jistě stalo,
svatého Prokopa prorocstvie sě naplnilo.

Maria Magdaléna.

Píše svatý Jan ve čtení,
že po božiem umučení,
svatý den jeho vzkřiešenie
otlúčena utěšenie,
jménem Maria z Magdala
napřed rovu blízko stála,
srdečným pláčem plačíci,
jeho smrťú truchlejíci.
Slyšeli smy ji stojéce
blíz u rovu, slyšmy viece
Mariji plačíce silně,
vizmyž smyslem neomylně.
Proč-liť pláče neb proč stojí,
v tom sě tento rozum dvojí.
Milosť jej velela státi,
bolesť nutila plakati;

Staſſe ahleda|ſe zaſſye.
nawſye ſtrany take przıe|dſye.
Zda by ſnad uzrzıela toho.
ye|hoz mılowaſſe mnoho.
plakaſſe | neb wzata mnyeſſe.
Boleſt gıey tu | nowa bıeſſe.
neb gehoz ſmrtı zıele|la.
Toho otneſſena mnyela.
wtom | naywıeczſy boleſt gmıela.
zadne | utıechy neymyela.
wıecz prrwęu | boleſtı byla nyla.
ze gey zyweho | ztratıla.
30a Awſak ſye czoz toz tıeſıe||ſe
Neb mrtwa wıdıetı mnyeſſe |
Akdyz mrtwa nenadgıde.
wſye ıe|gıe utıecha ſnyde.
Toho ſye ſylnıe | bogıeſſe.
By taze mıloſt gız knyey | gmıeſſe.
protuzonye gyz neymıela |
pronyz ſrrdecznye horzıela.
przı|gıde neſſuczy khrobu.
drahe maſtı | wruku obu.
Gıez bıes przıprawı la ktomu.
yakz drzıew wſymeo|nowıe domu.
Nohy zyweho maza|la.
Iwlaſſy gıe utıerala.
Tak tu | bıes przıſla zaczıelo.
Chtıecz zma|zatı ıeho tıelo.
Igakz kıeho no|ham ſwatym.
Sylnye ſlzyla | umyſlem tym.

stáše a hledáše za sě
na vše strany, také před sě,
zda by snad uzřela toho,
jehož milováše mnoho.
Plakáše, neb vzata mnieše;
bolest jej tu nová bieše,
neb jehož smrti želela,
toho otnesena mněla;
v tom najvěčší bolest jměla,
žádné útěchy nejměla.
Viec prvú bolestí nyla,
že jej živého ztratila,
a však sě což tož těšieše,
neb mrtva viděti mnieše.
A když mrtva nenadjide,
vše jeje útěcha snide,.
toho sě silně bojéše,
by t(u) milost, již k něj jmieše,
pro tuž(e)nie již nejměla,
pro niž srdečně hořela.
Přijide, nesúci k hrobu
drahé masti v rukú obú,
jež bieš' připravila k tomu,
jakž dřiev v Šimeonově domu
nohy živého mazala
i vlasy je utierala.
Tak tu bieš' přišla za celo,
chtiec zmazati jeho tělo;
i jakž k jeho nohám svatým
silně slzila úmyslem tím,

Kıeho rowu | przıſla byla.
Ab̆y ſplaczem ſlzy | prolıla.
nohy myla wlaſſy | trzıela.
produſſy gyz bıeſ vmrzíe|la.
Rozlıcznymy czyny zlymy ||
30b Sedmy hrzıechy uhlawnymy.
auro|wu proſſmrt ſweho.
plakala mıſtra | mıleho.
Kdyz ho wrowıc nenadgıde |
Dıelo drahych maſtı ſnyde.
Aboleſt | ſrrdeczna wznyde.
Ez bezmal horzē | nezſtyde.
przıpoſluzeny nebyla.
ale | boleſtı nezbyla.
neb wıecze wıeczſy | placz gmıeſſe.
Gymz dale otneho | bıeſſe.
plakaſſe tako naſſylnye |
ze boleſt boleſtı ſylnye.
Gedna dru|hey bıes przıdana.
Tak bıes wſıey | zaloſtı dana.
Dwıe tak przıelíſ|nyey boleſtı.
Dıw ez mohla wſwē | ſrrdczy ſneſtı.
Gıez chtıeſſe ſlzamy | kratıtı.
ale to nemohlo bytí.
apro|to wſıeczka wboleſtı.
polozena | wnyz wopleſtı.
Myſlczy ızywot|kem mdleſſe.
Czo gıey ſdıety | newıedıeſſe.
31a Czo ta zena mohla || ſdıetí.
Geneho nezlı placz dıetí.

k jeho rovu přišla byla,
aby s pláčem slzy prolila,
nohy myla, vlasy třela,
pro duši, j(e)ž bieš' umřela
rozličnými činy zlými,
sedmi hřiechy úhlavnými,
a u rovu pro smrť svého
plakala mistra milého.
Když ho v rově nenadjide,
dielo drahých mastí snide
a bolesť srdečná vznide,
ež bez mál' hořem nestyde.
Při poslúžení nebyla,
ale bolesti nezbyla;
neb(o tiem) věčší pláč jmieše,
jímž dále ot neho bieše.
Plakáše tako násilně,
že bolesť bolesti silně
jedna druhej bieš' přidána,
tak bieš' všej žalosti dána.
Dvě tak přielišněj bolesti
div ež mohla v svém srdci snésti,
jež chtieše slzami krátiti,
ale to nemohlo býti,
a proto všecka v bolesti
položena vniž v oplesti,
myslcí i živótkem mdléše;
co jej sdieti, nevědieše.
Co ta žena mohla sdieti
j(i)ného, než-li pláč dieti?

Gız | gmıes boleſtı przıemnoho.
Akutıe|ſenyu nykoho.
petr aıan ſnyu | gıdu ſpıeſſe.
Tam kdez pohrzeben | bıeſſe.
Kdyz ho wrowıe nenadgı|du.
Oſtawıwſe gy precz gıdu |
Marıa tu ſplaczem ſtaſſe.
awnyuz | zuffawſy uffaſſe.
petr ayan ta | gſta ſye bala.
proto yſta ſnyu | neoſtala.
Marıa ſye nebogıeſſe |
Ny czo tak hrozneho mnyeſe.
ye|hoz by ſye ſtrachu lekla.
Neb otta|wad precz utekla.
Ztratıla bıes mı|ſtra ſweho.
Gehoz wıecze zſwıeta | wſeho.
wſym ſwym ſrrdcem mılo|waſſe.
Ny czo gyneho vffaſe.
By | wıecz mılowatı .mohla.
ponemz | ſye bıes placzem zmohla.
ztratıla | bıeſſe zaczıelo.
31b Swe mıle duſſıczye || tıelo.
Alep vmrzıetı ſudıeſſe.
nezlı zy|wa bytı chtıeſſe.
Neb by ſpıeſſe ıey | vmruczy.
nalezla nez zywa gſuczy. |
Ponemz weſdy ſmrtı zdaſe.
zywa | bytı nezadaſſe.
Mıloſt prawa wſrd czy pılna.
Geſt prawıe ıako ſmrrt | ſylna.

Již jmieš' bolesti přemnoho
a k utěšeniu nikoho.
Petr a Jan s ňú jidú spieše
tam, kdež pohřeben bieše.
Když ho v rově nenadjidú,
ostavivše ji, preč jidú.
Maria tu s pláčem stáše
a vňuž zufavši ufáše;
Petr a Jan ta jsta sě bála,
proto jsta s ňú neostala.
Maria sě nebojéše,
ni co tak hrozného mnieše,
jehož by sě strachu lekla,
neb ottavad preč utekla.
Ztratila bieš' mistra svého,
jehož viece z světa všeho
vším svým srdcem milováše,
ni co jiného ufáše,
by viec milovati mohla,
po nemž sě bieš' pláčem zmohla.
Ztratila bieše za celo
své milé dušice tělo,
a lép umřieti súdieše,
než-li živa býti chtieše;
neb by spieše jej umrúci
nalezla než živa jsúci.
Po nemž vezdy smrti ždáše,
živa býti nežádáše;
milosť pravá v srdci pilná,
jest právě jako smrť silná.

*

Cſo by wiecz ſmrt mohla ſdie|ti.
nadmarigi nebo gmyeti.
Bieſſe | gyz prawie bezvma.
Neymagycz | wſobie rozuma.
Czigiczy giz ne|czugieſſe.
any widuczy widieſſe |
Any tu bies kdez ſtogieſſe.
Neb tam | wſiechna ſrrdcem bieſſe.
Tu kdez | gegie myly miſtr byl.
acz newiediela | kdey prziebyl.
aprotoz uhrobu zdaſe. |
placzicz mdlobu yedua ſtaſſe.
Oma|ria ſkterus czaku.
Nebo ſkterus | radu taku.
wſẅem ſrdczy ten vmyſl | zdala.
By tu iedno ſama ſtala ||
32ª Kdyz ſye apoſtoli lekli.
Nenalezſe yho | utekli.
Tys naydrziew prziednymy | ſeſla.
Khrobu aſſnymy oteſla.
apo|nychs oſtala potom.
Swate piſmo | prawí otom.
Omaria proczs to ſdie|la.
Czilis nadnye rozumiela.
pak|lis wiece milowala.
zes ſye men | nez ony bala.
powiedie to owſem | czi̲e̲l̲e̲ ſmiele.
Ez maria gyneho czye|le.
Nemyſlila any znala.
Gedno | aby mylowala.

Čso by viec smrť mohla sdieti
nad Marijí nebo jmieti?
Bieše již právě bez uma,
nejmajíc v sobě rozuma;
čijíci již nečujéše
ani vidúci vidieše,
ani tu bieš', kdež stojéše,
neb tam všechna srdcem bieše,
tu kdež jeje milý mistr byl,
ač nevěděla, kde i přebyl.
A protož u hrobu ždáše,
plačíc mdlobú jedva stáše.
Ó Maria, s kterús čákú
nebo s kterús radú takú
v svém srdci ten úmysl ždala,
by tu jedno sama stála?
Když sě apoštoli lekli,
nenalezše j'ho utekli,
tys najdřiev před nimi sešla
k hrobu a s nimi otešla,
a po nichs ostala potom,
svaté písmo praví o tom.
Ó Maria, pročs to sděla?
čilis nad ně rozuměla?
pak-lis viece milovala,
žes sě méň než oni bála?
Povědě to ovšem směle,
ež Maria jiného ciele
nemyslila ani znala,
jedno aby milovala.

Atak wtey mıloſt'ney ſtrazny.
zapomanula bıes baz|ny.
Iwſeho czoz ſkrılo nebe.
zapo|nula bıes ſebe.
Beztoho yehoz ıe|dyne.
Mılowaſſe nadwſe gyne. |
Czo toho zadıw neymyetí.
ze tak | byla bezpamyetı.
Ny by geho gyz | poznala.
yehoz wıdıetı zadala. |
wrowıe by ho nehladala.
32b By by|la pamatowala.
Slawa geho gıez | powıedıel.
przıed ſwu ſmrtı byl ıakz | wıedıel.
To ſye gma zagıſto ſtaty. |
Trzetı den mnye z mrrtwych wſtatı |
To powıedıe neb to wıedıe.
ze po | gegıey ſylney bıedıe.
Tak przıelıſna | boleſt byla.
Gegıe ſrrdce napllnyla |
Itıech ſlow pamyet ſhladıla.
Gıez | otmyſtra ſlyſſala byla.
Rozum zad|ny wnyey nebıeſſe.
Rada wnyey | wſye ſeſſla bıeſſe.
wſıeczka gıey | nadıegıe ſeſſla.
aſſrrdeczna zaloſt ſ | wzeſla.
Gedno placzıe gıey zbywaſe |
protoz vſtawnye plakaſſe.
akdyz | ſye placzycz naklony.
aprozrzıewſy | whrob ſye wklony.

A tak v tej milostnej strázni
zapomanula bieš' bázni
i všeho, což skrylo nebe,
zapo(ma)nula bieš' sebe
bez toho, jehož jediné
milováše nad vše jiné.
Co toho za div nejmieti,
že tak byla bez paměti?
Ni by jeho již poznala,
jehož viděti žádala.
V rově by ho nehladala,
by byla pamatovala
sl(o)va jeho, jež pověděl
před svú smrtí byl, jakž věděl:
To sě jmá za jisto státi,
třetí den mně z mrtvých vstáti.
To pověde, neb to vědě,
že po jejej silnej biedě,
tak přielišná bolesť byla
jeje srdce naplnila.
I těch slov paměť shladila,
jež ot mistra slyšala byla.
Rozum žádný v něj nebieše,
rada v něj vše sešla bieše;
všecka jej náděje sešla
a srdečná žalosť vzešla.
Jedno pláče jej zbýváše,
protož ústavně plakáše;
a když sě plačíc nakloni
a prozřevši v hrob sě vkloni,

vzrzye dwa | andıely znebe.
vbıelem ruſſye blız | ſebe.
wnyz khlawıe aknoham wıe|ce.
Newzdal otſebe ſedıece
Otazaſta | gıe wtey chwılı.
33a Czo hleda nebo || procz kwılı.
Omarıa neplacz toho |
Vtıechıs nalezla mnoho.
aſnad le|pe nezs uffala.
Kdyzt ſye ta przıho|da ſtala.
Nalezlaṣ wıecz gednyem | toho.
Neb kdys <u>nalez</u> hledala ıed|neho.
Chodılas czlowıeka hledıecz |
Nalezlas andıely ſedıecz.
vmrleho | gſy hledala.
pronzs wſechno weſele | wzdala.
Inalezlas zywe zaṭo.
yaz | to myeny czıele nato.
ze ſu proto | przıſlı bylı.
By twe b̊leſtı vmnylı |
Ten mnym ıehozto ty hledas.
a | pron ſobıe klıdu nedas.
Snad | nechcze twych ſlez hledatı.
Zet da | wtey boleſtı zdatı.
wolas ıeho ant | neſlyſſy.
Modlıs ſye ant neuſlyſy |
Hledas yeho gſuczy whorzy.
Nyz | naleznes nyt otworzy.
Aty tluczes | bezprzıeſtatı.
33b Gdes ponem an nechce || ſtaty

uzře dva anděly z nebe
u bielém rúše blíz sebe,
vniž k hlavě a k nohám viece,
nevzdál ot sebe sediece.
Otázasta jé v tej chvíli,
co hledá nebo proč kvílí?
Ó Maria, neplač toho,
utěchys nalezla mnoho
a snad lépe nežs ufala,
kdyžť sě ta příhoda stala.
Nalezlas viec jedniem toho,
neb kdys hledala jedn(o)ho,
chodilas, člověka hlediec,
nalezlas anděly sediec.
Umrlého jsi hledala,
proňžs všechno veselé vzdala,
i nalezlas živé za to,
jaz to mieni, ciele na to,
že sú proto přišli byli,
by tvé b(o)lesti umnili.
Ten mním, jehožto ty hledáš
a proň sobě klidu nedáš,
snaď nechce tvých slez hledati,
žeť dá v tej bolesti ždáti.
Voláš jeho, anť neslyší;
modlíš sě, anť neuslyší,
hledáš jeho jsúci v hoři,
niž nalezneš niť otvoří.
A ty tlučeš bez přestati,
ideš po nem, an nechce státi.

Ach przıehrozna wıecz bezımeǀna.
Auwech protıwna promyena ǀ
Ten geſt gez otſel ottebe.
Ayuz neǀwıem tbal czo tebe.
wıem to ze tıe ǀ drzıew mylowal.
I ot ſymona ǀ wzbranyewal.
Aprzıedſeſtru twu ǀ nelſtıwıe.
Omluwal tıe mıloſtıwſe ǀ
Drzıew tıe chwalıl natey wıeczy ǀ
Kdyzs ıeho nohy kleczıeczy.
maſtı ǀ mazıcz ſlzamy myla.
apak wlaſſy ǀ trzıela byla.
Boleſt twu wſıchnu ǀ krotıeſſe.
Kdyzt hrzıechy otpuſtıl ǀ bıeſſe.
Drzıew tebe mıle hledaſſe ǀ
I poſſeſtrzıe wzkazowaſſe.
Aby ǀ knemu przıſla byla.
Kdyſto gſy ǀ przynem nebyla.
Omarıa ruczıes ǀ wſtala.
Gaks ta ſlowa vſlyſala ǀ
Kdyſto ſeſtra rzekla ktobıe.
wyndı ǀ mıſtr tıe zowe kſobıe.
34a Inhed otprrǁweho wſtanye.
Obyczıegem bezmeǀſkanye.
Knoham padla twym zagıǀſto.
Ozmylely gıezukrıſte.
Ty kdyzs ǀ gy wıdıel zamutnu.
Takes prony ǀ gmıel twarz ſmútnu.
paklıs gy ǀ wıdıel placzſczywu.
Take gſy gmıeǀwal twarz ſlzywu.

Ach přehrozná věc bez jména,
auvech protivná proměna!
Ten jest, je(n)ž otšel ot tebe,
a již neviem, tbal co tebe.
Viem to, že tě dřiev miloval
i ot Šimona vzbránieval,
a před sestrú tvú nelstivě
omlúval tě milostivě.
Dřiev tě chválil na tej věci,
kdyžs jeho nohy klečieci
mastí mažíc, slzami myla
a pak vlasy třela byla.
Bolesť tvú všichnu krotieše,
kdyžť hřiechy otpustil bieše.
Dřiev tebe mile hledáše
i po sestře vzkazováše,
aby k nemu přišla byla,
kdyžto jsi při nem nebyla.
Ó Maria, rúčes vstala,
jaks ta slova uslyšala,
kdyžto sestra řekla k tobě:
Vyndi, mistr tě zove k sobě!
Inhed ot prvého vstánie,
obyčejem bez meškánie,
k nohám padla tvým zajist(é),
ó zmilelý Jesu Kriste!
Ty kdyžs ji viděl zamutnu,
takés pro ni jměl tvář smutnú;
paklis ji viděl plačščivu,
také jsi jmieval tvář slzivú.

Okak mıloſty|wıe hledıe.
Tıeſſe gy takto powıe|dıe.
Kde gſy ıeho pochowala.
Tu |. ſye przıedıwna wıecz ſtala.
protak | ſylne mylowanye.
Gez gmas kne|mu bezrozpranye.
Lazarzıe bra|tra wlaſtneho.
Cztwrty den pohrz|ebeneho.
zmrtwych gey zywa na|wratı.
aplacz gıey wradoſt obratı |
Agyz myſtrze myloſtıwy.
To my | wıecz zgyneho wdywy.
Twa prz|ıewıerna vczennyczye.
Itwa ſyl|na mylownyczye.
34b Czym potom || wtobıe ſhrzıeſſıla.
Genz ſye tobıe | wzdy tıeſſıla.
Czı tıe rozhnyewala | kako.
zes ſye otnye wzdalıl tako |
My ſmy potom neſlyſıelı.
Otnye | hrzıecha ny wzwıedıelı.
yedno ze | welmy zaranye.
Inhed otwıer|neho wſtanye.
Seſla ktwemu | hrobu dolow.
Drzıew wſıech gynıch | apoſtolow.
Neſſuczy maſtı zaczíe|lo.
Chtıecz vmazaty twe tıelo.
Ak|dyz nenaleze tebe.
wrowıe bıezıe|wſy ottebe.
Twym wſyem uczen|nykom wſkaza.
I gakz bylo gıſtíe | roſkaza.

Ó kak milostivě hledě,
těše ji, takto povědě:
Kde jsi jeho pochovala?
Tu sě předivná věc stala.
Pro tak silné milovánie,
jež jmáš k nemu bez rozpranie,
Lazaře bratra vlastného,
čtvrtý den pohřebeného
z mrtvých jej živa navráti
a pláč jej v radosť obráti.
A již, mistře milostivý,
to mi viec z jiného v divy,
tvá převěrná učennice
i tvá silná milovnice,
čím potom v tobě shřešila,
jenž sě tobě vždy těšila.
Či tě rozhněvala kako,
žes sě ot nie vzdálil tako?
My smy potom neslyšeli
ot nie hřiecha ni vzvěděli,
jedno že velmi za ranie,
inhed ot věrného vstánie
sešla k tvému hrobu dolóv
dřiev všech jiných apoštolóv,
nesúci masti za celo,
chtiec umazati tvé tělo.
A když nenaleze tebe
v rově, běževši ot tebe,
tvým všem učenníkóm vzkáza,
i jakž bylo, jistě rozkáza.

Ony kdyz khrobu przıgı|du.
vzrzıewſe tak prycz otgıdu |
Tato tu wſdy ſama ſtaſſe.
Auſta|wıcznye plakaſſe.
Geſtlı wtom | ktery hrzıech gmıela.
Neprzym | by toho neſdıela.
35ᵃ pakl͏ı gıey wtō || hrzıecha nen̓ye.
Nezlı mıloſtı zna|menye.
azadoſt gız gma dotebe |
aprocz tehdy krıges ſebe.
Dada | gıey tu tuhu gmıetí
Gez zaloſtı | chcze vmrzıetı.
Ty yenz wſſechny | mıluyuczye.
Mıluges ıhledagıczıe |
Tıeſſys ze tye nalezagy.
Gyz te|be ſpraczy hledagy.
Tys powıe|dıel uſty ſwymy.
Arzka kako ſlo|wy tymy.
Gaz mılugy wobecz | take.
Ty gez mılugy wſake.
A|ktoz rano bude bdıetı.
Kemnye | ten mye bude gmıetı.
Tehdy ta|to ſmutna zena.
podle tıech ſlow | obluzena.
Kdyz tak welmy ra|no zaſla.
Ktobıe procz tebe ne|naſſla.
procz neutıeſys ſlez ıegſe |
Gıez tak mıle protıe lege.
Iakos | gy tehdy utıeſſyl.
35ᵇ Kdıſtos gıey byl || bratra wſkrzıeſſyl.

Oni, když k hrobu přijidú,
uzřevše, tak pryč otjidú.
Tato tu vždy sama stáše
a ustavičně plakáše,
jest-li v tom který hřiech jměla,
nepřím, by toho nesděla;
pak-li jej v tom hřiecha nenie,
než-li milosti znamenie
a žádosť, již jmá do tebe,
a proč tehdy kryješ sebe?
dada jej tu túhu jmieti,
jež žalostí chce umřieti?
Ty, jenž všechny milujúcie
miluješ i hledajícíe
těšíš, že tě nalezají,
již tebe s prací hledají.
Tys pověděl ústy svými
a řka kako slovy t(ě)mi:
Jaz miluji vóbec také
ty, j(i)ž milují všaké;
a ktož ráno bude bdieti
ke mně, ten mě bude jmieti.
Tehdy tato smutná žena,
podle těch slov oblúzena,
když tak velmi ráno zašla
k tobě, proč tebe nenašla?
Proč neutiešíš slez jeje,
jež tak mile pro tě leje;
jakos ji tehdy utiešil,
kdyžtos jej byl bratra vzkřiesil?

Mılugeslı gy | geſcze wſak
aprocz ıegıe dlıs za|doſt tak.
Omıſtrze ſprawny bez|mıetı.
Swıedku wıerny racz po|mnyety.
Swıedeczſtwıe gıezs byl | prohlaſſyl.
Marrıe tak rzka ıoh|laſyl.
Marıa ſobıe wzwolı.
przıe|dobry dıel bezomyla.
Neb tye | wzwolı hoſpodyne.
Mymo wſe|chno wſwıetıe .gyne.
Ale kak to | prawda rczena.
Gez nebude ot|luczena.
Akdyzs ſye ty otnye wz|dalıl.
Czemus ıegıe dıel tak | chwalıl.
paklı· neyſy otnye wz|dalen.
Tehdy ıegıe dıel przıech|walen.
procz placze neb hleda | czeho.
Marıa gıſtıe gyneho.
Neh|leda nezlı zwolenye.
Ponemz | gıey ſwıet zaden nenye.
36ᵃ protoz || placzıcz neprzıeſtawa.
wzaloſty | ıedwa wzlykawa.
neb ghoz | wzwolı nadwſy kraſu.
toho | potratı wtom czaſſu.
protoz | myly lıdſky ſtrazıe.
zgıew ſwu | prawdu to ıſkazıe.
Tu czeſt | poyegıe wzwolenyu.
Scho|way gıey to kutıeſſenyu.
aneb | kak to prawda bude.
Bezotlucze|nye ſnyu ſbude.

Miluješ-li ji ješče však,
a proč jeje dlíš žádosť tak?
Ó mistře správný bez měti,
svědku věrný! rač pomnieti
svědecstvie, ježs byl prohlásil
Martě, tak řka i ohlásil:
Maria sobě vzvoli(la)
předobrý diel bez omyla;
neb tě vzvoli, hospodine,
mimo všechno v světě jiné.
Ale kak to pravda rčena,
jež nebude otlúčena,
a kdyžs sě ty ot nie vzdálil,
čemus jeje diel tak chválil?
Pak-li nejsi ot nie vzdálen,
tehdy jeje diel přechválen.
Proč pláče neb hledá čeho?
Maria jistě jiného
nehledá nežli zvolenie,
po nemž jej svět žáden nenie.
Protož plačíc, nepřestává,
v žalosti jedva vzlykává;
neb j'hož vzvoli nad vši krásu,
toho potrati v tom času.
Protož, milý lidský stráže,
zjev svú pravdu, to i skáže,
tu česť po jeje vzvoleniu
schovaj jej to k utěšeniu,
aneb kak to pravda bude,
bez otlúčenie s ňú zbude;

Kromye acz tak | rozumyety.
Chczemy. ato zato | gmyety.
To czus acz geſt ſoczy | wtıele.
Ale wſrrdczy weſdy wtıe|le.
Protoz omarıa nedlı.
wta|kem placzy ny ſrrdczye mdly |
Gmas andıely kuutıeſſenyu |
Gmyey doſtı nagıch wıdıeny |
Snad ten ıehoz hledas ſplaczē |
Czıge tıe kſobıe nyenaczem ||
36b pronez ſye nezgıewı tobıe.
proto day | klıd ſplaczem ſobıe.
Swoy boleſtı | konecz poloz.
aſſwym ſlzam ſmíe|ru uloz.
wzpomyen czot geſt rzekl | obake.
Tobıe gynym zenam take |
wy dczery zgıeruzálemíe.
nerodte | plakatı namíe.
Ale naſſye. aſſwe | dıetı.
Mohlı byſte zaupıtı.
akdız on | brany plakanye.
procz tak placzes | bezprzıeſtanye.
Strach mye by ıeho | nebyla.
Snad ſwym placzem ura|zıla.
Neb on by twe ſlzy mılowal |
Gyuz by take ſnad lıtowal.
Swıch | ſlez take neukrotıe.
yako drzıewe | czynyl protıe.
Protoz poſluchay me | rady.
acz chczes zbytı wıeczſye wa|dy

kromě ač tak rozuměti
chcemy a to za to jmieti,
tocuž ač jest z očí v (c)ele,
ale v srdci vezdy v těle.
Protož, ó Maria, nedli
v takém pláči ni srdce mdli!
Jmáš anděly k (u)těšeniu,
jměj dosti na jich vidění.
Snaď ten, jehož hledáš s pláčem,
čije tě k sobě ně na čem,
proněž sě nezjeví tobě.
Proto daj klid s pláčem sobě,
sv(e)j bolesti konec polož
a svým slzám smieru ulož.
Vzpoměň, coť jest řekl obaké
tobě, jiným ženám také:
Vy dcery z Jeruzalemě,
neroďte plakati na mě,
ale na sě a své děti
mohly byste zaup(ě)ti.
A když on brání plakánie,
proč tak pláčeš bez přestánie?
Strach mě, by jeho nebyla
snaď svým pláčem urazila.
Neb on, by tvé slzy miloval,
již by také snaď litoval,
svých slez také neukrotě,
jako dřieve činil pro tě.
Protož poslúchaj mé rady,
ač chceš zbýti věčšie vady:

*

Gmas andıeſſke utıeſſenye |
Gmyeyz wtom doſtı kdyzt ho ne|nye.
Bydlıs ſnymy atıėzícz gych ||
37ª neb ſpıeſſe weſdy wzwıes otnych |
Gakz geſt onem acz czo wıedye |
Wıem to gıſtıe zet powıedıe.
yaz | przıegıſtıe wíerzy zato.
ze ſu ony | przıſlı nato.
I poſlal gıe on obake |
prrwe proſſye protıe take.
By | geho wſtanye zgıewílı.
A twoy | placz take ſkrotılı.
Weczyechu | gıey tıezıcz pılnye.
zeno procz tak | placzes ſylnye.
Neb kteray wıecz | ſmutka tweho.
Netay nycz knā | placzıe tweho.
Otewrzy nam wſy | myſl ſwogy.
Amyt ſkazem zadoſt | twogy.
Aona boleſtı gata.
Wſıech|na wnyuz ſmyſlu otyata.
Iged¦noho newzye kſobıe.
Vtıeſſenye | nautrobıe.
Nez myſleſſe wſobıe | rzkuczy.
vprzıelıſnem placzy·gſuczy |
Ach kterey to utıeſſenye.
37ᵇ Tıechto || gıſtych nawſċzıewenye.
Tıezczy gſu | utıeſſytelee.
Mnye wſıchny take prz ıetele.
wıecze tıezye nezly tıeſıe |
Me ſrrdeczko wtuhach pıeſye.

jmáš andě(l)ské utěšenie,
jmějž v tom dosti; kdyžť ho nenie,
bydliž s nimi a těži(ž) jich,
neb spieše vezdy vzvieš ot nich,
jakž jest o nem, ač co vědie,
viem to jistě, žeť povědie.
Jaz přejistě věři za to,
že sú oni přišli na to
i poslal je on obaké,
prvé prosě pro tě také,
by jeho vstánie zjevili
a tvój pláč také skrotili.
Vecechu jej, tiežíc pilně:
Ženo, proč tak pláčeš silně
neb která j' věc smutka tvého?
Netaj nic k nám pláče tvého,
otevři nám vši mysl svoji
a myť zkážem žádosť tvoji.
A ona bolestí jata,
všechna vňuž smyslu otjata,
i jednoho nevzě k sobě
utěšenie na útrobě,
než mysléše v sobě, řkúci,
u přielišném pláči jsúci:
Ach které j' to utěšenie
těchto jistých navščievenie?
Těžci jsú utěšitelé
mně, všichni také přietelé
viece tiežie nežli těšie,
mé srděčko v túhách pěšie.

Gaz | ſtworzıtele hledagy.
Proto nagíne | netbagy.
Wſechno naſwıetıe ſtwo|rzenye.
Otıezuge me wıdıenye |
Nechczy andıelow wıdıetı.
any ſny|my bytıe gmyetí.
Neb ſpıes mo|hu przıczynytı.
Me boleſtı nez vmny|tı.
Acz by poczıelı ottoho.
Mnye | prawıtı przıelıs mnoho.
Agaz bu|dulı gym chtıetı.
Kewſemu otpo|wıedıe.
Strach mye by wıecze | nezmohlı.
Me mıloſtı nez pomohlı |
Proto andıelow netbagy.
Anyt | gıch take hledagy.
Kromıe pana | gıch ameho.
Hledam ſtworzıtele ſwe|ho.
Genz mye ſtworzıl ıgıe take ||
38a Iſtworzenye wſelıkakė.
Neb mne | ızadny nemoze.
Nez on utıeſſyty | moze.
pana meho gſu otneſlı.
Ane|wyem kam gſu gey neſlı.
Ohle|dam ſye przıeproſtranye.
Newízy ho | wzadney ſtranye.
Hledam kdez | polozen zwıeſtıe.
Nyz naleznu na|tom myeſtıe.
Ach przıebıeda mníe | nebozye.
Mnye tak zaloſtı wem|nozye.

Jaz stvořitele hledaji,
proto na jiné netbaji.
Všechno na světě stvořenie
otěžuje mé viděnie.
Nechci andělóv viděti
ani s nimi bytie jmieti;
neb spieš mohú přičiniti
mé bolesti než umniti.
Ač by počeli ot toho
mně praviti přieliš mnoho
a jaz budu-li jim chtieti
ke všemu otpovědě(ti),
strach mě, by viece nezmohli
mé milosti než pomohli.
Proto andělóv netbaji
aniť jich také hledaji,
kromě pána jich a mého
hledám, stvořitele svého,
jenž mě stvořil i je také
i stvořenie všelikaké;
neb mne i žádný nemóže
než on utěšiti móže.
Pána měho jsú otnesli
a neviem, kam jsú jej nesli.
Ohledám sě přeprostřaně,
nevizi ho v žádnej straně;
hledám, kdež položen zvěstě,
niž naleznu na tom miestě.
Ach přeběda mně nebozě,
mně tak žalosti ve mnozě!

Kamlı poydu neb czo ſdıe|gy.
zıwa rzeczy neumıegy.
Ach | kam zaſſel moy zaduczy.
Kamlı | ſye dıel mıluguczy.
hledam nyz | naleznu wrowíe.
wolam an my | neotpowıe.
Ach mnye ſmutney | kam my gıtı.
Kdel my mıleho | nagıtı.
wſtanu ıchczy wſye obgı|tı.
Mıeſta kteraz mohu ſgıty |
Donadz nenaydu tı kde tu ge |
38b Gehoz ma duſſye mıluge.
Oczy wz|dy ſlzy prolewayte.
Ny plakaty | przıeſtawayte.
Nohy chodte abıe|hayte.
any kdy vpoczıwayte.
Do|nydz wemnye ktera zıla.
Genz | my ponem nenye mıla.
Auwech | kam ſeſla ma radoſt.
Ach kde ſıe | ſkrıla ma mıloſt.
Ach me zdra|wıe me gednoſtı.
proczs mye | oſtawıl wzaloſtı.
ach boleſty | ach wſye nuzye.
Neſtrpıelne | wſylney tuzye.
mıe ſewſıech | ſtran obklıczılı.
Autıechy otluczıly |
Agyz newıem czo zwolıtı.
Geſtlı | my otrowu gıtı.
Newıem neſcz|aſtna kam zaydu.
Any wıem kde | geho naydu.

Kam-li pójdu neb co sději,
živa řieci neuměji.
Ach kam zašel mój žádúcí,
kam-li sě děl milujúcí!
Hledám, niž naleznu v rově;
volám, an mi neotpovie.
Ach mně smutnej kam mi jíti,
kde-l' mi milého najíti!
Vstanu i chci vše objíti
miesta, kteráž mohu sjíti,
do(ň)adž nenajdu, kde tu je,
jehož má duše miluje.
Oči vždy slzy prolevajte
ni plakati přestávajte;
nohy choďte a běhajte
ani kdy upočívajte,
donidž ve mně která žíla,
jenž mi po nem nenie mila.
Auvech, kam sešla má radosť,
ach kde sě skryla má milosť!
Ach mé zdravie, m(á) jednosti,
pročs mě ostavil v žalosti?
Ach bolesti, ach vše núze,
nestrpělné v silnej túzě,
mě se všech stran obklíčily
a útěchy otlúčily.
A již neviem, co zvoliti,
jest-li mi ot rovu jíti.
Neviem, neščastná, kam zajdu,
ani viem, kde jeho najdu.

Smrt my othrobu | ſye bratı.
ageſtlı my przynem | ſtatı.
To my boleſt bezczıelenye. ||
39[a] Proto mnye lepſieho nenye.
Ged|no ſtrzıeczy hrobu toho.
Nez bych | dale ſla otneho.
acz bych dale za|ſla ottad.
Akdyz bych ſye wratıla | ſnad.
wzata bych naſſla obake |
Anebo hrob zruſſen take.
Stanu | tu achczy vmrzıetı.
zda budu to | ſczıeſtıe gmıetı.
ze as budu pohra|bana.
podle hrobu meho pana |
Otot me tıelo blazene.
Bude. budel | polozene.
podle meho mıſtra hro|bu.
vmrulı wnynyeyſy dobu.
O | ma ſczaſtna duſſye mıla.
Genz | wygducz zkrzehkeho tıela.
Mo|czy bude ynhed gıtı.
whrob me|ho pana ı wgıtı.
Mey duſſy me | wezdy tıelo.
Boleſt ſuuſylym | zaczıelo.
ale hrob mny meho | pana.
39[b] pokoy aczeſt bude wzwa||na.
Ten hrob zameho zıwenye
Bude me wſe utıeſſenye.
Anaſmr|tı bude namey.
pokoy wıeczny | duſſyczy mey.

Smrť mi ot hrobu sě bráti;
a jest-li mi při nem státi,
to mi bolesť bez celenie.
Proto mně lepšieho nenie,
jedno střieci hrobu toho,
než bych dále šla ot neho.
Ač bych dále zašla ottad
a když bych sě vrátila snaď,
vzata bych našla obaké
anebo hrob zrušen také.
Stanu tu a chci umřieti;
zda budu to ščestie jmieti,
že as budu pohrabána
podle hrobu mého pána.
Ó toť mé tělo blažené
bude, bude-l' položené
podle mého mistra hrobu,
umru-li v nynější dobu.
Ó má ščastná duše milá!
jenž, vyjdúc z křehkého těla,
moci bude inhed jíti
v hrob mého pána i vjíti.
Mej duši mé vezdy tělo
bolesť s úsilím za celo,
ale hrob mn(ě) mého pána
pokoj a česť bude vzvána.
Ten hrob za mého živenie
bude mé vše utěšenie
a na smrti bude na mej
pokoj věčný dušici mej.

zıwa podle ıeho bú|du.
aumruczy pṙzynem ſbudu |
Any zıwa ny vmruczy.
Otluczȳ | ſye przynem gſuczy.
ach mníe | przıeneſczaſtney zenye.
ach na|me nedomyſlenye.
procz ſem | neſtala dobu wtu.
procz ho ſa|ma oſtawıch tu.
Procz ſem teh|dy ıeho tıela.
Strzıeczy uſtawníe | nechtıela.
Gyz bych wzata ne|plakala.
ny bych ho ſnad wzıetı | dala.
aneb ſla bych ponych ſle|dıecz.
Kam gey neſlı toho hle|dıecz.
Ale podle hrzıecha meho |
Chowagıcz zakona ſweho.
Ztra|tıch pana zakonneho
40ª Nadwſye || gyne mnye mıleho.
Kdyz ſem zako|nu howıela.
zakon ſem ſdrrzıetı | chtıela.
atomu gmuz zakon ſluzy |
Ztratıla ſem pomey nuzy.
Kakz | kolıwıek gſuczy przynem.
Neby|loby to gıſtıe wıem.
Zakona tıem | przıeſtupıtı.
Ale owſem dopllnytı |
Zakon ſtary zuuſtawenye.
Otneho | poſkwrrnen nenye.
Kromye wez|me obnowenye.
Lepſıey wıeczy na|ſtwrrzenye.

Živa podle jeho budu
a umrúci při nem zbudu;
ani živa ni umrúci,
otlúčím sě, při nem jsúci.
Ach mně přenešěastnej ženě,
ach na mé nedomyšlénie!
Proč sem nestála dobu v tu,
proč ho sama ostavich tu?
Proč sem tehdy jeho těla
střieci ústavně nechtěla?
Již bych vzata neplakala
ni bych ho snaď vzieti dala;
aneb šla bych, po nich slediec,
kam jej nesli, toho hlediec.
Ale podle hřiecha mého
chovajíc zákona svého,
ztratich pána zákonného,
nad vše jiné mně milého.
Když sem zákonu hověla,
zákon sem sdržeti chtěla,
a to(ho), j'muž zákon slúží,
ztratila sem po mej núzi.
Kakž kolivěk jsúci při nem,
nebylo by, to jistě viem,
zákona tiem přestúpiti,
ale ovšem doplniti.
Zákon starý z (u)stavenie
ot neho poskvrn(ě)n nenie,
kromě vezme obnovenie,
lepšej věci na stvrzenie.

Mrrtwy ten czyſtych | neſkwrny.
Nez zneczıſtych czıſte | czyny.
wſelıkeho uzdrawuge.
boh | ktoz ſye ho dotıkuge.
aktoz kne|mu przyſtupuye.
Toho take· oſ|ſwıeczuge.
ale naczem gız oſtanu |
Naſſwu boleſt rozpomanu.
Kdyz | hledagıcz geho gıdech.
Otſedſy | opıet przıgıdech.
40b Hrob otewrzıe||ny nalezech.
ale ıeho nenalezech |
Tuz czakagıczy ıſtanu.
zda ſye | zgıewı wkteru ſtranu.
akakoz | my ſtatı ſamey.
ach czo my | zdıetı tuzıe mey.
Apoſtolı ſye | rozeſſı.
amne placzucze oteſſı |
Izadneho newıdıetı.
By kto | ſemnu chtıel zıeletı.
any ſye | ten ktery udal.
Genz by ſemnu | mıſtra hledal.
Zgıewılı my ſye | andıelı.
ale newıem czo gſu | chtıelı.
acz ſu mye utıeſſyecz | mnyelı.
procz placzy by to | wıedıelı.
paklı by ſye nemylı|lı.
Procz placzy nerzklı by bylı. |
Zeno procz placzes powıez nam |
Neb czo hledas netay nycz knam |

Mrtvý ten čistých neskvrní
než z nečistých čisté činí.
Všelikého uzdravuje
Bóh, ktož sě ho dotykuje;
a ktož k nemu přistupuje,
toho také osvěcuje.
Ale na čem již ostanu?
na svú bolesť rozpomanu.
Když, hledajíc jeho, jidech,
otšedši, opěť přijidech,
hrob otevřený nalezech,
ale jeho nenalezech.
Tuž čekajíci i stanu,
zda sě zjeví v kterú stranu.
A kakož mi státi samej,
ach co mi sdieti túzě mej?
Apoštoli sě rozešli
a mne plačúce otešli.
I žádného neviděti,
by kto se mnú chtěl želeti;
ani sě ten který udal,
jenž by se mnú mistra hledal.
Zjevili mi sě anděli,
ale neviem, co jsú chtěli.
Ač sú mě utěšiec mněli,
proč pláči, by to věděli;
pak-li by sě nemýlili,
proč pláči, neřkli by byli:
Ženo, proč pláčeš, pověz nám,
neb co hledáš, netaj nic k nám.

Aneb ſnad proto tazali.
By my | plakati nedali.
41[a] Neb acz by my | to, radili.
Tezmierz by mie vmo|rzili.
Gaz gich poſluſna nebudu |
ale donydz ziwa budu.
plakati | wzdy budu dotud.
Geho nena|leznu dokud.
Aczoz ſobie ſmut|na ſdiegy.
Kdel ho naleſti vmie|gy.
Kamli my ſye obratití.
Neb | nakom rady proſſytí.
Kto ſye | nademnu ſmiluge.
Neb utieſſy | neb ſlituge.
Kto my powie neb | ſkazuge.
Koho ma duſſye mí|luge.
Kdeli bydli neb przіebywa |
Anebo kde upoczywa.
ach au|wech by kto milemu.
wſkazal | kto miſtrowí memu.
Ze ponem | miloſtíu mdlegy.
aboleſtíu wſie | truchlegy.
Aneb mey boleſti row|nye.
Nykdiez nenye zda ſye to | mnye.
41[b] Nawrat ſye moy myly zaſſye.
name ſliby wzpomana ſye |
Ozaduczy mylowany.
Miloſtnycze | przіezadany.
nawrat my ſwe | utieſſenye.
Twe mile twarzy wí|dienye.

Aneb snaď proto tázali,
by mi plakati nedali?
Neb ač by mi to radili,
téžměř by mě umořili.
Jaz jich poslušna nebudu,
ale donidž živa budu,
plakati vždy budu dotud,
jeho nenaleznu dokud.
A což sobě smutna sději,
kde-l' ho nalézti uměji?
Kam-li mi sě obrátiti
neb na kom rady prositi?
Kto sě nade mnú smiluje
neb utěší neb slituje?
Kto mi povie neb skazuje,
koho má duše miluje?
kde-li bydlí neb přebývá
anebo kde upočívá?
Ach ouvech, by kto milému
vzkázal (t)o mistrovi mému,
že po nem milosťú mdleji
a bolesťú vše truchleji;
aneb mej bolesti rovně
nikděž nenie, zdá sě to mně.
Navrať sě mój milý zasě,
na mé sliby vzpomana sě.
Ó žádúcí milovaný,
milostníče přežádaný!
navrať mi své utěšenie,
tvé milé tváři viděnie.

Vkaz my ſwu twarz wtu | dobu.
Powzny twoy hlas wuſſy | obu.
Twoy hlas ſladky memu | ſluchu.
Twa twarz mılay memu | duchu.
Onadıegıe ma gedyna |
wſwıetıe aızadna gyna.
nepo|tup zadanye meho.
poprzıey my | wıdıenye ſweho.
Ma by duſſye | wtom doſt gmyela.
potom nech | at bych vmrzıela.
Kdyz marıa | tak powıedıe.
Placzıcz uboleſtney ¦ bıedıe.
Tehdy ſye obratı zaſſye |
Gıezus gıey wıdıetı da ſye.
Ale | ona newıedıeſſe.
By byl gıezus | any mnyeſſe.
42a Gıezus gıe tehdy otaza.
Czo placze neb hleda wſta|za.
Ozadoſtı duſſye ıegıe.
Procz | gıe tıezes zkuſſygıe gıe.
Rzka | czo placzes neb czo hledas.
procz | ſye gıey poznatı nedas.
wſak | tıe ona malo przıedtıem.
wıdıela | wobıd lıdem wſyem.
Sboleſtı | ſrrdeczka ſweho.
nakrzızy obıe|ſneho.
Ona trzetı den wıdıela |
Twogy ruczye otnyuz gmſela |
Drzıewe czaſte pozehnanye |
Ato proſwe mylowanye.

Ukaž mi svú tvář v tu dobu,
povzni tvój hlas v uší obú.
Tvój hlas sladký mému sluchu,
tvá tvář mila j' mému duchu.
Ó náděje má jediná
v světě a i žádná jiná!
nepotup žádanie mého,
popřej mi viděnie svého.
Má by duše v tom dosť jměla,
potom nech ať bych umřela.
Když Maria tak povědě,
plačíc u bolestnej biedě,
tehdy sě obráti za sě,
Ježúš jej viděti da sě;
ale ona nevědieše,
by byl Ježúš, ani mnieše.
Ježúš jé tehdy otáza,
co pláče neb hledá, vztáza.
Ó žádosti duše jeje!
proč jé tiežeš, zkušije jé,
řka: co pláčeš neb co hledáš,
proč sě jej poznati nedáš?
Však tě ona málo předť tiem
viděla v obid lidem všem
s bolestí srdéčka svého
na kříži oběš(e)ného.
Ona třetí den viděla
tvoji ruce, ot ňúž jměla
dřieve časté požehnánie,
a to pro své milovánie;

*

atwe | nohy gıez lıbala.
Ktomu ſlza|my vmywala.
Hrzıebymy kkrz|ızy przıpaty.
Srukama krut|nye rozpaty.
Ayuz mny take | zaczyelo.
Zhrobu twe wyna|to tıelo.
Gehoz mazat przıſla | byla.
By ſye ıakz takz utıeſıla
42b aty gıe procz placze tıezes.
Gymz | gy wıecz boleſtı wıezes.
Myly my|ſtrze ty genz wſe wıes.
procz twe | zeny duch przıprawıes.
Ktakey | tuzye akzaloſty.
Genz tak hleda | twe mıloſtí.
Ana myſlıu wzdy | przıtobıe.
Anaduſſy wſıeczka | wtobıe.
wſy ſylu uffa dotebe.
Sa|ma zuffawſy otſebe.
Any hleda | czo gyneho.
nez gedno wıdıenye | tweho.
Ny czo kdy gyneho myſlı |
Nez tıe weſdy gma namyſlı.
Aſ|ſnad proto nedomny ſye.
By ty | byl mnye czıele ıſdy ſye.
ze gyz | wnyuz zuma wynata.
protıe | ı omylem yata.
Czemuz tehdy | dıes czo zadas.
zeno czo placzes | neb hladas.
Awſak wıes zet ne|dıe rzkuczy.
Tebe placzy zadagıczy

a tvé nohy, jež líbala,
k tomu slzami umývala,
hřebími k kříži připaty,
s rukama krutně rozpaty.
A již mní také za celo
z hrobu tvé vy(ň)ato tělo,
jehož mazat přišla byla,
by sě jakž takž utěšila;
a ty jé, proč pláče, tiežeš,
jímž jí viec bolesti viežeš.
Milý mistře, ty, jenž vše vieš,
proč tvé ženy duch připrávieš
k takej túzě a k žalosti,
jenž tak hledá tvé milosti;
ana myslú vždy při tobě,
ana duší všecka v tobě,
vší silú ufá do tebe,
sama zufavši ot sebe?
Ani hledá co jiného
než jedno viděnie tvého,
ni co kdy jiného myslí
než tě vezdy jmá na mysli.
A snaď proto nedomní sě,
by ty byl, mně cele i zdí sě,
že již vňuž z uma vy(ň)ata
pro tě i omylem jata.
Čemuž tehdy dieš, co žádáš,
ženo, co pláčeš neb hladáš?
A však vieš, žeť nedie, řkúci:
Tebe pláči žádajíci;

43a Kromye acz by ty ſwym duchem |
Rzekl wgegıe ſrrdeczku ſluchem |
Gat ſem gehozs ty plakala.
yat | ſem ıehozs ty zadala.
Nebt gıey | nelzye znatı tebe.
Donyewads | ty tagıs ſebe.
Ona zahradnıka | mnyeczy.
weczye pane nan hle|dıeczy.
Aczs ty gey wzal akdes | ſlozıl.
Powıez my kdes gey polo|zıl.
Aıat ıeho wezmu znowa.
aſnȳ | ſye wlozym dorowa.
Oboleſtı przıe|lıſſena.
Omyloſtı przıewyſſena. |
Tato gıſta ſmutna zena.
Tak | boleſtíu ohrazena.
Bıeſſe wnyuz | temnym oblakem.
pronz new|ladnyeſſe ſwym´ zrakem.
any wı|dıetı mozıeſſe.
Slunczıe genz ra|no wſchodıeſſe.
Poprrſky rozpro|ſtıeragıe.
43b Wgegıe okną blſket | dawagıe.
Skrrzıe uſſy gyz ſwıet|legıe.
wchazıegıe wdom ſrrdczye | gegıe.
Ale ze ſye bıes przyemo|hla.
Mıloſtıu takz y nemohla |
wıducz wıdıetı przıedſobu.
tak | gıey oczy zaſle mdlobu.
Gıezu|ſye gıſtıe wıdıeſſe.
Ale by on byl | nemnyeſſe.

kromě ač by ty svým duchem
řekl v jeje srdéčku sluchem:
Jáť sem, jehožs ty plakala,
jáť sem, jehožs ty žádala;
nebť jej nelzě znáti tebe,
doněvadž ty tajíš sebe.
Ona zahradníka mnieci,
vece: Pane! naň hledieci,
ačs ty jej vzal a kdes složil,
pověz mi, kdes jej položil?
A jáť jeho vezmu znova
a s ním sě vložím do rova.
Ó bolésti přielišená,
ó milosti převýšená!
Tato jistá smutná žena,
tak bolesťú ohrazena
bieše vňuž temným oblakem,
proňž nevládnieše svým zrakem
ani viděti móžieše
slunce, jenž ráno vzchodieše,
poprsky rozprostieraje,
v jeje okna blsket dávaje,
skrzě uši již svět leje,
vcházeje v dóm srdce jeje.
Ale že sě bieš' přemohla
milosťú, takž i nemohla,
vidúc, viděti před sobú,
tak jej oči zašle mdlobú.
Ježúše jistě vidieše,
ale, by on byl, nemnieše.

Omarıa acz ho hle|das.
Procz ho prawıe neohle|das.
Atot gıezus twa wſye chwała |
Gehozs tak ſnaznye hladała.
hle|dat tebe gyz zmrtwych wznyk |
Aty mnys by byl zahradnyk.
yeſt | to prawda gakz ty ſudıs.
ale na|tom wſelık bludıs.
acz tak zahrad|nyka gho mnys.
Agıezuſye ſye ne|domnys.
Geſt gıezıus ızahradnyk | ge.
Genz rozlıczne ſyemye ſyege |
Strzıed zahrady ſrrdczye tweho |
44a Iwſelıkeho wıerneho.
Aſnad geho take | neznas.
Proto ez umrrleho hledas. |
Ayuz prawıe natey wıeczy.
Moy | vmyſl myeny uleczy.
pronyuz ſye | wıecz dalıl tebe.
any tobıe zgıewıl | ſebe.
Proczs hledala genz geſt ne|byl.
Anehledalas genz geſt byl |
Gıezıuſıes weſdy zadala.
Agıezy|ſıes nehladala.
Proto gıezuſye | wıduczy.
bylas yeho newıeduczy |
Omyſtrze pllny myloſty.
Gaz | hrzıeſny pomey krzehkoſtı.
Om|luwatı neumyegı.
Gegıe bludu | any ſmıegy.

Ó Maria, ač ho hledáš,
proč ho právě neohledáš?
A toť Ježúš, tvá vše chvála,
jehožs tak snažně hladala,
hledáť tebe, již z mrtvých vznik,
a ty mníš, by byl zahradník.
Jest to pravda, jakž ty súdíš,
ale na tom všelik blúdíš,
ač tak zahradníka j'ho mníš
a Ježúše sě nedomníš.
Jest Ježúš i zahradník je,
jenž rozličné siemě sěje
střed zahrady srdce tvého
i všelikého věrného.
A snaď jeho také neznáš
proto, ež umrlého hledáš?
A již právě na tej věci
mój úmysl mienie uléci,
pro ňuž sě viec dálil tebe,
ani tobě zjevil sebe.
Pročs hledala, jenž jest nebyl,
a nehledalas, jenž jest byl?
Ježúšes vezdy žádala
a Ježíšes nehladala;
proto Ježúše vidúci,
bylas jeho nevědúci.
Ó mistře plný milosti,
jaz hřiešný po mej křehkosti
omlúvati neuměji
jeje bludu ani směji;

Neb wſelık womyle | ſtala.
Ez takehoz tebe hledala |
Gakehoz tıe tdy wıdıeſſe.
Kdyz | tıe wrow wlozıla bıeſſe.
Wıdıela | bıeſſe zaczyelo.
drzıewe twe vmr|le tıelo.
44b Skrrzyzıe przıedſobu ſlo||ſlozeno.
Atak wrowıe polozeno |
Tak ſylnu boleſtı ſgata.
potwey ſmr|tı bıes otyata.
Ze nycz nadıeġye | neymıela.
By tıe kdy zywa wí|dıela.
Atak wtey boleſtı gſuczy |
Potwem pohrzebu placzıczy.
ney|myegıeſſe nycs myſlenye.
Na | twe trzetı den wſkrzıeſſenye.
Tehdy | ıozeph kdyz tıe ſlozy.
Skrzızye | awrowıe polozy.
Tudıez marıa | pohrzebe.
Swoy duch wrowye | podle tebe.
Atak nerozlucznye | ſhluczy.
Ktwemu tıelu ıprzıluczy |
Ze by ſnaze rozluczıla.
Duſſy ſtıe|lem bezomyla.
Nez ſwoy duch | ottıela tweho.
Tıe mılugyczy | mṙtweho.
Duch ıegıe byl wıecz | wtwem tıele.
Nezlı wgegıe to | wıem czıele.
45a Kdez tweho tıela || hledaſſe.
Tudıes ſweho ducha pta|ſe.

neb všelik v omyle stála,
apež takéhož tebe hledala,
jakéhož tě ťdy vidieše,
když tě v rov vložila bieše.
Viděla bieše za celo
dřieve tvé umrlé tělo
s kříže před sobú (slo)ženo
a tak v rově položeno.
Tak silnú bolestí sjata,
po tvej smrti bieš' otjata,
že nic náděje nejměla,
by tě kdy živa viděla.
A tak v tej bolesti jsúci,
po tvém pohřebu plačíci,
nejmějéše ničs myšlenie
na tvé třetí ďen vzkřiešenie.
Tehdy Jozef když tě složi
s kříže a v rově položi,
tudiež Maria pohřebe
svój duch v rově podle tebe,
a tak nerozlučně s(l)úči
k tvému tělu i přilúči,
že by snáze rozlúčila
duši s tělem bez omyla
než svój duch ot těla tvého,
tě milujíci mrtvého.
Duch jeje byl viec v tvém těle
nežli v jeje, to viem cele;
kdež tvého těla hledáše,
tudiež svého ducha ptáše;

Akdez twe tıelo ztratıla.
Tudıes | ſwoy duch ıſnym byla.
Czoz teh|dy to geſt wdıw hnatı.
acz tebe | nemohla znatı.
neb toho wſobıe | neymıeſſe.
Gymz tě wıdıetı ſluſ|ſyeſſe.
Nawrat gıey duch gegıe | wtıelo.
Genz geſt przıtobıe zaczıelo |
Srrdce ıegıe hned nabude.
Wſeho | bludu ıpodzbude.
Okako wtem | bludıe mdleſſe.
genz tako protıe | boleſſe.
Gıſtıe rzku acz geſt blud | gmyela.
ze ſye(*y*) bludıtı nemnye|la.
Nebo ten blud zbluda nebyl |
Ny otgynowad poſſel byl.
Nez | zſrrdczye zmyloſtı prawe.
Azbole|ſtı przıenezdrawe.
Proto pane | myloſtıwy.
Sudce ſprawny boze | zywy.
45b Mıloſt ta gızto gma wto||bıe.
Aboleſt gız gma potobıe.
By gy | ktobıe omluwıla.
Acz naczem tobıe | ſbludıla.
neobraczuy ſye any tbay |
nazenſky blud ate poptay.
Namy|loſt ſwe vczennyczye.
Genz gız pro|tıe horzem nyczye.
neb neplacze ꝓ|blud ny leſt.
nez promıloſt apro|boleſt.

a kdež tvé tělo ztratila,
tudiež svój duch i s ním byla.
Což tehdy to jest v div hnáti,
ač tebe nemohla znáti?
neb toho v sobě nejmieše,
jímž tě viděti slušieše.
Navrať jej duch jeje v tělo,
jenž jest při tobě za celo,
srdce jeje hned nabude,
všeho bludu i po(z)bude.
Ó kakó v t(o)m bludě mdléše,
jenž tako pro tě boléše!
Jistě řku, ač jest blud jměla,
že sě blúditi nemněla;
nebo ten blud z bluda nebyl,
ni otjinovad pošel byl
než z srdce, z milosti pravé
a z bolesti přenezdravé.
Proto, pane milostivý,
súdce správný, Bože živý,
milosť ta, jižto jmá v tobě,
a bolesť, již jmá po tobě,
by ji k tobě omluvila,
ač na čem tobě sblúdila.
Neobracuj sě ani tbaj
na ženský blud, a(l)e poptaj
na milosť své učennice,
jenž již pro tě hořem nice,
neb nepláče pro blud ni lesť
než pro milosť a pro bolesť,

Tak pılnye tebe tıezuczy. |
naymyleyſſy pane rzkuczy.
aczs ty | gey wzal akde ſlozyl.
powıez my | kdes gey polozıl.
Agazt poydu | tam bezſtanye.
Iwezmu gey bezme|ſkanye.
Okak wıedmo newıedıe|ſe.
Atak uczenye bludıeſſe.
An|dıelom drzıew rzekla byla.
Ane|wıedıe acz zomyla.
Pana meho | gſu precz wzalı.
Anewıem kde | gey ſchowalı.
Anerzekla gym | zagıſte.
wzıelı apolozılı gſte ||
46ª Gehoz andıelı nebylı.
Ny wzıelı ny po|lozılı.
Tobıe geſt rzekla zaczyelo.
Aczs | ty podyal ıeho tıelo.
Akdes ſlozıl ne|tay kemnye.
powıez ozyw duſſy wem|nye.
Neb andıelı powıedıetı.
Nemohlı | any wıedıetí.
pllne gıſtoty otobıe.
tys | tak ſdıel ıakz lıbo tobıe.
Oprzıedo|bry gıezukrıſte.
Kteray myſlte zeny | gıſte.
ze tak otobıe powıedıe.
yaz | gey wezmu kde gey wzwıedıe.
yozef | probazn neſmyel wzıety.
Tweho tıe|la any ſnyety.

tak pilně tebe tiežúci:
Najmilejší pane, řkúci,
ačs ty jej vzal a kde složil,
pověz mi, kdes jej položil;
a jazť pójdu tam bez stánie
i vezmu jej bez meškánie.
Ó kak vědmo nevědieše
a tak učeně blúdieše.
Andělóm dřiev řekla byla
a nevědě ač z omyla:
Pána mého jsú preč vzali
a neviem, kde jej schovali.
A neřekla jim: zajisté
vzěli a položili jste,
jehož anděli nebyli
ni vzěli ni položili.
Tobě jest řekla za celo:
Ačs ty podjal jeho tělo
a kdes složil, netaj ke mně,
pověz, oživ duši ve mně;
neb anděli pověděti
nemohli ani věděti
plné jistoty o tobě.
Tys tak sděl, jakž libo tobě.
Ó předobrý Jezu Kriste,
která j' mysl té ženy jisté,
že tak o tobě povědě:
Jaz jej vezmu, kde jej vzvědě.
Josef pro bázň nesměl vzieti
tvého těla ani snieti

Skrzızıe dolow nezly | wnoczy.
Bogıe ſye zıdowſke moczy |
Atoz geſcze ſuotpuſczenym.
Spılato|wym zlym nekrzſczenym.
Marıa | noczy netbaſſe.
Ny ſye naſtrach ohle|daſſe.
Ale udatnye rzkucz ſlıbı.
yaz | gey wezmu ızalıbſ
Omarıa czoz | dıes ktomu.
46b az ſnad ſchowan yeſt || wtom domu.
wnemz ſye ſwaty | ohrzıewal.
Tu kdez kokot nadnȳ | zpıewal.
aby take otazala.
dıe|wka geſto udrzwı ſtala.
Cſo ch|ces czo ſdıetı ſobıe wıes.
yȧz gey | wezmu geſczelı dıes.
Oprzıedıw|ne przıewazenye.
Te zeny genz | zenſke nenye.
Igedno newyny|ma.
mıeſta ny ſtrachu podgyma |
Bezewſye bazny nematny.
Slıbu|ge rzkuczy udatnye
Powıez my | to pane zwıeſtıe.
Wkterems yey | polozıl mıeſtıe.
At tam poydu | ruczıe znowa.
Iwygmu gey yn|hed zrowa.
Ozeno twe uſtawıczſt|wıe.
Geſt welıke oczıwıeſtwıe |
Welıkay twrdoſt twe wıery |
Gıeyz gaz any kto wıe mıery |

s kříže dolóv nežli v noci,
boje sě židovské moci;
a tož ješče s uotpuščením
s Pilátovým, zlým nekřščeným.
Maria noci netbáše
ni sě na strach ohledáše,
ale udatně řkúc, slíbi:
Jaz jej vezmu i zalíbi.
Ó Maria, což dieš k tomu,
až snaď schován jest v tom domu,
v nemž sě svatý (Petr) ohřieval,
tu kdež kokot nad ním zpieval,
aby také otázala
dievka, ježto u dřví stála:
Čso chceš, co sdieti sobě vieš,
jaz jej vezmu, ješče-li dieš?
Ó předivné převáženie
té ženy, jenž ženské nenie,
i jedno(ho) nevynímá
miesta ni strachu podjímá.
Beze všie bázni nematn(ě)
slibuje, řkúci udatně:
Pověz mi to, pane, zvěstě,
v̌ kteréms jej položil miestě?
ať tam pójdu rúče znova
i vyjmu jej inhed z rova.
Ó ženo, tvé ustavičstvie
jest veliké očivěstvie;
velika j' tvrdosť tvé viery,
jejž jaz ani kto vie miery.

Ogiezuſſy miloſtiwy.
47a Tobu utie‖ſen wes ſwiet zywy.
proczs zapo|nul poymenye.
Rzeczy teyto ſmut|ney zenye.
Bud tobie yakoz gſy | chtiela.
Vffay domne yakz drziew | mnyela.
wiera atwogy czyny.
Ta | tie gyz zdrawu uczyny.
Azdat geſt | kto gey otlozyl.
procz nedies kdes | gey polozil.
At tie wezmucz yakz | myluye.
Vczennykom twym zwieſtu|ge.
Giezuſy pllny miloſti.
Nerod del | iegie zadoſti.
prowlaczíti any dliti |
Ny wiecz teto zeny mdliti.
Neb giz | trzeti den tirpieczy.
Tebe newie na|krrmyeczy.
Czym twe duſſye hla|dowite.
Geſto gyny zywy nykte |
Nepoſtyli ny nakrrmy.
Zſwieta wſ|iech zrozlicznych krrmy.
Kromíe | acz ty ſwu twarz ſznamye.
Dada | ſye giey znati znamíe.
47b Podas ¦ chleba tweho tiela.
Natom by przie|doſti gmiela.
Kdyz by ſwych droch|tow pllnyegie.
Napllnyl kos ſrd|czye iegie.
Chczeſli tehdy by nezſta|la.
naczyeſtie any uſtala.

Ó Ježúši milostivý!
tobú utěšen ves svět živý,
pročs zapo(ma)nul po jméně
řieci tejto smutnej ženě:
Buď tobě, jakož jsi chtěla,
ufaj do mne, jakž dřiev mněla;
viera a tvoji čini —
ta tě již zdrávu učiní.
A zdať jest, kto jej otložil,
proč nedieš, kdes jej položil?
ať tě vezmúc, jakž miluje,
učenníkóm tvým zvěstuje.
Ježúši, plný milosti,
neroď dél jeje žádosti
provláčiti ani dlíti
ni viec této ženy mdlíti;
neb již třetí den trpieci,
tebe nevie, n(i) krmieci
čím (s)vé duše hladovité,
ježto jiní živí nikte
nepostili ni nakrmí
z svèta všech z rozličných krmí,
kromě ač ty svú tvář sznámě,
dada sě jej znáti známě,
podáš chleba tvého těla,
na tom by předosti jměla,
když by svých drochtóv plněje
naplnil koš srdce jeje.
Chceš-li tehdy, by nestála
na cestě ani ustála,

*

Poſſyl | aobwlaz ſnaznyegıe.
Trzıewa hla|dne duſſye ıegıe.
Acz negynym ale | ponye.
Sladkoſtı ſwe drahe woníe |
Tys chleb zywy genz gmas wſo|bıe.
wſıchnu rozkos wſakey dobıe |
Drahu wonyu wneumíerzıe.
za|ďagıczym das uwıerzıe.
Zywot ıe|gıe tıela ſtatı.
Nemoz dluho any | tratı.
Kromíe ıedno acz ty ruczye |
Zgıewıs ſye gıey neotluczıe.
yenz ¦ ſy zıwot ıegıe duſſye.
Gynakt | wſe zdrawıe ruſye.
Tehdy gıezus | hned te chwıle.
weczye gıey ma|rıa mıle.
48ª Obrrtſy ſye poſwey bıe¦dıe.
Rabony gmu otpowıedſe
Gıe|zus prziczyny ſlow wıecze.
Nedoty|kay ſye mne wıece.
Opromıene|nyu prawıece.
toho wrrchnyeho | bozıczye.
Boleſt ſye gegıe obraty |
Wſylnu radoſt ynawratı.
Aſlzy ıe|gıe boleſtıwe.
Zmyenychu ſye | wmyloſtıwe.
Kdyz marıa ſlyſıe | ſwe gmye.
Ze gıe tako pozwa | weymye.
Neb tak bıeſſe zuobyczıe¦gıe.
Nawykl gıe zwatí mıſtr ıe¦gıe.

posil a obvlaž snažněje
třeva hladné duše jeje,
ač nejiným, ale poně
sladkostí své drahé vóně.
Tys chléb živý, jenž jmáš v sobě
všichnu rozkoš (v) všakej době,
drahú vóňu v neumieře,
žádajícím dáš u vieře.
Život jeje těla státi
nemóž dlúho ani tráti
kromě jedno, ač ty rúče
zjevíš sě jej, neotlúče,
jenž si život jeje duše,
jinakť vše zdravie rušie.
Tehdy Ježúš hned té chvíle
vece jej: Maria! Mile
obrtši sě po svej biedě,
Rabony! j'mu otpovědě.
Ježúš přičini slov, vece:
Nedotýkaj sě mne viece.
Ó proměn(ě)ni(e) prav(i)ce
toho vrchnieho božice!
Bolesť sě jeje obráti
v silnú radosť i navráti
a slzy jeje bolestivé
změnichu sě v milostivé.
Když Maria slyše své jmě,
že jé tako pozva ve jmě, —
neb tak bieše z uobyčeje
navykl jé zváti mistr jeje, —

poczy ynhed porozumu. |
Gyz ıako przıchodıecz kumu. |
wlaſczı ſladkoſt toho zwanye |
wnemzto pozna bezmeſkanye |
Zey mıſtr ıegıe przıezaduczyu. |
Gıezus krıſtus wſemohuczy |
Tdy duch ıegıe ozywenye.
Przy|gıe ıſmyſl nawracenye.
48b Kdyz ¦ gıezus wıece mluwıtí.
Chtıeſe aſ|ſlow przıcznytı.
Marıa ſye neſdrr|zye wtom.
By gmu dala chwılı | natom.
vprzıelıſney radoſtı gſuczy |
przıeruſſy ıeho rzıecz rzkuczy.
Ra|boní genz ſye znamena.
Wnyuz by | rzekla mıſtrze zgmena.
Nemnye|ſe by gıey potrzıebno.
Mohlo byty | ſlowo ıedno.
Gıez bıeſſe nalezla ſlo|wo.
Znebıe poſlane otczıewo.
ato | mnoho lepſye mnyeſſe.
yeſto rada | ſdıetı chtıeſſe.
Dotknutı ſye ſlowa | toho.
nez gynych ſlyſſıetı mnoho |
Omıloſt ıegıe przıeſılna.
Netrr|pıelıwa apılna.
Geſcze doſtı wtō | neymíela
Kdyz gyz gıezuſſye wı|dıela.
Aſſnym mluwıtı mozıeſſe |
Ze ſye ho dotknutı chtıeſſe.

poči inhed po rozumu,
již jako přichodiec k umu,
vlaščí sladkosť toho zvánie,
v nemžto pozna bez meškánie,
že j' mistr jeje přežádúc(í),
Ježúš Kristus všemohúcí.
T'dy duch jeje oživenie
přije i smysl navrácenie.
Když Ježúš viece mluviti
chtieše a slov přič(i)niti,
Maria sě nesdrže v tom,
by j'mu dala chvíli na tom,
v přielišnej radosti jsúci,
přeruši jeho řeč, řkúci:
Rabony, jenž sě znamená,
vňuž by řekla: mistře z jména.
Nemnieše, by jej potřebno
mohlo býti slovo jedno,
jež bieše nalezla, slovo
s nebe poslané otcevo;
a to mnoho lepšie mnieše,
ježto ráda sděti chtieše,
dotknúti sě slova toho,
než jiných slyšeti mnoho.
Ó milosť jeje přesilná,
netrpělivá a pilná,
ješče dosti v tom nejměla,
když již Ježúše viděla
a s ním mluviti možieše,
že sě ho dotknúti chtieše.

Wıe|dıeſſe gıſtye doneho.
49a ze welıka || mocz otneho.
Wychodıeſſe przıeproſt⁴|nye.
vzdrawuyıcz wkazdey ſtranye |
Opane przıemyloſtıwy.
Mıſtrze wıe|rny lıutoſtıwy.
Kaks ty dobry wſıē | tıem gyſtym.
gız ſu prawym ſrrd|czem czıſtym.
Otot gſu tı przıebla|zeny.
Gyz ſproſtenſtwıe wzaloze|nyu.
Swym ſrdcem tebe hledagy |
Oſczaſtny ktoz wtıe uſſagy.
Neb to | prawda bezomyla.
yeſt bude ıweſ|dy byla.
ze ty wſıeczky mıluyuczıe |
Mıluyes ıhledagıczıe.
anykdy ı|wıedney ſtraſtı.
Neoſtawıs zadne | wlaſtı.
Ktoz tıe mıenye ıwtıe wıe|rzıe.
prawym ſrdcem bez bezwıe|rzıe.
yakoz tato mılownyczye.
twa | ıwıerna vczennyczye.
wſproſten|ſtwſu tebe hledala.
atıe wıernye | uhledala.
vſſala wıernye dotebe ||
49b aneotluczena tebe.
Kromıe wıecze do|czakala.
Ottebe nezlı czakala.
Naſle|duymyz vmıloſtı.
pokorne zene zadoſtı |

Vědieše jistě do neho,
že veliká moc ot neho
vychodieše přeprostraně,
uzdravujíc v každej straně.
Ó pane přemilostivý,
mistře věrný, łutostivý!
kaks ty dobrý všem těm jistým,
již sú pravým srdcem čistým.
Ó toť jsú ti přeblaženi,
již sprostenstvie v založeniu
svým srdcem tebe hledají.
Ó ščastni, ktož v tě ufají;
neb to pravda bez omyla
jest, bude i vezdy byla,
že ty všecky milujúcie
miluješ i hledajície,
a nikdy i v jednej strasti
neostavíš žádné vlasti.
Ktož tě mienie i v tě věřie
pravým srdcem bez bezvěřie,
jakož tato milovnice
tvá i věrná učennice
v sprostenstviu tebe hledala
a tě věrně uhledala,
ufala věrně do tebe
a neotlúčena tebe
kromě viece dočakala
ot tebe nežli čakala.
Následujmyž u milosti
pokorné žen(y) žádosti,

Bychom mohlı tudıez przıtí.
Kdez | geſt ona ıſnyu bytí.
zaplacz boz kaz|dy kbohu n^{a}ato.
Rozpomana pra|wıe nato.
ze take hrzıeſnyczye yſuczıe |
nepokrıl ſye hledagıuczye.
vcz ſye | przıehrzıeſny czlowıecze.
plakaty | wıecz nez drzıew brecze.
Srrdcem | bozıeho ztracenye.
azadatı naleze|nye.
vcz ſye otmarıe take.
Mímo | gyne chwıle wſake.
Gıezuſſye weſ|dy uſſatí.
ahledagıe nalezatí.
pro|tıwenſtwıe ıgednoho.
Newazyty | wſrrdczy mnoho.
Vtıechy zadne | neymyetí.
Bezgıezuſıe ny przıgıe|tı.
Pron wſeczkerno potupıtı.
Acz | chczes wgeho ſled wſtupıtı.
50a Vcz || ſye gıezıuſye mıleho.
Zrzıetı wrowıe | ſrrdczye tweho.
Otwal kamen po|proſtranu.
Otbozıeho hrobu wſtra|nu:
Otlucz tıezy wſye twrrdoſtí.
Wz|dwıhny gıeſſutnoſtı.
Ottweho ſrrdecz|ka dwerzy.
apak mıle ptay awezrzy |
yeſtlıt gıezıus proſtrzıed neho.
Cho|wayz wmyloſrdı ıeho.

bychom mohli tudiež přieti,
kdež jest ona, i s ňú býti.
Zaplač každý k Bohu (z)a to,
rozpomana právě na to,
že také hřiešnice jsúcie
nepokryl sě hledajúcie.
Uč sě, přehřiešný člověče,
plakati viec než dřiev, breče
srdcem božieho ztracenie,
a žádati nalezenie.
Uč sě ot Marie také
mimo jiné chvíle všaké,
(v) Ježúše vezdy ufati
a hledaje nalezati;
protivenstvie i jednoho
nevážiti v srdci mnoho,
útěchy žádné nejmieti
bez Ježúše ni přijéti,
proň všeckerno potupiti,
ač chceš v jeho sled vstúpiti.
Uč sě Ježúše milého
zřieti v rově srdce tvého,
otval kámen po prostranu
ot božieho hrobu v stranu.
Otluč tieži všie tvrdosti,
vzdvihni (kámen) ješutnosti
ot tvého srdéčka dveří
a pak mile ptaj a vezři,
jest-liť Ježúš prostřed neho,
chovajž v milosrdí jeho.

Paklıt ıezıs | nebude wnem.
Stana naprzıed po | placzız ponem.
wzalozenıu wıerne | zbudy.
Hledagıe nagyne lıdy.
vcz | ſye nanyekterem mıeſtíe.
By gey | mohl zwıedıetı zwıeſtıe.
Proſſyz ıe|ho. zwſye ſnaznoſtı.
Splaczem wſr|deczney zadoſtı.
Aby raczıl ktobıe | przıtı.
przıda ktobıe ſtobu bytí
Strz|ıez ſye pychy azawıſtı.
Hnyewu ſmí|lſtwa nenawıſtí.
Lakomſtwa lakoty | take.
Gıeſıutnoſtı wſelıkake.
50b aneb || tıemy czyny zlymy.
Sedmy hrzıechy | uhlawnymy.
precz gey otſebe za|pudıs.
Akwıecznemu hnyewu | wzbudıs.
protoz zadoſt wſy vmo|rzıe.
Swıetſku. naklon ſye wpo|korzıe.
apozrzy opıet whrob bozy |
yenz geſt wſwem ſrrdecznem lozy |
vzrzıſſı andıely prawıe.
Knoham | ſedıece akhlawıe.
Toczıs acz wſ|wem ſrrdczy poznas.
ze nebeſſke | zadoſtı gmas.
Skrrzıenyez wſak | geſcze gmyetı.
Nemozes any wıe|dıety.
Gıezuſıe mıloſtıwcho.
Stwo|rzıtele ſwıeta wſeho.

Pak-liť Ježíš nebude v nem,
stana napřed, plačiž po nem;
v založeniu věrné zbudi,
hledaje na jiné lidi.
Uč sě, na některém miestě
by jej mohl zvěděti zvěstě,
prosiž jeho z všie snažnosti
s pláčem v srdečnej žádosti,
aby ráčil k tobě příti,
při(j)da k tobě, s tobú býti.
Střez sě pýchy a závisti,
hněvu, smilstva, nenávisti,
lakomstva, lakoty také,
ješutnosti všelikaké;
aneb těmi činy zlými,
sedmi hřiechy úhlavnými,
preč jej ot sebe zapudíš
a k věčnému hněvu vzbudíš.
Protož žádosť vši umoře
světskú, nakloň sě v pokoře
a pozři opěť v hrob boží,
jenž jest v (t)vém srdečném loži.
Uzříš-li anděly právě
k nohám sediece a k hlavě,
tociž ač v svém srdci poznáš,
že nebeské žádosti jmáš,
skrzě něž však ješče jmieti
nemóžeš ani věděti
Ježúše milostivého,
stvořitele světa všeho;

Nerod wtom | doſtı gmıewatı.
ny zſtana upo|czıwatı.
ale placz wſobıe ho ptagíe |
Donydz nenaydes hledagıe.
apak|lıt ſye kdy ukaze.
Awtwey ſye za|doſtı ſkaze.
Nerod wſye uffatı ſmıele ||
51a Donadz ho nepoznaz czıele.
Kromíe | tıez ho modlbu wſobıe.
at ſye ukaze | ſam tobıe.
Smıegı wıernye ſlıbıtı | to.
Chczes uwıerzıe ty nebo kto |
Khrobu tweho ſrrdczye ſtatı.
Spla|czem gıezıuſıe hledatı.
Nerozpaczníe | wzdy hledagıe.
Apokorne ſrrdcze | gmagıe.
przıkladem ſrrdcem mar|thıne.
Izadne utıechy gyne.
Nebu|deſlı wſrdczy gmıetı.
Mymo gıezıſıe | ny chtıetí.
Geho mıloſtı zgıewenȳ |
Naleznes gey to wıem ymnym |
Ipoznas gey tak ıakz potom.
Ne|budet potrzıeba otom.
pytatı ot|gynych kto ge.
Gıezıus wſyech | hrzıeſnych nadıegıe.
Ale ty gey | wıecz ukazges.
Gynym zwıeſtuyes | y wſkazes.
zes boha wıdıel ıwz|wıedıel.
51b arzka to mı geſt powíe||dıel.

neroď v tom dosti jmievati,
ni stana upočívati;
ale plač, v sobě ho ptaje,
donidž nenajdeš, hledaje.
A pak-liť sě kdy ukáže
a v tvej sě žádosti skáže,
neroď vše ufati směle,
do(ň)adž ho nepoznáš cele,
kromě těž ho modlbú v sobě,
ať sě ukáže sám tobě.
Směji věrně slíbiti to:
chceš u vieře ty nebo kto
k hrobu tvého srdce státi,
s pláčem Ježúše hledati,
nerozpačně vždy hledaje
a pokorné srdce jmaje
příkladem srdc(e) Mar(iina)
i žádné útěchy jiné
nebudeš-li v srdci jmieti
mimo Ježíše ni chtieti,
jeho milosti zjevením
nalezneš jej, to viem i mním.
I poznáš jej tak, jakž potom
nebudeť potřeba o tom
pytati od jiných, k(de) je
Ježúš, všech hřiešných náděje;
ale ty jej viec uká(ž)eš
jiným, zvěstuješ i vzkážeš,
žes Boha viděl i vzvěděl
a řka: To mi jest pověděl,

Gemuzto wſıe chwala ıczeſt.
Sſ|watym duchem wootczy wzdy geſt |

Tuto ſye poczyna poczy placz ſwa|te marzie.

O wſıchny genz | czıeſtu gdete.
Tuto ſemnu | ſmutnu ſıedte.
Awızte aczt | ktera boleſt.
Kmey boleſtı podobna | geſt.
Azıeleyte ſemnu meho.
Syna | ſrrdecznye mıleho.
wızte gha nak|rzızy pnyece.
Ty tıezke muky trr|pıece.
Wızte nadnym tu odıwu |
dan geſt wſyem awprotıwu.
Dıw | ze mye wıdıte zıwu.
Protu mu tıez|kú protıwu.
Bezwſye wyny geſt | podıeſſen.
Anaſſıbenyczy obıeſſen |
Trrpı muku nezawynſw.
Any czo | zleho uczynyw.
Ano bezewſeho |.prawa.
Ten genz geſt andıelſka | ſlawa.
52a Geſt zlym newynnye obu||zen.
Akrzıewıe naſmrt otſuzen.
Tuto | geſt prawy ſud zwracen.
Wſeho pra|wa ſud przıwracen.
Rownoſt pra|wa zamucena.
Aprawedlnoſt pora|zena.

jemužto vše chvála i česť
s svatým duchem v (o)tci vždy jest.

Tuto sě počíná pláč svaté Mařie.

Ó všichni, jenž cestú jdete,
tuto se mnú smutnú sěďte
a vizte, ačť která bolesť
k mej bolesti podobna jest,
a želejte se mnú mého
syna srdečně milého.
Vizte j'h(o) na kříži pniece,
ty těžké muky trpiece;
vizte nad ním tu odivu,
dán jest všem (na) protivu.
Div že mě vidíte živu
pro tu mú těžkú protivu.
Bez všie viny jest poděšen
a na šibenici oběšen,
trpí muku, nezaviniv
ani co zlého učiniv;
ano beze všeho práva
ten, jenž jest andělská sláva,
jest zlým nevinně obuzen
a kř(i)vě na smrť otsúzen.
Tuto jest pravý súd zvrácen,
všeho práva súd převrácen;
rovnosť práva zamúcena
a pravedlnosť poražena;

Zabludıl rozum ſmudroſtí |
zıdowſku zawıſtnu zloſtı
Meho ſyna | otſudılı.
Anewynnye zahubılı.
Ob|ratte zıdowe was ſud.
Znamenay|te was tıezky blud.
Zlyſte bylı po|taz wzıelı.
Kamſte mudroſt ſwu | podıelı.
Czo geſt matıe zawynſ|la.
Kteryl geſt hrzıech uczynyla |
Ze geſt ſſweho ſyna zbawena.
Aza|loſtnye oſſyrzyna.
wy gſte mye ſy|na zbawılı.
Chudym otczye zahu|bılı.
wſıech ſmutnych utıeſſytele |
nemocznych uzdrawıtele.
wſıech | pracznych pomoczytele
wſeho zle|ho zbawıtele.
52b Obratte ſud wy zy||dowe.
welſczyt ſu wnem bludowe.
krzy|wy gſte ſudczıe ſud gmıelı.
Zle gſte | ſkrrzıe to poſpıelı.
wızte wſıechna | prawa prawaa.
Ktery znych ten | ſud wydawa.
aby ſtworzıtele ſweho |
zabılo ſtworzenye ıeho.
Krale ſweho | otſudılı.
anewınnye zahubılı.
vmo|rzılı ſmrtíu twrrdu.
Swu neſbednu | pychu hrrdu.

zablúdil rozum s múdrostí
židovskú závistnú zlostí.
Mého syna otsúdili
a nevinně zahubili.
Obraťte, židové, váš súd,
znamenajte váš těžký blud;
zlý ste byli potaz vzěli,
kam ste múdrosť svú poděli?
Co jest mátě zavinila,
který-l' jest hřiech učinila,
že jest svého syna zbavena
a žalostně osiř(e)na?
Vy jste mě syna zbavili,
chudým otce zahubili;
všech smutných utěšitele,
nemocných uzdravitele,
všech pracných pomocitele,
všeho zlého zbavitele.
Obraťte súd, vy židové,
velicíť sú v nem bludové!
Křivý jste, súdcie, súd jměli,
zle jste skrzě to pospěli.
Vizte všechna práva pravá.
Který z nich ten súd vydává,
aby stvořitele svého
zabilo stvořenie jeho?
Krále svého otsúdili
a nevinně zahubili,
umořili smrťú tvrdú,
svú nezbednú pýchú hrdú.

Kteru wynu geſt za|wynyl.
Kterylı hrzıech geſt uczynıl |
Owſtekly zıdowſky rode.
Slepy zaby|ly narode
Cſo gſy ſpachal nadne|wynnym.
zles ſdıel ſobıe ıſynom | twym.
Nemudru gſte radu gmıelı |
Kdyz yſte ıeho gıetı chtıelı.
Zawıſty | gſte gmu neprzıelı.
Nebo gſte zle | ſkutky gmıelı.
Zlı dobreho nechtıe | gmıetı.
Nı gho mohu wſrrdczy | ſhrzıetı.
Ny oczyma gho wıdıetí ||
53ᵃ Any czo dobreho przıetı.
On geſt | was treſktal zezleho.
Mnoho wem | czynyl dobreho.
Awy gſte pak gem|ſe geho.
przıelıs uczynylı zleho.
Ia|ko zlodıegıe wazalı.
Mezy oczy ıe|mu pllwalı.
Koſſye hanebnye wazalı |
przıwazawſe bıczıewalı.
hanyegıce | nan krzıkalı.
Trrnym gho koruno walı.
Potom nakrzız przıkowalı |
zlučz ſuocztem pıtı dawalı.
Koſtı | zlamatı kazalı.
pak ſrrdce kopym | proklalı.
atu gſte ſwu zloſt ſkonalı |
To gſte wſe nadnym tryſczıelı.

Kterú vinu jest zavinil,
který-li hřiech jest učinil?
Ó vzteklý židovský rode,
slepý zabylý národe!
čso jsi spáchal nad nevinným,
zles sděl sobě i synóm tvým.
Nemúdrú jste radu jměli,
když jste jeho jéti chtěli,
závistí jste j'mu nepřieli,
nebo jste zlé skutky jměli.
Zlí dobrého nechtie jmieti
ni j'ho mohú v srdci shřieti
ni očima j'ho viděti
ani co dobrého přieti.
On jest vás tresktal ze zlého,
mnoho vem činil dobrého;
a vy jste pak, jemše jeho,
přieliš učinili zlého:
jako zloděje vázali,
mezi oči jemu plvali,
k osě hanebně vázali,
přivázavše bičevali,
hanějíce naň křikali,
trním j'ho korunovali;
potom na kříž přikovali,
žluč s uoctem píti dávali,
kosti zlámati kázali,
pak srdce kopím proklali
a tu jste svú zlosť skonali.
To jste vše nad ním tryščeli,

Neb | gſte gey wſwey meczy gmyelı.
Ob|ratte ſud obratte ſud.
poznate wnē | welıky blud.
Gaz nynye ſmutna | zaloſtna.
Syra ſtraſtna aboleſtna |
Meho ſynaczka zbawena.
azaloſt|nye oſſyrzyna.
53b proſſy uſſlyſte míe || nynye.
wezrzıecz name zamuczenye |
name welıke zaloſty.
Anatıezke me | boleſtı.
Smym mye ſynem ukrzy|zugte.
nakrzız mye knemu przy|kuyte.
Radat chczy tak ſnym vm|rzıetı.
Budetel my toho przıety |
Takt me ſrrdce tuhy zbude.
Atat | my ſmrt lehka bude.
Ale czo my | to hubeney.
Wſye zaloſtı napllne|ney.
Ma proſba pomoze uwas |
wtento vmoy zaloſtny czas.
proſ|by me neuſlyſſyte.
Any mne wtom | utıeſſyte.
Gmate ſrrdczye zkame|nala.
Akſlıtowanyu ztwrdala |
Nademnu ſye neſzıelıte.
Any mne | wtom uſlyſſıte.
Ny meho ſyna zba|wıte.
Any yho ſkrrzıe ſlozıte.
Ob|ratıte ſud obratıte.

neb jste jej v svej m(o)ci jměli.
Obraťte súd, obraťte súd,
poznáte v nem veliký blud!
Jaz, nynie smutna, žalostna,
sira, strastna a bolestna,
mého synáčka zbavena
a žalostně osiř(e)na,
proši, uslyšte mě nynie,
vezřiec na mé zamúcenie,
na mé veliké žalosti
a na těžké mé bolesti.
S mým mě synem ukřižujte,
na kříž mě k nemu přikujte;
rádať chci tak s ním umřieti,
budete-l' mi toho přieti.
Takť mé srdce túhy zbude
a ta(k)ť mi smrť lehka bude.
Ale co mi to hubenej,
všie žalosti napln(ě)nej,
má prošba pomóže u vás
v tento u mój žalostný čas!
Prosby mé neuslyšíte
ani mne v tom utěšíte:
jmáte srdce zkameňalá
a k slitováníu ztvrďalá,
nade mnú sě neželíte
ani mne v tom uslyšíte
ni mého syna zbavíte
ani j'ho s kř(í)že složíte.
Obratite súd, obratite

akbohu ſye | nawratıte.
54[a] Gıene moy zmılely || ſynu.
Ktobıe ſye vmey nuzy wínu |
wnyuz kmemu ſynu mılemu.
Mym | mylym ſynem kdanemu.
On mí | to dal mıeſto ſebe.
proto nynye | proſſym tebe.
Vtıes mıe zaloſtnu | ſtraſtnu.
Smutnu zaloſtnu ne|ſczaſtnu.
popros zato wſyech | twych znamych.
Autıes mıe tıem | wtuhach mych.
By mí as toho | poprzıelı.
Atu mıloſt ſemnu ſdıe|lı.
Bych tam nakrzız kſrrdeczne|mu.
Mohla wzleſtı kſynu ſwemu |
Kzmılelemu krozkoſnemu.
Auwe|ch mnye gız kumrzıelemu.
Bych | vmyla ıeho rany.
Genz gſu tak | welmy zedrany.
Zekrwaweny | aztrhany.
Rozſyrzeny nawſye | ſtrany.
Otruczy krew uwazaty |
Oplakatı zczıelowatı.
54[b] Bıeda || mnye ſynaczka meho.
Srrdeczne|ho zmıleleho.
Pyczte wſychny ſem|nu ıeho.
Newynnye zahubeneho |
Gyuz wſye kraſa ſneho ſeſla.
wſíe | tuha wme ſrrdce weſla.
Gyz ſye | tıelo dolow borzy.

a k Bohu sě navratite!
Jene, mój zmilelý synu,
k tobě sě v mej núzi vinu
vňuž k mému synu milému,
mým milým synem k danému.
On mi t(ě) dal miesto sebe,
proto nynie prosím tebe,
utěš mě žalostnú, strastnú,
smutnú, žalostnú, neščastnú.
Popros za to všech tvých známých
a utěš mě tiem v túhách mých,
by mi as toho popřieli
a tu milosť se mnú sděli,
bych tam na kříž k srdečnému
mohla vzlézti, k synu svému,
k zmilelému, k rozkošnému,
auvech mně! již k umřelému;
bych umyla jeho rány,
jenž jsú tak velmi zedrány,
zekrvaveny a ztrhány,
rozšířeny na vše strany;
otrúci krev, uvázati,
oplakati, zcelovati.
Běda mně synáčka mého
srdečného, zmilelého!
pyčte všichni se mnú jeho,
nevinně zahubeného.
Již vše krása s neho sešla,
vše túha v mé srdce vešla,
již sě tělo dolóv boří

Ameſrrdce wtu|hach horzí.
wıece wıeczez tuhy | ſporzy.
Dıw ze mne hned neumo|rzy.
Nezdalo mnye ſye hubeney |
wſye gyz tuhy napllneney.
By | gmu bylo czo trrpıetí.
Amnye ty | tuhy wıdıetı.
Atu horzku zaloſt | gmıetí.
Newıedıe ſobıe czo ſdıetı |
Lepſıeho ſem ſye nadala.
Aden | Otedne czakala.
pllnym mym | ſrrdcem zadala.
Ayuzt ſem tuhy | dozdala.
Gyz wızı oczyma ſwy|ma.
zkorzen yuz wyplakalyma |
Czoz yuz mohu rzeczy wıece.
55a wızí || gey nakrzyzy pnyece.
wſe tıelo | dolow letıece.
Tıezkoſtı ſpadnutı | chtıece.
Auwech moy zmılely ſy|nu.
Kkomu ſye ıaz wıecz przy|wynu.
Moy przıeſſrrdeczny ſynacz|ku.
Aıedyny ıedynaczku.
Ma mí|la ſladka radoſtı.
Gıez wzdy ſtobu | gmıegıech doſtı.
Donydz tıe przıed|ſobu wıdıech.
wezdy tobu rado|ſtna bıech.
wſe utıeſſenye ſtobu | gmıech.
Gakez kolıwíek ſama | chtıech.
Moy myly ſynu ıedyny. |

a mé srdce v túhách hoří;
viece, viecež túhy spoří,
div že mne hned neumoří.
Nezdálo mně sě hubenej,
všie již túhy napln(ě)nej,
by j'mu bylo co trpěti
a mně ty túhy viděti
a tu hořkú žalosť jmieti;
nevědě sobě co sdieti.
Lepšieho sem sě nadála
a den ote dne čakala,
plným mým srdcem žádala
a južť sem túhy doždala.
Již vizi očima svýma,
z kořen již vyplakalýma,
což již mohu řieci viece?
Vizi jej na kříži pniece,
vše tělo dolóv letiece,
těžkostí spadnúti chtiece.
Auvech, mój zmilelý synu,
k komu sě jaz viec přivinu,
mój přesrdečný synáčku
a jediný jedináčku!
Má milá sladká radosti,
jěž vždy s tobú jmějéch dosti,
donidž tě před sobú vidiech,
vezdy tobú radostna biech;
vše utěšenie s tobú jmiech,
jakéž kolivěk sama chtiech.
Mój milý synu jediný,

Czıſty nyczymz zlym newynny |
wſeho dobreho przıepllny.
Ktoz | míe wıecz utıeſſy gyny.
Gyzt | geſt ma utıecha ſtala.
awſye za|loſt namíe wſtala.
wſye my ſye | tuha doſtala.
Nelzıe mı geſt by | przıeſtala.
55b Kto mıe zbawí me || zaloſtı.
Kto mıe wratı kmey radoſtı |
Gychz ſem drzıewe gmıela doſtı.
zme|ho ſynaczka mıloſtı.
agız ſem wſıech | owſem zbyla.
Smrt by my mıleyſy | byla.
Omoy ſynu twe mıe rany
Mu|czıe wſudy muczıe nawſye ſtrany |
wduſſy wſrdczy ıgynady.
Staly ſu | me wſıechny rady.
pllna ſem bole|ſtı czyele.
wuoczy uprrſech ıwtıe|le.
Ztratıwſy toho przıetele.
wſeho | ſwıeta ſtworzıtele.
wſıech zaloſt|nych tıeſſıtele
wſıech pracznych ob|ranıtele.
Ktera geſt kdy matıe by|la.
naten ſwıet ſye porodıla.
tak | ntıeſſena tak ſczaſtna.
Tak truchla | ſmutna a aſtraſtna.
Tak poczſczena | powyſſena.
Tak hubena poraze|na.
yako ſem yaz hubenyczye.

čistý, ničímž zlým nevinný,
všeho dobrého přeplný,
ktož mě viec utěší jiný?
Jižť jest má útěcha stala
a vše žalosť na mě vstala,
vše mi sě túha dostala;
nelzě mi jest, by přestala.
Kto mě zbaví mé žalosti,
kto mě vrátí k mej radosti,
jichž sem dřieve jměla dosti
z mého synáčka milosti?
a již sem všech ovšem zbyla,
smrť by mi milejší byla.
Ó mój synu! tvé mě rány
mučie všudy, (na) vše strany,
v duši, v srdci i jinady.
Staly sú mé všechny rady,
plna sem bolesti cele:
v uočí, u prsech i v těle,
ztrativši toho přietele,
všeho světa stvořitele,
všech žalostných těšitele,
všech pracných obranitele.
Která jest kdy mátě byla
na ten svět sě porodila
tak utěšená, tak ščastná,
tak truchlá, smutná a strastná,
tak počščená, povýšená,
tak hubená, poražená,
jako sem jaz hubenice,

pll|na wſady wſye tuzıczye.
56a wſiech || boleſtıȷ wſye zaloſtı.
wſye ſtraſty | wſye hubenoſtı.
Omoy kwıete | przıezaduczy.
wſeho kwıetıe kra|ſe ktwuczy.
Slechetnyeyſy wſeho | ſwıeta.
Rozkoſnyeyſy wſeho kwıe|ta.
yaz twa przıezaloſtna ma|tıe.
vmrzıela bych rada zatıe |
Nepoyednu ale ſtokrat.
Aktomu | geſcze tıſſuczkrat.
Gyz ſem ſye | ſtobu mynula.
gyz ma radoſt | wſye zhynula.
wſye zaloſtı na|mıe ſpadly.
wewſye ſye vme udy | wkladly.
Okak gſy naſſwıet poz|dıe dan.
atak nahle ſmrtí pod|dan.
Rozkoſnye naſſwıet poro|zen.
awſiem nawſe dobre wzplo|zen.
ayuz zaloſtnye vmorzen.
zmu|czen· azbıt wſady zkorzen.
Mıe ſy | ſwu matku opuſtıl.
56b Awſy zaloſt || zaloſt namye ſpuſtıl.
Twym wra|zedlnykom otpuſtıl.
Drzıewe nez | gſy duſſy puſtıl.
Moy przıezmy|lely ſynaczku.
aıedyny ıedynaczku |
wezrzy namye anatweho.
Vcze|nnyka wzwoleneho.
naıana | nabra tweho.

plna všady všie túžice,
všech bolestí, všie žalosti,
všie strasti, všie hubenosti.
Ó mój květe přežádúcí,
všeho kvietie kráše ktvúcí,
šlechetnější všeho světa,
rozkošnější všeho květa;
jaz tvá přežalostná mátě
umřela bych ráda za tě,
ne po jednú, ale stokrát
a k tomu ješče tisúckrát.
Již sem sě s tobú minula,
již má radosť vše zhynula;
vše žalosti na mě spadly,
ve vše sě v mé údy vkladly.
Ó kak jsi na svět pozdě dán
a tak náhle smrti poddán!
rozkošně na svět porozen
a všem na vše dobré vzplozen
a již žalostně umořen,
zmučen a zbit všady z kořen;
mě si, svú matku, opustil
a vši žalosť na mě spustil,
tvým vražedlníkóm otpustil
dřieve, než jsi duši pustil.
Mój přezmilelý synáčku
a jediný jedináčku!
vezři na mě a na tvého
učenníka vzvoleného,
na Jana, na bra(tra) tvého,

Natetczıczye czıs | wlaſtneho.
Ten geſt gız tak | wtıezkey mdlobıe.
Ny wıe gız | czo ſdıetı ſóbıe.
wıda twe nuzıe | natobıe.
Igeſt welmy zhynul | wſobıe.
Snoczy geſt ſtobu wecze|rzal.
Awelmy ſtobu weſſel byl |
natwych prrſech otpoczywal. |
ztez mıſſy gıedl ztez czıeſſye pıl |
Adnes geſt wzaloſtney tuzye |
Doſſla nagy obu nuzye.
Gan | geſt gyz tak ohubenyel.
Zlutal | zzelenal azbledıel.
57a Ztratıw tıe ¦¦ otczıe mıleho.
Blızkeho bratr|czye wıerneho.
Genz geſt kral | mıłowatelny.
Mıly kraſny aby¦telny.
adoſtoyny mılowanye |
Czſczenye banye achwalenie |
S noczy wſıchny uczennyczy |
Geho myly zwolennyczy.
zew|ſeho ſwıeta wybrany.
Awgeho | czeled pozwany.
Swe wıery | zapomanuwſe.
Smrtelnym | ſtrachem oſlnuwſe.
zabıehu ot¦krale ſweho.
Nykte neoſta vne¦ho.
Nıkte gemu nepomoze |
Rozkrıchu ſye kde kto moze |
Sameho tu oſtawıchu.

na tetčice čiž vlastného,
ten jest již tak v těžkej mdlobě,
ni vie již co sdieti sobě;
vida tvé núze na tobě
i jest velmi zhynul v sobě.
S noci jest s tobú večeřal,
na tvých prsech otpočíval
a velmi s tobú vesel byl,
z též mísy jedl, z též čieše pil;
a dnes jest v žalostnej túzě.
Došla na jí obú núze.
Jan jest již tak ohuberiěl,
(z)žlutal, zzeleňal a zbleděl,
ztrativ tě, otce milého,
blízkého bratrce věrného,
jenž jest král milovatelný,
milý krásný a bytelný
a dóstojný milovánie,
čščenie, bánie a chválenie.
S noci všichni učenníci,
jeho milí zvolenníci,
ze všeho světa vybraní
a v jeho čeleď pozvaní,
své viery zapomanuvše,
smrtelným strachem oslnuvše,
zaběhú ot krále svého.
Nikte neosta u neho,
nikte jemu nepomože,
rozkrychu sě, kde kto može;
samého tu ostavichu,

Wıecz | ſye knemu newratıchu.
Ge|dyny yan ſemnu ſmutnu. |
Agmawıe tuhu ukrutnu.
Ten | ſemnu tuz trrpı tuhu.
57[b] Adan || mnye geſt ızaſluhu.
Izaſſyna | zamıleho.
Mıeſto ſrrdeczneho | meho.
Ten mıe tıeſſy ıſluzy my |
Rozlıcznymy tıeſſenymy.
Du|chownymy ıſwatymy.
Amníe | ſmym ſynem wzacznymí.
ten | ſye knemu nawratıl geſt.
Atu | gmu ge uczynyl czeſt.
Amnye | utıeſſenye czyny.
wıeczſye neze | wſıchny gyny.
Aıakoz nayſpıe|ſe ona.
Swu proſbu kıanowy | ſkona.
Hned ſwaty ıan ꝓmlu|wı knyey.
Atıeſſye gy powıedıe | gıey.
welmy pokornye atıſye |
zaloſtıwıe ſrrdcem wzdyſſye. |
Rzka zmılela pany naſſye.
Bo|hem oblıbena nadwſye.
Kralow|no a bozıe matko.
Totot wſe zle | bude kratko
58[a] Vtıes ſye nebud || tak ſmutna.
Ny ſama ſobıe ukr|utna.
Nebot wſe zle tot pomyne |
Atwoyt myly ſyn nezhyne |
Twoyt ſyn geſt ıbuoh ıczlo|wıek.

viec sě k nemu nevrátichu,
jediný Jan se mnú smutnú
a jmávě túhu ukrutnú.
Ten se mnú túž trpí túhu
a dán mně jest i za sluhu
i za syna za milého
miesto srdečného mého.
Ten mě těší i slúží mi
rozličnými těšeními,
duchovními i svatými,
a mně s mým synem vzácnými.
Ten sě k nemu navrátil jest
a tu j'mu je učinil česť
a mně utěšenie činí
věčšie neže všichni jiní.
A jakož najspieše ona
svú prosbu k Janovi skona,
hned svatý Jan promluvi k něj
a těše ji, pověděě jej
velmi pokorně a tiše,
žalostivě srdcem vzdyše,
řka: Zmilelá paní naše,
Bohem oblíbená nad vše,
královno a božie matko,
totoť vše zlé bude krátko;
utěš sě, nebuď tak smutna
ni sama sobě ukrutna;
neboť vše zlé — toť pomine
a tvójť milý syn nezhyne.
Tvójť syn jest i Buoh i člověk

abude wzdy nawıeczny | wıek.
ale wes ſwıet byl geſt | letıel.
an gey opıet wzdwıh|nutı chtıel.
Skrzıe ſwe ſwate | trrpıenye.
Atoto tıezke vmrzıe|nye.
neb on buoh gſa wſemohu|czy.
wzdy awezdy buduczy. |
Nemohl geſt wbozſtwí ymrzıe|tı.
Muſſyl czlowıeczſtwıe przy|gıetı.
Gez czlowıeczſtwıe wzal | geſt wtobıe.
Atıem nycz neum|nyl wſobıe.
ale aby mohl trr|pıetı.
Awtom czlowıeczſtwíu | vmrzıetı.
Atıem ſwym ſwatȳ | trrpıenym.
58b adobrowolnym || vmrzıenym.
dyabla upekle po|tupıtı.
any zpekla wykupıtí |
vmrzıel czlowıeczſku nemoczy |
wſtane zmrtwych bozſku mo|czy.
ato ſye trzetı den ſtane.
at|wa zaloſt wſye przıeſtane.
neb | ıakz wſtane hned wtey dobıe |
Slawnye ſye ukaze tobıe.
Tu | przıgmes welıku radoſt.
Amy|ne tıe wſıe twa zaloſt.
Tıes | ſye mıla matko bozıe.
Kralow|no bozſkeho ſbozíe.
Aomnye | gyz racz mllczıetı.
ato otemne | ſlyſſıetı.
Ez ıehoz wıdıs otſuze|na.

a bude vždy na věčný věk,
ale veš svět byl jest letěl,
an jej opěť vzdvihnúti chtěl
skrzě své svaté trpěnie
a toto těžké umřenie;
neb on Buoh jsa všemohúcí,
v(ša)dy a vezdy budúcí,
nemohl jest v božství umřieti,
musil člověčstvie přijéti:
jež člověčstvie vzal jest v tobě
a tiem nic neumnil v sobě,
ale aby mohl trpěti
a v tom člověčstviu umřieti
a tiem svým svatým trpěním
a dobrovolným umřením
ďábla v pekle potupiti
a ny z pekla vykúpiti.
Umřel člověčskú nemocí,
vstane z mrtvých božskú mocí;
a to sě třetí den stane
a tvá žalosť vše přestane;
neb jakž vstane, hned v tej době,
slávně sě ukáže tobě,
tu přijmeš velikú radosť
a mine tě vše tvá žalosť.
Těš sě, milá matko božie,
královno božského sbožie,
a o mně již rač mlčeti
a to ote mne slyšeti,
ež jehož vidíš otsúzena

atu ſmrtíu vmorzena.
Ia|ko czym prowyneneho.
ale ny|czymz newynneho.
Tot geſt ıe|ho wolíu bylo.
ato ſye ſtatı mu|ſylo.
59a Gynak by czlowıek byl || ztracen.
ale takto geſt wypla|czen.
Otdyabla kbohu nawra|cen.
Igeſt bohu welmy wzacen |
Ty wıes ze geſt to ſyn bozy. |
przıſſel znebes zbozſſkych ſbozy |
ageſt prawy buoh aczlowıek |
abude wzdy nawıeczny wıek |
Ten ſye geſt ztebe porodıl.
anā | wſechno dobre wzplodıl.
Aıeſt | ıbozy ſyn ıtwoy.
wſıech ſtworzı|tel ıtwoy ymoy.
Bozy ſyn geſt | bezpoczatka.
Tys podczaſſem ıe|ho matka.
Igeſt obogy ſyn wa|gy.
Tukrzıeſtıene wıeru gma|gy.
Neb to wpıſmıe pſano gma|gy.
znehoz ſpaſſenye czakagy. |
Bozy otwıeka wıeczneho.
Twoy | otporoda noweho.
Newelmy | przıelıs dawneho.
59b Ottrzy let || czıus trzıdczateho.
Tıes ſye bozıe | matko mıla.
wıecznye ubozye | wzdy byla.
zſwatıch kralow po|rodıla.

a tú smrťú umořena
jako čím provin(ě)ného,
ale ničímž nevinného.
Toť jest jeho voľú bylo
a to sě státi musilo,
jinak by člověk byl ztracen,
ale takto jest vyplacen,
ot ďábla k Bohu navrácen
i jest Bohu velmi vzácen.
Ty vieš, že jest to syn boží
přišel z nebes, z božských sboží,
a jest pravý Buoh a člověk
a bude vždy na věčný věk.
Ten sě jest z tebe porodil
a nám všechno dobré vzplodil
a jest i boží syn i tvój,
všech stvořitel i tvój i mój.
Boží syn jest bez počátka,
tys pod časem jeho matka
i jest obojí syn vají.
Tu křestěné vieru jmají,
neb to v písmě psáno jmají,
z nehož spasenie čakají:
boží ot věka věčného,
tvój ot poroda nového,
nevelmi přieliš dávného,
ot tří let čuž třidcátého.
Těš sě, božie matko milá,
věčně u Bozě vždy byla,
z svatých królóv porodilá,

nadwſıt ſwate zaſluzıla |
Czym ſye ty wıece ſmuczuges |
Tıem wıeczſy boleſt wzbuzuges |
I ſobıe ıſynu twemu.
welmy | nynye boleſtnemu.
Igma on | tıem wıeczſy boleſt.
yakz kolı | twa welıka geſt.
Neb wıecze | lítuge tebe.
Nez moz lítowaty ſe|be.
Nebs ty myla matka ıeho |
mıleyſſy ſwıeta zewſeho.
proto | tıes ſye myla matko.
nepohy|net twe dıetatko.

Tuto otpo|wıeda ſwata marzı. Swatemu | ıanu ewandıelıſtıe.

Auwech | gıene mıly ſynu.
podle ktereho | ıa czynu.
Mohu ſye obweſelıty ||
60a Neb kdy utıeſſena bytı.
aıa gmā | tuhy welıke.
Smutky ſzaloſtmy | wſelıke.
wıduczy ſmrt ſyna me|ho.
przıeſrrdecznye zmıleleho.
Sw|atym duchem poczateho.
aſlaw|nye porozeneho.
Gaz hubeny|czıe neſczaſtna.
Smutna zaloſt|na aſtraſtna.
Nemohu ſıe utıe|ſytı.
any wıecz weſſela bythı |

nad vš(e)ť svaté zaslúžilá.
Čím sě ty viece smucuješ,
tiem věčší bolesť vzbuzuješ
i sobě i synu tvému,
velmi nynie bolestnému.
I jmá on tiem věčší bolesť,
jakž koli tvá velika jest;
neb viece lituje tebe,
než móž litovati sebe;
nebs ty milá matka jeho,
milejší světa ze všeho;
proto těš sě, milá matko,
nepohyneť tvé dieťátko.

Tuto odpoviedá svatá Maří svatému Janu evanďělistě.

Auvech Jene, milý synu,
podle kterého já činu
mohu sě obveseliti
neb kdy utěšena býti?
A já jmám túhy veliké,
smutky s žalostmi všeliké,
vidúci smrť syna mého
přesrdečně zmileléno,
svatým duchem počatého
a slavně porozeného.
Jaz hubenice neščastna
smutna, žalostna a strastna,
nemohu se utěšiti
ani 'viec vesela býti

Pomem zmylelem ſynaczku |
Aıedynem ıedynaczku.
Ale to | ma naywıeczſye geſt.
zewſıe|ch mych boleſtı boleſt.
ze my to|ho nelzıe gmıetí.
zameho ſy|na vmrzıetí.
Atam nakrzy | ſnym pnyetı.
Toho my nech|tıe poprzıetı.
Bych yaz ſnym | nakrzızy pnyela.
welıku bych | radoſt gmıela.
60b Ta by mı ſmrt || ſladka byla.
Awſıech bych za|loſtı zbyla.
Radıeyſy bych to wz|wolıla.
nez tıſſucz tıech ſwıetow | gmıela.
Ale to ſye nemoz ſtatí |
Raczte mnye as tıelo datı.
Me|ho ſynaczka mıleho.
Auwech | mnye gyuz vmrrleho.
przıe|tíezczye umrtweneho.
Otpat | dowrchu zbıteho.
Bych tu utı|echu przıgmuczy.
Meho ſyna|czka gmagıczy.
Rany yeho | vmygıczy.
Krrwawym pla|czem oplaczıczy.
Mılofrrdníe | zlıbagıczy.
Tak ſye ſnym na|kochagıczy.
vmrzıela utıeſſe|nyeyſſy.
Tolıko gyz tuh poy|mıewſy.
Srdecznu boleſt trr|pıewſy.
wtıech tuhach yeho | wıdıewſy.

po mém zmilelém synáčku
a jediném jedináčku;
ale to má najvěčšie jest
ze všech mých bolestí bolesť,
že mi toho nelzě jmieti,
za mého syna umřieti
a tam na kří(ži) s ním pnieti.
Toho mi nechtie popřieti,
bych jaz s ním na kříži pněla,
velikú bych radosť jměla,
ta by mi smrť sladka byla
a všech bych žalostí zbyla.
Radější bych to vzvolila,
než tisúc těch světóv jměla.
Ale to sě nemóž státi,
račte mně as tělo dáti
mého synáčka milého,
auvech mně, již umrlého,
přetěžce umrtveného,
ot pat do vrchu zbitého,
bych tu útěchu přijmúci,
mého synáčka jmajíci,
rány jeho umyjíci,
krvavým pláčem oplačíci,
milosrdně zlíbajíci,
tak sě s ním nakochajíci,
umřela utěšenější,
toliko již tuh pojměvši,
srdečnú bolesť trpěvši,
v těch túhách jeho viděvši,

61a Hanenye atryzn |¦ ſlyſſıewſy.
Iwſe gyne zle trıſczıew|ſe

Tuto geſt mluwıl gıezus | krıſtus k ſwey matczıe drzıe|we nezlı geſt vmrzıel

Mıla | matko nemut ſye tak.
Gyzt to | nemoz bytı gynak.
Ato czozſt ſye | geſt trıſczalo.
wſeczkernot geſt | yuz przıeſtalo.
Ay tot geſt ıan | mıeſto mne ſyn.
Ktomu ſye ıako | kemnye wyn.
Azamatrz ĝmu | dawam tıe.
Budız ma ıgeho | matıe.
yazt tıe porucziegy ıemu |
Bratru memu tetczıenemu. |
Takez ho poruczıem tobıe.
ho|wıeytas wmyloſtı ſobıe.
Potom | ynhed ıan gy przıgıe.
apoczye | czſnye chowatı gıe.
Czıſty dıew|ka dıewky czıſte.
Ato gmıetı ieſt za|gıſte.
Amen.

61b *Tuto ſye gest ſko||nal placz ſwate marzıe matky | bozıe geyz geſt czynyla uwelı|ky patek podkrzızem ſtogıeczy | aktoz gey bude nakazdy pa|tek ſnabozenſtwym czıſtí nebo | poſluchatı. wſechno obdrrzy. | uboha ſkrrzıe kralownu nebeſ|ku nawſıech mıeſtıech powſıe | czaſſy anaywıece naſmrrtı na|ſwey.*

han(ě)nie a tryzň slyševši
i vše jiné zlé tryščevš(i).

Tuto jest mluvil Jezus Kristus k svej matce dřieve nežli jest umřel.

Milá matko, nemuť sě tak,
jižť to nemóž býti jinak;
a to, co(ž)ť sě jest tryščalo,
všeckernoť jest již přestalo.
Aj toť jest Jan miesto mne syn,
k tomu sě jako ke mně viň
a za mát(e)ř j'mu dávám tě,
budiž má i jeho mátě,
jazť tě porúčeji jemu,
bratru mému tetčenému.
Takéž ho porúčiem tobě,
hovějtas v milosti sobě.
Potom inhed Jan ji přije,
a poče čsně chovati jé,
čistý dievka dievky čisté
a to jmieti (jest) zajisté.
Amen.

Tuto sě jest skonal pláč svaté Mařie, matky božie, jejž jest činila u veliký pátek pod křížem stojéci, a ktož jej bude na každý pátek s náboženstvím čísti nebo poslúchati, všechno obdrží u Boha skrzě královnu nebeskú na všech miestiech, po vše časy a najviece na smrti na svej.

Tu ſye poczynagy ra|doſtı ſwate marzíe.

Swata | marzy matko bozıe
Racz | wſye uweſtı wraſke ſbo|zye.
Ty genz twu ſlawu wzdy | mnozıe.
atak ſye wtwu mıloſt | wlozıe.
yaz ſye tıem wtwu mı|loſt wlozy.
ze twe radoſtı wylozy |
Ktomu mnye ty racz ſpomoczy |
Bud ſemnu wedne y wnoczy ||

62[a] PRrwa geſt twa bylo ra|doſt.
Kdyz ſye napllny | twa zadoſt.
Gyz gſy weſdy | kbohu gmíela.
Awſym ſrd|cem rada chtıela.
At by to buoh | raczıl datı.
By dıewku gſucz byla | matí.
atak geſt buoh y uczynyl |
ze geſt twu zadoſt napllnyl.
ze | gſy dıewku y materzy.
Ktomu | take bozy dczerzy.
Neb ıeden czas | buoh po knyey poſla.
Gabrıela | czſneho poſla.
Neobeczneho andıe|la
ale czſneho archandıela.
Do|nazaretha domıeſta.
abıeſe gmu | znama czyeſta.
Akdyz przıgıde | wnazareth.
Dıewka gmıeſſe | cztrnazte let.
Marıa gmıe ſobıe | gmıeſſe.
yozefu otdana bıeſe.

Tu sě počínají radosti svaté Mařie.

Svatá Maří, matko božie,
rač vše vvésti v ra(j)ské sbožie
ty, jenž tvú slávu vždy množie
a tak sě v tvú milosť vložie.
Jaz sě tiem v tvú milosť vloži,
že tvé radosti vyloži;
k tomu mně ty rač spomoci,
buď se mnú ve dne i v noci.

Prvá jest tvá byl(a) radosť,
když sě naplní tvá žádosť,
již jsi vezdy k Bohu jměla
a vším srdcem ráda chtěla,
ať by to Buoh ráčil dáti,
by, děvkú jsúc, byla máti.
A tak jest Buoh i učinil,
že jest tvú žádosť naplnil,
že jsi děvkú i mateří,
k tomu také boží dceří.
Neb jeden čas Buoh k něj posla
Gabriela, čsného posla,
ne obecného anděla,
ale čsného archanděla,
do Nazare(t)a do města
a bieše j'mu známa cesta.
A když přijide v Nazare(t),
dievka jmieše čtrná(c)te let;
Maria jmě sobě jmieše,
Josefu otdána bieše:

Dıe|wka zadıewku czıſteho.
62b Czıſta || ſwata zaſwateho.
Oba bıeſta to | ſlıbıla.
by wdíewczıey czyſtotıe | byla.
druh odruzıe newıedıeſe |
adruh atdruha tagıeſſe.
Kazdy | gyu wſtup wmanzelſtwíe.
po|ruczıw bohu ſwe dıewſtwıe.
Ten | vmyſl gyu kazdy gmíeſſe
aten | dar otboha bıeſſe.
akdyz andıel | tam przıgıde.
Inhed knyey | wkomnatu wnyde.
welmy | przıeſlawney ſwıetloſtı.
ana | gſucz pllna ſwatoſtı.
namodlıt|wıe naſſwey bıeſſe.
ayzayaſſıe | cztıeſſe.
Kdeſto onyey bıeſſe pſa|no.
adawno prorokowano. |
Dıewka poczne ıporody.
aw|ſıem wſechno dobre wzplody |
Awſed tam knyey klecze przıe|dny.
63a nícz drzıewe nepomluwíw || ſnyu.
alehned gıey weczye | zdrawa.
Podle andıelſkeho | prawa.
Tak andıele pozdra|wugy.
drzıewe nez gym to | zwıeſtugy.
Pronez gſu bohem | poſlany.
aktomu poſſelſtwıu | dany.
Akdyz uſlyſſye ta ſlowa |
Bozíe. a archandıelowa.

dievka za dievku čistého,
čistá, svatá za svatého.
Oba běsta to slíbila,
by v dievčej čistotě byla,
druh o druzě nevědieše
a druh (o)t druha tajéše,
každý jú vstúp u manželstvie,
poručiv Bohu své děvstvie,
ten úmysl jú každý jmieše
a ten dar ot Boha bieše.
A když anděl tam přijide,
inhed k něj v komnatu vnide,
velmi přeslavnej světlosti,
ana jsúc plna svatosti,
na modlitvě na svej bieše
a Izaiáše čtieše,
kdežto o něj bieše psáno
a dávno prorokováno:
dievka počne i porodí
a všem všechno dobré vzplodí.
A všed tam k něj, kleče před ní,
nic dřieve nepomluviv s ňú;
ale hned jej vece: Zdráva!
Podle andělského práva
tak andělé pozdravují,
dřieve než jim to zvěstují,
pro než jsú Bohem posláni
a k tomu poselstviu dáni.
A když uslyše ta slova
božie a archandělova,

ze gıey | toczus geſt poczıetı.
Apocznuce | ſyna gmſetı.
welmy gy ta rzıecz | nadtrutí.
Lekſy ſye welmy ſye | ſmutí.
Poczıe myſlıtı czo to geſt |
ze gıey taku zwıeſtugyu czeſt |
Tehdy andıel promluwı knyey |
Adobru ottuchu da gıey.
Rzka | marıa neſtrachuy ſye.
przıgmes | mıleho boha wſye.
nebs nalez|la bozy mıloſt.
Awſıech mıloſtı | wſıech pılnoſt.
63b Pocznes ſyna || aporodıs.
awſemu ſwıetu gey wzp|lodıs.
Tdy ona to uſlyſſıewſy.
Inhed | by utıeſſenyeyſſy.
vwıerzıwſy poſ|lu czſnemu.
Otboha knyey poſla|nemu.
Ipowıedıe hned andıelu |
Swatemu czıus gabrıelu.
Rzkucz | kterym to bude czynem.
Abych yaz | poczala ſynem.
Apocznuczy poro|dıla.
aıaz ſem bohu ſlıbıla.
Dıew|czy czıſtotu drrzıetí.
any kdy gıe | neruſſyetı.
amuzıe ſem nepozna|la.
Ny ſrrdcem kdy pozadala.
any | ho kdy chczy poznaty.
any myſlı | pozadatı.

že jej točuž jest počieti
a, počnúce, syna jmieti;
velmi ji ta řeč nadtruti,
lekši sě, velmi sě smúti;
poče mysliti, co to jest,
že jej takú zvěstujú česť?
Tehdy anděl promluvi k něj
a dobrú ottuchu da jej,
řka: Maria, nestrachuj sě,
přijmeš milého Boha v sě;
nebs nalezla boží milosť
a všech milostí vš(u) plnosť!
Počneš syna a porodíš
a všemu světu jej vzplodíš.
T'dy ona to uslyševši,
inhed by utěšenější;
uvěřivši poslu čsnému
ot Boha k něj poslanému,
i povědě hned andělu,
svatému čuž Gabrielu,
řkúc: Kterým to bude činem,
abych jaz počala synem
a, počnúci, porodila
a jaz sem Bohu slíbila
dievčí čistotu držeti
ani kdy jé nerušeti.
A muže sem nepoznala
ni srdcem kdy požádala,
ani ho kdy chci poznati
ani myslí požádati.

Tdy gıey andıel otpo|wıedıe.
Rzka gaz ten czyn dobrzíe | wıedıe.
aty take ten czyn poznay |
atwu wolı knemu przıday.
Ne|bot gėſt przıewelmy ſlawny.
ubo|zıem ulozenyu dawny.
64a Tobıe ſa||mey wzdy chowany.
wſyu trogy|czy hotowany.
du ^ Swaty^ch taynye | wſtupı wtıe:
amocz wrchnye za|ſlony tıe.
Neb ten ıehoz ty porodıs |
Kdyz dewıet mıeſſıeczıew ſchodıs |
Bude bozym ſynem nazwan. |
anaſpas wſemu ſwıetu dan |
Tent bude wtwem poczıetı czyn |
Abudet twoy ıbozy ſyn.
Ayſa | prawy buoh a czlowıek.
Bude | kralowatı nawıek.
Atomu kra|lowſtwíu ıeho.
podle u(ro)ka boz|ſkeho.
Nıkdy nebude ſkonaníe |
Ale wıeczne kralowanye.
Ak|dyz gıey to wſe wyprawı.
na|tey gıu czıeſtıe poſtawı.
Ze | uwıerzy ıeho rzıeczy.
Czyle pll|nye bezwſye wzprzıeczy.
Iweczye gmu | toto ſlowo.
64b Me geſt ſrrdce yuz || geſt hotowo.
yaz ſem roba boha | meho.
Bud my podle ſlowa twe|ho

T'dy jej anděl otpovědě,
řka: Jaz ten čin dobře vědě
a ty také ten čin poznaj
a tvú vóli k nemu přidaj,
neboť jest převelmi slavný,
v božiem uloženiu dávný,
tobě samej vždy chovaný,
všú trojicí hotovaný.
Svatý (du)ch tajně vstúpí v tě
a moc vrchnie zasloní tě;
neb ten, jehož ty porodíš,
když devěť měsiecev schodíš,
bude božím synem nazván
a na spas všemu světu dán.
Tenť bude v tvém početí čin
a budeť tvój i boží syn
a jsa pravý Buoh a člověk,
bude kralovati na věk
a tomu královstviu jeho,
podle ú(ro)ka božského
nikdy nebude skonánie,
ale věčné kralovánie.
A když jej to vše vypravi,
na tej ju cestě postavi,
že uvěři jeho řeči,
čile, plně bez všie vzpřeči
i vece j'mu toto slovo:
Mé (jest) srdce již hotovo,
jaz sem roba Boha mého,
buď mi podle slova tvého.

ayakz to nahle powıedıe.
Na|tom mıeſtıe ynhed wzwıedıe.
Ze | geſt gyuz boha poczala.
Adıew|ku czıſtu oſtala.
yakz geſt to ſlo|wo ſkonczala.
yehoz bıeſſe wz|dy zadala.
Igmye przıewelıku | radoſt.
Neb ſye ſta wſye ıegye | zadoſt.
Gyz bıeſſe zdıetynſtwıe | gmıela.
Awſyem ſrrdczem rada | chtıela.
By gıey to buoh raczıl | daty.
By dıewku gſucz byla | matı.
Gednoho ſyna porodıecz |
Ineymıela gyneho wıecz.
Ale | toho ıedyneho.
Nepoſkwrnıecz | dıewſtwıe ſweho.
Atak geſt boh | y uczynyl
[ze]Geſt ıegıe zadoſt | napllnyl.
65ª Ze geſt dıewku ymate||řzy.
Izmylelu bozy dczerzy.
To gız | prwu radoſt gmate.
Acz gy pra|wıe znamenate.
Gyz geſt mat|ka bozıe gmyela.
Iwduſſy ıpod|le tıela.
Ze geſt tak boha poczala |
poczenſy dıewku oſtala

druha|

DRuha ſye gıey radoſt ſtala |
Gıeyz ſye welmy radowala |
Kdyz kalzbıetıe przıſla bıeſe |

A jakž to náhle povědě,
na tom miestě inhed vzvědě,
že jest již Boha počala
a děvkú čistú ostala,
jakž jest to slovo skončala,
jehož bieše vždy žádala.
I jmě převelikú radosť,
neb sě sta vše jeje žádosť,
již bieše z dětinstvie jměla
a všiem srdcem ráda chtěla,
by jej to Buoh ráčil dáti,
by, děvkú jsúc, byla máti,
jednoho syna porodiec
i nejměla jiného viec;
ale toho jediného,
neposkvrniec děvstvie svého.
A tak jest Bóh i učinil,
(že) jest jeje žádosť naplnil,
že jest děvkú i mateří
i zmilelú boží dceří.
To již prvú radosť jmáte,
ač ji právě znamenáte,
již jest matka božie jměla
i v duši i podle těla,
že jest tak Boha počala,
počenši děvkú ostala.

Druhá.

Druhá sě jej radosť stala
jejž sě velmi radovala,
když k Alžbětě přišla bieše

atu ſnyu przebytı chtıeſſe.
Chtıecz | gıey womladczyech ſluzıtí.
Te | rzıeczy nechczy dluzıty.
Ale na|kratczye powıedıe.
Czoz otom | ſluſneho wıedıe.
Awy zname|nayte prawıe.
Wkteremz gſte | kolıwıek ſtawıe.
Kdyz gabrí|el bozy poſſel.
zdaw poſſelſty|wıe bıeſe otſel.
Tdy marıa gyz | poczenſy.
Mıle otpuſczenye wzemſy
65b Otyozepha muzye ſweho.
Gſucz | podpoſluſſenſtwym yeho.
Gıde | dogıeruzalemíe.
Domıeſta zy|dowſke zemye.
Aby tetky naw|ſczıewıla.
awomladczyech gıey | ſluzıla.
Ayakz brrzo tam przıgı|de.
Inhed wdom alzbıetyn wny|de.
Ta zacharzıe muzye gmíeſſe |
Adıetıetem tıezka bıeſſe.
Ianem | czıus bozym krzſtıtelem.
anay|prwnym kazatelem.
Krzıeſtā|ſkym auczytelem.
awſedſſy | knyey ıpozdrawí.
ana welmy | boha wſlawy.
wzweſſelı ſye y|wzradowa.
ahoſpodynu wzdıe|kowa.
Rzkuczy otkud my przı|ſlo geſt.
Tak welıka ıſlawna | czeſt.

a tu s ňú přebyti chtieše,
chtiec jej v omladciech slúžiti.
Té řeči nechci dlúžiti,
ale na krátce povědě,
což o tom slušného vědě,
a vy znamenajte právě,
v kteřěmž jste kolivěk stavě.
Když Gabriel, boží posel,
zdav posels(t)vie, bieše otšel,
ťdy Maria již počenši,
milé otpuščenie vzemši
ot Jozefa, muže svého,
jsúc pod poslušenstvím jeho,
jide do Jeruzalemě,
do města židovské země,
aby tetky navščievila
a v omladciech jej slúžila.
A jakž brzo tam přijide,
inhed v dóm Alžbětin vnide;
ta Zachaře muže jmieše
a dietětem těžka bieše:
Janem čuž, božím křtitelem
a najprvním kazatelem
křesťanským a učitelem.
A všedši k něj i pozdravi,
ana velmi Boha vslavi;
vzveseli sě i vzradova
a Hospodinu vzděkova,
řkúci: Otkud mi přišl(a) jest
tak veliká i slavná česť,

Ez geſt mne ameho dıe|tatka.
66[a] Nawſczıewıla bozıe mat|ka.
Neb gakz ſem gy uſlyſſala |
Tak ſem wtom mıeſtıe poznala |
Ze geſt gyz bohem poczala.
Zne|hoz bud bohu ſnyu chwala.
To | mnye me dıetıe da znatí.
Genz | yakz wnynde bozye matí.
(po)czıe | ſye wemnye radowaty.
Radoſczıe|my ſye metaty.
wtıech radoſczıech | poyhrawaty.
Tıem czynem gy | przıgymaty.
awıtanye gıey da|waty.
wnyuz by rzekl tot bozıe | matí.
Neb otom bozıem tayenſt|wıu.
Aondıelſkem poſelſtwíu |
Gıez marıa bıes przıyala.
Tdy | kdyz geſt boha poczala.
Nıkde | zywy newıedıeſſe.
åtewſyech | tayno bıeſſe.
Sam buoh aona | wıedıela.
åtewſıech ſkrıto gmíe|la.
Kromíe alzbıeta ſſynē ſwȳ |
66[b] wzwıedıela geſt duchem ſwa|tym.
To ıan wnyey ukazowa|ſſe.
Kdyſto ſye wnyey tak me|taſſe.
Przıſtíu ſye gegıe radu|gıe.
amaterzy ukazugıe.
By | ſye take radowala.
Aradoſtnye | gy przıgala.

ež jest mne a mého dieťátka
navščievila božie matka?
Neb jakž sem ji uslyšala,
tak sem v tom miestě poznala,
že jest již Bohem počala,
z nehož buď Bohu s ňú chvála.
To mně mé dietě da znáti,
jenž jakž vninde božie máti,
(po)če sě ve mně radovati,
radoščiemi sě metati,
v těch radoščiech pojhrávati,
tiem činem ji přijímati
i vítanie jej dávati,
vňuž by řekl: toť božie máti!
Neb o tom božiem tajenstviu
a o (a)ndělském poselstviu
jež Maria bieš' přijala,
t'dy když jest Boha počala,
nikte živý nevědieše,
a (o)te všech tajno bieše.
Sám Buoh a ona věděla
a (o)te všech skryto jměla,
kromě Alžběta s synem svým
vzvěděla jest duchem svatým.
To Jan v něj ukazováše,
kdyžto sě v něj tak metáše:
příštiu sě jeje raduje
a mateři ukazuje,
by sě také radovala
a radostně ji přijala.

Ipoczıe gy przy|gymatı.
Matku bozy nazywa|tı.
Swateho ducha zgıewenȳ |
Amyloſtnym nawſczıewenym |
Rzkucz blazenas mezy namy |
Wſyemy naſſwıetıe zenamy. |
Blazeny plod brzıcha tweho |
Wſyem naſpaſſenye daneho |
Blazenas ezs uwıerzıla.
Wſe|mu gezt gſu rzeczena byla |
Bohem ſkrrzıe gabrıela.
na|ywyſſıeho archandıela.
Nebt | bude wſe napllneno.
67a Czozt || geſt kdy bohem ſlıbeno.
Tdy | marıa to ſlyſſyeczy.
tak ſlaw|ne wyſſoke wıeczy.
Ianowo | umaterzy ghranye.
Boha ſma|tku przıgymanye.
Atak ſye | gmu radowanye.
Tetczyno pro|rokowanye.
Matku bozy gıe | wzywanye.
awtom wewſem | radowawnye.
wſy ſye ſwu du|ſy wzradowa.
Ahoſpodynu wz|dıekowa.
Ze gy tak ſlawnye | obchodıl.
awſy ıegıe ſlawu | plodıl.
atomu ſye radugıczy |
Buohu ztoho dıekugıczy.
wz|welıczy boha awzchwalı.
Boh | day bychom tez ſnyu dalı.

I poče ji přijímati,
matkú boží nazývati
svatého ducha zjevením
a milostným navščievením,
řkúc: Blaženas mezi námi,
všemi na světě ženami,
blažený plod břicha tvého,
všem na spasenie daného;
blaženas, ežs uvěřila
všemu, ježť jsú řečena byla
Bohem skrzě Gabriela,
najvyššieho archanděla;
nebť bude vše napln(ě)no,
cožť jest kdy Bohem slíbeno.
T'dy Maria to slyšieci,
tak slavné, vysoké věci:
Janovo v mateři jhránie
Boha s matkú přijímanie
a tak sě j'mu radovánie,
tetčino prorokovánie,
matkú boží jé vzývanie
a v tom ve všem radovánie, —
vší sě svú duší vzradova
a Hospodinu vzděkova,
že ji tak slavně obchodil
a vši jeje slávu plodil.
A tomu sě radujíci,
Buohu z toho děkujíci,
vzveliči Boha a vzchváli.
Bóh daj, bychom též s ňú dáli:

Ch|walılı czıus hoſpodyna
Gegıe | zmıleleho ſyna.
Gako geſt | ona chwalıla.
67b anas kteyz | chwale wzbudıla.
achwalıty | nauczıla.
Kdyzt geſt tu przıgſ|tı uczıla.
Rżkucz ma duſſye ho|ſpodyna.
Bozıeho ameho ſyna |
welmy chwalı take ſlawy. |
yakoz ſwaty lukas prawy. |
I nauczy czıus pıſye nam.
Muzıē | dıetem take zenam.
Bychom | boha welıczılı.
ạſſnym wtey ra|doſtı bylı.
Tey ſye pıeſny nau|czılı.
awzdy gy wſrrdczy zwu|czılı.
Ta pıeſn gıuzto geſt ſlo|zıla.
Kdyz geſt wtıech rado|ſczıech byla.
Magnıfıcat ſye | poczyna.
Aıgedna gıey pıeſn | gyna.
Nenye tak wdıeczna | amıla.
To wıez kazdy bezomy|la.
Ktoz gıey bude tu pıeſn pıe|tı.
68a wſıech zlych przıhod nebu|de gmıetı.
wſeho dobreho nabude |
Genz mu nawıeky probude.
To | geſt druha gegıe radoſt.
Knyeyz | wzdy gmıela wſrdczy zadoſt.
Aye|gıe pıeſn rady pıeymy.
Awna|bozenſtwy gy gmyeymy.

chválili čuž Hospodina,
jeje zmileléko syna,
jako jest ona chválila
a nás k tejž chvále vzbudila
a chváliti naučila,
kdyžť jest tu přijíti učila,
řkúc: Má duše Hospodina,
božieho a mého syna,
velmi chválí, také slaví,
jakož svatý Lukáš praví.
I nauči čuž píše nám:
mužem, dětem, také ženám,
bychom Boha veličili
a s ním v tej radosti byli,
tej sě piesni naučili
a vždy ji v srdci zvučili.
Ta piesň, južto jest složila,
když jest v těch radoščiech byla,
„Magnificat“ sě počíná
a i jedna jej piesň jiná
nenie tak vděčna a mila.
To věz každý bez omyla,
ktož jej bude tu piesň pěti,
všech zlých příhod nebude jmieti;
všeho dobrého nabude,
jenž mu na věky probude.
To jest druhá jeje radosť,
k nějž vždy jměla v srdci žádosť
a jeje piesň rádi pějmy
a v náboženství ji jmějmy.

Trzetıe|

TRzetıe ıegıe radoſt byla. |
Kdyz geſt ſyna porodyla. |
Tak lehczye ıako poczala |
awſobıe ho pıeſtowala.
Zadewıet | mıeſſıeczow czyele.
pllnye ıwdu|ſy ıwtıele.
Bezewſeho obtıeze|nye.
Neb ubozıe tıezkoſtı neníe |
Ána geſt boha noſſyla.
Atakez | pak porodıla.
Takz kdyz ty | mıeſſyczye zchody.
Boha wbet|lemy porody.
Czıſtıe ſlawnye | aradoſtnye.
Bezewſye boleſty | kotnye.
68b yako kwıet ſwu wo''ny dawa
awſwey czıeloſtíe oſta|wa.
Takez geſt ona plod dala |
Dawſſy wczyſtotıe oſtala.
Czı|ſta bezewſye boleſtı.
Ktey czſty | chtıel gy buoh przyweſtı.
Swu | mılu matku wybranu.
Nam | wſıem nawſe dobre danu.
Ak|dyz gyz porody ſweho.
Syna bo|ha zmıleleho.
Radoſtnye bezwſye | zaloſty.
Oſtawſy wdıewczyey | czıeloſty
wzradowa ſye wduſy | wtıele.
porodıwſy ſpaſſytele |
Gſucz yeho dczy ıby matıe.

Třetie.

Třetie jeje radosť byla,
když jest syna porodila
tak lehce, jako počala
a v sobě ho pěstovala
za devět měsiecóv cele,
plně i v duši i v těle,
beze všeho obtiežení,
neb v Bozě těžkosti nenie.
Ana jest Boha nosila
a takéž pak porodila;
takž když ty měsíce zchodi,
Boha v Betlemi porodi,
čistě, slavně a radostně,
beze všie bolesti kotnie;
jako květ svú vóni dává
a v svej celost(i) ostává,
takéž jest ona plod dala,
davši v čistotě ostala
čista beze všie bolesti.
K tej čsti chtěl ji Buoh přivésti,
svú milú matku vybranú,
nám všem na vše dobré danú.
A když již porodi svého
syna, Boha zmileného,
radostně bez všie žalosti,
ostavši v dievčej celosti,
vzradova sě v duši, v těle,
porodivši spasitele;
júsc jeho dci i by mátě.

wto | wierzym wſy mu rziecz kratſe |
Ztoho gmye radoſt weliku.
aw|ſrrdczy rozkos wſeliku.
wſye | ſye wbozye kochagici.
zei zte | gemu czſti diekugiczy.
ze gy | geſt ſobie wywolil.
69a aſamemu || ſobie zwolil.

Cztwrta radoſt|

Cztwrta ſye giey radoſt | ſtala.
Znyez giey bude na|wieký chwala.
Kdyz przíge|du knyey trzie krali.
welmy | zprziewelike dali.
nawſchod | ſlunczye bydlem gſuce.
Rozlicz|ne dary neſſucze.
Ty hwiezda | przywedla (t) bieſſe.
Genz wed|ne ywnoczy ſwietieſſe.
nadze|my vpowietrzy gdieſſe.
Awz|dy kbethlemu tiehnyeſe.
Akdiz | gie priwede ktomu.
naproſt|rzied bethlemye kdomu.
wnēz | maria ſſwym ſynaczkem |
Smilym rozkoſnym zlatatkē |
az do toho czaſſu bieſta.
Neb | gynde domu neygmieſta.
69b hn|ed ſye wtom domu ten diw || ſta.
Ta hwiezda nadtiem domem | ſta.
Akdyz krali to uzrziechu.
In|hed ſſwych konyu ſſyedechu.
Aw|dom ktietatku wgidechu.
przie|radoſtny welmy biechu.

V to věřím, vši mú řeč krátě.
Z toho jmě radosť velikú,
a v srdci rozkoš všelikú,
vše sě v Bozě kochajíci,
z té jemu čsti děkujíci,
že ji jest sobě vyvolil
a samému sobě zvolil.

Čtvrtá radosť.

Čtvrtá sě jej radosť stala,
z nież jej bude na věky chvála,
když přijedú k něj třie králi
velmi z převeliké dáli,
na vzchod slunce bydlem jsúce,
rozličné dary nesúce.
Ty hvězda přivedla bieše,
jenž ve dne i v noci svietieše,
nad zemí v povětří jdieše
a vždy k Be(t)lemu těhnieše.
A když je přivede k tomu
na prostřed Be(t)lemě k domu,
v nemž Maria s svým synáčkem,
s milým, rozkošným zlaťátkem,
až do toho času biesta,
neb jinde domu nejmiesta:
hned sě v tom domu ten div sta,
ta hvězda nad tiem domem sta
a když králi to uzřechu,
inhed s svých koňú ssědechu
a v dóm k (d)ieťátku vjidechu,
přeradostni velmi biechu.

Ipokle,ku wſıchny przıednym.
amat|ka ıeho bıeſſe ſnym.
Takz wz|dachu ſwe dary ıemu.
Kralı | abohu prawemu.
Tu czeſt pak | wıdıela matka.
Sweho myle,ho dıetatka.
ze gſy przıgıelı tı | kralı.
Tak welmy zwelıke | dalı.
przıwedenym take hwſez|dy.
Genz zprawowaſſe gych | gıezdy.
Swıetıeczy gym wed|ne wnoczy.
Genz geſt weſlo | wu zbozıe moczy.
Gmye welı|ku radoſt ztoho.
Awſye utıe|chy przıemnoho

pata radoſt||

70a Pata gegıe radoſt byla.
Kdyſſ|to ſye wchram uwodıla.
Czt|wrrtynazt den podıetıetı.
Chtıecz | rownoſt ſgynymy gmyety.
akeh|dyz zbethlemye gdıeſſe.
adıetıe | ſſobu neſſyeſſe.
Chtıecz ge tam | offıerowaty.
adary zan knyezy | daty.
To cıus to dwe holubatek |
anebo dwe hrrdlıczatek.
Tak | prwıenczye wyplaczyechu.
Ty | genz beranka neymıegıechu. |
Neb tak uſtawıl bıeſſe.
ze kdyz | ktera porodıeſſe.
Syna prwıen|czye prweho.

I poklekú všichni před ním
a matka jeho bieše s ním;
takž vzdachu své dary jemu,
králi a Bohu pravému.
Tu česť pak viděla matka
svého milého dieťátka,
že js(ú) přijeli ti králi
tak velmi z veliké dáli
přivedením také hvězdy,
jenž zpravováše jich jézdy,
svietieci jim ve dne v noci,
jenž jest vešlo z božie moci:
jmě velikú radosť z toho
a všie útěchy přemnoho.

Pátá radosť.

Pátá jeje radosť byla,
kdyžto sè v chrám uvodila
čtvrtýná(c)t den po dietěti,
chtiec rovnosť s jinými jmieti.
A kehdyž z Be(t)lemě jdieše
a dietě s sobú nesieše,
chtiec je tam oférovati
a dary zaň knězi dáti,
točužto dvé holúbátek
anebo dvé hrdličátek;
tak prvěnce vypláciechu
ti, jenž beránka nejmějéchu.
Neb tak ustavil bieše,
že, když která porodieše
syna, prvěnce prvého,

Gmıeſſe wyplatıtı | geho.
Berankem acz gmıeſſe | ſbozye.
Tak bıeſſe uloha bozıe |
paklı welmy chuda bıeſſe.
abe|ranka neymyegıeſſe.
Ale dwıe|ma holubatma.
70b Aneb dwıema || hrrdlıczatma.
Aproto ez matka | bozıe.
Neymıeſſe naſſwıetıe ſbo|zye.
Neſſy^{e}ſſe dwıe holubatczye |
Nebo pak dwıe hrrdlıczatczye.
Ne|mohucz beranka gmíetí.
Ny kupı|tı ny kde wzyetı.
Akdyz ubozy | chram gdıeſſe.
adıetatko ſwe | neſſyeſſe.
Swaty ſymeon ſtary | kmet.
Gmagıe ſobıe gız mnoho | let.
Ten bıeſſe mnoho let zadal |
aby gmu to buoh otecz dal.
Aby | tak dluho neumrzıel.
Azby ıeho | ſyna uzrzıel.
Gehoz geſt ſlıbíl | poſlatı.
awſıe naſſpaſſenye datí |
Toho radoſtnye czakaſſe.
awzdy | ſrrdecznye zadaſſe.
atuzıe ponē | plakaſſe.
aumrzıetí otkladaſſe |
Akdyz gey tu ſmatku uzrzye |
Radoſczıemy ıako vmrzye ||
71a Nahle knyey radoſtnye bıezıe |

jmieše vyplatiti jeho
beránkem, ač jmieše sbožie;
tak bieše úloha božie;
pak-li velmi chuda bieše
a beránka nejmějéše,
ale dvěma holúbatma
aneb dvěma hrdličatma.
A proto, ež matka božie
nejmieše na světě sbožie,
nesi(e)še dvě holúbátce
nebo pak dvě hrdličátce;
nemohúc beránka jmieti,
ni kúpiti ni kde vzieti.
A když u boží chrám jdieše
a dieťátko své nesieše,
svatý Šimeon, starý kmet,
jmaje sobě již mnoho let,
ten bieše mnoho let žádal,
aby j'mu to Buoh otec dal,
aby tak dlúho neumřel,
až by jeho syna uzřel,
jehož jest slíbil poslati
a vše(m) na spasenie dáti.
Toho radostně čakáše
a vždy srdečně žádáše
a tuzě po nem plakáše
a umřieti otkládáše;
a když jej tu s matkú uzře,
radoščiemi jako umře;
náhle k něj radostně běže

ato míle dıetatko wzye.
poneſſe | gıe azpıewagıe.
abohu ztoho | dıekugıe.
ze geſt to dıetıe oh|ladal.
Gehoz bıeſſe tak daw|no zadal.
ahoruczym ſrrdcem | ſtradal.
ato gmu gyz bıeſſe | boh dal.
Netolıko ohledatı |
ale take pıeſtowaty.
poczye | gyz ſmrtí zadaty.
Nycz dale | neotkladatí.
Chtıe radıegy | nan ſwıet gıty.
atam wıecz|nye ſbohem byty.
Takz ho | ſwaty ſymeon ſam.
neſſe | prawıe az wbozy chram |
Radugıe ſye azpıewagıe.
Gız | ſwu zadoſt pllnu gmagye |
Anna take ıedna wdowa |
Kwſemu dobremu hotowa ||
71ᵇ Tu ſnymy wteyz drazye bıeſſe.
a|prorokyny ſlowıeſſe.
Ta ſye wz'dy bohu modleſſe.
wſwatey czy|ſtotıe bydleſſe.
vſtawıcznye ſye |ˎ poſtıeſſe.
zchramu rzıedko wen | dıeſſe.
Oſſmdeſſat let ſcztyrzmy | bıeſſe gmıeſſe
Smuzem ſedm let | bıla bıeſſe.
Ta przıſſedſy wtuz | hodynu.
wzdawa chwalu hoſpo dynu.
wzprorokowa odıetıetı |

a to milé dieťátko vzè,
ponese je a zpievaje
a Bohu z toho děkuje,
že jest to dietě ohladal,
jehož bieše tak dávno žádal
a horúcím srdcem strádal;
a to j'mu již bieše Bóh dal
netoliko ohledati,
ale také pěstovati.
Poče již smrti žádati,
nic dále neotkládati,
chtě raději na 'n svět jíti
a tam věčně s Bohem býti.
Takž ho svatý Šimeon sám
nese právě až v boží chrám,
raduje sě a zpievaje,
již svú žádosť plnu jmaje.
Anna také, jedna vdova,
k všemu dobrému hotova,
tu s nimi v tejž drázě bieše
a prorokyní sloviešeː
Ta sě vždy Bohu modléše,
v svatej čistotě bydléše,
ustavičně sě postieše,
z chrámu řiedko ven (i)dieše;
osmdesát let s čtyřmi jmieše,
s mužem sedm let byla bieše.
Ta přišedši v túž hodinu,
vzdáva chválu hospodinu,
vzprorokova o dietěti

ada onem wſıem wıedıetí.
Gız | ſye ızrahel wzywachu.
awy|kupenye czakachu.
Tı ſye wſ|ychny tu ſebrachu.
Ato proro|czſtwıe ſlyſſıechu.
Ipoprowo¦dıchu gho tam.
az kſamemv | oltarzy wchram.
Symeon ſla|wnye zpıewagıe.
pl̄nu utye¦chu yuz gmagıe.
72a a anna pro||rokugıczy.
wſyem wıedıetı dawa¦gıczy.
Amarıa ſnymy gduczy.
atoto | wſechno wıduczy.
wſe porzad zna|menawaſſe.
aubozye ſye radowaſe |
wſyem ſye ſrrdcem kochayuczy.
ho¦ſpodynu dıekugıczy.
ze gy tak oſla¦wowaſſe.
awıecznye gy tıem ko|chaſſe.
To gmagmy gyz radoſt pa|tu.
Chwalmyz gymy matku ſw|atu.
Mılu czıſtu matku bozy.
Tath | pomoz krayſſkemu ſbozy.

Sefta. |

Seſtu radoſt geſt tdy gmyella |
Kdyſto geſt ſyna wıdıela.
wch|ramu ſtrzıed mıſtrow ſedıece.
Swa|temu pıſmu uczıecze.
ale aby to | znamenal.
agynym take rozpra¦wal.

a da o nem všem věděti,
jiež sě Izrahel vzyváchu
a vykúpenie čakáchu.
Ti sě všichni tu sebrachu
a to prorocstvie slyšechu;
i poprovodichu j'ho tam,
až k samému oltáři v chrám.
Šimeon slavně zpievaje,
plnú útěchu již jmaje
a Anna prorokujíci,
všem věděti dávajíci
a Maria s nimi jdúci
a toto všechno vidúci,
vše pořád znamenáváše
a v Bozě sě radováše;
všem sě srdcem kochajúci,
Hospodinu děkujíci,
že ji tak oslavováše
a věčně ji tiem kocháše.
To jmajmy již radosť pátú,
chvalmyž jimi matku svatú,
milú, čistú, matku boží,
tať pomoz k rajskému sboží.

Šestá.

Šestú radosť jest t'dy jměla,
kdyžto jest syna viděla
v chrámu střed mistróv sediece,
svatému písmu učiece.
Ale aby to znamenal
a jiným také rozprával,

Nayprwe toto znamenay |
wſrrdecznu pamíet przigymay. |
Ze maria bozye matka.
72[b] Otſedſy |, ſweho dietatka.
wgieruzalemy na|ſnatczye.
przigednom ſlowutnem | ſwatczye.
aty hody czſnye ſlawiwſe |
adokonczye otprawiwſe.
Knazare|tu ſye wratichu
aten czyely den | gidechu.
pak gyz nanoczlezye gſu cze.
adietiete newiduce.
welmy | ſye ſmutiſta oba.
By gym gich | teſkna utroba.
wzhladaſta ieho | ſzaloſti.
Aſſweliku tuzebnoſty.
Ak|dyz geho nenadgidu.
welmy ra|no zaſſye gidu.
Opiet dogieruza|lemye.
Kdez bieſſe to ſwate plemíe |
Akdyz gyz tam przigideta.
hned | ubozy chram wnydeta.
Tu gho | ſtrzied miſtrow uzrzieſta.
aweli|ku radoſt gmíeſta.
Zwlaſti ſye | matka wzradowa.
ahoſpodynu | wzdiekowa.
73[a] ze gyz widy ſyna |. ſweho.
przieſſrdecznye zmyleleho |
Ipromluwi matka knemu.
atakto | powiedie gemu.

najprvé toto znamenaj,
v srdečnú paměť přijímaj,
že Maria, božie matka,
otšedši svého dieťátka
v Jeruzalemi na sňatce,
při jednom slovútném svátce;
a ty hody čsně slavivše
a dokonce otpravivše,
k Nazaretu sě vrátichu
a ten celý den jidechu;
pak již na noclezě jsúce
a dietěte nevidúce,
velmi sě smutista oba,
by jim jich teskna útroba.
Vzhladasta jeho s žalostí
a s velikú túžebností;
a když jeho nenadjidú,
velmi ráno zasě jidú
opěť do Jeruzalemě,
kdež bieše to svaté plémě.
A když již tam přijideta,
hned u boží chrám vnideta;
tu j'ho střed mistróv uzřesta
a velikú radosť jměsta.
Zvlašti sě matka vzradova
a Hospodinu vzděkova,
že již vidí syna svého,
přesrdečně zmileléko.
I promluvi matka k nemu
a takto povědě jemu:

Iczos nem myly | ſynu ſdıel
Zes ſye byl kams ot|nas podıel.
yaz twa matka aotecz | twoy.
Nazwany ale czıus ſtřaz | moy.
Boleyucz hledachom tebe.
zıe|leyucz wıecz nez ſamy ſebe.
Tehdy | on promluwy knyma.
Atak otpo|wıedıe gyma.
Rzka procz gſta | mne tak hledalı.
Czy gſte toho | neſlychalı.
ze yaz muſſym otczye | meho.
Dıetı wolı nebeſſkeho.
To | ſlowo rzek gıde ſnyma.
Daw ſye | upoſluſſenſtwıe gyma.
wzbydly | ſnyma wnazaretıe.
gſa gyz wdru|hemnazte letıe

Sedma Radoſt |

Sedma radoſt ıegıe byla.
Kdyz | geſt te zaloſtı zbyla.
73b Gyz geſt || wten horzky czas gmıela.
Kdız | geſt ſynaczka wıdıela.
Naha na|krzızy ſtogıecze.
atıezke muky trr|pıece.
anaywıecze kdyz gyz vmrz|ıe.
ato ona gıſtıe uzrzıe.
Tak | wtıezku zaloſt vpade.
yakz wſıe|czkerna tuhu zſſwade.
akdyz trze|tı den wſta zmrtwych.
Tehdy zby | wſyech zaloſtı ſwych.
Neb yakz | brrzo geſt zmrtwych wſtal.

I cos nem, milý synu, sděl,
žes sě byl kams ot nás poděl?
Jaz tvá matka a otec tvój
nazvaný, ale čuž stráž mój,
bolejúc hledachom tebe,
želejúc viec než sami sebe.
Tehdy on promluvi k nima
a tak otpovědě jima,
řka: Proč jsta mne tak hledali,
či jste toho neslýchali,
že jaz musím otce mého
dieti vóli nebeského?
To slovo řek, jide s nima,
dav sě v poslušenstvie jima,
vzbydli s nima v Nazaretě,
jsa již v druhémná(c)te letě.

Sedmá radosť.

Sedmá radosť jeje byla,
když jest té žalosti zbyla,
již jest v ten hořký čas jměla,
když jest synáčka viděla
naha na kříži stojéce
a těžké muky trpiece;
a najviece když již umře
a to ona jistě uzře:
tak v těžkú žalosť upade,
jakž všeckerna tuhú zsvade.
A když třetí den vsta z mrtvých,
tehdy zby všech žalostí svých;
neb jakž brzo jest z mrtvých vstal,

Tak | ſye gıey hned wıdıetı dal.
Nay|prwe zewſıech ſwych mylych |
Czo tu przıyeho ſmrrtı bylo gıch |
akehdyz gey tu uzrzıela.
przye|welıku radoſt gmıela.
wduſſy | takez podle tıela.
yakz by wıecz | wıeczſye nechtıela.

Oſma radoſt |

Oſmu radoſt tehdy gmıela.
Kdıſ|to gſy ſyna wıdıela.
74a Slawníe || nanebeſſa gduce.
Mnoho duſ ſſobu | weduce.
Sewſıech ſtran obklıczen | gymy.
Iandıely rozlıczńymy.
Sera|phínı cherubíní.
Trony ıſpany | gynymy.
Knyezaty toczıus ſſwaty my.
Moczmy ſylamy bozymy.
ar|changl'y ıangl'y
Tyto rzıeczy gm|yegmy czyely.
Twrrdıecz gıe do|brymy dıely.
pak poydem tam | ſduſmy ıſtıely.
Tut geſt ſlawu | bozıe matka.
Gmyela otſweho | dıetatka.
Tak czıus nanebeſſa | gduce.
wtey czſtı awtey ſlawıe | gſuce.
To wıducz ſye radowala. |
abohu chwalu wzdawala.
ato | oſma radoſt ıgeſt.
pronyz ıpro|gyne gma czeſt

tak sě jej hned viděti dal
najprvé ze všech svých milých,
co tu při jeho smrti bylo jich.
A kehdyž jej tu uzřela,
převeliků radosť jměla
v duši, takéž podle těla,
jakž by viec věčšie nechtěla.

Osmá radosť.

Osmú radosť tehdy jměla,
kdyžto jsi syna viděla
slavně na nebesa jdúce,
mnoho duš s sobú vedúce;
se všech stran obklíčen jimi
i anděly rozličnými:
serafíny, cherubíny,
tróny i s pány jinými,
kniežaty točuž s svatými,
mocmi, silami božími,
archanjely i anjely.
Tyto řeči jmějmy cely,
tvrdiec je dobrými diely,
pak pójdem tam s dušmi i s těly.
Tuť jest slávu božie matka
jměla ot svého dieťátka,
tak čuž na nebesa jdúce,
v tej čsti a v tej slávě jsúce;
to vidúc sě radovala
a Bohu chválu vzdávala.
A to osmá radosť i jest,
pro niž i pro jiné jmá česť.

dewata radoſt |

Dewatu geſt radoſt gmiela |
Kdyz naletnyczye widiela
74b Slawnȳda darem darowanye.
Swa|teho ducha poſlanye.
apoſtolom | iwſiem wiernym.
myrnym pokor'nym iſmiernym.
Iwſyem krzieſta|nom doſtoynym.
Swatym ·czyſtym | bohoboynym.
Genz ſye tu ſebrali bie|chu.
agednoſt ſrrdecznu gmyechu |
Gſucz whoruczyem nabozenſtwy |
awrruczyem miloſrdenſtwíȷ.
Naſ|wey namodlitwie ſwatey.
Gyz ſye | branye mrrzkoſti klatey.
wſyemy | yaziky wzmluwichu.
Ahoſpodyna | wſchwalichu.
Pocziechu czynyti | diwy.
Slepe ſwietly mrrtwe zywy |
wſyech nemoczy zbawowatí.
Ne|duzne uzdrawowatí.
pohāſtwo obra|czowati.
akwierzie przíprawowati |
Day nam boze wieru znati.
Stobu | wiecznye przíebywati

AMEN |

Devátá radosť.

Devátú jest radosť jměla,
když na letnice viděla
slavným darem darovánie,
svatého ducha poslánie
apoštolóm i všem věrným,
mírným, pokorným i smierným
i všem křesťanóm dóstojným,
svatým, čistým, bohobojným,
jenž sě tu sebrali běchu
a jednosť srdečnú jměchu,
jsúc v horúciem náboženství
a vrúciem milosrdenství
na svej na modlitvě svatej,
jíž sě bránie mrzkosti klatej.
Všemi jazyky vzmluvichu
a Hospodina vzchválichu;
počechu činiti divy:
slepé světly, mrtvé živy,
všech nemocí zbavovati,
nedužné uzdravovati,
pohanstvo obracovati
a k vieře připravovati.
Daj nám, Bože, vieru znáti,
s tobú věčně přebývati.

Amen.

75ª UMuczenye boha naſeho | gıezukrıſta.
pıſe nam | ſwaty matıey ewandıe|lıſta.
zadawnych czaſſow | powıedıel buoh
pozwaw | ſwych apoſtolow.
wıetelı ze geſt trze|tı den zıdowſkym hodom przıtí.
aſy|nu czlowıeczıemu ıatu bytı.
Budet | prodan ıprorazen.
Nakrzızy rozpat | ıobnazen.
Tehdy ſu ſye zydowe ſpo|lu ſnyelı.
Kak by gıezuſſye zahubılı |
Radu ſu wzıelı wkayffaſſyewıe | domíe.
Tu rok bıechu dalı ſobıe |
wtey radıe bıeſſe bıſkup kayffas |
ageho teſt annas. aıudas.
Mıſtrzy | knyezye ıpıſſarzy.
wſıchny zıdow|ſczy wladarzy.
Tehdy kayfas mezy | nymy ſtogıe.
poſluchayte weczye | bratrzıe mogıe.
75ᵇ Czo chczmy ſdıetı | gıezıuſıewı.
Geho mlazſym ıpe|trowí.
Gyz wen wıerzıe wſıch|ny lıdıe.
Iknyezata ponem bıe|zye.
nas zakon pron zatratımy |
acz mu zywota neukratymy |
przıduce rzymıene wnaſy ſye | zemy uwıezy.
Any zgemucze ı|ſdıetmy zwıezy.
Lepe yednoho | czlowıeka zahubıtı.

Umučení Páně.

Umučenie Boha našeho Jezu Krista
píše nám svatý Matěj evandělista.
Za dávných časóv pověděl Buoh,
pozvav svých apoštolóv:
Viete-li, že jest třetí den židovským hodóm příti
a synu člověčiemu jatu býti,
budeť prodán i prorazen,
na kříži rozpat i obnažen?
Tehdy sú sě židové spolu sněli,
kak by Ježúše zahubili,
radu sú vzěli v Kaifaševě domě,
tu rok běchu dali sobě.
V tej radě bieše biskup Kaifáš
a jeho tesť Annáš a Judáš,
mistři, kněžie i písaři,
všichni židovščí vladaři.
Tehdy Kaifáš mezi nimi stoje:
Poslúchajte, vece, bratřie moje,
co chcmy sdieti Ježúševi,
jeho mlazším i Petrovi.
Již veň věřie všichni lidie
i kniežata po nem běžie.
Náš zákon proň zatratímy,
ać mu života neukrátímy;
přidúce Říměné, v naši sě zemi uvěží
a ny zjemúce i s dětmi svieží.
Lépe jednoho člověka zahubiti,

Nez wſemu | lıdu whorzy bytı.
Kdyz to bıſkup | kayphas powıedıe.
Tehdy ıudas | mezy nymy ſedıe.
Bıſkupowı | otpowıedıe.
Ayſa yuz wnewıer|ney bıedıe.
Cſo mnye weczye | bıſkupe das.
Gat ſem yeho apo|ſtol ıudas.
Gat wam yeho | dohozy.
anebot ſnym weſdy | chozy
Tu rzıecz rady uſlyſſye|chu.
76ᵃ Trzıdczıetı penyez obıeczſe||chu.
Atakto gmu powıedıechu. |
Kdyz to otneho wzwıedıechu
Do|hodyz nam ho nauklıdıe.
Kdyz | nebude wſylnem lıdıe
Gıudas | weczye tomut ſye geſt ſtaty |
Muſſyt ſkoro przıedwamy ſwazan | ſtatí.
wratıw ſye gıdas kaapo|ſtolom poczye ſnymy chodyty. |
Chtıe gıezıuſye zydom dohodıty |
Gıezıus to dobrzıe wıedıeſſe.
wſ|ak ſyudaſſem myle mluwıeſſe |
yudas newıedıeſſe by to gıezus | wıedıel.
By on mezy zıdy wez|ley radıe ſedıel.
Akdyź przıde we|lıky cztwırtek. Kdyz bıeſſe gıezı'ſſıewı ıatu bytı.
Kaza petrowy | aıanowı dogıeruzalema gyty |
Gıeſtı ſobıe uprawıtí.
Ipoczıe | gym prawıtí.

než všemu lidu v hoři býti.
Když to biskup Kaifáš povědě,
tehdy Judáš mezi nimi sědě,
biskupovi otpovědě
a jsa již v nevěrnej biedě:
Čso mně, vece, biskupe, dáš?
játť sem jeho apoštol Judáš,
játť vám jeho dohozi
anebotť s ním vezdy chozi.
Tu řeč rádi uslyšechu,
třidceti peněz oběcechu
a takto j'mu pověděchu,
když to ot neho vzvěděchu:
Dohodiž nám ho na uklidě,
když nebude v silném lidě.
Judáš vece: Tomuť sě jest státi,
musíť skoro před vámi svázán státi.
Vrátiv sě Jidáš k (a)poštolóm, poče s nimi choditi,
chtě Ježúše židóm dohoditi.
Ježúš to dobře vědieše,
však s Judášem mile mluvieše.
Judáš nevědieše, by to Ježúš věděl,
by on mezi židy ve zlej radě seděl.
A když přide veliký čtvrtek, když bieše Ježíševi jatu býti,
káza Petrovi a Janovi do Jeruzalema jíti,
jésti sobě upraviti
i poče jim praviti:

76b Kdyz weydete ¦ vmieſto upirwu uliczy.
potka wy | czlowiek neſſa wody lahwiczy.
Ten | wy dowede doyednoho domu.
weydu|cze rrczyetez hoſpodarzy tomu.
Miſt^{s} | ny nas poſlal ktobie.
Kazal gieſty | uprawiti ſobie.
Kde gmu bude up|rawiti gieſty.
akdeli yemu bude | ſieſty.
an wam pokaze dom kraſny | nauliczy wylozeny.
Amramorem po|dlazeny.
Tu mne doczakata.
Agieſti | mnye uprawita.
Sedſe to wſe uczy|nyſta.
Chleba wyna ryb dobyſta. |
Beranek upekſe naſtol poſtawi|ſta.
Miſtrowo kazanye napllnyſta |
Bieſſe buoh wſtarem zakonye zy¦dom przikazal.
aby prokny hoſpo|darz upeka beranek rzerzychu ob|wazal.
Ipoſtawil gey naſſwem ſto|le.
77a Igiedl gey toho weczera naweli¦ku nocz ſprzieſnym chlebem ſole.
To | kazanye chtie giezus napllnythy |
Bieſſe ſobie kazal beranek uprawi|ti.
akdyz by weczer przidu ſnym | wſichny apoſtoli.
Ande gyz uſtawe¦ny ſtoli.
vmywſe ſye ſyedu kſtolu |

Když vejdete v město u prvú ulici,
potká vy člověk, nesa vody lahvici;
ten vy dovede do jednoho domu,
vejdúce, rcetež hospodáři tomu:
Mistr ny náš poslal k tobě,
kázal jésti upraviti sobě;
kde j'mu bude upraviti jésti
a kde-li jemu bude siesti?
An vám pokáže dóm krásný na ulici vyložený
a mramorem podlažený,
tu mne dočakáta
a jésti mně upravíta.
Šedše, to vše učinista,
chleba, vína, ryb dobysta,
beránek upekše, na stól postavista,
mistrovo kázanie naplnista.
Bieše Buoh v starém zákoně židóm přikázal,
aby prokný hospodář, upeka beránek řeřichú obvázal
i postavil jej na svém stole
i jedl jej toho večera na velikú noc s přesným chlebem sole.
To kázanie chtě Ježúš naplniti,
bieše sobě kázal beránek upraviti.
A když by večer, přidú s ním všichni apoštoli,
ande již ustaveni stoli;
umyvše sě, sědú k stolu,

aby gıedlı wſychny ſpolu.
Tehdy | gıezus wezma chleb poczıe zehnatí |
pozehnaw poczıe ſwym apoſtolom | dawatí.
Gıezte weczye tot geſt tıelo | mogıe.
yenz vmrze nakrzyzy ſtogíe |
Takez wezma kalıch ſwynem po|zehnaw ıpoſſwıetı.
Ipoczıe ſwych | apoſtolow nabıezıetı.
pıte weczíe | tot geſt krew meho tıela ſwateho |
Genz bude prolıta proczlowıeka | hrzıeſneho.
Daw gym ſwe tıelo | gıeſty ıſwu ſwatu krew pıtı.
Ipo|czıe ſwym apoſtolom prawıty ||
77b zagıſte prawym wam mogy apo|ſtolı geſt ıeden mezy wamy.
genz | gıe ıpıe ſwamy.
Ten mye prodal | ıproradıl.
Iprzıedzıdy welmy ha|dıl
Muſſyt ſye to wſechno ſtaty |
Czoz buoh kazal omnye pſatı.
ale | bıeda bude czlowıeku tomu. kto | ſye wtu proradu uwazal.
Lepe by bylo yemu by ſye byl nenara|zal.
Kdyzto apoſtolowe uſlyſıechu |
welmy ſye tıem zamutıchu.
Ipo|czıechu ſye ſhledaty.
Zaby mohlı | nakom tu wynu poznaty.

aby jedli všichni spolu.
Tehdy Ježúš, vezma chléb, poče žehnati,

požehnav, poče svým apoštolóm dávati:
Jezte, vece, toť jest tělo moje,
jenž umře na kříži stoje.
Takéž vezma kalich s vínem, požehnav i posvěti
i poče svých apoštolóv nabiezeti:
Píte, vece, toť jest krev mého těla svatého,
jenž bude prolita pro člověka hřiešného.

Dav jim své tělo jésti i svú svatú krev píti
i poče svým apoštolóm praviti:
Zajisté, pravím vám, moji apoštoli, jest jeden mezi vámi,
jenž jé i pie s vámi,
ten mě prodal i proradil
i před židy velmi hadil.
Musíť sě to všechno státi,
což Buoh kázal o mně psáti;
ale běda bude člověku tomu, kto sě v tu proradu uvázal,
lépe by bylo jemu, by sě byl nenarázal.
Když to apoštolové uslyšechu,
velmi sě tiem zamútichu;
i počechu sě shledati,
za by mohli na kom tu vinu poznati,

Kto | by to ſmıel zyw uczynytı
Genz by | geho ſmyel proradıtı.
Tehdy ıu|das nedada naſye znaty.
Mezy | wſyemy poczıe prwy wolaty |
Powıez weczye mıſtrze nas.
ya | ſem twoy apoſtol ıudas.
78a Ty || dobrzıe znas.
Nakom tu wynu | gmas.
Muſſıt hanebnye ſnyty. |
Genz ſmıel zyw to pomyſlıtí.
tez | gyny apoſtolowe poczıechu mlu|wıty.
Nemohucz ſmutka ſſrrdecz | ſlozıty.
Wtu dobu ſwaty yan pod|le gıezıuſſye ſedıeſſe.
atıem ſye | welmy mutıeſſe.
wzpoleha ſmut|kem naıeho lonye.
yeho ſye ſw|atym pırſſem wſlonye.
Poczıe | yho taynye proſſytı.
aby gmu | raczıl ſweho proradczy ukazatı |
Gıezıus ıemu taynye powıedıe |
Aby nykomemu neprawıl za|powıedıe.
Komuzt weczye po|dam chleba zwyna.
Natom lezy | wſıechna wyna.
wynem kus | zwyna kaza ıudaſſıewí ſnye|ſtı.
78b Iudas ſnyed poczıe ſye || trzıeſtı.
Inhed dyabel wſtupı wne|ho.
Iby zly towarzıs yeho.
Tdy | gıezıus wſtaw otſtola kaza ſo|bıe wody daty.
Poczıe przıedkaz|dym apoſtolem klekatí

kto by to směl živ učiniti,
jenž by jeho směl proraditi.
Tehdy Judáš, nedada na sě znáti,
mezi všemi poče prvý volati:
Pověz, vece, mistře náš,
já sem tvój apoštol Judáš,
ty dobře znáš,
na kom tu vinu jmáš;
musíť hanebně sníti,
jenž směl živ to pomysliti.
Též jiní apoštolové poćechu mluviti,
nemohúc smutka s srdec složiti.
V tu dobu svatý Jan podle Ježúše sědieše
a tiem sě velmi mútieše,
vzpoleha smutkem na jeho lóně,
jeho sě svatým prsem vsloně;
poče j'ho tajně prositi,
aby j'mu ráčil svého prorádci ukázati.
Ježúš jemu tajně povědě,
aby nikomému nepravil, zapovědě:
Komužť, vece, podám chleba z vína,
na tom leží všechna vina.
Vynem kus z vína, káza Judáševi sniesti.
Judáš, sněd, poče sě třiesti;
inhed ďábel vstúpi v neho
i by zlý tovařiš jeho.
T'dy Ježúš vstav ot stola, káza sobě vody dáti,
poče před každým apoštolem klekati,

Gich | nohy vmywatí.
abruſczem | utieratí.
petr ſye poczie otgy|mati.
nedada ſwych noh wodu | vmywatí.
Gieziuſ mu poczie | porokowati.
Ez mu neprzal ſwych noh oplakatí.
petrze weczye | nebudes czíeſti.
Semnu wnebe|ſſkem kralowſtwí gmiety. |
ze mnye nechczes datí.
Swych | noh wodu oplakatí.
Ande yaz | chczy wam przíklad datí.
ato|mu przikladu wiecz oſtatí.
pe|tr hoſpodynu otpowiedie.
Atak|to gemu powiedie.
79a Netolik hla|wu ale iruczye dam zmytí.
Nebo | chczy ſtobu weſdy ſbytí.
Giezus | gemu otpowiedie cziſtemu netrzie|ba myty hlawy.
yedno nohy aby | nebyly ſpínawy.
wy gſte wſich|ny cziſty iako zlato.
Gedyny me|zy wamy neczíſt iako blato.
To | proiudaſſye mluwieſſe.
Genz tu | take mezy nymy bieſſe.
yehoz ſr|rdce gieziuſ dobrzie wiedieſe.
wſ|ak nan toho nezgiewieſſe.
vmyw | gym nohy poczie gym kazaty | omyloſti aopokorzie.
Rzka kto | chcze byti wnebeſſkem korzye. |
Azbyti pekelneho horzie.
wnemz|to hrzieſne duſſye horzie.

jich nohy umývati
a bruscem utierati.
Petr sě poče otjímati,
nedada svých noh vodú umývati.
Ježúš mu poče porokovati,
ež mu nepřál svých noh oplákati:
Petře, vece, nebudeš čiesti
se mnú v nebeském království jmieti,
že mně nechceš dáti
svých noh vodú oplákati;
ande jaz chci vám příklad dáti
a tomu příkladu věč ostati.
Petr Hospodinu otpovědě
a takto jemu povědě:
Netolik hlavu, ale i ruce dám zmýti,
nebo chci s tobú vezdy sbýti.
Ježúš jemu otpovědě: Čistému netřeba mýti hlavy,
jedno nohy, aby nebyly špinavy.
Vy jste všichni čisti jako zlato,
jediný mezi vámi nečist jako bláto.
To pro Judáše mluvieše,
jenž tu také mezi nimi bieše,
jehož srdce Ježúš dobře vědieše,
však naň toho nezjevieše.
Umyv jim nohy, poče jim kázati o milosti a o pokoře,
řka: Kto chce býti v nebeském kóře
a zbýti pekelného hoře,
v nemžto hřiešné duše hořie,

Tomut | geſt mıloſt apokoru gmıety. |
Druzczy ıako ſobıe przıetí.
Po|tom otſtola wſtachu.
79b Bohu otczy || chwalu wzdachu
aſwogy rucſye v|mywachu.
Tehdy ıudas wſtaw ot|ſtolu.
Ibra ſye kzıdowſtwu wſko|lu.
Raczte ſye weczye hotowı gmıe|ty.
Chczy wam noczſyu gıezıſye | gıetí.
Gmyeyte meczye kopıe y|odıenye.
yakz gmu dam brrzo | polıbenye.
to wam bude zazna|menye.
bezewſeho pomeſkanye |
przıſkóczıecz wen ſye uwıezte.
ag|mucze gey dobrzıe ſwıezte.
Rzka | tak kaza ſobıe trzıdczyetı peníez | datı.
azıdom ſye ſpolu bratı.
Gye|zıus poyma ſwe apoſtoly gyde | ſnymy naolıwetku horu
Sada | nagednom uporu
weczye kaapo|ſtolſkem ſboru.
Zagıſte prawym | wam mogy apoſtolı wy mne | noczſy wſychny otſtupıte.
80a Amye || ſameho whorzy oſtawıte.
petr wecíe | hoſpodyne yat tebe neotſtupym.
pr|rwy proty twym neprzatelom ſme|czem wyſtupym.
hotow ſem ſtobu | naſmrt ıwzelarz gıtı.
wtomtí chcí | rad wıeren byty.

tomuť jest milosť a pokoru jmieti,
družci jako sobě přieti.
Potom ot stola vstachu,
Bohu otci chválu vzdachu
a svoji ruce umýváchu.
Tehdy Judáš vstav od stolu
i bra sě k židovstvu v školu:
Račte sě, vece, hotovy jmieti,
chci vám noc śu Ježíše jéti.
Jmějte meče, kopie i oděnie,
jakž j'mu dám brzo polibenie,
to vám bude za znamenie:
beze všeho pomeškánie,
přiskočiec, veň sě uvěžte
a, jmúce jej, dobře svěžte.
Řka tak, káza sobě třidceti peněz dáti
a židóm sě spolu bráti.
Ježúš, pojma své apoštoly, jide s nimi
na Olivet(s)kú horu,
sada na jednom úporu,
vece k (a)poštolském(u) sboru:
Zajisté pravím vám, moji apoštoli, vy
mne noc si všichni otstúpíte
a mě samého v hoři ostavíte.
Petr vece: Hospodine, jáť tebe ne-
otstúpím,
prvý proti tvým nepřátelóm s mečem
vystúpím;
hotov sem s tobú na smrť i v želář jíti,
v tom ti chci rád věren býti.

Gıezıus ıemu | powıedıe.
petrze weczye yaz to | dobrzıe wıedıe.
Drzıew nez noczſy | zapıege kokot.
ze mne trzıkrat | zaprzıs proſwoy zywot.
petr we|czye hoſpodyne tohoty nebude.
Ktoz | to uczyny tent whanbıe bude.
Geſtlı | my ſtobu vmrzıetı.
wzdyt tebe ne|chczy zaprzıety.
Tez ıgyny apoſto|lowe mluwıechu.
nebo geſcze y|gednoho ſtrachu newıdıechu.
Teh|dẏ gıezıus poyma ſwe apoſtoly | gıde ſnymy kyednomu dworu | gemuzto dıechu getzemany.
80b Wtō || dworzıe bıechu lıdıe kazany.
wtō | dworu ıedna zahrada bıeſſe.
Mno|ho ſczıepow wſobıe gmıeſe.
Dote | zahrady gıezıus czaſto namodlı twu taynye chodıeſſe.
ato ıudas | dobrzıe wıedıeſſe.
Tehdy gıezus | ande mrka wenda wtu zahra|du.
Da ſwym apoſtolom dobru | radu.
Modlete ſye weczye bohu tu|to ſedıece.
Nemluwıece any ſpıece |
Budete gmıetı utıeſſenye.
azbude|te wſeho pokuſſenye.
Sam neda|leko otnych oteyda poczıe klekatı |
Bogıe ſye ſmrrtı kak by gıe by|lo doczakaty.

Ježúš jemu pověděː:
Petře, vece, jaz to dobře vědě,
dřiev než noc si zapěje kokot,
že mne třikrát zapříš pro svój život.
Petr vece: Hospodine, toho ti nebude;
ktož to učiní, tenť v hanbě bude;
jest-li mi s tobú umřieti,
vždyť tebe nechci zapřieti.
Též i jiní apoštolové mluviechu,
nebo ješče i jednoho strachu nevidiechu.
Tehdy Ježúš, pojma své apoštoly, jide s nimi k jednomu dvoru, jemužto diechu Jetsemany.
V tom dvoře biechu lidie kázáni,
v tom dvoru jedna zahrada bieše,
mnoho ščepóv v sobě jmieše.
Do té zahrady Ježúš často na modlitvu tajně chodieše
a to Judáš dobře vědieše.
Tehdy Ježúš, ande mrka, venda v tu zahradu,
da svým apoštolóm dobrú radu:
Modlete sě, vece, Bohu tuto sědiece,
nemluviece ani spiece,
budete jmieti utěšenie
a zbudete všeho pokušenie.
Sám nedaleko ot nich otejda, poče klekati,
boje sě smrti, kak by jé bylo dočakati;

*

podle czlowıeczſtwıe | ſmrrtı ſye bogıeſſe.
ale podle boz|ſtwıe ıgednoho ſtrachu neymyeſe |
Boze weczye otcze mozlı to byty |
Tıelo by rado chtıelo ſmrtí zbytı ||
81ᵃ Ale wſak nebud podle me wole | ale podle tweho chtıenye.
Chczy | przıgıetı rad to vmrzıenye.
Rzıtı | ſye ſneho pot krrwawy.
wtom ſye ¦ pokaza ze geſt czlowıek prawy |
Izgıewı ſye gemu andıel ſnebe |
Rzka lıto my gıezukrıſte tebe.
ale | wſak racz to napllnytı.
pronez ſy | ſye raczıl naſwıet trudıtı.
hrzıeſ|neho czlowıekẙ wykupıtí.
Racz | proneho nakrzız wſtupıtı.
Gıezıs | ſkonczaw ſwu modlıtwu kſwy̅ | ſye apoſtolom wratí.
any gyz | poczıelı ſpatı.
Iweczıe petrowy | nemozes ſemnu na maly czas | bdıetı.
apromye ſye ſnu otgıetí |
ande míe chtıe zıdowe gıety.
Sed | druhe ıtrzetıe ſwu modlıtwu ſkō¦czıe.
81ᵇ Tehdy ſye zaſtup zıdowſky || zmıeſta pomczıe.
Smeczı ſnozy y|ſkopymy.
aıudas proradczye me|zy nymy.
Tehdy gıezıus ſkon|czaw ſwu modlıtwu. kſwym ſye | apoſtolom wratí.

podle člověčstvie smrti sě bojéše,
ale podle božstvie i jednoho strachu nejmieše:
Bože, vece, otče, móž-li to býti,
tělo by rádo chtělo smrti zbýti;
ale však nebuď podle mé vóle, ale podle tvého chtěnie
chci přijéti rád to umřenie.
Říti sě s neho pot krvavý,
v tom sě pokáza, že jest člověk pravý.
I zjevi sě jemu anděl s nebe,
řka: Líto mi Jezu Kriste tebe,
ale však rač to naplniti,
pro než si sě ráčil na svět truditi,
hřiešného člověk(a) vykúpiti,
rač pro neho na kříž vstúpiti.
Ježíš, skončav svú modlitvu, k svým sě apoštolóm vráti,
ani již počeli spáti.
I vece Petrovi: Nemóžeš se mnú na malý čas bdieti
a pro mě sě snu otjéti,
ande mě chtie židové jéti?
Šed druhé i třetie, svú modlitvu skonče,
tehdy sě zástup židovský z města pomče

s meči, s noži i s kopími;
a Judáš, prorádce, mezi nimi.
Tehdy Ježúš, skončav svú modlitvu, k svým sě apoštolóm vráti:

Nerodte wecie | dele ſpati.
Gyzt geſt blizko moy | proradczie.
Berze ſye kteyto za|hradczye.
Netaze giezius ſlowa | ſkonati.
az przibiehſe zidowe po|cziechu wolati giezíſſye hledatí |
Achtiecz ieho ſaapoſtoly zeyma|tí
Giezius gie utkaw poczye | gích tazati.
Czo hledate. Koholi | ptate.
Gieżiuſſie rzechu znaza|rena. Giezius powiedie. Gieziſie | hledate.
aſſedie mye gmate.
Iakz|to zidowe uſlyſſiechu.
Tak wſích|ny nazemy letiechu.
awſwem | oruzy pomoczy neymyegiechu
82a Tehdy giezus druhe itrzetie gich | otaza.
wtom ſwu mocs nadny|my pokaza.
Iakz knym brrzo | promluwieſſe.
Tak kazdy gych | nazemí letieſſe.
pokazaw nad|nymy ſwu mocz wtu dobu.
Ida | gym wlaſti nadſobu.
Tehdy íu|das ſſwu ſi· zlobu.
przigma ſye | ramenu obu.
poczie gieziuſſye | czyelowaty.
zidom nan ukazo|watí
awyſſokym hlaſſem wo|lati.
Zdraw bud weczye gieziſe | miſtrze nas.
Gat ſem twoy apo|ſtol gidas.
Giezius iemu powie|die. iudaſſy lſtiwie mye czieluyes |

Neroďte, vece, déle spáti,
jižť jest blízko mój prorádce;
béře sě k tejto zahrádce.
Netaže Ježúš slova skonati,
až, přiběhše židové, počechu volati, Ježíše hledati
a chtiec jeho s (a)poštoly zejmati;
Ježúš, je utkav, poče jich tázati:
Co hledáte, koho-li ptáte?
Ježúše, řiechu, z Nazarena. Ježúš povědě: Ježíše hledáte?
a sedě mě jmáte.
Jakž to židové uslyšechu,
tak všichni na zemi letiechu
a v svém oruží pomoci nejmějéchu.
Tehdy Ježúš druhé i třetie jich otáza,
v tom svú moc nad nimi pokáza.
Jakž k nim brzo promluvieše,
tak každý jich na zemi letieše;
pokázav nad nimi svú moc v tu dobu
i da jim vlásti nad sobú.
Tehdy Judáš s svú zlobú
přijma sě ramenú obú,
poče Ježúše celovati,
židóm naň ukazovati
a vysokým hlasem volati:
Zdráv buď, vece, Ježíš(i), mistře náš,
jáť sem tvój apoštol Jidáš.
Ježúš jemu povědě: Judáši, lstivě mě celuješ,

Neb mne wſrrdczy nemyluyes |
Zidom namſe ukazuyes.
Ty mu | ſwatu krrwi wynen budes.
wtu | dobu zidowe gieziuſye gyechu. ||
82b awſichnu mocz nadnym gmye|chu.
Tehdy petr wytrhna mecz | poczie otneho ſyeczy.
Achtie gie ziuſſye zidom otgietí.
I utie ied|nomu panoſſy nea malchowy | ucho.
az ſye gemu zekrwawy | wſe ieho rucho.
Giezius petro|wi powiedie petrze wdyey mecz | wyeho noznyczye.
nemozes | obranyti meho liczye.
Ktoz ſye | ſmeczem rad obchody.
Ten ot|meczie czaſto ſchody.
Neb bych | gaz ſye chtiel branyti.
Mohl | bych wes ſwiet iednym ſlowē | ranytí.
pakli bych potrzyebo|wal pomoczy.
Mohl bych gmſe|eti dwadczieti zaſtupow andie|lſkych teto noczy.
Muſſyt ſye | to wſechno ſtati.
83a Czoz buoh ka||zal omnye pſatí.
Wtudobu geſto gie|zius mezy nymy ſwazan ſtogieſſe |
Takto ktiem zaſtupom mluwieſe |
wyſly gſte proti mnye iako proti | zlodiegiewi.
Ande ſbozny gmagy wemnye wſy nadiegy.

neb mne v srdci nemiluješ,
židóm na mě ukazuješ;
ty mú svatú krví vinen budeš.
V tu dobu židové Ježúše jechu
a všichnu moc nad ním jměchu.
Tehdy Petr, vytrhna meč, poče ot neho sieci
a, chtě Ježúše židóm otjéti,
i utě jednomu panoši Malchovi ucho,
až sě jemu zekrvavi vše jeho rúcho.
Ježúš Petrovi pověda: Petře, vděj meč v jeho nožnice,
nemóžeš obrániti mého líce;
ktož sě s mečem rád obchodí,
ten ot meče často schodí;
neb bych jaz sě chtěl brániti,
mohl bych ves svět jedním slovem raniti;
pakli bych potřeboval pomoci,
mohl bych jmieti dvadceti zástupóv andělských této noci.
Musíť sě to všechno státi,
což Buoh kázal o mně psáti.
V tu dobu, ježto Ježúš mezi nimi svázán stojéše,
takto k těm zástupóm mluvieše:
Vyšli jste proti mně jako proti zlodějevi,
ande sbožní jmají ve mně vši náději;

nawſaky ¦ den ſem chodıe mezy wamy kazal |
Kez mye ḳto yal aneb ſwazal. |
Ale gyz geſt przıſſel czas ıwaſye | hodyna.
yuz bıezy otemne mogıe | rodyna.
Tehdy ſye wſıchny apo|ſtolowe otneho rozkrıchu.
aſwe|ho ſlıbu pllny nebychu.
Tehdy | gıezuſſye wedu domıeſta
Kdez | kayphas aıeho annas bıeſta |
nebo zıdowſky ſnem gmıegıeſta |
petr zanymy ȥdaleka gdıeſſe |
nebo ſye zıdow bogıeſſe.
akdyſto | gıezuſſye przıednymy poſta-
83b wı||chu.
Krzıwe ſwıedky protı ıemu wy|prawıchu.
Nayprrwe ıeho tıem | obwynychu.
atakto protı lıczıe¦chu.
Slyſſíelı gſmȳ gıezuſſye mlu|wıece.
naıeho kazany ſedıecze |
An prawy mohl bych bozy chram | zruſſıtı.
Atrzetı den takyz uczy¦nytı.
Ato ſye nemoze ſtaty.
wıez | kazdy ezt geſt poczal lhatí.
To | bıeſſe gıezıus powıedıel oſſwem | tıele.
Chtıe ġe trzetı den wſkrzıe|ſytı czyele
To ıgyny poczıechu | naneho lſtıwıe mlu-wıtí.
Chtıece | ho bezwyny zywota zbawıty
Gíe|zıus przıednymy mllczıe ſtogıeſe |
A ygednoho ſlowczye neotpowıe¦dıeſſe.

na všaký den sem, chodě mezi vámi, kázal;
kéž mě kto jal aneb svázal;
ale již jest přišel čas i vaše hodina,
již běží ote mne moje rodina.
Tehdy sě všichni apoštolové ot neho rozkrychu
a svého slibu p(i)lni nebychu.
Tehdy Ježúše vedú do města,
kdež Kaifáš a jeho Annáš běsta;
nebo židovský sn(ě)m jmějésta.
Petr za nimi z daleka jdieše,
nebo sě židóv bojéše.
A kdyžto Ježúše před nimi postavichu,
křivé svědky proti jemu vypravichu.
Najprvé jeho tiem obvinichu
a takto proti (nemu) ličiechu:
Slyšeli jsmy Ježúše mluviece,
na jeho kázaní sědiece,
an pravi: Mohl bych boží chrám zrušiti
a třetí den takýž učiniti.
A to sě nemóže státi,
věz každý, ežť jest počal lháti.
To bieše Ježúš pověděl o svém těle,
chtě je třetí den vzkřiesiti cele.
To i jiní počechu na neho lstivě mluviti,
chtiece ho bez viny života zbaviti.
Ježúš před nimi mlče stojéše
a i jednoho slovce neotpovědieše.

Bıſkup kayphas kąza | wſyem przıeſtatí.
Ipoczıe ſam ye|dyny tazatı.
84a Zaklynagy tıe wecíe || wrchnym bohem.
powıez my czo | tebe tıezy przıedkonſely ıprzıed pra|wem.
powıez my ty ly gſy ſyn bo|zy.
yeſto wladne wduſſıech ıwſbo|zy.
Gıezıus gemu otpowıedye. |
Rzka ſlys to kazdy tuto ſedıe.
Ez | ſem ıaz ſyn bozy genz wſe taıenſt|wıe wıedıe.
Auzrzıte mye bohu | otczy naprawıczy ſedıece.
zywe | Imrrtwe ſudıece.
Vſlyſaw to bı|ſkup kayphas. hnyewy roz-drzıe | naſſobıe rucho.
Az ſye gemu op|lany wſechno brzıcho.
Czo ſye | wam wıdı doneho.
Netrzıeba wā | wıece ſwıedkow naneho.
Samı | gſte ſlyſſıelı an mluwı nepodob|nye.
Czynye ſye wewſem bohu | rownye.
My ıedyneho boha | gmamy.
84b yehoz ıgednomu ne|wrownamy.
Genzto ſwıetı. y|mraczı.
adawa komuz czo raczy |
Rzka to poczıe nan zalowatí.
wele | ſobıe prawa udatí.
Zıdowe wſıch|ny poczıechu wolatı.
zakon gey | ukrzızıewatí.
proto ez ſye ſmyel | bohu wrownatı.

Biskup Kaifáš káza všem přestati
i poče sám jediný tázati:
Zaklínaji tě, vece, vrchním Bohem,
pověz mi, co tebe tieži před konšely
i před právem;
pověz mi, ty-li jsi syn boží,
ježto vládne v dušiech i v sboží?
Ježúš jemu otpovědě,
řka: Slyš to každý, tuto sědě,
ež sem jaz syn boží, jenž vše tajenstvie
vědě;
a uzříte mě Bohu otci na pravici sě-
diece,
živé i mrtvé súdiece.
Uslyšav to biskup Kaifáš hněvy rozdře
na sobě rúcho,
až sě jemu oplani všechno břicho.
Co sě vám vidí do neho!
Netřeba vám viece svědków na neho,
sami jste slyšeli, an mluví nepodobně,
čině sě ve všem Bohu rovně.
My jediného Boha jmámy,
jehož i jednomu nevrovnámy;
jenžto svietí i mračí
a dává, komuž co ráčí.
Řka to, poče naň žalovati,
vele sobě práva udati.
Židové všichni počechu volati:
Zákon, jej ukřiževati,
proto ež sě směl Bohu vrovnati.

Tuz gıezuſye naſ|mrt otſudıchu.
whlawu wlıczy ıe|ho wzbıchu.
Aıako blaznem gym | wſtrhachu.
atı geſto podle neho | ſtachu.
naıeho ſwate lıczko pllwa|chu.
Oczy ıemu zawazachu.
Po|lıczky ıemu wzdawachu.
Atak ſıe | gmu poruhachu.
prorokuy nam | kto tıe tepe polıczy.
Anebo wtwu | hlawıczy.
wtu dobu petr wſıeny | ſtogıeſſe.
Auohnye ſye hrzıegıeſſe |
Tehdy ıedna poſſelkyny toho do|mu.
85ª poznawſy petra poczye. |: mnoho mluwıtı protı gemu.
aty | weczye gıezıuſıew uczennyk bıeſe |
Aty take podle neho chodıeſſe |
petr ſye toho ſlowa lecze.
wıecze | nez oſtreho meczıe.
zeno weczye | yazt ıeho neznagy.
any czo nane|ho tbagy.
pomalem czaſſu przıde | druha zena chtıeczy ohnye popra|wıtı.
Ta poznawſy petra poczıe | nan prawıtı.
aſſedıe weczye | vczennyk gıezuſıew ſtogy.
awas | ſye nykohehoz nebogy.
poczıe | ſylnye toho przıetı.
Chtıe ſye tıem | ſlowom otgıetı.
Chtıel bych we|czye wſe prawo zato uczynytí |
Buoh mye racz ſpıetı.

Tuž Ježúše na smrť otsúdichu,
v hlavu, v líci jeho vzbichu
a jako bláznem jím vztrhachu
a ti, ježto podle neho stáchu,
na jeho svaté líčko plváchu;
oči jemu zavázachu,
políčky jemu vzdáváchu
a tak sě j'mu porúháchu:
Prorokuj nám, kto tě tepe po líci
anebo v tvú hlavici?
V tu dobu Petr v sieni stojéše
a u ohně sě hřejéše.
Tehdy jedna poselkyni toho domu,
poznavši Petra, poče mnoho mluviti
proti jemu:
A ty, vece, Ježúšev učenník bieše
a ty také podle neho chodieše.
Petr sě toho slova leče
viece než ostrého meče:
Ženo, vece, jazť jeho neznaji
ani co na neho tbaji.
Po malém času přide druhá žena, chtieci
ohně popraviti,
ta poznavši Petra, poče naň praviti:
A sedě, vece, učenník Ježúšev stojí
a vás sě nikohéhož nebojí.
Poče silně toho přieti,
chtě sě těm slovóm otjéti:
Chtěl bych, vece, vše právo za to učiniti,
Buoh mě rač spieti,

Neyſem | yeho ſluha.
any mne geſt ponem | tuha.
Tehdy tı ıeſto podle ohnye | ſtachu po- czıechu wıerowaty.
85[b] arzkucze ty gſy ten moze tıe kazdy | poznatı.
Tehdy yeden bıſkupow pa|noſſye poczıe naneho wolatı
Ba | czo weczye przıs ty gſy uczennyk | ıeho.
yaz ſem tıe wıdıel wzahra|dıe podle neho.
Tys gıezıuſſye | meczem branyl.
amehos rodı|czye malcha ranyl.
petr ſye po|czıe kletı ırotıtı.
Nechtıe tu ſwe|ho zıwota ztratıtı.
Beru to we|czye namu wıeru ı namu duſy | neznagy toho czlowıeka.
any | ſem ſtal podle neho ſyeka
ak|dyz petr toto powıedıe.
Tehdy | kokot ſedıe nahrzıedıe.
poczye | zpıewaty
Gıezıus ſye napetra | poczıe ohledatı.
akdyz to petr | uſlyſſye ı wzwıedıe.
ande kokot | pıeye nahrzıedıe
86[a] wzpomanuw || nagıezıuſſıewa ſlowa zbledíe. |
wynda petr przıedſyen poczıe | plakatı.
az gemu poczıe ſrrdcze | uſſyedaty.
Gıezıus ıemu otpuſtı | tutu wynu.
yako mıloſtywy otecz | ſynu.
nazayutrzıe przywedſſe | gıezıuſſye przıed pylata. poczıechu | ıeho proſſytı.

nejsem jeho slúha
ani mne jest po nem túha.
Tehdy ti, ježto podle ohně stáchu, počechu věrovati
a řkúce: Ty jsi ten, móže tě každý poznati.
Tehdy jeden biskupóv panoše poče na neho volati:
Ba co, vece, příš? Ty jsi učenník jeho,
jaz sem tě viděl v zahradě podle neho;
tys Ježúše mečem bránil
a méhos rodiče, Malcha, ranil.
Petr sě poče kléti i rotiti,
nechtě tu svého života ztratiti:
Beru to, vece, na mú vieru i na mú duši, neznaji toho člověka
ani sem stál podle neho sěka.
A když Petr toto povědě,
tehdy kokot, sědě na hředě,
poče zpievati,
Ježúš sě na Petra poče ohlédati.
A když to Petr uslyše i vzvědě,
ande kokot pěje na hředě,
vzpomanuv na Ježúševa slova, zbledě.
Vynda Petr před sieň, poče plakati,
až jemu poče srdce usědati.
Ježúš jemu otpusti tut(o) vinu
jako milostivý otec synu.
Na zajutřie přivedše Ježúše před Piláta, počechu jeho prositi,

aby kazal gıezuſıe | vmuczıtı.
pılat zıdom powyedıe | kteru wynu na nem gmate.
ze | ıeho naſmrt podawate.
zıdowe | powıedıechu. Byt neymyel wy|ny naſſobıe.
Newodılıbychomy | ıeho ktobıe
Smutıl wes lıd | otgalılee az ſyem poczen kazatí |
Protoſmy ıeho kazalı ſwazatí |
vſlyſſaw to pylat ze geſt zgalı|lee zkralowa herodowa míe|ſta
86b Kakz kolıwıek ſobıe ne||przıegıeſta.
Kaza ho weſty przıedne|ho.
aby on ſam ſudıl ıeho.
wtu do|bu kral herodes wgıeruzalemye | bıeſſe.
Tu proty hody bytı chtıeſſe |
Kdyz gıezıuſſye przıedkrale hero|da przıwedechu.
lſtıwe ſwıedky | naneho wywedechu.
Ipoczıechu | naneho zalowatí.
wemnozıe ye|mu wynu dawatí.
Kral herodes | kaza gıezıuſſıewı otpowıedaty |
Chtıe ıeho rzıecz y mudroſt poz|natı.
Gıezıus ſuu rzıecz y mudr|oſt ſchowa.
Nepowıedıe przıed|kralem ıgednoho ſlowa.
Kral | herodes rad gıezıuſſye wıdıeſe.
nebo | onem mnoho dıwneho ſlyſſıeſe.

aby kázal Ježúše umučiti.
Pilát židóm povědě: Kterú vinu na nem jmáte,
že jeho na smrť podáváte?
Židové pověděchu: Byť nejměl viny na sobě,
nevodili bychomy jeho k tobě.
Smútil veš lid ot Galilee až sěm počen kázati,
proto smy jeho kázali svázati.
Uslyšav to Pilát, že jest z Galilee, z králova Herodova miesta,
kakž kolivěk sobě nepřejésta;
káza ho vésti před neho,
aby on sám súdil jeho.
V tu dobu král Herodeš v Jeruzalemě bieše,
tu pro ty hody býti chtieše.
Když Ježúše před krále Heroda přivedechu,
lstivé svědky na neho vyvedechu;
i počechu na neho žalovati,
ve mnozě jemu vinu dávati.
Král Herodeš káza Ježúševi otpoviedati,
chtě jeho řeč i múdrosť poznati.
Ježúš svú řeč i múdrosť schova,
nepovědě před králem i jednoho slova.
Král Herodeš rád Ježúše vidieše,
nebo o nem mnoho divného slyšieše;

*

To|mu ſye nadıegıeſſe by przıednym | nyekaky dıw ukazal.
Gymzto by | ſye kralowı ſkazal.
87a akdyz przıed nym ıgednoho dywu nepokaza. |
vbıele ho rucho obleczy kaza.
Ipo|czıe ſye gemu poſmıewatí.
yako | blaznem ıeho rytıerzy poczıechu | gym trrhatí.
polıczky. ıemu dawa|gıuce
Mezy ıeho ſwıetıey oczy ply|gıcze.
Spılewſſe gym przıelıs doſtı |
Trrhawſſe gym bezmyloſtí.
Ka|za ıeho opıet przıedpylata weſty |
Toho dne herodes ſpylatem ſye | ſmırzıſta.
Aıako drzıewe przıete|le ſwa byſta.
Tehdy pylat zıdō | powıedıe. przywodıte my czlo|wıeka newynneho.
ayaz done|ho newıedıe nycze zleho.
Awy | gſte ho wodylı przıedkrale cſne|ho.
Kez ıemu geſt uczynyl zywo|tu czo zleho.
yaz ıemu take zy|wotu nechczy nycz uczynyty ||
87b ale kazy ıeho puſtıtı.
zıdowe wſıch|ny krzıku puſtıſlı ıeho nebudes | czıeſſarzıewy myloſty gmıetı.
Amy | wſıchny nebudemyt przıetı.
py|lat zıdom powıedıe ıczo zleho | uczynyl.
Czolı ſye kwam dowy|nyl.
Zıdowe powıedıechu. Kralem | ſye nadnẙmy czynyl.

tomu sě nadějéše, by před ním někaký div ukázal,
jímžto by sě královi zkázal.
A když před ním i jednoho divu nepokáza,
u bielé ho rúcho obléci káza;
i poče sě jemu posmievati,
jako bláznem jeho rytieři počechu jím trhati,
políčky jemu dávajúce,
mezi jeho světěj oči plijíce.
Spílevše jím přieliš dosti,
trhavše jím bez milosti,
káza jeho opěť před Piláta vésti.
Toho dne Herodeš s Pilátem sě smířista
a jako dřieve přietele svá bysta.
Tehdy Pilát židóm pověDě: Přivodíte mi člověka nevinného
a jaz do neho nevědě niče zlého;
a vy jste ho vodili před krále čsného,
kéž jemu jest učinil životu co zlého.
Jaz jemu také životu nechci nic učiniti,
ale káži jeho pustiti.
Židové všichni křikú: Pustíš-li jeho, nebudeš ciesařevy milosti jmieti
a my všichni nebudemyť přieti.
Pilát židóm pověDě: I co zlého učinil,
co-li sě k vám dovinil?
Židové pověDěchu: Královem sě nad n(á)mi činil

Anaſſeho zako|na nepllnyl.
Brany nam dany czıe|ſſarzıewy daty.
Chtıe gy ſam ſobıe | wybratı.
Gyz weḷıke zaſṭupy wody |
Zaſſobu kralem ſye czyeſſarzıewy | ſkody.
Gyz ſkoro wes lıd poſſobıe | obratı.
anas zakon wes przıewratí |
vſlyſſaw to pylat poczıe myſlıty |
neymagıe nan ıgedne wyny czo | by bylo z toho uczynytí.
wıdıeſſe | ze ſu ho prozawıſt gıelı.
aıedne | wyny knemu neymyelı.
88ᵃ vmyſlıw || to pılat poczıe zıdom prawıtí.
yaz|nemohu nanem ıgedne wyny poz|natı.
Pronyuz bych ho chtıel na|ſmrt otḍatı.
ale poymucze yeho | podle waſſeho zakona ſudte.
awy | gym ſamy wynny budte.
Zıdo|we powıedıechu. my zakon ot|boha gmamy.
Natom pıſmo do|brzıe znamy.
Ze geſt zakon toho | czlowıeka umuczıtí.
Ktoz ſſye | bohem uczynytı.
On ſye czyny | bohem ayſa czlowıekem achodíe | mezy namy.
ande nam yeho | otecz y matıe yſu dobrzıe znamy |
Vſlyſſaw to pylat kaza gıezıſye | pozwatı.
I poczıe ıeho taynye ta|zatí.
Gſylı ſyn bozy day my ſye | znatí.

a našeho zákona neplnil.
Brání nám dani ciesařevi dáti,
chtě ji sám sobě vybrati.
Již veliké zástupy vodí
za sobú, králem sě (čině), ciesařevi škodí;
již skoro veš lid po sobě obráti
a náš zákon veš převráti.
Uslyšav to Pilát, poče mysliti,
nejmaje naň i jedné viny, co by bylo z toho učiniti?
Vidieše, že sú ho pro závisť jeli
a jedné viny k nemu nejměli.
Umysliv to Pilát, poče židóm praviti:
Jaz nemohu na nem i jedné viny poznati,
pro ňuž bych ho chtěl na smrť otdati;
ale pojmúce jeho, podle vašeho zákona suďte
a vy jím sami vinni buďte!
Židové pověděchu: My zákon ot Boha jmámy,
na tom písmo dobře známy,
že jest zákon toho člověka umučiti,
ktož sě (chce) Bohem učiniti.
On sě činí Bohem a jsa člověkem a chodě mezi námi,
ande nám jeho otec i mátě jsú dobře známi.
Uslyšav to Pilát, káza Ježíše pozvati
i poče jeho tajně tázati:
Jsi-li syn boží, daj mi sě znáti.

Gıezíus ıemu ıgedno|ho ſlowa neotpowıedıe.
88b az ſye || pylat podywı ſedıe.
Iczodle weczye | kemnye nemluwıs.
wſak nadto|bu gmam mocz to dobrzıe wıdís |
Mohu tıe zıdom otgıetı.
amohu | tıe nakrzızy rozpıetí.
Gıezıus ıe|mu otpowıedıe. nemohl by na|demnu ıgedne moczy gmyety |
Byt toho nechtıel buoh przıety |
pylat chtıe gıezıuſye ſmrrty | zbawıtı.
Kaza zıdow pozwaty |
pylat ten obyczıey gmıegıeſſe |
ze nawelıku nocs ıednoho wıez|nye puſczıeſſe
yemuzto nazıwot | gdıeſſe.
wtu dobu ıeden wrazedl|nyk barrabas wıezıeſſe.
Iwo|kowach ıwkladıe.
Ten bıeſſe | zabıl czlowıeka wſwadıe.
Teh|dy pılat nechtıe dele zydowſtwa | hnyewatı.
89a Kaza konſelow poz|watı.
I otſudıchu naſmrt gıezu|ſye newynneho.
apuſtıchu bar|rabaſſye wrazedlneho.
Tehdy | ıudas uzrzıew ze chtıe gıezıſye | zywota zbawıtı.
przıda kzıdom | ıpoczıe gym ṗrawıty.
Tıezczye | gſem ſhrzıeſſyl protı bohu.

Ježúš jemu i jednoho slova neotpověďě,
až sě Pilát podivi sědě:
I co dle, vece, ke mně nemluvíš?
však nad tebú jmám móc, to dobře vidíš;
mohu tě židóm otjéti
a mohu tě na kříži rozpieti.
Ježúš jemu otpovědě: Nemohl by nade mnú i jedné moci jmieti,
byť toho nechtěl Buoh přieti.
Pilát, chtě Ježúše smrti zbaviti,
káza židóv pozvati.
Pilát ten obyčej jmějéše,
že na velikú noc jednoho vězně púščieše,
jemužto na život jdieše.
V tu dobu jeden vražedlník Barabáš vězieše
i v okovách i v kládě,
ten bieše zabil člověka v svádě.
Tehdy Pilát, nechtě déle židovstva hněvati,
káza konšelóv pozvati;
i otsúdichu na smrť Ježúše nevinného
a pustichu Barabáše vražedlného.
Tehdy Judáš, uzřev, že chtie Ježíše života zbaviti,
přída k židóm i poče jim praviti:
Těžce jsem shřešil proti Bohu,

wıecz | weſſel bytı nemohu.
Krew ſem | ſwatu wam prodal.
aſſwu duſſy | dyablu poddal.
Zıdowe powıe|dıechu. czo nam dotoho.
ty wıez | czo uczynys ztoho.
Tehdy ıudas | powrrha mezy nymy pe-
nyezıe |
Bıezaw obıeſſy ſye uyednoho | lemyezye.
Tehdy zıdowe mezy | ſobu powıedıechu.
Krew ıeho | zatıto penıezıe prodana.
Agız | owſem naſmrt otdana.
neza|kon gıch geſt ıgednomu gmıetſ ||
89b proto powıezte kam gıe chczemy dıe|ty.
Tehdy wzemſe radu kupıchu ıed|no pole
putnykom hrzeſtı.
Neſmíe|gıcz gıch ubozy chram neſtí.
Tehdı | pylat chtıe ſye zıdom przıſladıty. |
Kaza gıezıuſye obnazıtí.
przywıe|zıcz kſſoſſye metlamy bytı.
By ye|ho kozyę wſe krrwawa.
potecze | krew zneho krew ıako zbrawa |
potom gmu rucho przıdachu |
Obleczy ſye gemu kazachu.
wſta|wıchu nan koronu trrnowu |
Daducz gmu wruku treſt nowu |
poczıechu gym ſpıletı przıednȳ | klekayucze.
Kralem gey nazy|wagıce.
whlawu ıeho trzſtı te|puce.
polıczky gmu ďawagıce |
amezy oczy plıgıcze.

viec vesel býti nemohu;
krev sem svatú vám prodal
a svú duši ďáblu poddal.
Židové pověděchu: Co nám do toho,
ty věz, co učiníš z toho.
Tehdy Judáš povrha mezi nimi peniezě,
běžav, oběsi sě u jednoho lemiezě.
Tehdy židové mezi sobú pověděchu: Krev jeho za tyto peniezě prodána
a již ovšem na smrť otdána;
ne zákon jich jest i jednomu jmieti,
proto povězte, kam je chcemy dieti?
Tehdy vzemše radu, kúpichu jedno pole pútníkóm hřiesti,
nesmějíc jich u boží chrám nésti.
Tehdy Pilát, chtě sě židóm přisladiti,
káza Ježúše obnažiti,
přivěžíc k soše, metlami bíti.
By jeho kóže vše krvava,
poteče krev z neho, krev jako z brava.
Potom j'mu rúcho přidachu,
obléci sě jemu kázachu.
Vstavichu naň koronu trnovú,
dadúc j'mu v ruku tresť novú;
počechu jím spíleti, před ním klekajúce,
králem jej nazývajíce;
v hlavu jeho třtí tepúce,
políčky j'mu dávajíce
a mezi oči plijíce.

Bıwſe ıe|ho przıelıs doſty.
90a trrhawſe gym || bez mılosty.
Kazachu gemu krzyz | naıeho ſwatu pleczy neſtí.
Akdyz | ıeho powedu przıedmıeſto chtıece | nadnym poprawıtí.
Tehdy ſye wſy|tek lıd zanym obratı.
Mıeſczky | gıeruzalemſke poczıechu plakatı |
Gıezıus ſye nanye ozrzíew poczıe | gym porokowatí.
Dczery gıeru|zalemſke neplaczte namye.
ale | placzte ſamy naſſye ynaſſwe | dıetı.
ze ſu mye kazalı bezwyny | gıetí.
Lepe bybylo wam gıch ney|mıetí.
Nez zle ſkutky otnych | wıdıetí.
zagıſte chczy wam to po|wıedıetí.
ze przıde ten den kdyz | yaz wſwey moczy budu wſudny | den ſedıetí.
wtu dobu budete | wſychny ſlyſſıetí.
Blahoſlawe|ne ty zeny.
90b znychz ſu zle dczery || neporozeny.
Tehdy pobıehnu kho|ram kdolom ıkſkalam proſſyecze |
Gıch aby gıe ſkrılı nanye padnu|cze.
przıedmye gıtı neſmıegycze |
Awtu dobu dwa zlodıegıe ſnym | wedıechu.
nadnymazto popra|wıtı chtıechu.
Kdyz gıezıuſye wy|wedu zmıeſta napoprawu.

Bivše jeho přieliš dosti,
trhavše jím bez milosti,
kázachu jemu křiž na jeho svatú plecí
nésti.
A když jeho povedú před město, chtiece
nad ním popraviti,
tehdy sě všitek lid za ním obráti.
Měščky jeruzalemské počechu plakati.

Ježúš sě na ně ozřev, poče jim po-
rokovati:
Dcery jeruzalemské, neplačte na mě, ale
plačte samy na sě i na své děti,
že sú mě kázali bez viny jéti;
lépe by bylo vám jich nejmieti
než zlé skutky ot nich viděti.
Zajisté chci vám to pověděti,
že příde ten den, když jaz v svej moci
budu v súdný den sěděti;
v tu dobu budete všichni slyšeti:
Blahoslavené ty ženy,
z nichž sú zlé dcery neporozeny.
Tehdy poběhnú k horám, k dolóm i k ska-
lám, prosiece
jich, aby je skryly, na ně padnúce,
před mě jíti nesmějíce.
A v tu dobu dva zloděje s ním vediechu,
nad nimažto popraviti chtiechu.
Když Ježúše vyvedú z města na po-
pravu,

Teh|dy trzie pohanowe poſwem p̈|wu.
Swleku ſneho wſe rucho | naztrawu.
Owſem diwnu ſuk|ny gmieſſe.
any tkana any ſita | bieſſe.
Tey ſukny kazdy rad ch|tieſſe.
wecziechu wrrziem ſye | ony komu ſye doſtane.
Tomut | zawelike penyezie ſtane.
Akdiz | ieho rucho rozdielichu.
Tehdy | ieho nakrziz wzbichu.
nohy ru|czy hrziebymy probichu.
91a amezí || dwiema zlodiegiema powieſichu |
Akdyz gyz nakrzizy rozpat ſtogieſe |
nadſwu hlawu pſano gmieſe.
Ih̄s | nazarenus kral zidowſky.
To py|lat kaza hrzeczſky zidowſky
lati|nye napſati.
By ho mohl potom | kazdy poznatí.
Zidowe to uzrziew|ſe pocziechu ſye hnyewati.
proſie|cze pylata aby to kazal zamazatí |
Nerod ho weczye kralem piſatí |
ale ze ſye ſmie kralem nazywati |
pylat zidom powiedie czoz ſem | kazal napſaty.
Tomut geſt tak | oſtatí.
Tehdy zidowe podkrzizē | ſtogiece pocziechu wolatí.
Gie|ziuſiewy ſye poruhati.
Tys gy|nym ſpomahal znemoczy.

tehdy třie pohanové po svém právu
svlekú s neho vše rúcho na stravu.
Ovšem divnú sukni jmieše,
ani tkána ani šita bieše.
Tej sukni každý rád chtieše,
vecechu: Vrzěm sě o ni; komu sě dostane,
tomuť za veliké peniezě stane.
A když jeho rúcho rozdělichu,
tehdy jeho na kříž vzbichu;
nohy, ruc(e) hřebími probichu
a mezi dvěma zlodějema pověsichu.
A když již na kříži rozpat stojéše,
nad svú hlavú psáno jmieše:
Jesus nazarenus, král židovský.
To Pilát káza hřecky, židovsky,
latině napsati,
by ho mohl potom každý poznati.
Židové, to uzřevše, počechu sě hněvati,
prosiece Piláta, aby to kázal zamazati:
Neroď ho, vece, králem pisati,
ale že sě smě králem nazývati.
Pilát židóm povědě: Což sem kázal napsati,
tomuť jest tak ostati.
Tehdy židové, pod křížem stojéce, počechu volati,
Ježúševi sě porúhati:
Tys jiným spomáhal z nemoci,

Ke | ſobıe nynye mozes ſpomoczy. |
Gſylı ſyn krale nebeſſkeho |
91ᵇ Pokaz prziednamy nyeczo dıwneho |
Mozeſlı ſſkrzızıe ſſtupıtı.
Chczemy | wtıe wſıchny wıerzıtı.
To ıgyne | pocziechu gmu nahanbu mlu|wıtí.
Gıezıus zanye poczıe otczıe |
Boze weczye newıedıet czo czynye |
Racz gym tu wynu otpuſtıty ny|nye.
Tehdy ten zlodıey geſto nale|wıczy ſtaſſe.
Ten ſye take bohu po|ruhaſſe.
Gſylı ſyn bozy ayſy buoh | ſam.
pomoz ſobıe nynye podle ſe|be nam.
Towarzıs yeho poczye ye|mu porokowatı.
Ty weczye nech|ces boha znatí
achczes ſye zy|dom wrownatí.
wıe tuto muku | trrpıwıe zanaſſye zla dıela.
Gychz | ſwıe welmy mnoho ſdıela.
Ale | geho muczıe newynneho.
an neu|czynyl nycze zleho.
92ᵃ Rzka to ıpoczıe || hoſpodyna proſſıtí.
aby raczyl ſnȳ | nyekaku mıloſt uczynytí.
wzpo|myen weczye hoſpodyne namye | hrzıeſneho.
Kdyz przıdes dokralow|ſtwıe tweho.
Gıezıus gemu po|wıedıe zagıſte budes dnes ſem|nu wragy przyebywatı.
Atwoy | ſye towarzıs muſſy dyablu doſtatı
Wtu dobu marıa matka ıeho | podkrzızem ſtogıeſſe.

ké sobě nynie móžeš spomoci.
Jsi-li syn krále nebeského,
pokaž před námi něco divného;
móžeš-li s kříže sstúpiti,
chcemy v tě všichni věřiti.
To i jiné počechu j'mu na hanbu mluviti.
Ježúš za ně poče otce (prositi):
Bože, vece, nevědieť, co činie,
rač jim tu vinu otpustiti nynie.
Tehdy ten zloděj, ježto na levici stáše,
ten sě také Bohu porúháše:
Jsi-li syn boží a jsi Buoh sám,
pomoz sobě nynie (a) podle sebe nám.
Tovařiš jeho poče jemu porokovati:
Ty, vece, nechceš Boha znáti
a chceš sě židóm vrovnati?
Vě tuto muku trpívě za naše zlá diela,
jichž svě velmi mnoho sděla;
ale jeho mučie nevinného,
an neučinil niče zlého.
Řka to i poče Hospodina prositi,
aby ráčil s ním někakú milosť učiniti:
Vzpoměň, vece, Hospodine, na mě hřiešného,
když přídeš do královstvie tvého.
Ježúš jemu pověde: Zajisté budeš dnes se mnú v ráji přebývati
a tvój sě tovařiš musí ďáblu dostati.
V tu dobu Maria matka jeho pod křížem stojéše

atıem ſye | welmy mutıeſſe.
Gako oſtry mecz | wyegıe ſrrdce bodıeſſe.
anebo to | wıdıeſſe.
ze yegıe ſyn bezwyny | nakrzyzy ſtogıeſſe.
Tudıez ıſwaty | ıan ſtaſſe.
Ten take welmy pla|kaſſe.
az ıemu ſrrdeczko uſſyeda|ſe.
Tehdy gıezıus uzrzıe ſwu | matku pod krzızem ſtogyecze. |
92b proıeho muczenye welmy ſye || mutıecze.
Ipoczıe gıey prawıty |
Rzka matko myla nerod plaka|tı.
Racz ma ſlowa znamenaty |
Budes yana mne mıeſto ſobıe | zaſſyna gmıetí.
Aty gıene racz | gıey ıako ſwey materzy przıetí |
Tuz poruczy ſwu matku uczē|nyku ſwemu
Czıſtu dıewku | gynochu czıſtemu.
potom po|czíe pıtı zadatí.
Kazachu ıemu | oczta ſzluczy datí.
Auwech gıch | hubeny hrzıeſſe.
ze gemu ı ye|den wody nepodadıeſſe.
Gıezís | okuſſyw pıtıe horzkeho.
Inerodı | pıtı ıeho.
Gyz geſt weczye wſe | ſkonano.
Czoz ge omnye wſta|rem zakonye pſano.
Tehdy | ſye nebe omraczy.
wſemu ſye | ſwıetu bozıe muka zraczy.
93a By || tma powſem ſwıetu ıako vmıeſſye |

a tiem sě velmi mútieše;
jako ostrý meč v jeje srdce bodieše,
a nebo to vidieše,
že jeje syn bez viny na kříži stojéše.
Tudiež i svatý Jan stáše,
ten také velmi plakáše,
až jemu srdéčko usědáše.
Tehdy Ježúš uzře svú matku pod křížem stojéce,
pro jeho mučenie velmi sě mútiece,
i poče jej praviti,
řka: Matko milá, neroď plakati,
rač má slova znamenati:
budeš Jana mne miesto sobě za syna jmieti;
a ty, Jene, rač jej jako svej mateři přieti.
Tuž poruči svú matku učenníku svému,
čistú dievku jinochu čistému.
Potom poče píti žádati;
kázachu jemu octa s žlučí dáti.
Auvech, jich hubený hřieše,
že jemu i jeden vody nepodadieše!
Ježíš okusiv pitie hořkého
i nerodi píti jeho:
Již jest, vece, vše skonáno,
což je o mně v starém zákoně psáno.
Tehdy sě nebe omrači,
všemu sě světu božie muka zrači;
by tma po všem světu jako v měše,

Az druh druha newıdıeſſe.
Tomu | ſye mnohy dywıeſſe.
Ze ſlunce ſwu | ſwıetloſt potratılo bıeſſe.
Sta tma | ta otczaſſa ſeſteho.
Az doczaſſu de|wateho.
Wdewatu hodynu opıet ſıe | ſluncze proſſwıety.
Ande gıezıus gız | chcze vmrzıetı.
Wtu hodynu poczye | wyſſokym hlaſſem wolaty.
Bohu | otczu duſſy wzdawaty.
Boze weczye | gyz yaz ſkonczıegy.
wtwogy ruczye | mu duſſy porucziegy.
Tehdy naklo|nyw hlawu naprawu ſtranu.
Ipu|ſtı duſſy naſpaſſenye kazdemu | krzıe-ſtanu.
Tehdy yeden pohan | mrrzaty.
wzem kopıe ıprokla ıeho | bok ſwaty.
potrzıeſſe ſye zemye | zkorzen.
zıelegyczy ze buoh vmorzē |
Skaly ſye poczıechu ſyedatı.
93b Ro|wowe ſye otwıeratı.
Mnoha tıela | ſwatych lıdíȷ zmrrtwych wſtawa|chu.
Sedſſe dogıeruzalema mnohȳ | ſye po-kazowachu.
Duſſıczky uprz|ıedpeklı poczıechu ſye radowaty. |
ze gym bıeſſe trzetı den ſhoſpody|ne zmrtwych wſtatı.

až druh druha nevidieše.
Tomu sě mnohý divieše,
že slunce svú světlosť potratilo bieše.
Sta tma ta ot času šestého
až do času devátého.
V devátú hodinu opěť sě slunce prosvieti,
ande Ježúš již chce umřieti.
V tu hodinu poče vysokým hlasem volati,
Bohu otcu duši vzdávati:
Bože, vece, již jaz skončeji,
v tvoji ruce mú duši porúčeji.
Tehdy nakloniv hlavu na pravú stranu
i pusti duši na spasenie každému křesťanu.
Tehdy jeden pohan mrzatý,
vzem kopie i prokla jeho bok svatý.
Potřese sě země z kořen,
želejíci, že Buoh umořen.
skály sě počechu sědati,
rovové sě otvierati;
mnohá těla svatých lidí z mrtvých vstáváchu,
šedše do Jeruzalema, mnohým sě pokazováchu.
Dušičky v předpeklí počechu sě radovati,
že jim bieše třetí den s Hospodine(m) z mrtvých vstáti.

Centurıo po|hanſky kral uzrzıew to poczye | wolatı.
auwıeru tento czlowıek | bıeſſe ſyn krale nebeſſkeho.
ze ſye | proıeho ſmrt dıegė mno dıwneho |
Tehdy ſye mnozy poczıechu uprrſy | bıtí.
Aobratıwſe ſye naprawu wıe|ru. wgıezu krıſta wıerzıtí.
Tehdy | yozeph rytıerz ſlechetny ſwe wıery | pllny.
ıſwe dvſſry przıetel nemat|ny.
Bıezaw przıedpılata poczıe | ıeho proſſıtí.
By gmu raczſl otpu|ſtıtı.
94ᵃ pohrzeſtı gıezıuſıewo tıelo ||
Genz yuz bıeſſe nakrzyzy vmrzıe|lo.
pylat ſye ſwych rytıerzıew dota|za.
wzwıedıew ze geſt vmrzıel po|hrzeſtı gey kaza.
Tehdy yozeph | ſnem ſkrzızıe to ſwate tıelo.
yez | gız bıeſſe nakrzy vmrzıelo.
Tehdı | ge drahu maſtı vmaza.
awno|we platno uwaza.
potom ge | wnowy hrob wlozy.
awelıkym | kamenem adrahym przılozy |
Amen

Centurio, pohanský král, uzřev to, poče volati:
A u vieru, tento člověk bieše syn krále nebeského,
že sě pro jeho smrť děje mno(ho) divného.
Tehdy sě mnozí počechu u prsy bíti
a obrátivše sě na pravú vieru, v Jezu Krista věřiti.
Tehdy Jozef, rytieř šlechetný, své viery plný
i své duš(e) přietel nematný,
běžav před Piláta, poče jeho prositi,
by j'mu ráčil otpustiti
pohřiesti Ježúševo tělo,
jenž již bieše na kříži umřelo.
Pilát sě svých rytieřev dotáza
vzvěděv, že jest umřel, pohřiesti jej káza.
Tehdy Jozef sn(ě)m s kříže to svaté tělo,
jež již bieše na kří(ži) umřelo,
tehdy je drahú mastí umaza
a v nové plátno uváza;
potom je v nový hrob vloži
a velikým kamenem a drahým přiloži.
Amen.

deſatero kazanye bozye |

W Zıdowſkıch geſt kny|hach pſano.
wſıem lıdē | wıedıetı dano.
ze buoh | tato ſlowa ſwe̩mu.
Mlu|wıl lıdu zıdowſkemu.
Rzka[1]) poſlu|chay mne lıde mȯy.
awzdy[2]) vmem | kazany(*u*) ſtoy.
Budeſlı mne poſlu|chatı.
Chczy tobıe [tu][3])zemy datí ||
94b wnyeyzto ſtred amleko plowe.
wtu | wẏ chczy uweſtı[4]) zıdowe.
Ztıech bıeſſe | ıeden ſlechetny.
zıd aſſweho zywota | czſny.
Tomu[5]) gmye moyzes gmyechu[6]) |
Toho zaknyezye gmyegıechu.
Stıem | tworzecz zgıewnye mluwıeſſe.
yakz | moyzes rozumíeſſe.
Tomu tworzecz | ſam ſwu ruku.
Napſal nadwu ka|mennu dſku.
Deſſatero ſwe kazanye |
wſıem[7]) lıdem naoblepſenye.[8])
atomu[9]) | tworzecz poruczıl.
aby moyzes wſye[10]) | uczıl.
aby wkazny przıebywalı.[11])
Swe|ho tworczye mylowalı.[12])
Nagedney | dſczıe trzy bıechu.

[1]) Arzka K. — [2]) Awezdy K. — [3]) mu K. — [4]) weſty K. — [5]) gyemuz K. — [6]) dyechw K. — [7]) Swym K. —

Desatero kázanie božie.

V židovských jest knihách psáno,
všem lidem věděti dáno,
že Buoh tato slova svému
mluvil lidu židovskému,
řka: Poslúchaj mne, lide mój,
a vždy v mém kázaní stój!
Budeš-li mne poslúchati,
chci tobě (tu) zemi dáti,
v nějžto stred a mléko plove,
v tu vy chci uvésti, židové!
Z těch bieše jeden šlechetný
žid a svého života čsný,
tomu jmě Mojžeš jmiechu,
toho za knězě jmějéchu.
S tiem tvořec zjevně mluvieše,
jakž Mojžeš rozumieše;
tomu tvořec sám svú rukú
napsal na dvú kamennú dskú
desatero své kázanie
všem lidem na oblepšenie.
A to mu tvořec poručil,
aby Mojžeš vše učil,
aby v kázni přebývali,
svého tvorce milovali.
Na jednej dsce tři biechu

---

[8]) napolepſyeny K. — [9]) ato gemw K. — [10]) wſſeczky K. — [11]) Verš 23 vynechán v K. — [12]) mylwaty K.

Kazanye geſto uczıe|chu.
Kak geſt boha mılowatı.
ayemu | chwalı[1]) wzdawatı.
Anadruhey[2]) ſedm | bıeſſe gıch.
Napſano[3]) kazany bozıch |
Geſto uczıe wſelıkeho.
Chudeho | ıbohateho.
95ᵃ Kak geſt druzczye[4]) | mylowatı.
akako ſnym[5]) przyebywatı |
Slyſte pany ywy panye.
prrwe geſt | bozıe kazanye.[6])
Neymyeyte[7]) boha gyne|ho.
Kromye tworczye ſylneho[8])
protı | tomu troy lıd czyny.
Gymz ſwu duſſy | welmy czrny.
prwí gſu czarodıey|nyczy.
Tı chodıe ſwu wıeru nyczy. |
Tı pohanſku wıeru plodıe.
Kdız lıd | ſprawe czyeſty ſwodıe.[9])
Tı boha zaboh[10]) | neymagy.
Kdyz nababıe kuzla pta|gy.
Druzy geſto lakomczy[11])
to ſu wſecz|ko[12]) lıchewnyczy.
Geſto ſtrzıebro zla|to wıecze.
Mılugy proto lıchwıecze |
nez boha nez ſwe ſpaſſenye.
yehozto | nyczs drazſye[13]) nenye.

[1]) chalw K. — [2]) Nadrwzye K. — [3]) pſanwo K. — [4]) bratrye K. — [5]) ſnymy K. — [6]) pryekzanye K. — [7]) Nemyety K. — [8]) Kromye bhoha nebeſkeh(o) K. —

kázanie, ježto učiechu,
kak jest Boha milovati
a jemu chvály vzdávati;
a na druhej sedm bieše jich
napsáno kázaní božích,
ježto učie všelikého,
chudého i bohatého,
kak jest družce milovati
a kako s ním přebývati.
Slyšte, páni i vy panie,
prvé jest božie kázanie:
Nejmějte Boha jiného,
kromě tvorce silného.
Proti tomu trój lid činí,
jímž svú duši velmi črní:
Prví jsú čarodějníci,
ti chodie svú věrú nici;
ti pohanskú vieru plodie,
když lid s pravé cesty svodie;
ti Boha za Bóh nejmají,
když na babě kúzla ptají.
Druzí, ježto (jsú) lakomci,
to sú všecko lichevníci,
ježto střiebro, zlato viece
milují, proto lichviece,
než Boha než své spasenie,
jehožto ničs dražšie nenie;

---

[9]) Kdyz ſye ſprawe wyery ſwodye K. — [10]) zaboha K. — [11]) gſu lacomchy K. — [12]) Ty gſu wſſyczkny K. — [13]) Geſto nycz drazſſyeho K.

atı take gyz | bludıecze.
Swu zlu myſlı tbagy | wıece.
Nez nabuoh naſſwu hoſpo|du.
pͬonez wezmu wduſſy ſkodu[1]) |
Znamenayte dobrzıe toho.
95b yehozto || ſye ſtawa mnoho.
Kdyz ktery proſwu | hoſpodu.
Boyuge awezme ſkodu.
Ze | ſnad ſwoy dobry orz ſtratı.
Slıbı mu[2]) | pan gyny daty.
paklı ho zabı[3]) ſameho |
pan nemoz wratıtı[4]) ıeho.
Kdyz tak | promalu otplatu.
Boyugete[5]) aſſwu | ztratu.
Marnemu panu ſluzıte.[6])
a|geho wolı pllnyte.[7])
Radıeyſſe ſluzte[8]) | mocznemu.
Swemu kralı nebeſſke|mu.
Ktoz tomu poſluzy ſnaznye. |
Tomut da[9]) otplatu wıecznye.
Ktoz | ſbozıe neb zıwot ztratı.[10])
pron to | obe gmu[11]) nawratı.
Trzetı ıeſto gſu | wrozkoſſy.
netbagıce oſſwey duſſy |
To kazanye przıeſtupugy.
auwelı|ky hrzıech wſtvpugy.
To ſu neſmıe|rny opılczy.

[1]) wezmu wezdy ſkodu K. — [2]) gemu K. — [3]) geho zabygy K. — [4]) nawratyty K. — [5]) Bogyge oſſwu K. — [6]) zluzyecze K. — [7]) plnyecze K. — [8]) ſluzmy K. — [9]) Da

a ti také již blúdiece,
svú zlú myslí tbají viece,
než na Buoh, na svú hospodu,
p(r)o než vezmú v duši škodu.
Znamenajte dobře toho,
jehožto sě stává mnoho:
když který pro svú hospodu
bojuje a vezme škodu,
že snad svój dobrý oř ztratí,
slíbí mu pán jiný dáti;
pak-li ho zabí samého,
pán nemóž vrátiti jeho.
Když tak pro malú otplatu
bojujete a svú ztratú
marnému pánu slúžíte
a jeho vóli plníte;
radějše služte mocnému
svému králi nebeskému.
Ktož tomu poslúží snažně,
tomuť dá otplatu věčně;
ktož sbožie neb život ztratí
proň, to obé j'mu navrátí.
Třetí, ježto jsú v rozkoši,
netbajíce o svej duši,
to kázanie přestupují
a v veliký hřiech vstupují:
to sú nesmierní opilci

gemu K. — [10]) pron ſtraty K. — [11]) To gemu buoh obee K.

Iwſelıczy paſſobrzıſczy[1]) |
Tı ſwe brzıcho zabuoh gmagy
nebo | onem wıecze tbagy.
96[a] nez oduſſy. ıobo|zye.[2])
proto budu uwıeczney hrozye[3]) |
Tıem uczyny kral nebeſſky.
Takeze[4]) | ıako kral ſwıetſky.
yeden uczynyl[5]) | ıednomu.
Byl opılczy[6]) neſmſernemu |
Onemz wam powıeſt powıedye |
Czoz naknyhach pſano wſedıe.
Bıe|ſe ıeden ghrzecz[7]) opıly.
wſıem dobrȳ | lıdem nemyly.
Ten gıde przıedſwe|ho krale.
aſſwym[8]) ſye rzemeſlem | chwale.
Arzka[9]) wıez mu chytroſt | kralı.
Dawagıt ſwoy zıwot wta|lı.
Newypıemlıt pıtſe tweho.
wt|wey pıwnyczy naylepſyeho.
wıe|cze[10]) nez gyṅych trzıdczyetı.
Kaz my | mu hlawu ſtıetı.
Kral toho kaza | zkuſſytı.
Mozlı to chlap uczynytı |
an to[11]) chlap uczyny ſnadnye.
Neſta[12]) | wyna nycze nadnye.
an chlap | wſe wyno wyloka.
96[b] Gehoz by mıel | czny doroka

[1]) poſſobnyczy K. — [2]) yoſbozy K. — [3]) wendu uwyeczne horze K. — [4]) Takoze K. — [5]) Geſto byl uczy-

i všelicí pasobřišci;
ti své břicho za Buoh jmají,
nebo o nem viece tbají
než o duši i o Bozě;
proto budú v věčnej hrózě.
Těm učiní král nebeský
takéže, jako král světský
jeden učinil jednomu
byl opilci nesmiernému,
o nemž vám pověsť povědě,
což na knihách psáno vědě.
Bieše jeden jhřec opilý,
všem dobrým lidem nemilý.
Ten jide před svého krále
a svým sě řemeslem chvále
a řka: Věz mú chytrosť, králi,
dávajiť svój život v táli,
nevypiem-liť pitie tvého
v tvej pivnici najlepšieho
viece než jiných třidceti,
kaž mi mú hlavu stieti.
Král toho káza zkusiti,
móž-li to chlap učiniti;
an to chlap učini snadně,
nesta vína niče na dně,
an chlap vše víno vyloka,
jehož by měl cný do roka.

nyl K. — [6]) Opylczy tak K. — [7]) herecz K. — [8]) Azlym K. — [9]) Rzka K. — [10]) wyecz K. — [11]) Ato K. — [12]) Neoſta nycz K.

Kral rozhnyewaw ſye po|wıedıe.
Obıeſſte chlapa nahrzıedye
at | mu prowaz hrrdlo ſtahne.
Kmemu pı|tı wıecz neſahne.
Tot zaczıelo wıedıetı | dam.
tez[1]) ſye ſtane neſmıernym wam |
Ze wy pekelny kat[2]) udıeſſy.
neſmıer|ne upekle powıeſſy[3])

druhe kazanye |

Druhe kazanye bozıe geſt.
Ktoz ıe | drrzy blazıe mu geſt.
Boha wg|ıeſſıt neymenuyte.[4])
Atoho ſye wzdy | chowayte.[5])
Ktoz gıeſſıutnye[6]) boha | wzıwa.
Ten ſye gym yedno poſ|mıewa
To troy lıd hrzıeſny przıe|ſtupa.
Horzy[7]) czyny nez twarz hlu|pa.
Prwy ıenz krzywıe przıſaha |
naſſwaty krzız ruku ſaha.
aten ıe|ſto komu[8]) rady.
Oba kſobıe czrrt | upeklo[9]) wſady.
Druhy yenz bohem | poſpıle.
ano gmu tıem nycz nepıle[10]) ||
97a Anebo ıeho ſwatymy.
Buoht otſpı|le takym wıerz my.[11])
Trzetı ıenz poklı|na boha.

[1]) Takez K. — [2]) had K. — [3]) upekele obyeſſy K. — [4]) wgyeſt newzywaty K. — [5]) wezdy warowaty K. — [6]) gyeſtnye K. — [7]) Huorze K. — [8]) ktomu K. — [9]) wka-

Král, rozhněvav sě, povědě:
Oběste chlapa na hředě,
ať mu provaz hrdlo stáhne,
k mému pití viec nesáhne!
Toť za celo věděti dám:
též sě stane nesmiernym vám,
že vy pekelný kat uděsí,
nesmierné v pekle pověsí.

Druhé kázanie.

Druhé kázanie božie jest,
ktož je drží, blazě mu jest:
Boha v ješiť nejmenujte
a toho sě vždy chovajte;
ktož ješutně Boha vzývá,
ten sě jím jedno posmievá.
To trój lid hřiešný přestúpá,
hóř(e) činí než tvář hlúpá:
Prvý, jenž křivě přisahá,
na svatý kříž rukú sahá;
a ten, ježto komu radí,
oba k sobě črt v peklo vsadí.
Druhý, jenž Bohem pospílé,
ano j'mu tiem nic nepíle,
anebo jeho svatými;
Buohť otspílé takým, věř mi.
Třetí, jenž poklíná Boha,

zen K. — [10]) Ano gemu tyem nenye pylee K. — [11]) Buoh... takymy („wierz my" vynecháno) K.

ten chcze wzwodu[1]) anemoha |
Genz wynu wtom bohu dawa.
ze | nerownye czeſt rozdawa.
Sbozye | ſylu kraſſu zdrawıe.[2])
Ano dobrzye | hoſpodyn wıe.
Ktery doſtoyen kte|reho.
tohoto[3]) ſbozıe wratkeho |

Trzetıe kazanye bozıe geſt.
ſlys | chudy ıten genz[4]) gma czeſt |
Pomnyete ſwate dny czſtıtí.
Agſe | wczıſtotıe ſwıetıtí.
Protí tomu | troy lıd czyny.
Gymz ſye protı bo|hu wyny.[5])
Prrwy yenz[6]) wſwatky | dıelagy.
proto gym wzdy knye|zıe lagy.
Druzy wſwate dny hrz|ıech[7]) plodıe.
akatı ſye gıch nero|dıe.
Trzetı wſwate czaſſy hragy |
Anaſſwate[8]) nycz netbagy.
97b Lepe |. by bylo oratı
nez wnedıelı tanczıewatí[9]) |
wıezte ktoz[10]) radı tanczugy.
Tı ſwe tıelo | offıerugy.
Dyablu ıwſıechny[11]) ſwe udy |
Kdyz pron czynye take trudy.

[1]) wzhoru K. — [2]) ymnozſtwye K. — [3]) Toho K. — [4]) ktoz` K. — [5]) Genz ſye bohu pro to wyny K. — [6]) geſto K. — [7]) hrzyechy K. — [8]) Anaſwate dny K. —

ten chce vz vodu a nemoha;
jenž vinu v tom Bohu dává,
že nerovně čest rozdává,
sbožie, sílu, krásu, zdravie;
ano dobře Hospodin vie,
který dóstojen kterého
tohoto sbožie vrátkého.

(Třetie kázanie).

Třetie kázanie božie jest,
slyš chudý i ten, jenž jmá čest:
Pomněte svaté dni čstíti
a je v čistotě světiti.
Proti tomu trój lid činí,
jímž sě proti Bohu viní:
Prví, jenž v svátky dělají,
proto jim vždy kněžie lají.
Druzí v svaté dni hřiech plodie
a káti sě jich nerodie.
Třetí v svaté časy hrají
a na svaté nic netbají;
lépe by bylo orati
než v neděli tancevati.
Vězte, ktož rádi tancují,
ti své tělo ofěrují
ďáblu i všechny své údy,
když proň činie také trudy.

---

[9]) V Zhořelickém zbytku vynechány verše 151—152. — [10]) Wyeztez kto K. — [11]) ywſyeczky K.

By to | knyez dal zapokanye.
Niekomu wſta|nucz[1]) zaranye.
Teczy kyutrzny·takymz | ſkokem
ale by wſtonal ſwym bo|kem.
Swoy zrak dyablu offierugy |
Kdyz gym ſrrdczye roznyeczigy.
Ko|lik choti wtanczy ſlybis.
Tolik dyab|low wſrrcze upuſtis.[2])
Tu diewka ize|na[3]) mnoha.
Nepomnyeczy[4]) nycz na|boha.
hleda wiecze y mylegie.[5])
nagſ|nocha iſnaznyegie.[6])
nez naobraz two|rczye ſweho.
Giezukriſta nebeſſke|ho.
potom uſta offierugy.
Dyablu | kdyz wtanczy zpiewagy.
Oſmylſt|wſe pieſny neſliczne.
aktomu wcz|as[7]) nekazane.
vſſy take offierugy ||
98a Kdyz radſeyſe[8]) poſluchagy.
Zlych pieſ|nyu[9]) zleho prawenye.
prazdne piſczby[10]) | ihudenye.
aoſſwatey mſy netbagy.[11])
bo|zy ſluzbu[12]) zamietagy.
Geſcze ktomu[13]) of|fierugy
Ruczye dyablu kdyz[14]) darugy |

---

1) wzſtanyz K. — 2) naſye wzpuſtys K. — 3) Ty dyewko yzeno K. — 4) Nepomnys K. — 5) ymyluge K. — 6) Gynocha an ſye ſmyege K. — 7) czaſto K. — 8) ra-

By to kněz dal za pokánie
někomu, vstanúc za ranie,
téci k jutřni takýmž skokem,
ale by vstonal svým bokem!
Svój zrak ďáblu ofěrují,
když jím srdce rozněcijí;
kolik choti v tanci slíbíš,
tolik ďáblóv v sr(d)ce vpustíš.
Tu dievka i žena mnohá,
nepomnieci nic na Boha,
hledá viece i mileje
na jinocha i snažněje
než na obraz tvórce svého,
Jezu Krista nebeského.
Potom ústa ofěrují
ďáblu, když v tanci zpievají
o smilstvě piesni nesličné
a k tomu v čas nekázané.
Uši také ofěrují,
když radějše poslúchají
zlých piesňú, zlého pravenie,
prázdné piščby i hudenie,
a o svatej mši netbají,
boží službu zamietají.
Ješče k tomu ofěrují
ruce ďáblu, když darují

---

díeyſý Zh. — [9]) pıeſný Zh. a K. — [10]) pıſczky Zh. — [11]) Tento verš vynechán v K. — [12]) Bozye ſlowa K. — [13]) wyecze K. — [14]) kdyz gyma („dyablu“ vynecháno) K.

wıecze pıſczczye bubennyky.
nez czſ|nu[1] knyezy ızwonnyky.
vtanczye dıe|wky gynoſſy.[2]
Sczedrzıey[3] ſu nezlı·vm|ſye.
Da[4] dobry penyez utanczye.[5]
Ch|tıe kooſſıerzıe pta medıenczye.
Neſlıcz|na wıecz ıhanba geſt
Tak datı bo|hu marnu czeſt.[6]
Gıuz[7] ſye bubenny|ka ſtydıe.
Ktoz to czynye ſmyſlem | bludıe.
Slyſte zet geſt upıſmſe[8] pſa|no.
wſıem lıdem wıedıetı dano.
Ktoz | herczom[9] dary dawagy.
Ty dyablu | wczelıſt wkladagy.
nohy take oſſıe|rugy.
Dyablu kdyz nanych tretugy |
yako by[10] zzſmyſla wyſtupıl.
98b Neb || Neb[11] ıako by[12] wen bıes wſtupıl
Ne|mudrzıegıe czynye nez[13] ſkot.
Kazıe po|dewy ızywot.[14]
Tanecznyku to dobrzye | wıez.
atez tanecznyczy powıez.[15]
Czo uta|neczneho[16] dıela.
Stweho hubeneho tıela |
Kolık[17] ukane potu kropı.
tolſk dyablow | duſſy wſchopı

[1]) czſtnu K. — [2]) gynoſſie Zh., ygynoſſe K. — [3]) Sczedrzıeyſſe Zh., Sczedrzeyſe K. — [4]) Daty K. — [5]) wtanczy K. — [6]) wyecz K. — [7]) Genz K. — [8]) wknyhach K. — [9]) hercziem Zh. — [10]) V Zh. vynecháno *by*. — [11]) Nebo

viece piščce, bubenníky
než čsnú kněží i zvonníky.
U tance dievky, jinoši
ščedřej(í) sú než-li u mše:
dá dobrý peniez u tance;
chtě k (o)fěře, ptá m(ě)děnce.
Nesličná věc i hanba jest
tak dáti Bohu marnú česť,
júž sě bubenníka stydie!
Ktož to činie, smyslem blúdie.
Slyšte, žeť jest v písmě psáno,
všem lidem věděti dáno:
Ktož hercóm dary dávají,
ti ďáblu v čelisť vkládají.
Nohy také ofěrují
ďáblu, když na nich tretují,
jako by z smysla vystúpil,
(neb) jako by veň běs vstúpil;
nemúdřeje činie než skot,
kazie pode(š)vy i život.
Tanečníku, to dobře věz
a též tanečnici pověz:
co u tanečného diela
s tvého hubeného těla,
kolik ukane potu krópí,
tolik ďáblóv duši vzchopí

K. — [12]) V K. *by* vynecháno. — [13]) nezly K. — [14]) yzy wot ſwoy K. — [15]) A tanecznykom wſyem powyez K. — [16]) Czoz ytaneczneho K. — [17]) Czo Zh.

Iwneſſu ſſobu dopekla |
Otnychz by rada utekla [1])

Cztwrte |

Cztwrte bozıe kazanye [2]) geſt.
Gm|yeyte [3]) otczye amatku [4]) wczeſt.
to | kazanye przıeſtupugy.
Ez [5]) gıch ſrrd|cıem nemılugy.
Otnych ſbozıe [6]) gma;gıcze.
Agıch [7]) potrzıebu wıduce.
gym | nyczſe nepomahagy.
Onych welmy | malo tbagy.
Druzy genz [8]) otczıku | lagy.
Proto welıky hrzıech gmagy |
Trzetıu [9]) mrrzıe wſemu lıdu.
Tı budu | bydlıtı ſyudu. [10])
To ſu ıeſto tepu otczye |
Neotpuſczıegy ny matczye. [11])
99ª Ktoz czſtıe || otczıe amatery.
dawa gym buoh dwo|gıe dary.
Prwy [12]) ze geſt wduſſy ſpaſē |
Druhy ze geſt wdobıe ſczaſten

pate |

Poſluchayte rzıeczy ſwate.
Totot [13]) geſt | kazanye pate.

---

[1]) mohla vtekla **K.** — [2]) kazanýe bozíe v **Zh.** i v **K.** — [3]) Czýnte... czeſt **Zh.** — [4]) ymatku **K.** — [5]) Kdyz **K.** — [6]) Aodnych potrzyebu **K.** — [7]) V **K.** vynechány verše 216—219. — [8]) ýez **Zh.** — [9]) Trzetý **Zh.** a **K.** — [10]) V **K.**

i vnesú s sobú do pekla,
ot nichž by ráda utekla.

Čtvrté.

Čtvrté božie kázanie jest:
Jmějte otce a matku v česť.
To kázanie přestupují,
ež jich srdcem nemilují,
ot nich sbožie (i)majíce
a jich potřebu vidúce,
jim ničse nepomáhají,
o nich velmi málo tbají.
Druzí, jenž otčíku lají,
proto veliký hřiech jmají.
Třeťú mrzie všemu lidu,
ti budú bydliti s Juďú;
to sú, ježto tepú otce,
neotpúščejí ni matce.
Ktož čstie otce a matery,
dává jim buoh dvoje dary:
prvý, že jest v duši spasen,
druhý, že jest v době ščasten.

Páté.

Poslúchajte řeči svaté,
totoť jest kázanie páté:

---

vynechán verš 222. — [11]) Neodpuſtye ymaterzy **K.** — [12]) Prrwý (Prwe **K.**) ze íeſt wdobre ſczaſten **Zh.** — Druhy (Druhe **K.**) ze íeſt wduſſy ſpaſſen **Zh.** i **K.** — [13]) Toto **K.**

Nezabigiey bratr|czye[1]) ſweho.
Me twarzy czlowieka meho |
proti tomu troy lid czyny.
Gymz[2]) ſye bo|hu wiecznye wyny.
Prrwy to geſt mu|zieboyczye.
Genz vmarzie hladem druz|czye.
Moha gho[3]) malem zywitſ.
Ida | gmu zywotka[4]) zbytſ.
Druhy genz ka|ze nebo[5]) rady.
Zabiti neb gyne[6]) ſwady |
aſtane ſye wrazda proto.
prawy wam | zaczielo yaz to.
zet[7]) geſt ten[8]) prawy | wrazedlnyk.
toho zabiteho wynnik |
Ten geſt take muzieboyczye.
yenz | gſa ſudi neb poprawczye.
przilozie | knyekomu wynu.
proneprzſezn neb | prodiedynu.
Izbawi zywota koho[9]) ||
99b Gehozto[10]) ſye ſtawa mnoho.
Trzeti ieſto | ſam zabigie.
Ten ſye ſkaynem nemſgýe |
Ten muſſy ſnym upekle byti.
yehoz | mu wiecz[11]) nelzye zbyti.

Seſte kazanſe |

Seſtym kazanym tie ſwazal.
Ne|bud ſmylnyk tot buoh kazal. |

---

[1]) bratra K. — [2]) Genz K. — [3]) geho K. — [4]) gemu zywota K. — [5]) neb K. — [6]) druhe K. — [7]) ez K. —

Nezabíjej bratrce svého,
mé tváři, člověka mého.
Proti tomu trój lid činí,
jímž sě Bohu věčně viní:
Prvý, to jest mužebojce,
jenž umářie hladem družce,
moha j'ho málem živiti
i dá j'mu živótka zbýti.
Druhý, jenž káže nebo radí
zabiti, neb jiné svádí,
a stane sě vražda proto;
pravi vám za celo jaz to,
žeť jest ten pravý vražedlník,
toho zabitého vinník.
Ten jest také mužebojce,
jenž jsa sudí neb popravce,
přilože k někomu vinu
pro nepřiezň neb pro dědinu,
i zbaví života koho;
jehožto sě stává mnoho.
Třetí, ježto sám zabíjé,
ten sě s Kainem nemíjé;
ten musí s ním v pekle býti,
jehož mu viec nelzě zbýti.

Šesté kázanie.

Šestým kázaním tě svázal:
Nebuď smilník, toť Buoh kázal.

---

[8]) to K. — [9]) Zbawy zywota toho K. — [10]) Prawy wam genz K. — [11]) gemu K.

Troy lıd nedrrzy tohoto.
Igma welı|ky hrzıech proto.
Pırwı ſye ſkutka | chowagy.
wſak[1]) ſye myſlı wnem | kochagy
Czıſtota wray nedowody.[2]) |
yenz otſrrdczíe nepochody.[3])
Druzy | ſmylſtwo ſkutkem plodıe.
Igyne kto|mu przywodıe.
Mezy muzmy toho | mnoho
Awſak wzenach wıecze toho[4]) |
Ogıch zloſtı pıſano[5]) geſt.
anyektere | tak znamo geſt.
ze dyabel tyz obycz|ıey gma.
yako ptacznyk. kdyſto gy|ma.
ptaczky wſyethkach ze zanoz|ku.[6])
przywıeze wſyetkach ponozku[7]) ||
100ᵃ Iwſtrha aby wzletala.
Gyne ptaczky | oſazala.
Takez dyabel duſſye czyha.[8]) |
Amnoho gıch tak potrha[9])
wkrrcz|mye nebo wtanczy zenu.
poſazugy | ulıczenu.
anat oboczye wſtahuye |
zawogıka[10]) poprawuye.
Suknyczku | ſwu ztkanyczıwſy.[11])
Akarnaczek uzlu|tıwſy.[12])
Ktomu dopat zpodlynywſy. |

---

[1]) Awſak K. — [2]) newody K. — [3]) Kdez odſrdczye newychody K. — [4]) toho wyecze mnoho K. — [5]) pſano K. — [6]) zanozycky K. — [7]) wſyech zanozyczku K. — [8]) duſſy

Trój lid nedrží tohoto
i jmá veliký hřiech proto:
Prví sě skutka chovají,
však sě myslí v nem kochají;
čistota v ráj nedovodí,
jenž ot srdce nepochodí.
Druzí smilstvo skutkem plodie
i jiné k tomu přivodie;
mezi mužmi toho mnoho,
a však v ženách viece toho.
O jich zlosti pisáno jest
a někteřé tak známo jest,
že ďábel týž obyčej jmá
jako ptáčník, kdyžto jímá
ptáčky v sietkách, že za nožku
přivieže v sietkách ponožku
i vztrhá, aby vzlétala,
jiné ptáčky osázala:
takéž ďábel duše číhá
a mnoho jich tak potrhá.
V krčmě nebo v tanci ženu
posazují ulíčenú,
anať obočie vztahuje,
závojíka popravuje,
sukničku svú ztkaničivši
a karnáček užlutivši,
k tomu do pat zpodlinivši

trha K. — [9]) podtrha K. — [10]) Zawoyka K. — [11]) zetkanyczkuge K. — [12]) Karnaczek ſwoy zlutywſſy K.

Apodlynky[1]) zhedwadnywſy.
nozık | míeſczek[2]) czudny paſſecz.
vpıeſnech | gegíe gaſny hlaſſecz.
To wıducze mno|zy blazny.
Neymagyce bozıe kazny.[3]) |
Slyſſyece ſlowczye wyborna.
Geſto[4]) | ſye gym zdıegy[5]) dworna.
welmı mı|le[6]) uſmyewanye.
Alaſkawe gıch wz|hledanye.
Letıe ıako naotrrzn knȳ |
nalıt ıbude[7]) horze gym.
Anot gıe dya|bel potrhne.
I ſponozku upeklo wtr|hne.
100[b] Sbozny ktoz tak ſmyſlem || wladne.
Ze wtake ſıetı neupadne |
Aktoz ſye take wywalı.[8])
ztıech ſıetı | ten[9]) boha chwalı
Tıech chıtroſtı mno|ho gmagy.[10])
zeny. gymyz przıema|hagy
Ty lıdı genz gmagy doſtı
Sy|ly ıczſtı ymudroſtı.
Any gſu przye|mohly czſneho.
Krale dawıda[12]) mocz|neho.
Salomona przıemudreho.
a|ſamſona przıeſylneho.
Znamenayte | take toho.
Czſnych geſt zen take[13]) | przıemnoho

[1]) Spodlynku K. — [2]) myeſecz K. — [3]) bazny K. — [4]) Ageſto K. — [5]) zdye K. — [6]) tyche K. — [7]) i vynecháno v K. — [8]) wywaly znych K. — [9]) Ten take K. —

a podlinky zhedvá(b)nivši,
nožík, měšček, cudný pasec,
v piesn(ě)ch jeje jasný hlasec.
To vidúce mnozí blázni,
nejmajíce božie kázni,
slyšiece slovce výborná,
ježto sě jim zdějí dvorná,
velmi milé usmievánie
a laskavé jich vzhlédanie,
letie jako na otrzň k nim;
nalit i bude hoře jim,
anoť je ďábel potrhne
i s ponožkú v peklo vtrhne.
Sbožný, ktož tak smyslem vládne,
že v také sieti neupadne;
a ktož sě také vyvalí
z těch sietí, ten Boha chválí.
Těch chytrostí mnoho jmají
ženy, jimiž přemáhají
ty lidi, jenž jmají dosti
síly i čsti i múdrosti;
any jsú přemohly čsného
krále, Davida mocného,
Šalomona přemúdrého
a Samsona přesilného
Znamenajte také toho:
Čsných jest žen také přemnoho,

[10]) vmyegy K. — [11]) Verše 303 a 304 vynechány v K. — [12]) Dawıda krale K. — [13]) zen take geſt K.

ztıechtot gaz gye | wykladagy.[1]
Aonych nycz[2]) neſklada|gy.
Kromıe otıech[3]) geſto tbagyu |
Otıelu duſſye[4]) netbagy.
Tıelo kraſ|nye odıewagy.
aſſwu duſſy ob|nazıgy.
Tı ıako ıeden blazn czy|nye
Genz odıel[5]) wdrahe odıenye |
Swoy kon obnazyw ſwu kozı.
Io|dıel gyu wezlu[6]) rohozy.
101a Igıel byl ¦ kkralowym hodom.
Iwgıel tak[7]) ne|czſnye wyeho dom.
Kral ıeho kazal[8]) | wyhnatı.
aſſto kygıewych ran da|tı.
Takez ſyn bozy uczyny.
Ktoz ſye | takey[9]) dowyny
ze ſnymy[10]) uczyny roz|wod.
Kazaͤ gıe[11]) wyhnatı zſwych | hod.
Slyſte ıeſto ſye lıczíte.
By | wtom[12]) hrzıech byl wy nemnyte.
Kdız | take ſpychu kemſy gdu.
ſwıeczſym | hrzıechem otnye przıdu.
Tak[13]) geſt | buoh laſkaw natake.
Geſto ſıe lı|czıe nawſake.
prawıe ıako nary|tıerzıe.
kral ıemuz to dobrzıe wıe|rzıe.
poyme gey uboy wnyekte|ry

[1]) Odtyechtot yaz gye wynymagy K. — [2]) Onych wyecze K. — [3]) Kromye tyech K. — [4]) oduſſy nycz K. — [5]) oblek K. — [6]) wzlu K. — [7]) byl K. — [8]) kaza K. —

z těchtoť jaz je vykládaji
a o nich nic neskládaji,
kromě o těch, ježto tbajú
o tělu, duše netbajú;
tělo krásně odievají
a svú duši obnažijí.
Ty jako jeden blázn činie,
jenž oděl v drahé oděnie
svój kóň, obnaživ svú kóži
i oděl ju ve zlú rohoži,
i jel byl k královým hodóm
i vjel tak nečsně v jeho dóm;
král jeho kázal vyhnati
a sto kyjevých ran dáti.
Takéž syn boží učiní,
ktož sě také(hož) doviní,
že s nimi učiní rozvod,
káž(e) je vyhnati z svých hod.
Slyšte, ježto sě líčíte,
by v tom hřiech byl, vy nemníte;
když také s pýchú ke mši jdú,
s věčším hřiechem ot nie přídú.
Tak jest Buoh laskav na také,
ježto sě líčie, na všaké,
právě jako na rytieře
král, jemužto dobře věře,
pojme jej u boj v některý

---

[9]) takez K. — [10]) ſnym K. — [11]) geyg K. — [12]) wam K. —
[13]) Takez K.

azkuſſygie[1]) ieho wiery.
an ſye | przigma neprzatel ſwych.[2])
Awſta|wie[3]) kleynot gich.
Izbie mu[4]) ſlech|ticziew mnoho.
aieſcze[5]) chcze wie|cze toho.
Igde przied kral toho tagíe ||
101b agefcze naſſobie gmagie.[6])
waſnrok neb | twarz neprzatelſku.
aproſſye uneho | daru.[7])
Nezda my ſye by gmu czo dal
Sn|ad by ſye wiecze rozhnywal.
Ikazal | by ieho gieti.
apotom gmu hlawu | ſtieti
Takez ty geſto ſye. liczie.
wd|yablow ſye waſnrok[8]) oblaczie.
Poy|du mnohe[9]) przieluzugy.
amnoho dus | zahubugy.[10])
Hubena zeno znamenay |
adyablowy twarzy[11]) nechay.
Kdyz | gmas ten waſſnrok[12]) naſſobie.
wier|nye gmas buozy hnyew kſobie.
Chcz|eſli bozy miloſt gmyeti.
Muſſys dya|blow kleynot ſnyeti.
Trzeti lid to pr|zieſtupuye.
Kazanye awhrziech wſtu|puge.
To yſu ſwodnyczy ſwodnyczye[13]) |

[1]) Awzkuſſygye K. — [2]) neprzatelſkych K. — [3]) Awzſtawye naſſye K. — [4]) Yztepe gemu K. — [5]) Agyſtye K. — [6]) Agyezdye magye naſſobye K. — [7]) yproſſyl nyektereho darku K. — [8]) wdyablowu ſye twarz K. —

a zkušije jeho viery,
an sě přijma nepřátel svých
a vstavě (na sě) klejnot jich,
i zbie mu šlechticev mnoho
a ješće chce viece toho.
I jde před král, toho taje,
a ješče na sobě jmaje
vafnrok neb tvář nepřátelskú
a prosie u neho daru.
Nezdá mi sě, by j'mu co dal,
snaď by sě viece rozhn(ě)val;
i kázal by jeho jéti
a potom j'mu hlavu stieti.
Takéž ty, ježto sě líčie,
v ďáblóv sě vafnrok obláčie,
pójdú, mnohé přeluzují
a mnoho duš zahubují.
Hubená ženo! znamenaj
a ďáblovy tváři nechaj;
když jmáš ten vafnrok na sobě,
věrně jmáš buoží hněv k sobě.
Chceš-li boží milosť jmieti,
musíš ďáblóv klejnot snieti.
Třetí lid to přestupuje
kázanie a v hřiech vstupuje:
to jsú svodníci, svodnice,

---

[9]) Podtım mnoho K. — [10]) Amnoh dufy zabygyegy K. — [11]) Dyabluwy twarz K. — [12]) waffernok K. — [13]) afwodnyczye K.

Gıez czrt wneſſe vpeklo nyczye.[1])
Ty | gſu prawe zahradnyczye.[2])
wſıech dya|blow dobre ſczıepnyczye.[3])
102a Bozıe ſczıe||py wytrrhugy.
adyablom gıe[4]) przıe|ſazugy.
Ty gſu dyablowı mıeſſy. |
Gymyz dyabel welmy ſpıeſy.
Ohen | ſmılſtwa[5]) rozdymatı.
amladym | zly przıklad datı.
Ty gſu horſy[6]) nez | kaczıerzy.
Doſſwıedczılıt kazdy | my wıerzy.[7])
Kaczıerz przıda kdez | neznam geſt.
Dwıe letıe nebo trzy | tayen[8]) geſt.
Atak wſkorzıe mnoho | lıdí(*e*)
Kſwemu kaczıerzſtwu[9]) newz|budy.
Aſſwodnyczye dne prrweho |
Inhed przıducz neb druheho.
Knyek|terey[10]) neb knyekteremu.
Inhed ho | przywede kzlemu.
Aprzıducz[11]) knyek|terey pany(*u*).
Sıede ſny(*u*) wyſe nez | zwany.[12])
•Nebo przıde ſlogıerz neſucz |
neb[13]) zaponku prodawayucz
Idıe[14]) | pany(*u*) racz ſyem wſtatı.
Chzı(*ı*)t | dobru kupí prodatı.
102b Ayakz otlıdı || otſtupı.

[1]) wezme vpeklo vczye K. — [2]) prawy zahradnyczy K. — [3]) neb ſczepownyczy K. — [4]) Awdyablow ſad K. — [5]) ſmylſtwo K. — [6]) horſſe K. — [7]) Doſwyedczyt kazdyt my vwyerzy K. — [8]) *tayen* vynecháno v K. — [9]) kaczyerz-

jež črt vnese v peklo nice.
Ty jsú pravé zahradnice,
všech ďáblóv dobré ščepnice;
božie ščepy vytrhují
a ďáblóm je přesazují.
Ty jsú ďáblovi měši,
jimiž ďábel velmi spěší
oheň smilstva rozdýmati
a mladým zlý příklad dáti.
Ty jsú horší než kacieři,
dosvědči-liť, každý mi věří:
kacieř přída, kdež neznám jest,
dvě létě nebo tři tajen jest,
a tak v skoře mnoho lidí
k svému kacieřstvu nevzbudí;
a svodnice dne prvého
inhed přídúc neb druhého
k něterej neb k něterému,
inhed ho přivede k zlému;
a přídúc k něterej paní,
sěde s ní výše než zvaný;
nebo přídе, šlojéř nesúc
neb záponku prodávajúc,
i die: Paní, rač sěm vstáti,
chciť dobrú kúpi prodati.
A jakž ot lidí otstúpí,

ſtwy K. — [10]) Verše 381 a 382 vynechány v K. — [11]) Ta przygde K. — [12]) nez ſny wznamy K. — [13]) Anebo K. — [14]) Verše 387 a 388 vynechány v K.

diege trrh ohrziesney[1]) kupí |
Mnoho tie kunstow[2]) vmíegy.
Gy|mizto[3]) hrziesny trrh diegi.
Gescze | onych wiedie[4]) mnoho.
anyczo[5]) po|wiedie toho.
Kak[6]) gedna chytra | swodnyczye.
Czynyecz[7]) sye dobra | nunwiczye.
Csznu wdowiczku[8]) przie|ludila.
Akezlemu gy wzbudila. |
Tuto wdowu[9]) mylowasse.
asswe | giey dary dawasse.
yeden gynoch | nezenati.
awsbozie dosti bohaty |
achtiesse[10]) gy rad pogietí
ynemozie|se prospieti.
proto neb[11]) ta biesse wdo|wa
slibila czistotu znowa.
aon toho | newiediesse.
proto gy pogieti chtiese |
Kdyz przide ta[12]) iedna chwile.
ze sny | sedie[13]) welmy myle.
Mluwiw[14]) slow | rozlicznych mnoho.
wstaza[15]) gie | podwieru toho.
103a Chczeli snym[16]) vmā|zelstwie byti.
Czy chcze toho ynh|ed[17]) zbití.
Otpowiedie czIele[18]) iemu |

---

[1]) ohrzyessnu K. — [2]) Mnohot tyech skutkow K., (tu)ech kunstow Zh. — [3]) Zeny gymyzto K. — [4]) wyecze K. — [5]) Awyecze K. — [6]) Kterak K. — [7]) Verš 396 vynechán v K. — [8]) wdowyczy K. — [9]) Tu wdowyczy K. —

děje trh o hřiešnej kúpi.
Mnoho tě(ch) kunštóv umějí,
jimižto hřiešný trh dějí.
Ješče o nich vědě mnoho
a n(ě)co povědě toho,
kak jedna chytrá svodnice,
činiec sě dobrá nunvice,
čsnú vdovičku přelúdila
a ke zlému ji vzbudila.
Tuto vdovu milováše
a své jej dary dáváše
jeden jinoch neženatý
a v zbožie dosti bohatý;
a chtieše ji rád pojéti,
i nemóžieše prospěti
proto, neb ta bieše vdova
slíbila čistotu z nova,
a on toho nevědieše,
proto ji pojéti chtieše.
Když příde ta jedna chvíle,
že s ní sědě velmi mile,
mluviv slov rozličných mnoho,
vztáza jé pod věrú toho,
chce-li s ním v manželstvie býti
či chce toho inhed zbýti?
Otpovědě cele jemu:

[10]) ychtyeſe K. — [11]) protoze Zh. a K. — [12]).przygyde K. — [13]) gyde K. — [14]) Mluwí Zh. — [15]) ywztaza K. — [16]) Arzka chczes ſemnu K. — [17]) chczes yhned toho K. [18]) rzkuczý Zh. a K.

Nechczy tobıe ny gynemu.[1])
Nebo[2]) | ſem ſlıbıla bytı.
wczıſtotıe[3]). az do|me ſmrtí.
Gynoch proto wſmu|tek vpade.
bezmal[4]) horzem neuſ|wade.
Igıde ynhed precz otnye |
welmy[5]) truchlegıe aſmutnye |
Ikdyz[6]) ona baba ıeho.
vzrzıe tak | welmy ſmutneho.
hned[7]) ſye wen | ſlowy uwaza
Oſmutczye yeho | otaza.
Procz geſt tak ſrrdczye | truchleho.[8])
Czolı ſye gmu ſta|lo zleho.[9])
vhany gy rozhnyewa|w ſye.[10])
Rzka zla babo oprawuy | ſye.[11])
Czo pıle mym ſmutkem[12]) |
wıedıetı mrrzutey robıe.[13])
Drzıe|we nez on ſlowa[14]) ſkona.
Otpo|wıedıe gemu[15]) ona.
103ᵇ Mıly ſynku || to dobrzıe wıez.
aſſwemu przıetelı | powıez.
ze gıezweny nemoz zbytı |
Swych ran kdyz gıe[16]) bude krythı |
przıedlekarzem kromye tomu.
po|moze ktoz zgıewı íemu.
Takez teto | truchloſtı.[17])

---

[1]) aný komu **Zh.** — [2]) Neb **K.** — [3]) Wdowyczy **K.** — [4]) Ez malo **K.** — [5]) Awelmy **K.** — [6]) Akdyz **K.** — [7]) yhend **K.** — [8]) twe ſrdcze ſmutno **K.** — [9]) gemu zleho wztrhlo **K.** — [10]) gy gynoch rozlyczuye **K.** — [11]) opraw

Nechci tobě ni jinému,
nebo sem slíbila býti
v čistotě až do mé smrti.
Jinoch proto v smutek vpade,
bez mál hořem neusvade;
i jide inhed preč ot nie,
velmi truchleje a smutně.
I když ona baba jeho
uzře tak velmi smutného,
hned sě veň slovy uváza,
o smutce jeho otáza:
proč jest tak srdce truchlého,
co-li sě j'mu stalo zlého.
Uhani ji, rozhněvav sě,
řka: Zlá babo! opravuj sě,
co píle mým smutkem (tobě)
věděti mrzutej robě?
Dřieve než on slova skona,
otpovědě jemu ona:
Milý synku! to dobře věz
a svému přieteli pověz,
že jézvený nemóž zbýti
svých ran, když je bude krýti
před lékařem; kromě tomu
pomóže, ktož zjeví jemu.
Takéž této (tvé) truchlosti

ſye **K.** — [12]) Czot... ſmutkem tobye **K.** — [13]) babíe **Zh.**, tak hubeney babye **K.** — [14]) ſwych ſlow **K.** — [15]) Az gemu otpowyedye **K.** — [16]) gych **K.** — [17]) twe truchloſtý **Zh. K.**

Ṣnad tebe nykte[1]) nezpro|ſtı.
Acz gıe[2]) nyekomu nepowıes.
ye|ſto naſſwem ſrrdeczku[3]) wıes
Gy|noch babıe otpowıedıe.
Tys mu|dra zena to wıedıe.
aprotoz[4]) gaz | matko tobıe
powıedıe[5]) prawdu | oſſobıe.
acz chczes mne wtom ne|proneſtı.[6])
azte truchloſtı wyweſtí |
Synku nemeſkagıe[7]) powıez.
po|mohutı[8]). to dobrzıe wıez.
Geſt mat|ko zde wdowa tato.
Slıbıl bych | to zawſe zlato.
Bych mohl toho[9]) | dogıtı
Bych yu mohl[10]) ſobıe pogıetí |
Tu ſem dawno pogıetı chtıel ||
104a Awtom ſem nycze neproſpıel.
Da|wal ſem gıey darow mnoho
Igeſt[11]) | my zıel welmy toho.
Zet geſt mnu | gyz pohrdıela.[12])
Iczıele[13]) otpowıedıela |
weczye baba mnye wıecz[14]) nelay |
Mıly ſynku akolacz day.[15])
wkrat|kem czaſſu przıdes ktomu.[16])
budes[17]) | wolen wyeġıe domu.
ach[18]) by ſye | to mohlo ſtatı.

---

[1]) nýkte tebe Zh. — [2]) *gıe* vynecháno v K. — [3]) ſrdczy K. — [4]) aproto K. — [5]) powyedam K. — [6]) Acz mne o nechczes proneſty K. — [7]) nemeſkay K. — [8]) Pomohut K. — [9]) Acz bıch mohl toho K. — [10]) mohl gy

snaď tebe nikte nezprostí,
ač jé někomu nepovieš,
ježto na svém srdéčku vieš.
Jinoch babě otpovědě:
Tys múdrá žena, to vědě;
a protož jaz matko tobě
povědě pravdu o sobě,
ač chceš mne v tom nepronésti
a z té truchlosti vyvésti.
Synku! nemeškaje pověz,
pomohu ti, to dobře věz.
Jest, matko, zde vdova tato;
slíbil bych to za vše zlato,
bych mohl toho dojíti,
bych ju mohl sobě pojéti.
Tu sem dávno pojéti chtěl
a v tom sem niče neprospěl;
dával sem jej daróv mnoho
i jest mi žel velmi toho,
žeť jest mnú již pohrděla
i cele otpověděla.
Vece baba: Mně viec nelaj,
milý synku, a koláč daj;
v krátkém času přídeš k tomu,
budeš volen v jeje domu.
Ach, by sě to mohlo státi,

K. — [11]) Geſt K. — [12]) Ta mnu geſt gyz pohrdala K. — [13]) Aczyele my K. — [14]) ſynku wyecze K. — [15]) my dayg K. — [16]) ktomu przygdes K. — [17]) Ze budes K. — [18]) Acz K.

Chtıeltbych dobry | kolacz datí.
Gedno bud weſel ſy|nu[1]) moy.
Gyz ıako ſnyu gmas | ſwoy pokóy.
I poczıe baba myſlıtı |
Kakby mohla przıludıtı.[2])
Tu czſnu | wdomu[3]) geſto bıeſſe.
wſwem czſnē | wdowſtwıe ıwzdy chtıeſſe.[4])
I gmıe|gıeſſe pſa[5]) maleho.
Ta baba wel|my dworneho.
Toho zatrzy dny | nekrrmy.
Az by ten pſyk laczen | welmy.[6])
104b potom ſhorczıczy ſmye||ſywſy.
Chleba a pſa[7]) nakrmywſy |
Igıde ſtıem pſykem kdwowıe.
Na|lezſy tu chıtroſt ſobıe.
Ta panyu[8]) | mnyecz naboznyczku
przıgye | myle tu ſwodnyczku.[9])
akdyz po|ſpolu[10]) ſedıeſta
Rozlıczna ſlowa | mluwıeſta.
akdyz pſyka uzrzıe | toho.
ta pany ano gmu[11]) mnoho |
zgeho oczy ſlez teczıeſſe.
Ta paní | ktey babıe[12]) dıeſſe.
powıez my[13]) ma | myla matko.
Toto twe male ſcze|natko.
procz placze ıſzlı mu teku |
Takez yakz ſame[14]) czlowıeku.

---

[1]) ſynku K. — [2]) przeludyty K. — [3]) Tu przyeczſtnu pany K. — [4]) Czſtnye wſwem wdowzſtwy gyez gynoch chtyeſſe K. — [5]) pſyka K. — [6]) Verš 478 vynechán

chtělť bych dobrý koláč dáti!
Jedno buď vesel, synu mój,
již jako s ňú jmáš svój pokoj!
I poče baba mysliti,
kak by mohla př(e)lúditi
tu čsnú vdo(v)u, ježto bieše
v svém čsném vdovstvie i vždy chtieše.
I jmějéše psa malého
ta baba, velmi dvorného;
toho za tři dni nekrmi,
až by ten psík lačen velmi.
Potom s horčicí smiesivši
chleba a psa nakrmivši
i jide s tiem psíkem k (vd)ově,
nalezši tu chytrosť sobě.
Ta paňu mniec nábožničku,
přije mile tu svodničku.
A když pospolu sědiesta,
rozličná slova mluviesta;
a když psíka uzře toho
ta paní, ano j'mu m(n)oho
z jeho očí slez tečieše,
ta paní k tej babě dieše:
Pověz mi, má milá matko,
toto tvé malé ščeňátko
proč pláče i s(lz)y mu tekú
takéž, jakž sam(u) člověku?

v K. — [7]) Chleb pſyka K. — [8]) pany K. — [9]) wdowyczku K. — [10]) ſpolu K. — [11]) gemu K. — [12]) tey wdowye K. — [13]) *my* vynecháno v K. — [14]) yako ſamemu K.

vde|rzy|[1]) ſye uprrſy ſylnye
Izaplaka | baba pílnye.[2])
arzkuczy[3]) ma dczer|ko myla.
nıkdys toho neſlycha|la.
Kaka ſye hrzıeſnyczy pakoſt |
mnye nynye ſtala ızaloſt.
Gıez|tot neſmyegy zgıewıtı[4])
Any pro|hanbu prawıtı.[5])
105ª Toho[6]) zehnay le||hagucz.
myla dczerko ıwſtawa|gucz.
At[7]) ſye neſtane wtwem ro|dıe.
Nechtıey[8]) y wrahu tey ſkodíe |
By chtıela dczy zatagıtı.
Chtıe|lat bych to powıedıetı.
Mıla mat|ko praw bezpecznye.
Chczut toho | tagıtı[9]) wıecznye.
yazt[10]) ſem mylu | dczerku gmyela.
Ta my geſt ny|nye opſıela.
Toto przıedemnu[11]) ſcze|natko
Geſt to prawe me[12]) dıetat|ko.
Stalo ſye tak ma dczy my|la.
Kdyz ſem yaz wſwem kragy | byla.
Byla ſem bohata zena.
A|wtom[13]) kragy nadewſye czſna[14]) |
Gmyela ſem dczerz welmy kra|ſſnu.
Kewſemu doſtı[15]) wıehlaſnu |
Ta geſt ſweho muzye gmıela |

[1]) Yuderzy K. — [2]) Zaplaka baba welmy pylnye K. — [3]) Rzkucz K. — [4]) Geſto neſluſſye prawyty K. — [5]) zgyewyty K. — [6]) Toho ſye K. — [7]) An K. — [8]) Neprzyegyt

Udeři sě v prsy silně
i zaplaka baba pilně
a řkúci: Má dcerko milá,
nikdys toho neslýchala,
kaká sě hřiešnici pakosť
mně nynie stala i žalosť,
jéžtoť nesměji zjeviti
ani pro hanbu praviti.
Toho (sě) žehnaj léhajúc,
milá dcerko, i vstávajúc,
ať sě nestane v tvém rodě;
nechtěj i vrahu tej škodě.
By chtěla, dci, zatajiti,
chtělať bych to pověděti.
Milá matko, prav bezpečně,
chcuť toho tajiti věčně.
Jazť sem milú dcerku jměla,
ta mi jest nynie opsěla:
toto přede mnú sčeňátko
jest to pravé mé děťátko.
Stalo sě tak, má dci milá!
Když sem jaz v svém kraji byla,
byla sem bohatá žena
a v tom kraji nade vše čsná;
jměla sem dceř velmi krásnú,
ke všemu dosti věhlasnú.
Ta jest svého muže jměla,

K. — [9]) to zatagyty K. — [10]) Ya K. — [11]) przyednama K. — [12]) To geſt me prawe K. — [13]) Wtom K. — [14]) czſcena K. — [15]) doyſtoyu ny K.

potom ponem owdowıela.
ap|kraſſu ıproſſbozıe.
Snubıechu | gıe mnozy muzıe.
105b Mezı tıemy[1]) ¦ geden bıeſſe.
yenz dobre przately | gmıeſſe.[2])
Ten gy naywıecze mılo|wal.[3])
Mnoho dobrıch darow dawal[4]) |
To ſye nyekolık let[5]) dalo.
az ſye | kako horze[6]) ſtalo
Kdyz ſye gynoch | nadıegıeſſe.
By gy poyal czıele | mnyeſſe.
ana[7]) nemudra blaznyczye |
Chtıeczy[8]) bytı czſna wdowıczye |
Otpowıedıe rzkuczy ıemu.
Nech|czy tobıe any komu.[9])
An protu we|lıku[10]) mıloſt.
yeſto knyey gmıel | wſtupıl wtruchloſt.[11])
Ztruchloſtı | wnemocz vpadl byl.[12])
Nemoczen | gſa ıduſſye zbyl.
aproto[13]) buoh nad¦ny pomſtıl.
ze gy wepſy twarz | promyenyl.[14])
y gma tıem pſem | wezdy bytí.
Nykdy[15]) nemohuczy | zbytı.
Mıla dczy ſboznyt ſye kazy[16]) |
Hubenymy aſkodu[17]) czuzy.
106a zda || gmas kteru ſwu rodıczku.

[1]) tyem K. — [2]) gmyegyeſſe K. — [3]) naywyecz myloważe K. — [4]) Adrahe gyey dary dauaſſe K. — [5]) czaſſow K. — [6]) tako hroznye K. — [7]) Ona K. — [8]) Chtyecz K. — [9]) Nechczyt tobye nykteremu K. — [10]) *welıku* vy-

potom po nem ovdověla;
a pro krásu i pro zbožie
snúbiechu jé mnozí mužie.
Mezi těmi jeden bieše,
jenž dobré přátely jmieše;
ten ji najviece miloval,
mnoho dobrých daróv dával.
To sě několik let dálo,
až sě (t)ako hoře stalo:
když sě jinoch nadějéše,
by ji pojal, cele mnieše;
ana nemúdrá bláznice,
chtieci býti čsná vdovice,
otpovědě, řkúci jemu:
Nechci tobě ani komu.
An pro tu velikú milosť,
ježto k něj jměl, vstúpil v truchlosť,
z truchlosti v nemoc upadl byl,
nemocen jsa i duše zbyl,
a proto Buoh nad ní pomstil,
že ji ve psí tvář proměnil;
i jmá tiem psem vezdy býti,
nikdy nemohúci zbýti.
Milá dci, sbožníť sě káží
hubenými a škodú cuzí.
Zda jmáš kterú svú rodičku

necháno v K. — [11]) Verš 538 vynechán v K. — [12]) Az ztruchlochſty wnemocz wſtupyl byl K. — [13]) Aprotoz K. — [14]) obratyl K. — [15]) Anykdy K. — [16]) ſbozny ſye kaze K. — [17]) hubenu yſkodu K.

nebo | kteřu przietelnyczku.
Geſto [1]) ſkym | pomluwu gmyela.
Agym potom | pohrdiela.
Me dczerky zlu przihodu | wies.[2])
Akazdey gy tacziey powies[3]) |
at ſye nedopuſti toho.
Oſtrziez boze | kazdu toho.
Horze mnye maticzko[4]) | myla.
yaz ſem teze uczynyla.
Czo[5]) | my tomu horzy ſdieti.
Chtiel[6]) mye | ſlechetny pogietí
Gynoſſye przatel | ſlechetnych.
doſty bohatych idobrich[7]) |
wſakzt ſem yaz to[8]) uczynyla.
Zet | ſem onem nerodila.[9])
An mye tak | welmy mylowal.
Adrahe my dary | dawal.
Horze mnye[10]) ſtobu dczy myla |
Kak ſy wtom zle uczynyla.
przizǀrzy nahle ſama kſobie.[11])
tot ya razy | wiernye tobie.
aſye wtuz twarz neǀpromyenys.[12])
Yako ^(ma dczy) gizto wydis ||
106b Kak my matko byti tomu.
yaz hanbu | newzmluwi knemu.
By to promíe | uczynyla.[13])
Knemu ſye omnye wzmluǀwila.

[1]) Geſto by K. — [2]) wyez K. — [3]) take powyez K. — [4]) matko K. — [5]) Czoz K. — [6]) Chtyelt K. — [7]) ymudrych K. — [8]) Awſak ſem yaz toho K. — [9]) Ze

nebo kterú přietelničku,
ježto s kým pomluvu jměla
a jím potom pohrděla;
mé dcerky zlú příhodu vieš
a každej ji tacej povieš,
ať sě nedopustí toho.
Ostřez, Bože, každú toho!
Hoře mně, matičko milá,
jaz sem téže učinila!
Co mi tomu hoři sdieti?
Chtěl mě šlechetný pojéti
jinoše přátel šlechetných,
dosti bohatých i dobrých;
všakžť sem jaz to učinila,
žeť sem o nem nerodila,
an mě tak velmi miloval
a drahé mi dary dával.
Hoře mně s tobú, dci milá,
kak si v tom zle učinila!
Přizři náhle sama k sobě;
toť já razi věrně tobě,
a(ť) sě v túž tvář nepromění́š,
jako (má dci), jižto vidíš.
Kak mi, matko, býti tomu,
jaz hanbú nevzmluvi k nemu!
By to pro mě učinila,
k nemu sě o mně vzmluvila,

ſem ſem gym· pohrdyela K. — [10]) Czo horze my K. — [11]) oſſobye K. — [12]) neobratıs K. — [13]) ty K.

Chtıelat bych[1]) dar dobry[2]) datı.
ka|ky[3]) by ſmyela kazatı.
neznagy ho[4]) baba | weczye
Gıelız gıey wıerdunk obıeıczye.
Tolız teprw baba ſedſy.
Zıſka | kolacz nagynoſſy.
Tak baba lſtıwy|my ſlowy.
Otgynocha ı otwdowy |
wzemſy dary[5]) tu czſnu wdowu.
vczy|ny[6]) khrzıechu hotówu.
aprotoz[7]) káz|da ſwodnyczye.
wıecze[8]) geſt nez wra|zedlnyczye.
Ze dwıe duſſy. atrzetı ſwu |
Zabıgıe moczyu dyablowu |

edme geſt kazanye bozye |
Nekradte czuzeho ſbozye.
Troy | lıd toto[9]) przıeſtupuye.
Gymz ſobıe | peklo kupuge.
prwy genz czuze | otgyma.[10])
107ᵃ Toho czrt[11]) upeklo pogy||ma.[12])
Ten ſye zly lıd welmy rozmohl |
Bezmale wſe dobre przıemohl |
Zla knyezata ızle[13]) hrabıe.
wowody | y zle lankrabıe.
wladıky kupczy y|chlapſtwo.[14])

[1]) rada K. — [2]) *dobry* vynecháno v K. — [3]) Kakyz K. — [4]) geho K. — [5]) *dary* vynecháno v K. — [6]) vczyny gy K. — [7]) Aprotoz baba K. — [8]) horſſy K. — [9]) to K. —

chtělať bych dar dobrý dáti,
kaký by směla kázati.
Neznaji ho, baba vece.
Jeliž jej věrdunk oběce,
toliž teprv baba šedši,
získa koláč na jinoši.
Tak baba lstivými slovy
ot jinocha i ot vdovy
vzemši dary, tu čsnú vdovu
učini k hřiechu hotovu.
A protož každá svodnice
viece jest než vražedlnice,
že dvě duši a třetí svú
zabíjé mocú ďáblovú.

(Sedmé kázanie.)

(S)edmé jest kázanie božie:
Nekraďte cuzého zbožie.
Trój lid toto přestupuje,
jímž sobě peklo kupuje.
Prvý, jenž cuzé otjímá,
toho črt v peklo pojímá.
Ten sě zlý lid velmi rozmohl,
bez mále vše dobré přemohl.
Zlá kniežata i zlé hrabě,
v(é)vody i zlé lankrabě,
vládyky, kupci i chlapstvo,

---

[10]) pyrwy gyz czyzye odgymagy K. — [11]) czertye K. — [12]) pogymagy K. — [13]) yzly K. — [14]) Verš 599 vynechán v K.

Bıſkupı mnyſſy zakow¦ſtwo.[1])
zle gıeptıſky krzızownyczy.[2])
ak|tomu zly kanownyczy.[3])
panoſſyczye | ywladarzy.
wywrzıeny zpekla oha|rzy.
wſychny[4]) czuze otgymagy.
ap|proto[5]) tıezky hrzıech gmagy.
Knye|zata woyny plodıecze.[6])
achudynu | tıem hubıecze.
plodıe ſoſſy ktomu[7]) | bernye
Zlodıegıt gſu prawymt[8]) | wıernye.
Awladıky yeſcze wıecze |
Kewſyem czrrtom ſpıeſſe chtıecze |
przıedtıemy nycz neoſtane.
yako | wohny otnych wzplane.
Ny knyez | ny mnych any wdowa.
By gmyelı | andıelſka[9]) ſlowa.
107b wſak[10]) bytí bez¦ſweho[11]) ſbozıe.
pomſtı toho matko | bozıe.
Tı gſu dobrzıe znamenalı |
Genz ſu przıdworzıe[12]) bywalı
Kak | knyezıe ſwu mıſſu zzıeda.[13])
Ze | ſam gıe malo pogıeda.
potom | poſle rytıerzyem ſwym.
Arytıe|rzy panoſſıem ſwym[14])
Apanoſıe | lotrom dadıe.
Alotrzy ſye ony | ſwadıe.

---

[1]) yzakowe K. — [2]) ykrzyzownyczy K. — [3]) puſtennyczy K. — [4]) wſyczkny K. — [5]) Aztoho K. — [6]) Verš 607 vynechán v K. — [7]) Místo *ktomu* psáno pouze *y* v K. —

biskupi, mniši, žákovstvo,
zlé jeptišky, křižovníci,
a k tomu zlí kanovníci,
panošicie i vladaři,
vyvření z pekla ohaři,
všichni cuzé otjímají
a (p)roto těžký hřiech jmají.
Kniežata vojny plodiece
a chudinu tiem hubiece,
plodie šosy, k tomu berně;
zlodějiť jsú, pravímť věrně.
A vládyky ješče viece,
ke všem črtóm spieše chtiece;
před těmi nic neostane,
jako v ohni ot nich vzplane;
ni kněz ni mnich ani vdova,
by jměli andělská slova.
Však býti bez svého zbožie,
pomsti toho, matko božie!
Ti jsú dobře znamenali,
jenž sú při dvoře bývali,
kak knieže svú mísu zjédá,
že sám jé málo pojédá;
potom pošle rytieřem svým
a rytieři panošem svým,
a panošie lotróm dadie
a lotři sě o ni svadie.

[8]) prawyt K. — [9]) gmyela angyelſka K. — [10]) Awſak K. — [11]) bezewſo K. — [12]) Ktoz gſu vdworow przydworzye K. — [13]) gyeda K. — [14]) *ſwym* vynecháno v K.

Takez kralı aſlechtıczy [1]) |
wzdy [2]) czynye ſwey chudynyczy |
nayprwe urok [3]) wezmucze.
apo|tom berny zzywuçze. [4])
Beru ſny|ch gyne pomoczy.
wladarzy [5]) | ktomu zſwe moczy.
Ktomu ſo|czy ıkucharzy.
Lowczy pekarźy | bıeharzy. [6])
Deru gıe otwrrchu do|pat.
atez [7]) czyny ſwym zly opat |
Knyezata ızakonnyczy. [8])
108ᵃ gıeptıſ|ky ıkanownyczy. [9])
Iwy pany zna|menayte.
aſſẃe chudyny nechay|te.
Czoz nanych wıecze zadate |
Nezlı ulozene gmate.
protı bohu | to [10]) czynyte.
aſſwu duſſy tıem wſ|nyte. [11])
wızte kak gſte [12]) ſmyſlem | hlupı.
ze czynyte ıako trupí.
Trup | zzıeda czuze uſyle. [13])
lıbo malo lı|bo wele. [14])
akdyz ſıe leto ſkonawa |
Tehdy ſye zle trupom ſtawa.
ze | gıe wczely wen wypudıe.
ſſobu | bıdlıtı nedadıe [15])

---

[1]) yſlechtyczy K. — [2]) wſudye K. — [3]) Naypyrwe berny K. — [4]) Drzyewe vroczecz zgyedyecze K. — [5]) Awladarzy K. — [6]) ybyeharzy K. — [7]) Tez K. — [8]) Byſkupy ykrzyzownyczy K. — [9]) ypuſtennyczy K. — [10]) proty tomu

Takéž králi a šlechtici
vždy činie svej chudinici:
najprvé úrok vezmúce
a potom berni zživúce,
berú s nich jiné pomoci
vladaři k tomu z své moci;
k tomu soci i kuchaři,
lovci, pekaři, běhaři
derú je ot vrchu do pat;
a též činí svým zlý opat.
Kniežata i zákonníci,
jeptišky i kanovníci,
i vy páni, znamenajte
a své chudiny nechajte!
Což na nich viece žádáte,
než-li uložené jmáte;
proti Bohu to činíte
a svú duši tiem viníte.
Vizte, kak jste smyslem hlúpi,
že číníte jako trúpi.
Trúp zjédá cuzé úsilé
libo málo libo vele;
a když sě léto skonává,
tehdy sě zle trúpóm stává,
že je včely ven vypudie,
s sobú bydliti nedadie.

K. — [11]) Verše 639—644 následují v K. teprva za v. 650. — [12]) Wyſte take K. — [13]) Trup gye czyzye wſſyle K. [14]) Lecz bud malo lecz bud wyecze K. — [15]) Verše 651 a 652 vynechány v K.

Nıektery[1] pan | gmagıe ſweho.[2]
Czſneho[3] kmetıe | bohateho.
Rad by ıeho ſbozye | wydrzıel
By to[4] ıedno prohābu | ſmıel.
Iſklada nezwynu[5] wynu |
ale zmıerzy[6] gmu dıedynu.
Idıe | dıe chlape[7] procz ſy to ſmyel ||
108b uczynıtí zes wıecze[8] gmıel
dıedyny | nez gyny moy kmet.[9]
day ſeſt hrzıwen | bud ſtobu wet.[10]
paklıt[11] ſye lepe rozmy|ſlı.
Geſczet lepſy czyn(*y*) wymyſlı
Gym|ztot chlapa neochudı.[12]
awſak dwa | woly wyludy.[13]
yako byl yeden uczy|nyl.[14]
wladıka ze[15] byl wyludıl.
dwa | woly ſhnyedym plaweho.
vſſweho | kmetıe dobreho.
yehoz obwınyty | chtıeſſe.
Ale ſlıcznye nemozıeſſe |
pozwaw ıeho ıednu kſobıe
Weczíe | kmetı radym[16] tobıe
Ty gmas ſwe|ho doſtı ſbozıe.
neb geſt ktomu wo|le bozıe.
Tys mdlého zywota czlow|ıek.[17]
aproto geſt kratky twoy | wıek.

---

[1] Anyektery K. — [2] cztneho K. — [3] Sweho K. — [4] *to* vynecháno v K. — [5] yvczynyt znewyny K. — [6] zmyrzyt K. — [7] *chlape* vynecháno v K. — [8] vczynyt gezſ wyecz K. — [9] dyedyný wyecze nez moy gyny kmet

Některý pán, jmaje svého
čsného kmetě bohatého,
rád by jeho zbožie vydřel,
by to jedno pro hanbu směl.
I skládá (z neviny) vinu,
ale změří j'mu dědinu
i (die): Chlape, proč si to směl
učiniti, žes viece jměl
dědiny než jiný mój kmeť?
Daj šest hřiven, buď s tobú vet!
Paklit sě lépe rozmyslí,
ješčeť lepší čin vymyslí,
jímžtoť chlapa neochudí,
a však dva voly vylúdí.
Jako byl jeden učinil
vládyka, že byl vylúdil
dva voly, s hnědým plavého,
u svého kmetě dobrého,
jehož obviniti chtieše,
ale sličně nemožieše.
Pozvav jeho jednú k sobě,
vece: Kmeti, radím tobě,
ty jmáš svého dosti zbožie,
neb jest k tomu vóle božie.
Tys mdlého života člověk
a proto jest krátký tvój věk.

K. — [10]) y budet wet K. — [11]) pakly K. — [12]) Gymzto chlapa neochuzy K. — [13]) wyluzy K. — [14]) Verš 667 vynechán v K. — [15]) gez K. — [16]) razy K. — [17]) Verš 677 vynechán v K.

Rozday przatelom ſwe ſbo|zıe.
zaſſyly aweymye bozıe.
Snad | ſye one potom ſwadıe.[1]
za twu duſſy | nyczs[2] nedadıe.
109ª weczye gmu[3] kmet | pane myly.
yaz ſem czlowıek yeſcze | czyly.
az kdy budu mdlegy wzıwot |
Tehdy rozdam ſbozıe ıſkot.
Ba gm|ıey chlape mu[4] radu.
Ty gmas ze|nu yeſcze[5] mladu.
acz ty ſwe[6] ſbozıe | rozdıelıs.
amnye ıeho neoſwıedczıs |
Snadt ſye uwıezıcz[7] wtwe ſbozye |
Ineda nycs[8] weymye bozıe.
Ipoy|me ſobe[9] mladeho.
netbayucz ſpaſe|nye tweho.
Mıly pane toho mye | zbaw
ſem wſwem zıwotıe[10] zdraw |
Ty mnye chlape zte[11] rady.
mohl by | dıekoẘatı wſady.
wıedıe ze mas | wſmyſle wadu.
Kdyz[12] zamıetaš ta|ku radu.
Tot ćhczu uczynytı pa|na.[13]
ẘſak ſye przıeſmu[14] wolı ſta|ne.
nayprwe dam zaſſwu duſſy |
wknyezy modlıtwu awemſy.[15] |
Sweho ſbozıe trzetynu.

[1] Verš 681 vynechán v K. — [2] nycz K. — [3] gemu K. — [4] wtom mu K. — [5] geſcze zzenu K. — [6] twe K. — [7] Snad ſye vwyerzy K. — [8] Nedaducz nycz K. —

Rozdaj přátelóm své zbožie
za síly a ve jmě božie.
Snaď sě o ne potom svadie,
za tvú duši ničs nedadie.
Vece j'mu kmeť: Pane milý,
jaz sem člověk ješče čilý;
až kdy budú mdleji v život,
tehdy rozdám zbožie i skot.
Ba jměj, chlape, mú radu;
ty jmáš ženu ješče mladú:
ač ty své zbožie rozdělíš
a mně jeho neosvědčíš,
snadť sě uviežíc v tvé zbožie
i nedá ničs ve jmě božie;
i pojme sob(ě) mladého,
netbajúc spasenie tvého.
Milý pane, toho mě zbav;
sem v svém životě (ješče) zdráv!
Ty mně, chlape, z té rady
mohl by děkovati všady;
vědě, že máš v smysle vadu,
když zamietáš takú radu.
Toť chcu učiniti, pan(e),
však sě přes mú vóli stane.
Najprvé dám za svú duši
v kněží modlitvu a ve mši
svého zbožie třetinu,

[9]) Zena poyme muzye K. — [10]) Gefczet fem wfwoy zywot K. — [11]) zteto K. — [12]) Kdy K. — [13]) pane K. — [14]) po twey K. — [15]) Knyezy vmodlytw ywmffy K.

109b aby za mu zawſy wynu.
Klaſkawemu hoſpo|dynu.
wzdawal ſwu modlıtwu wıe|rnu.
Druhu czıeſt zeno gmye[1]) ſobıe |
Tut[2]) ıaz otdawagy tobıe
Trzetı dam | przatelom chudym.
to wſe pane | ſſwıedeczſtwym twym.[3])
Amne[4]) chla|pe nezapomynay.
Take mnye | nyeczo[5]) zdıela day.
neymam pane | nycze[6]) toho
Rozdal malo y mnoho[7]) |
Kromye yeſcze dwa woly ymam. |
Oba naoffıerzıe prodam.[8])
nawo|ſku anaprzıkrowıe.[9])
wnemzto | míe pohrzebu[10]) wrowíe.
Geſcze mas | doſtı hodyny.
popros nato ſwe rody|ny.
yeſto wıes kto[11]) mylugy.
atıe kra|ſny[12]) offıerugy.
Oprzıkrowu[13]) czo ſobıe | ſtyſkas.
aty udatnu[14]) zenu gmas |
yeſczet zetcze platna[15]) wdomu.
yeſtot | bude doſtı ktomu.
110a Tu howıedczy | prowoſk take.
Chczy neprodaway[16]) | nykake.
nebt[17]) geſcze dotoho czaſſu. |

---

[1]) myey zeno K. — [2]) Tot K. — [3]) ſtwym ſwyedeſtwym K. — [4]) Mne K. — [5]) my nyeczſo K. — [6]) wyecze K. — [7]) Rozdal ſem pane mnoho ymalo K. — [8]) Ta oba naofyeru chowam K. — [9]) yprzykrowye K. — [10]) polozye

aby za mú za vši vinu
k laskavému Hospodinu
vzdával svú modlitvu věrnú;
druhú čiesť, ženo, jmě(j) sobě,
tuť jaz otdávaji tobě;
třetí dám přátelóm chudým,
to vše, pane, s svědectvím tvým.
A mne, chlape, nezapomínaj,
také mně něco z diela daj!
Nejmám, pane, niče toho,
rozdal (sem) málo i mnoho,
kromě ješče dva voly jmám;
oba na oféře prodám,
na vosku a na příkrově,
v nemžto mě pohřebú v rově.
Ješče máš dosti hodiny,
popros na to své rodiny,
ježto vieš, kto (tě) milují,
a(ť) tě krásn(ě) oféruji.
O příkrovu co sobě stýskáš?
a ty udatnú ženu jmáš,
ješčeť zetče plátna v domu,
ježtoť bude dosti k tomu.
Tú hovědcí pro vosk také,
chci, neprodávaj nikake;
nebť ješče do toho času

K. — [11]) kto tye K. — [12]) At tye dobrzye yeztnye K. — [13]) przykrowem K. — [14]) mladu K. — [15]) platna otcze K. — [16]) neprodady K. — [17]) Nebo K.

woſku twe wczely naneſſu.
Ta mníe | chlape woly otday.[1])
agyne wſe ſbo|zıe rozday.
Budta twa woly pane | moy.
Iazt[2]) ſem bozy ċzlowıek atwoy[3]) |
Tot[4]) pany dobrzıe vmyegy
Swey | chudynye zle howıegy.[5])
nanye wí|nu nalezugy.
agıe gıch ſbozye | zbawugy.
Zlodıem[6]) ho pıſmo wzy|wa.
Ktoz tak zle ſbozıe dobywa |
Atı genz wzakonye chodıe.
Gyz | take zlodıeyſtwo plodıe.
Kdyzt[7]) | zpowıedı poſluchagy.
Akdyz poka|nye dawagy.
Kradu otmaterze | dıetı
vmaczechu welecz[8]) ſluſſıetí |
Maczechu[9]) wele plodıtı.
aſſwu | matku[10]) zahubıtı.
Kazucze nak|azdy ſnatek.[11])
110b wſak kradu kníe ziu[12]) deſatek.
Geſcze kradu wıecze | toho.
atıech geſt mnychow przıemno|ho.
Kdyſto koho zpowıedagy.
aczye[13]) | taıenſtwıe zwıedagy
Kdyz mnychu | dıe ktery derczye.
aczuzeho ſbozıe ber|czye.

---

[1]) day K. — [2]) ya K. — [3]) *a* vynecháno v K. — [4]) To K. — [5]) Afwey chudynye nehowyegy K. — [6]) Zlodyegem K. — [7]) Kdyz K. — [8]) Avmaczechu wele K. —

vosku tvé včely nanesú:
ta mně, chlape, voly otdaj
a jiné vše zbožie rozdaj.'
Buďta tvá voly, pane mój,
jazť sem boží člověk a tvój!
Toť páni dobře umějí,
svej chudině zle hovějí,
na ně vinu nalezují
a je jich zbožie zbavují.
Zlodě(je)m ho písmo vzývá,
ktož tak zle zbožie dobývá.
A ti, jenž v zákoně chodie,
již také zlodějstvo plodie,
kdyžť zpovědi poslúchají
a když pokánie dávají;
kradú ot mateře děti,
v macechu veléc slušeti,
macechu velé ploditi
a svú matku zahubiti;
kážúce na každý sňatek,
však kradú kněžu desátek.
Ješče kradú viece toho,
a těch jest mnichóv přemnoho,
kdyžto koho zpoviedají
a čie tajenstvie zviedají.
Když mnichu die který derce
a cuzého zbožie berce:

---

9) Swoy zakon K. — 10) Ageho farru K. — 11) nawſaky ſwatek K. — 12) knyezy K. — 13) Agych K.

Day my dobru radu ztoho
ucz|ynyl ſem zleho mnoho.
Deſſiet ſem | koſtelow[1]) wybyl.
Knyezy oblupıl | ıprzıbıl.[2])
kradl ſem přzıwedl[3]) ıprzíe|bıgal.
Zehl ſem[4]) ſwu ruku wybı|yal.[5])
Tot prawım otczıku myly. |
Byl ſem kewſıey cz zloſtı czyly. |
Byl gmyel dıedyny ſyroke.[6])
nez|platıl ſye[7]) nykake.
Czo[8]) ſem otgy|mal newynnym.
Iztrawıl zle[9]) zy wotem ſwym.
Bych chtıel wſech|nao[10]) nawratıtı.
Muſſyl bych ſdıet|my zebratí.[11])
111ª Bych chtıel take wſıē ⁝ platıtí[12])
Kto[13]) by gıe mohl wſıe wıedıe|tí.
proto zawſe zawynenye.
proſſy | bratr day my[14]) pokanye.
Nemohut | ſye nycz[15]) poſtıtı.
any nakteru put | gıtí.
Nayutrzny wſtatı[16]) nemohu |
vczynyz[17]) czoz lıbo bohu.
apaterzıew | nerad pıegy.
agynych modlıtw[18]) neumyegy.
Snadno ſynku toho | zbudes.
acz ınne poſluchatı budes |

---

[1]) Cztyrzy ſem koſtely K. — [2]) Krady. knyezy oblupyl yprzyebyl K. — [3]) przyelys K. — [4]) *ſem* vynecháno v K. — [5]) ywybyyal K. — [6]) Verš 767 vynechán v K. — [7]) bych ſye K. — [8]) Czoz K. — [9]) ſem zle K. — [10]) Bycho

Daj mi dobrú radu z toho,
učinil sem zlého mnoho:
deséť sem kostelóv vybil,
kněží oblúpil i př(e)bil,
kradl sem (přieliš) i přebíjal,
žehl sem, svú rukú vybíjal.
Toť pravím, otčíku milý!
byl sem ke všej zlosti čilý;
by(ch) jměl děediny široké,
nezplatil (bych) sě nikake,
co sem otjímal nevinným
i ztrávil zle životem svým.
Bych chtěl všechno navrátiti,
musil bych s dětmi žebrati;
bych chtěl také všem platiti,
kto by je mohl vše věděti?
Proto za vše zavin(ě)nie,
proši, bratr, daj mi pokánie:
nemohuť sě nic postiti
ani na kterú púť jíti;
na jutřní vstáti nemohu,
učiniž, což libo Bohu;
a páteřev nerád pěji
a jiných modlitv neuměji.
Snadno, synku, toho zbudeš,
ač mne poslúchati budeš:

chtyel wſeczko K. — [11]) zebrat gyty K. — [12]) Verš 773 vynechán v K. — [13]) A kto K. — [14]) Proſſy rowneh K. — [15]) *nycz* vynecháno v K. — [16]) Nagytrznyt . wzſtawaty K. — [17]) otzeny K. — [18]) modlytew K.

My gſmy bratrzıe welmy chudy[1] |
Nam gynak nycz neprzıchody.[2])
ıed|no czoz wy[3]) pomahate.
Swu almuz|nu nam dawate.
Zbawugy tye | hrzıechu[4]) toho.
Czoz ſy kdy uczy|nyl wſeho.[5])
Day my zaty hrzıechy | ıednu.
kmemu odıenyczy[6]) hrzıw|nu.
Takt[7]) czynye zlı zpowıedny|czy.
Mnohych lıdı przıeludnyczy |
111b wſwatem pıſmye chtıecze bludıe.
Krzy|wıe nazpowıedı ſudıe.
Sylnye[8]) przıe|lıs zprawugycze
Snadnye[9]) hrzıechow | zbawugıcze.
Czo[10]) pıſmo welı przıgıe|tı.
Toho ſye nechtıe drrzıetí.
Snad|nye. Zpowıednyczy znamenayte.
do|bre przıklady wzymayte[11])
wy ſye le|karzy wzywate.
Hrzıeſnych dus[12]) to do|brzıe znate.
wızte[13]) zet lekarz znemo|czy.
Kdyz myſlı wıernye[14]) ſpomoczy |
Gynako nemocz ſtudenu.
agynak | nemocz czrwenu.
Gynak wodne | tele leczy.[15])
agynako bolnyey[16]) oczy |

---

[1]) chuda K. — [2]) nycz przychody K. — [3]) wy nam K. — [4]) hrzycha K. — [5]) Gehoz gſy vczynyl mnoho K. — [6]) odyewczy K. — [7]) Kak K. — [8]) Wkrczmye K. —

my jsmy bratřie velmi chudí,
nám jinak nic nepřichodí,
jedno což vy pomáháte,
svú almužnu nám dáváte.
Zbavuji tě hřiechu toho,
což si kdy učinil, všeho;
daj mi za ty hřiechy jednu
k mému oděnici hřivnu.
Takť činie zlí zpovědníci,
mnohých lidí přeludníci:
v svatém písmě chtiece blúdie,
křivě na zpovědi súdie,
silně přieliš zpravujíce,
snadně hřiechóv zbavujíce;
co písmo velí přijéti,
toho sě nechtie držeti.
Zpovědníci, znamenajte,
dobré příklady vzímajte!
Vy sě lékaři vzýváte
hřiešných duš, to dobře znáte;
vizte, žeť lékař, z nemoci
když myslí věrně spomoci,
jinako nemoc studenú
a jinak nemoc črvenú,
jinak vodné tele léčí
a jinako bolněj oči;

[9]) Snadno K. — [10]) Czoz K. — [11]) dawayte K. — [12]) duffy K. — [13]) Wyeztez K. — [14]) Kdyz chcze moz ty K. — [15]) Verše 808 a 809 vynechány v K. — [16]) Agynak bolywye K.

Gyny trank kkazdey[1]) nemeczy.
Kdız | myſſlı wıernye ſpomoczy
Snad | by uczynyl uczynyl wıeczſy ſtraſt |
By kladl nemocznemu tuz maſt |
namdle neb nabolnyey oczy.[2])
112a gızto || gıezweneho leczy.
Takez lekarzy[3]) du|chowny.
daway upokany czyn | rowny.
Kazde lıdſke zawynenye.[4]) |
Chcze gmyetı rowne pokanye. |
Kaz ſye lakomym[5]) poſtıtı.
Neczyſ|tym kaz czyſtu[6]) bytí.
Kaz zlodıegy | nawratı.
azſſweho kaz ſczedru bıtí[7]) |
Kazde lídſke zawynenye.
Chcze | gmíetí rowne pokanye.
Zna menay czot[8]) pıſmo prawí.
Zet boh | tıech hrzıechow nezbawí.
Gıelız | bude wraczeno to.[9])
Czoz geſt bez|prawnye otgato.[10])
aty ſam dobrzıe | znamenay.
Tento przıklad wſıem | powıeday.[11])
zet lekarz ſpomoczy[12]) ne|moz.
Gıezwenemu donydz wnem | noz.
Gıelız bude nebo[13]) ſtrzıela
wy|nata zgıezweneho tıela.

---

[1]) kazde K. — [2]) Verš 815 vynechán v K. — [3]) ty lekarz K. — [4]) V K. jest pořádek veršů tento: 818, 823, 821, 822, 824, 825; verše 819 a 820 jsou vynechány. — [5]) lakomczy K. — [6]) Neczyſtemu kaz czyſtym K. — [7]) Smyl-

jiný trank k každej nem(o)ci,
když myslí věrně spomoci.
Snaď by učinil věčší strasť,
by kladl nemocnému túž masť
na mdlé neb na bolněj oči,
jížto jézveného léčí.
Takéž, lékaři duchovní,
dávaj v pokání čin rovný.
Každé lidské zavin(ě)nie
chce jmieti rovné pokánie:
kaž sě lakomým postiti,
nečistým kaž čistu býti;
kaž zloději navráti(ti)
a z svého kaž ščedru býti.
Každé lidské zavin(ě)nie
chce jmieti rovné pokánie.
Znamenaj, coť písmo praví,
žeť Bóh těch hřiechóv nezbaví,
jeliž bude vráceno to,
což jest bezprávně otjato.
A ty sám dobře znamenaj,
tento příklad všem poviedaj,
žeť lékař spomoci nemóž
jézvenému, donidž v nem nóž;
jeliž bude nebo střela,
vyňata z jézveného těla,

---

nykom kaz wczyſtotu wnyty K. — [8]) czoz K. — [9]) nawraczeno K. — [10]) zayato K. — [11]) wyyedyety day K. — [12]) Ze lekarz pomoczy K. — [13]) nnoz neb K.

112b Tolız le|karz wſelıkeho.
Tak uleczy wſelıkeho[1]) |
Takt[2]) krade mnych ıknyez wſaky.[3])
da|wayucz[4]) ſczedre otpuſtky.
Ktoz ſye wye|ho paterz wlozy.
Tomut[5]) tıſſucz hrzıe|chow ſlozy.
alet bych welmy rad to|mu
By ſye tez ſtalo takemu.
Zpowı|ednyku wſelıkemu.
yako kaplanu | yednomu.
Genz zpowıedaw przıeboy|nyka.
mnohych lıdy naſſylnyka. |
weczye chczes ſye hrzıechow katı.
Ch|czut dobru kupí prodatſ.[6])
Czoz gſy | ukradl zſſwe mladoſtı.
zbawugy | tıe te wſye[7]) zloſtí.
Acz ſy komu otyal[8]) | zlato.
Day my yeden ſylınk zato |
Auwech[9]) knyeze chczy[10]) welmy rad. |
Kromye nynye neymam naſnad |
przıd kemnye wles[11]) upondıelı |
zdat mye dotud buoh nadıelı
113a Tentí[12]) || ſylínk chczy rad datí.
atak ſye wıecz | hrzıechow katí.
akdyz wles przıgıe|de | knemu.
Ten ſılínk zaplatı[13]) ye|mu.

---

[1]) ranyeneho; mezi verši 838 a 839 nalezají se tyto dva verše: Takez mnych beznawraczenye - Neda praweho pokanye. K. — [2]) Tak K. — [3]) ſwyetſky K. — [4]) Dawagycze K. — [5]) Tomu K. — [6]) Chczyt prawe po-

toliž lékař všelikého
tak uléčí (raněného).
Takť krade mnich i kněz všaký,
dávajúc ščedré otpustky;
ktož sě v jeho páteř vloží,
tomuť tisúc hřiechóv složí.
Aleť bych velmi rád tomu,
by sě též stalo takému
zpovědníku všelikému,
jako kaplanu jednomu,
jenž zpoviedav přebojníka,
mnohých lidí násilníka,
vece: Chceš sě hřiechóv káti,
chcuť dobrú kúpi prodati:
což jsi ukradl z své mladosti,
zbavuji tě t(v)é všie zlosti;
ač si komu otjal zlato,
daj mi jeden šilink za to.
Auvech, kněže, chci velmi rád,
kromě nynie nejmám na snaď;
přiď ke mně v les u pondělí,
zdať mě dotud Buoh nadělí,
ten ti šilink chci rád dáti
a tak sě viec hřiechóv káti.
A když v les přijede k nemu,
ten šilink zaplati(v) jemu,

kanye daty K. — [7]) wſye twe K. — [8]) vkradl komu K. — [9]) Auwe K. — [10]) *chczy* vynecháno v K. — [11]) Przygyed kemnye K. — [12]) Tent K. — [13]) zaplatyw K.

weczye[1]) knyeze druhy wezmí |
Sılínk[2]) atento kon day mí.
atoto | ſwe[3]) ruchǫ ktomu.
Berzız ſye pıes[4]) | kſwemu domu.
Dalt ſem zatento | hrzıech wıecze.
nez zawſye[5]) praw|du mluwıecze.
Daway wıecz[6]) kníe|ze wıecz[7]) mudrzıegıe.
zahrzıechy | lıdem pokanye.
wıezto knyeze | ıboſſaku.
Krzızownyku ıty zaku |
Czoz kdy[8]) nalıdech wyludıs.
Zlo|dıey[9]) gſy aſmyſlem bludıs.
Okup|czıch take powıedıe.
Geſto ogıch | zloſtı wıedıe
Tı kradu take przıe|mnoho.
awſak gıch newıeſſye | ztoho.
Tı gız[10]) ſukno prodawagí ||
113b Tı przıetele ukradagy.
vczynıe kmo|tra znyekoho.[11])
Rad by wydrzıel ſbo|zıe ıeho.
Kdız ſye ſnym utka umíe|ſtıe.[12])
anebo wnyekterey[13]) czıeſtye |
Dobroytro[14]) neb dobry den wzda |
Kak ſye gma nazdrawıe zwıe|da.[15])
Geſcze otıeze ho[16]) ſtogıe.
akak[17]) | ſye gma kmoſka[18]) mogıe.

[1]) Weczye ſylynk K. — [2]) *Silínk* vynechán v K. — [3]) *ſwe* vynecháno v K. — [4]) precz K. — [5]) ze zawſſý K. — [6]) Dawayz K. — [7]) *wiecz* vynecháno v K. — [8]) *kdy* vynecháno v K. — [9]) zlodyegem K. — [10]) genz K —

vece: Kněže, druhý vezmi
šilink, a tento kóň daj mi
a toto své rúcho k tomu;
beřiž sě pěš k svému domu.
Dalť sem za tento hřiech viece
než za vše, pravdu mluviece.
Dávaj, kněže, (viec) múdřeje
za hřiechy lidem pokánie!
Věz to, kněže i bosáku,
křižovníku i ty žáku,
což kdy na lidech vylúdíš,
zloděj jsi a smyslem blúdíš.
O kupcích také pověde,
ježto o jich zlosti vědě:
ti kradú také přemnoho
a však jich nevěsie z toho.
Ti, již sukno prodávají,
ti přietele ukrádají.
Učině kmotra z někoho,
rád by vydřel zbožie jeho;
když sě s ním utká u městě
anebo v některej cestě,
dobrojtro neb dobrý den vzdá,
kak sě jmá na zdravie, zviedá;
ješče otieže ho stoje:
A kak sě jmá kmoška moje?

11) Ty cynye K. — 12) kde vmeſtye K. — 13) wnectereyz K. — 14) Dobre gytro K. — 15) ſye wzepta K. — 16) gyho K. — 17) Kaaka K. — 18) kmotra K.

ayakz | ta ſlowa otmluwí[1])
Inhed gmu oſ|uknye wzmluwí.[2])
Rzka kmotrze | kake[3]) ſukno gmam.
Trziebalit | at geho prodam.
Dawno nebyl | lepſy ſarlat.
vmieſtie iakiz mam | brunat.[4])
Kropenyna przieſleche|tna.[5])
pruhatyna newidana[6])
Ta | welmy kraſnye odiewa.
Te|mí ſſukny aſſplaſcz[7]) zbywa |
Toho zbytka kupowachu.
Oſ|mí[8]) kroſſiew nedodawachu. ||
114a acz ſye kmotrze libi tobie.
wezmy to | ſukencze ſobie
Radiegy przieteli[9]) ſwe|mu.
Tobie kmotrze nez gynemu.
tiech | oſſm kroſſiew chczy ſpuſtiti.
znychz | my budes diekowati.
Kmotr mníe | by tak ibylo to.[10])
Nemluwie nycz da|le zato.[11])
wezme przìedraho ſukno | zle.
wierzíe kmotru amnye dobre |
Takot kradu ſukennyczy.
pohrzie|chu bezmale wſiczczy.[12])
Czoz gyny | nekupí hadie.[13])
wtu kupi przitele | wſadie.[14])

1) domlwuy K. — 2) zmwuy K. — 3) takę K. — 4) yaco mam abrwnat K. — 5) kropenynu przyflechetnu K. — 6) Prwhatynu newydanu K. — 7) Tey my plaſcz aſwknye K. — 8) Omſy my K. — 9) Radyegyt przyegy

A jakž ta slova otmluví,
inhed j'mu o sukně vzmluví,
řka: Kmotře, kaké sukno jmám!
třeba-liť, ať jeho prodám;
dávno nebyl lepší šarlat
u městě, jakýž mám brunat:
kropenina přešlechetná,
pruhatina nevídaná,
ta velmi krásně odievá,
té mi s sukni a s plášč zbývá.
Toho zbytka kupováchu,
osmi krošev nedodáváchu.
Ač sě, kmotře, líbí tobě,
vezmi to sukence sobě.
Raději přieteli svému,
tobě, kmotře, než jinému
těch osm krošev chci spustiti,
z nichž mi budeš děkovati.
Kmotr mně, by tak i bylo to,
nemluvě nic dále za to,
vezme předraho sukno zlé,
věře kmotru a mně dobré.
Takoť kradú súkenníci
po hřiechu bez mále všicci;
což jiní nekúpí, hadie,
v tu kúpi přítele vsadie.

K. — [10]) by bylo to gyſto K. — [11]) Verš 908 vynechán v K. — [12]) Verše 910—912 vynechány v K. — [13]) rady K. — [14]) On wtu kupy kupy kmotra wſady K.

Tez czynye wſıchny[1] koníe|rzy.
Koczownyczy y ownyerzy.
Sczı|walnyczy y walcharzy.
wſıchny[1] | kupczy ıkramarzy.
wıerugycze | przıſſahagy.
Toto mı zato dawa|gy.
Mnoho tak wyprzıſſahagy.[2] |
aproto tıezky hrzıech gmagy |
Mlynarzy take znamenay.[3]
114b Kdyz || Kdyz meles czuzeho nechay.
Mnys by | nebyl zlodıey proto.
vkradagıe malo | czaſto.
Mozes dobrzıe znamenatı.
we|mlynye gſa to wıdatí.[4]
Ze rzıeka czı|ny ſye wodna.
Czaſto gſuczy lıdem | ſkodna.[5]
Kdyz zmalych potoczkow[6] | bywa.
wnychz[7] czlowıek czaſto[8] | oplywa.
Tez[9] ty zly mlynarzy czy|nys.
Zmalych hrzíechow hrzıech | ſhromazdıs.
aproten upekle poto|nes.
acz ſye ·toho katí nechczes[10] |
Kraıczy ſyekalı wtemz kalu.
ukra|da ſukna pomalu.
Neotpuſtı ny|komemu.
Krade ıprzıetelı[11] ſwemu |

[1]) wſyczkny K. — [2]) take przyſſahagy K. — [3]) poſluchay. — [4]) wyedyety K. — [5]) Verše 929 a 930 opakují se za veršem 932 v K. — [6]) potokow K. — [7]) wnych U. —

Též činie všichni konieři,
ko(t)covníci i ovnieři,
ščívalníci i valcháři,
všichni kupci i kramáři;
věrujíce přisahají,
toto mi za to dávají,
mnoho tak vypřisahají
a proto těžký hřiech jmají.
Mlynáři, také znamenaj:
(když) meleš, cuzého nechaj.
Mníš, by nebyl zloděj proto,
ukrádaje málo často?
Móžeš dobře znamenati,
ve mlýně jsa, to vídati,
že řeka činí sě vodna,
často jsúci lidem škodna,
když z malých potóčkóv bývá,
v nichž člověk často oplývá.
Též ty, zlý mlynáři, činíš,
z malých hřiechóv hřiech shromáždíš,
a pro ten v pekle potoneš,
ač sě toho káti nechceš.
Krajčí sě kalí v témž kalu,
ukrádá sukna po málu;
neotpustí nikomému,
krade i přieteli svému,

[8]) *czafto* vynecháno v U. — [9]) Czafto tez U. Takez K. — [10]) Wnemz wyecznye tapaty budes K. — [11]) yprzyetelczy K.

yako ıeden kraıczy bıeſſe.
Kdız | plaſcz ſwe zeny[1]) kragıeſſe.
Nemohl | otırpıetı toho.
vkrade ıeho[2]) nem|noho.
To uzrzıew ſyn otczy we|czye.
115a nekrad ten plaſcz kragıes || matczye.[3])
Kraıczy gemu otpowıedıe |
To gaz ſynu[4]) dobrzıe wıedıe.
Kro|mye propamıet czynym[5]) to.
abıch | weſdy pomnyel nato.[6])
To gaz pͣ|wym[7]) kraıczy tobıe.
Nepomyſlıſlı | oſſobıe.
Smlynarzem upekle poto|nes
wnemz[8]) tapatı wıecznye budes |.
acz ſye toho neoſtawıs.
aczoz gſy | ukradl newratıs.[9])
Krrczmarz ma | tıech mnoho zloſtı.
Gymyz ſwey[10]) du|ſſy pakoſtı.
Sam krade ſdıewku í|ſzenu.
Nedawagıcz[11]) uprawu[12]) mſeru |
Sweho pıtıe ıaku[13]) ſluſſıe[14])
proto | poyde[15]) wkazn gıch duſſye.
ktomu | przıgyma zlodıeyſtwo.
przıepuſczıe[16]) | wſwem domu ſmylſtwo.
upoſtu[17]) | wemnohy patek.[18])
wzdy[19]) uneho | czrrtow[20]) ſnatek.[21])

---

[1]) placz ſwey zenye K. — [2]) yukrade gyey K. — [3]) materzye K. — [4]) To ya ſyncu K. — [5]) czyny K. — [6]) Aby weſdy chynyl to K. — [7]) prawy K. — [8]) wnemzto K. — [9]) Verš 955 vynechán v K. — [10]) ſwe K. — [11]) Ne-

jako jeden krajčí bieše,
když plášč své ženy krájéše,
nemohl otrpěti toho,
ukrade jeho nemnoho.
To uzřev syn, otci vece:
Nekraď, ten plášč krájéš matce!
Krajčí jemu otpovědě:
To jaz, synu, dobře vědě;
kromě pro paměť činím to,
abych vezdy pomněl na to.
To jaz pravím, krajčí, tobě:
Nepomyslíš-li o sobě,
s mlynářem v pekle potoneš,
v nemž tápati věčně budeš,
ač sě toho neostavíš
a, což jsi ukradl, nevrátíš.
Krčmář má těch mnoho zlostí,
jimiž svej duši pakostí:
sám krade s děvkú i s ženú,
nedávajíc v pravú mieru
svého pitie, jakú slušie,
proto pójde v kázň jich duše.
K tomu přijímá zlodějstvo,
přepúščie v svém domu smilstvo;
u postu, ve mnohý pátek,
vždy u neho črtóv s(ň)atek

dawage K. — [12]) naprawu U. — [13]) yako U. — [14]) Verš 961 vynechán v K. — [15]) wendu K. — [16]) prz(y)epuſtye U., przyepuſty K. — [17]) vpoſt(y)e U. a K. — [18]) ywemnohy ſwatec K. — [19]) Weſdy K. — [20]) czrtowy K. — [21]) ſwatek U.

Zlodiegiew iprzie|boynykow.[1])
115b zlych zen ſzlych koſtecz|nykow.[2])
Netba nykda[3]) naſſwaty czas |
weſdy[4]) gma ſopilczy ſwoy kwas |
wzdy[5]) pie ſnymy przicziłagie
na|ſwatu mſy[6]) nycz netbagie.
Ora|cziew[7]) take nemynu.
Gmagy na|ſye hroznu[8]) wynu.
Swatokradczy | ſye wzywagy.
ze deſſatka nedaw|agy.
wiez czlowiecze[9]) czieſt deſata |
Tweho ſbozie tat[10]) geſt ſwata. |
Gyztot geſt[11]) buoh zwolil ſobie. |
Iprzikazal[12]) wiernye tobie.
aby da|wal ſluham bozym.
acz chczes by|ty wnebeſſiech ſnym.
Nedaſli gie | tiezky hrziech gmas.
aſſwatokr|adcem ſye wzywas.
By kral czeſ|ſky nyekteremu.
dawal kazde[13]) | leto ſwemu
paddeſſat hrzywen | czlowieku.
Bral by gie uweli|ku[14]) dieku.
116a aiemu piet rad by | dawal[15])
anebo[16]) naieho czeſt wſka|dal.
anam buoh prawdu mlu|wiece.
dawa darmo[17]) welym wie|cze.

---

[1]) y koſtecznykow U. a K. — [2]) przyeboyownykow U., przyebodnykow K. — [3]) nykdy K. — [4]) wzdy U. — [5]) weſdy K. — [6]) naſwaty czas U. — [7]) Verše 973—1014 nalezají se v K. před veršem 957. — [8]) naſobye hrzyeſſnw

zlodějev i přebojníkóv,
zlých žen i zlých kostečníkóv.
Netbá nikda na svatý čas,
vezdy jmá s opilci svój kvas;
vždy pie s nimi, přičítaje,
na svatú mši nic netbaje.
Oráčev také neminu,
jmají na sě hroznú vinu:
svatokrádci sě vzývají,
že desátka nedávají.
Věz, člověče: čiesť desátá
tvého zbožie — tať jest svata,
jižtoť jest Buoh zvolil sobě
i přikázal věrně tobě,
aby dával slúhám božím,
ač chceš býti v nebesiech s ním;
nedáš-li jé, těžký hřiech jmáš
a svatokrádcem sě vzýváš.
By král český některému
dával každé léto svému
padesát hřiven člověku,
bral by je v velikú dieku
a jemu pěť rád by dával
anebo na jeho česť vzk(l)ádal;
a nám Buoh, pravdu mluviece,
dává darmo velím viece:

K. — [9]) clowyeczye ze K. — [10]) ta K. — [11]) Gyſtye gy K. — [12]) y prycazal gy K. — [13]) nakazde K. — [14]) ſwelıku K. — [15]) wydawal K. — [16]) aneb U. a K. — [17]) darow K.

Tıelo duſſy czeſt ızdrawıe.[1]
kra|ſu cznoſt[2] czeſt ıſbozıe.[3]
Igyneho kto|mu mnoho.
awſak my hrzıeſny|czy ztoho.
nechczmy[4] wıernye | dıekowatí.
any deſſatka dawatí |
Chczetel[5] wıernye czſtıtı boha |
Dawagte[6] malo zemnoha.[7]
Neníet | waſſe[8] wſet geſt[9] ıeho.
Czſtıetez | gey[10] ſbozym ıeho.
Kterzız gey | budu[11] chwalıtı.
azgeho ſbozıe gey | krzſtıtı.[12]
Tomut[13] ſbožıe nebeſſke da |
wnomzto[14] nebude chud nykda |
Swıedczy[15] to ſwaty lukas nam |
zet tomu dıe hoſpodyn[16] ſam. |
wıerny ſluho gmyey[17] weſſele |
Dalt ſem byl ſbozye newele||[18]
116b atoſ mnye[19] weſdy poznawal.
zes mu | czıeſt wıernye[20] wydawal.[21]
weydy | wſbozıe[22] ſweho pana.
Iwradoſt | tat wıecznye[23] dana.
Mezy kowarzy | zlodıegıew.[24]
Mnoho geſt ıſwatokra|dczow.

---

[1]) yzbozye K. — [2]) mocz U. a K. — [3]) take yzdrawye K. — [4]) nechczeme U., Nechczemy K. — [5]) chczeſly U. a K. — [6]) daway U. — [7]) Daway gemu deſatek znowa K. — [8]) naſſe U. — [9]) ye K. — [10]) Cztyz gye K. — [11]) Ktery gye bude K. — [12]) gye czyty K. — [13]) Tomu K. — [14]) Wnyemzto U., wnemzto K. — [15]) Swyedczyt

tělo, duši, česť i zdravie,
krásu, cnosť, (moc) i zbožie
i jiného k tomu mnoho;
a však my hřiešníci z toho
nechcmy věrně děkovati
ani desátka dávati.
Chcete-l' věrně čstíti Boha,
dávajte málo ze mnoha;
nenieť vaše, všeť jest jeho,
čstětež jej zbožím jeho.
Kteříž jej budú chváliti
a z jeho zbožie jej (č)stíti,
tomuť zbožie nebeské dá,
v n(e)mžto nebude chud nikdá.
Svědčí to svatý Lukáš nám,
žeť tomu die Hospodin sám:
Věrný sluho! jměj veselé;
dalť sem byl zbožie nevele,
a tos mně vezdy poznával,
žes mú čiesť věrně vydával;
vejdi v zbožie svého pána
i v radosť, tať věčně dána.
  Mezi kováři zlodějev
mnoho jest i svatokrádcov:

K. — [16]) Ze tobye hofpodyn **K.** — [17]) me **K.** — [18]) Dal fem fbozye neuelike **K.** — [19]) my **U.**, Wtom fmy fye **K.** — [20]) *wiernye* wynecháno v **U.** — [21]) Amu czyeft defatu dawal **K.** — [22]) wefbozye **K.** — [23]) wyernye **U.**, Wradoft ta geft wyrnye **K.** — [24]) yzlodyeyow **K.**

Tı gız zlodıegıęm hotugy[1]) |
Klıczıe kozıe nohy[2]) kugy.
Nozye pı|ly ıwıecz gynu.
proto[3]) zlodıegy po|hynu.[4])
Okoſtecznyczyech prawym[5]) | wam.
To moz kazdy wıedıetı ſam |
Ze gmagy wſobıe zlu wlohu.[6])
Mrr|zıe wſıem lıdem[7]) ıbohu.
Ze wzdy | lzy aprzıſſahagy.[8])
Bohem aſſwaty|my[9]) ſpılegy.[10])
Druhy[11]) neplłny ſedme|ho.
Kazanye yenz czo[12]) czuzeho.
nalez|na nechcze wratıtí.
proto moz duſſy | ztratıtı.[13])
Czoz geſt nalezl acz newra|tı.[14])
any ſye toho chcze[15]) katí.
apaklı | by wratıtı[16]) tbal.
117ᵃ atoho genz ztra|tıl neoptal.
Gma to ſprawem wſe | nachude.
wlozıtı[17]) neb ıakz gmu | bude.
Radıtı zpowıednyk yeho[18]) |
Czo gmu[19]) uczynytı ztoho.

---

[1]) Verš 1017 vynechán v K. — [2]) Tluſte kuozye nohy gym K. — [3]) Protoz K. — [4]) zahynu K. — [5]) prawı K. — [6]) wſyemu lydu K. — [7]) wlahu U. a K. — [8]) crzyewe przyſahagy K. — [9]) ageho ſwatymy K. — [10]) Za veršem 1026 nalezají se tyto verše v K.: Ktoz pomſy pye aneb ſnyeda - Platno geho pz przyrozeny - y geho duſy kſpaſeny - Neb ktoz przyedmſy rano ſnyeda - pokrm wczerayſy zagyeda - Pronz caſto wnemocz vpadane - Ayako ſlama vſwadne — SEſtyt dar dawamt wyedyety - Aby ſye gmyel

ti, již zlodějem hotují
klíče, kozie nohy kují,
nože, pily i věc jinú;
proto zloději pohynú.
O kostečníciech pravím vám,
to móž každý věděti sám,
že jmají v sobě zlú vlohu;
mrzie všem lidem i Bohu,
že vždy lží a přisahají,
Bohem a svatými spílejí.
Druhý neplní sedmého
kázanie, jenž co cuzého
nalezna, nechce vrátiti;
proto móž duši ztratiti,
což jest nalezl, ač nevrátí,
ani sě toho chce káti.
A pak-li by vrátiti tbal
a toho, jenž ztratil, neoptal;
jmá to s právem vše na chudé
vložiti, neb jakž j'mu bude
raditi zpovědník jeho,
co j'mu učiniti z toho.

---

napamyety - Pozbuda lenoſty wſye - Poſluchayz wkazdy den mſſye - Lepſyt gedna zde ſlyſyety - Nez poſmrty tyſycz gmyety - Mſſy zatwu dm dwſy pyely - Menſyt by odplatu gmyely - Tot dawam gyeſte wyedyety - Na zzenwny naſwe dyety - Ne wbezpecyz ſye waznye - At by ty pomohly ſnaznye — [11]) Mnozy K. — [12]) coz K. — [13]) zatratyty K. — [14]) Coz nalezna newratyſſ K. — [15]) chceſſ K. — [16]) (Pak)ly by nawratyty K. — [17]) hotlozyty K. — [18]) geho ktomu K. — [19]) gemv K.

Trzety | genz przıgyma kradbu.
Ten wey|de dopekla whanbu.
Nebylo by | zlodıegıkow.[1])
By nobylo przıgem|nykow.

Oſmemu kazany zywy[2]) |
vczytıe buoh nebud krzywy.[3])
Swıe|dek nadruzczye naſſweho.[4])
acz ch|czes zbytı czrrta zleho.
Troy lıd | toto przıeſtupuge.
prrwy yenzto | potwrrzuye.[5])
zlu rzıecz ſlyſſaw[6]) ot|nyekoho.
anewıeda prawıe[7]) to ho.
Druhy geſto[8]) ſam powıeda |
Nıeczo[9]) zleho anewıeda.
Trzetı gez[10]) | ſwıedczy krzywemu.
Atratye pra|wo prawemu.[11])
Ten proto pekla | nezbude.
117b wnemzto wıecnye who||rzı bude[12])

Toto kazanye deuate
Czy|zıe wıeczy nezadayte.[13])
Troy lıd ſye | nedrrzy toho.[14])
prwy genzto hrozu | koho.[15])

---

[1]) zlodyegyew K. — [2]) vczy K. — [3]) Boh rzka nebud krywym K. — [4]) Swyedkem nadrwzczye ſweho K. — [5]) Atyem ſwu dwſy ranyge K. — [6]) Zlw ryecz ſlyſye K. — [7]) cyele K. — [8]) genz K. — [9]) Nyeczto K. — [10]) Trzczy

Třetí, jenž přijímá kradbu,
ten vejdę do pekla v hanbu;
nebyló by zlodějíków,
by n(e)bylo příjemníków.

(Osmé kázanie.)

Osmému kázaní živý
učí tě Buoh: Nebuď křivý
svědek na družce na svého,
ač chceš zbýti črta zlého.
Trój lid toto přestupuje:
Prvý, jenžto potvrzuje
zlú řeč, slyšav ot někoho
a nevěda právě toho;
druhý, ježto sám poviedá
něco zlého a nevěda;
třetí, jež svědčí křivému
a tratě právo pravému;
ten proto pekla nezbude,
v nemžto věčně v hoři bude.

(Deváté kázanie.)

Toto kázanie deváté:
Cizie věci nežádajte.
Trój lid sě nedrží toho:
Prvý, jenžto hrózú koho

---

genz K. — [11]) Verš 1054 vynechán v K. — [12]) horzyety K. — [13]) nezadaty K. — [14]) Za veršem 1059 následuje v K. tento verš: Genz czyny toho przyemnoho. — [15]) Prwny genz koho hrozye K.

Sdiedynyczye ſgeho ſpuzie[1] |
aczynye gmu[2] mnoho nuzie.
Dru|hy genz ſweho ſuſſieda
przipra|wi gey[3] nycz newieda.
Krziwye | knyekteremu platu.
aczynye | gmu proto[4] ztratu.
aby neſſediel | wſwem domu.
Agey[5] ſpieſſe pro|dal gemu.
Otakem wam zlem | ſuſſyedie.
Drahnu powieſtku po|wiedie.
Geſto myſleſſe[6] chudeho |
Kſkodie przipravití ſweho
Su|ſieda yenz prziſſed knemu.
Tato | ſlowa weczye iemu.
vſlys ſuſie|de proſbu[7] mu.
Otpuſtmy wſwē | domu.[8]
at poſtawym[9] lahwiczy | dwie.
Olegie anapllnye gye[10]
118ª Suſſied chudy newieda lſti.
Tomu | bohatczy otpuſti.
Tehdy[11] ten lahwiczy | pllnu.
Zadnyw[12] adruhu nepllnu. |
Gſa vmyſla[13] welmy zleho.
Schowa | uſſuſieda ſweho.
Potom tento po|puol roczye.
Chudemu ſuſſiedu | weczye.
nedoſtatky ſuſſiede gmam |

[1]) Zdyedyn geho zapuzye. — [2]) gemu K. — [3]) nan K. — [4]) gemu zato K. — [5]) Agye K. — [6]) Genzto myſle K. — [7]) ſluzbu K. — [8]) dobrem domu K. — [9]) poſtawy

s dědinice s jeho spúzie
a činie j'mu mnoho núze;
druhý, jenž svého súsěda
připraví, (naň) nic nevěda,
křivě k některému platu
a činie j'mu proto ztrátu,
aby nesěděl v svém domu
a jej spieše prodal jemu.
O takém vám zlém súsědě
drahnú pověstku povědě,
ježto mysléše chudého
k škodě připraviti svého
súsěda, jenž přišed k nemu,
tato slova vece jemu:
Uslyš, súsěde, prosbu mú,
otpusť mi v svém domu,
ať postavím láhvici dvě
oleje a naplně je.
Súsěd chudý, nevěda lsti,
tomu bohatci otpusti.
Tehdy ten láhvici plnú
zadniv a druhú neplnú,
jsa úmysla velmi zlého,
schova u súsěda svého.
Potom tento po puol roce
chudému súsědu vece:
Nedostatky, súsěde, jmám,

K. — 10) Olegye naplnyenye obye K. — 11) Tehda K. — 12) Zabednyw K. — 13) Zmyſla K.

wrat mnye moy oley at[1]) prodam |
akdyz lahwiczy othrady.
Inhed[2]) ſye | ſſuſſiedem ſwady.
Ipoczie nan zalo|wati
Chtie gmu ſbozicze[3]) ztratity. |
arzka zlehos obycziegie.
ukradl ſy[4]) | meho olegye.
Ibieſſe wtom mieſtie | dobry.
yeden czlowiek czſny y mudry[5]) |
Ten newynnym pomahaſe.[6])
ado|bru radu dawaſſe.
Ten[7]) newynu | ieho wzwiedie.[8])
ato[9]) poprawczy | powiedie.
Gaz chczu prawy ſud wy|dati.
Kaz olegi tuto ſtati.[10])
118b at czyſty | oley ſkydagy
akwaſnyczy ohledagí |
Budelit wſudie wnepllnem.
Tolik | kwaſnycz iako úpllnem.
wiezte | zet geſt oley kraden.
Ottud kdeſto | byl poſtawen.
Paklit geſt me|nye wnepllnem.
ſudie kwaſnycz | nez upllnem.
wiezte zet geſt zle | zalowal.
Suſſieda lſtiwie obuzal |
Aproto mudrzy bywayte.
Sobie do|mow dobywayte.

---

[1]) Wratę my oleyg at gey K. — [2]) Ahned K. — [3]) geho ſoby K. — [4]) Wkradlſſmy K. — [5]) czny mudry K. — [6]) ſpomahſye K. — [7]) kdyz K. — [8]) vzrzye K. — [9]) Tako K. —

vrať mně mój olej, ať prodám.
A když láhvici othradi,
inhed sě s súsědem svadi.
I poče naň žalovati,
chtě j'mu zbožice ztratiti
a řka: Zlého s obyčeje!
ukradl si mého oleje.
I bieše v tom městě dobrý
jeden člověk, čsný i múdrý,
ten nevinným pomáháše
a dobrú radu dáváše;
ten nevinu jeho vzvědě
a to popravci pověde:
Jaz chcu pravý súd vydati:
kaž oleji tuto státi,
ať čistý olej skydají
a kvasnicí ohlédají.
Bude-liť v sudě neplném
tolik kvasnic jako v plném,
vězte, žeť jest olej kraden
ottud, kdežto byl postaven;
pak-liť jest méně v neplném
sudě kvasnic než u plném,
vězte, žeť jest zle žaloval,
súsěda lstivě obúzal.
A proto múdři bývajte,
sobě domóv dobývajte

[10]) Kaz oley tuto poſtauyty K. Veršem tímto (1102) končí se kapitulní rukopis.

Mezy ſuſſıedy do|brymy.
Mezy czſnymy y mudrymy |
Trzetı geſt radı komu.
Lſtıwye | achtıe ſkodıe tomu.
Sprrwym y|ſdruhym tohoto.
Dyabel wezme | upeklo protí.

Znamenayte ſlo|wa bozıe.
Gmıeyte wczyſtotye | ſwą lozıe.
Tot kazanye deſate | geſt.
Ktoz ge drrzy blazſe gmu | geſt.
wſak to troy lıd przıeſtupu|ge.
Gymz ſobıe peklo kupuge |
119a prwy yenz zeny neymagıe.
Naſ|ſwu duſſy nyczs netbagıe
Toto | kazanye przıeſtupa.
Kdyſto wczy|ze loze wſtupa.
Druhy genz ma|gıe zenu ſwu.
Ibude wılıtı ſgynu |
ata bude gmıetı ſwoy muz.
Ta | oba czrrt poyme wſwu huz
Trze|tı genztó gmagıe zenu.
Kraſnu | zmnohych wylozenu.
Ipoyde kmr|zutey robıe.
Ten wezme zly przı|klad ſobıe.
Chruſtem geho chczy | nazwatı.
Dam gey wſıem dobrȳ | poznatı.
Geſto ſluky otkraſne|ho.
Kwıeta letı ot wonneho.

mezi súsědy dobrými,
mezi čsnými i múdrými.
Třetí jest, (jenž) radí komu
lstivě a chtě škodě tomu;
s prvým i s druhým tohoto
ďábel vezme v peklo prot(o).

(Desáté kázanie.)

Znamenajte slova božie:
Jmějte v čistotě svá lože.
Toť kázanie desáté jest,
ktož je drží, blaze j'mu jest.
Však to trój lid přestupuje,
jímž sobě peklo kupuje:
Prvý, jenž ženy nejmaje,
na svú duši ničs netbaje,
toto kázanie přestúpá,
kdyžto v cizé lože vstúpá.
Druhý, jenž maje ženu svú
i bude viliti s jinú
a ta bude jmieti svój muž;
ta oba črt pojme v svú húž.
Třetí, jenžto jmaje ženu
krásnú, z mnohých vyloženú,
i pójde k mrzutej robě,
ten vezme zlý příklad sobě;
chrústem jeho chci nazvati,
dám jej všem dobrým poznati,
ježto s lúky ot krásného
květa letí od vonného

Ihle|da ſobıe pokogıe.
proſtrzıed ſmr,duteho hnogıe.
Tıech chruſtow | pohrzıechu doſtı
Geſto ſye drızıe | te zloſty.
Netbagy okraſnem lo|zy.
Gdu kbıednyczıem narohozy |
Zamyeczucze ſlowa bozıe.
119b Iru||ſıegyu ſwa czſna lozıe.
wſtarem zako|nye ten bıeſſe.
Obyczıey ktoz nedrır|zıeſſe.
Czſnye wczıſtotıe lozıe ſwe|ho.
vkamenowachu takeho.
apo|naſſem hrzıechu nynye.
wnyekte|rem kragy kamenye.
Nemohl by | tolık ſhledatı.
By chtıel wſıe uka|menowatı.

Ktoz chcze wrayſku | radoſt wnytı.
Muſſy kazanye pll|nytı.
Toto deſſatero bozıe.[1])
Tak[2]) | przyde wnebeſſke ſbozıe |
Prrwe mıluy tworczıe ſweho |
aweſdy[3]) czſtı nawrrch wſeho |
wdruhem kazanyu buoh kazal |
aby czlowıek wtom mudr bywal |
aby gmene[4]) negmenowal.

---

[1]) To geſt deſſatero bozie kazanye. - Ktoz deſſatero

i hledá sobě pokoje
prostřed smrdutého hnoje.
Těch chrústóv po hřiechu dosti,
ježto sě držie té zlosti,
netbají o krásném loži,
jdú k biedniciem na rohoži,
zamiecúce slova božie
i rúšejú svá čsná lože.
V starém zákoně ten bieše
obyčej: ktož nedržieše
čsně v čistotě lože svého,
ukamenováchu takého;
a po našem hřiechu nynie
v něktorém kraji kamenie
nemohl by tolik shledati,
by chtěl vše ukamenovati.

Ktož chce v rajskú radosť vníti,
musí kázanie plniti
toto desatero božie,
tak příde v nebeské zbožie.

Prvé: miluj tvorce svého
a vezdy čsti na(d) vrch všeho.
V druhém kázaniu Buoh kázal,
aby člověk v tom múdr býval,
aby jmene nejmenoval

---

drzy kazanye bozie **W.** — [2]) Ten **W.** — [3]) A wzdi **W.** — [4]) goho **W.**

Geho | wgıeſſıut[1]) any wzywal.
wtrzetıem[2]) | kazal napamyetı.
Swe ſwate | dny wezdy[3]) gmyetı.
120ª Gıe[4]) ſwym na¦bozenſtwym czſtıtı.
Awten czas | wiecze chwalıtı.[5])
To[6]) geſt nedıele | den ıeho
Gyny czſny dnye[7]) podle. | toho.
Cztwrrte kazanye bozıe geſt |
Czyn otczıku amatczye czeſt.[8])
Pate | kazanye pomnyete.
Druh druzczye | nezabıgıeyte.
any ſkutkem any ra|du.
ny lakomſtwem any ſwadu |
To ſtarzy ymlady ſlyſte.
Totot[9]) geſt | kazanye ſeſte
Smylſtwa ſye weſdy | chowagte.[10])
awtom ſwoy zywot | ſkonayte.[11])
Napllnys[12]) ſedme kaza|nye.
acz ſye uchowas. kradenye |
aktomu ſczedr zſweho budes
Tak | wıeczneho pekla zbudes.
Oſme | kazanye geſt krzywy.
nebud ſwıe¦dek any lſtıwy.
Wdewatem geſt | buoh przıkazal.
By czuzeho nycz | nezadal.
Toto[13]) kazanye deſate ¦

---

[1]) w gyeſytney rzyecy **W.** — [2]) W czwrtem **W.** — [3]) wzdy **W.** — [4]) Geho **W.** — [5]) Verš tento (1172) vynechán v **W.** — [6]) Tot **W.** — [7]) gyne dny czſti **W.** — [8]) Verš

jeho v ješuť ani vzýval.
V třetiem kázal na paměti
své svaté dni vezdy jmieti,
je svým náboženstvím čstíti
a v ten čas viece chváliti:
to jest neděle, den jeho,
jiní čsní dnie podle toho.
Čtvrté kázanie božie jest:
čiň otčíku a matce česť.
Páté kázanie pomněte:
druh družce nezabíjejte
ani skutkem ani radú
ni lakomstvem ani svádú.
To staří i mladí slyšte,
totoť jest kázanie šesté:
smilstva sě vezdy chovajte
a v tom svój život skonajte.
Naplníš sedmé kázanie:
ač sě uchováš kradenie
a k tomu ščedr z svého budeš,
tak věčného pekla zbudeš.
Osmé kázanie jest: křivý
nebuď svědek ani lstivý.
V devátém jest Buoh přikázal,
by cuzého nic nežádal.
Toto kázanie desáté:

tento (1176) vynechán v **W.** — [9]) to **W.** — [10]) wzdy chowati **W.** — [11]) fchowati **W.** — [12]) Naplnyz **W.** — [13]) To **W.**

120b. Genz vmanzelſtwıe przıebywate |
weſdy[1]) wczıſtotıe bydlıte.[2])
Tak ſye | kbohu przıblızete[3])
amen |

Zdrawa myla matko bozye |
Tys wſſech ſwych[4]) ſluh gıſte | ſbozıe.
ty czynys zchudıch knyeza|ta.
Sym otworzıs[5]) rayſka wrata |
proſym tebe bozıe matko.
protwe | zmılıtke dıetatko.
ty (z)mnye[6]) racz | ſpomoczna bytı
Bych mohl twu | czeſt wzdy chwalıtı.
Matko pro|twych ſedm radoſtı.
Racz byty | vme ſrrdcze[7]) hoſtı.
abych tıe ıſy|na tweho.
Chwalıl podle ſmyſla | czſneho.
Prwu radoſt tehdys[8]) gmıe|la.
Kdyz uſlyſſye ot andıela.
zdra|wa bud pllna mıloſtı.
Studu kaz|ny ıwſye czſnoſtı.
Buoh chcze | ſtobu przıebywatı.
121a aty budes ıe ho matí.
Tot uczyny[9]) ſwatym duchē |
zet[10]) wtıe wſtupı prawym uchem |

[1]) Wzdi **W.** — [2]) bidlte **W.** — [3]) przyblyzite **W.** —
[4]) ty gſy ſwych **K.** — [5]) ſwym otewrzeſſ **K.** — [6]) my

jenž v manželstvie přebýváte,
vezdy v čistotě bydlite,
tak sě k Bohu přibliž(í)te.
Amen.

Zdrávas Maria.

Zdráva milá matko božie,
tys všech svých sluh jisté zbožie;
ty činíš z chudých kniežata,
sim otvoříš rajská vrata.
Prosím tebe, božie matko,
pro tvé zmilitké dieťátko,
ty mně rač spomocna býti,
bych mohl tvú česť vždy chváliti.
Matko, pro tvých sedm radostí,
rač býti v mé(m) srdc(i) hostí,
abych tě i syna tvého
chválil podle smysla čsného.
Prvú radosť tehdys jměla,
když uslyše ot anděla:
zdráva buď plna milosti,
studu, kázni i všie čsnosti!
Buoh chce s tobú přebývati
a ty budeš jeho máti.
Toť učiní svatým duchem,
žeť v tě vstúpí pravým uchem.

K. — [7]) wmem ſrdczy K. — [8]) Protwu radoſt gyeſſtos K. — [9]) vczyny to K. — [10]) gyenz K.

Powiez my to poſle bozy.
Kto my | to vme ſrrdcze wlozy.
aya ſem | muzie neznala.
anyt[1]) ſem ho na|myſl brala.
Boh chcze ſwoy diw | uczynytí.
Budes gey lehczye no|ſſyti.
bezboleſti gey porodis
ſwe'mu diewſtwu[2]) neuſkodis.
Gazt[3]) | ſem bozie poſelnyczye.
ieho wier|na ſluzebnyczye.
Stan ſye podle | ſlowa tweho.
wole krale nebeſ|ſkeho.
Dobrzies ſeſtro uczynyla |
zes andielu uwierzila.
Wierz zet | bude napllneno
To czoz andielē | rzeczeno.[4])
Cztwrrtu radoſt tehdy | gmieſſe.
Kdyz kalzbietie prziſla | bieſſe.
zawitanye napoczatku |
Tut[5]) gy nazwa bozy matku.
121b Arz||kucz tys blahoſlawena.
zewſiech nay|ſwietieyſye zena.
Tot[6]) me dietie ukazu|ge.
genz[7]) ſye vmem brziſſie[8]) raduge |
Tehdy ynhed[9]) natom czaſſu.
Gakz | zaſlyſſye[10]) tweho hlaſſu.
poczie ſye | wemnye metati.
Swemu tworczy | chwalu[11]) wzdawati.

---

[1]) any K. — [2]) dyeweczſtwu K. — [3]) Ia K. — [4]) Verše 33—36 vynechány v K. — [5]) tu K. — [6]) to K. — [7]) ze

Pověz mi to, posle boží,
kto mi to v mé srdce vloží;
a já sem muže neznala
anit sem ho na mysl brala.
Bóh chce svój div učiniti,
budeš jej lehce nositi;
bez bolestí jej porodíš,
svému děvstvu neuškodíš.
Jazt sem božie poselnice,
jeho věrná služebnice;
staň sě podle slova tvého
vóle krále nebeského!
Dobřes, sestro, učinila,
žes andělu uvěřila;
věř, žet bude napln(ě)no
to, což andělem řečeno.
Čtvrtú radost tehdy jmieše,
když k Alžbětě přišla bieše.
Za vítanie na počátku,
tut ji nazva boží matkú
a řkúc: Tys blahoslavena,
ze všech najsvětějšie žena;
tot mé dietě ukazuje,
jenž sě v mém břiše raduje.
Tehdy inhed na tom času,
jakž zaslyše tvého hlasu,
poče sě ve mně metati,
svému tvorci chválu vzdávati.

K. — [8]) tyele K. — [9]) Inhed rychle K. — [10]) zaſlyſſyech K. — [11]) tobye ſynem czeſt K.

Chwal[1]) ma duſ|ſye hoſpodyna.
tot geſt[2]) ſlechetna | nowyna.
Moy ſye duch ubozie[3]) radu|ge.
Genz nadwſym ſwietem kra|lige.[4])
Kdyz maria ſyn‸ porody.
tat[5]) | ſye giey radoſt przihody.
przigiedu | przyedny trzie[6]) krali.
pohwiezdye | zwelike dali.[7])
akdyz przyedny przi|giediechu.[8])
wſichny[9]) zagedno klek|nyechu.
dietatko bohem nazwachu |
aſſwe gemu dary wzdachu.[10])
Kady|dlo mirru ízlato.
Rzkucz czlowiecz|ſtwie bozſtwym[11]) ſwato.
122a ablazye | nam toho czaſſu.
hledagicz[12]) nabozy | kraſu.
Tu[13]) ſye ſmatku namluwichu |
Dietatka ſye napatrzichu.
Day | gym ſýnu[14]) gích zadanye.
day gym | myle[15]) pozehnanye.
abychu ſli doſwich[16]) | wlaſti.
Bezboleſti[17]) ibezſtraſti.
adie|kugicz[18]) hoſpodynu.
Igeho mylemu[19]) | ſynu.

---

[1]) Před veršem 49 nalezají se v K. ještě tyto verše: Seſtro dobrzyes vczynyla Seſtro dobrzyes vczynyla Zes angyelu vwyerzyla wyez zet bude naplneno to czot odnyeho rzyeczeno. — [2]) to tye K. — [3]) buohu K. — [4]) ten genz nadſwyetem kraluge K. — [5]) ta K. — [6]) Przygy-

Chval, má duše, hospodina!
Toť jest šlechetná novina:
mój sě duch v Bozě raduje,
jenž nad vším světem kralije.
Když Marja syn(a) porodi,
tať sě jej radosť přihodi:
přijedú před ni třie králi
po hvězdě z veliké dáli;
a když před ni přijediechu,
všichni za jedno klekniechu,
dieťátko Bohem nazvachu
a své jemu dary vzdachu:
kadidlo, mirru i zlato,
řkúc: Člověčstvie božstvím svato
a blazě nám toho času,
hledajíc na boží krásu.
Tu sě s matkú namluvichu,
dieťátka sě napatřichu.
Daj jim, synu, jich žádanie,
daj jim milé požehnánie,
abychu šli do svých vlastí
bez bolesti i bez strasti
a děkujíc Hospodinu
i jeho milému synu.

---

dechu knye trzy K. — 7) hwyezdarzy ſwyelykymy dary K. — 8) Inhed yakz przyedny wendyechu K. — 9) wſſyczny K. — 10) dachu K. — 11) wbozſtwu K. — 12) hledagyz K. — 13) Tut K. — 14) naplny buoh K. — 15) da gym ſwe K. — 16) aby doſſly doſwe K. — 17) bezvrazu K. — 18) dyekugycze K. — 19) ſwatemu K.

akdyz to zmılıtke[1]) dıetıe
byw | mnoho let naſſem[2]) ſwıetıe.
wſtupıl | nakrzız[3]) trrpıel zany.
naſſwem tıele | hrozne[4]) rany.
Tut gey zıdıe[5]) vmuczſ|chu.
potom gey whrob polozıchu |
Trzetı den pogıde zhrobu.
aneſſa | koruhew ſſobu.
Tut gey matıczka | poſtrzıete.[6])
Rzkucz wıtay moy mylı[7]) | kwıete.
wıtay ma myla radoſty[8]) |
wıtay moy zmſlıtky hoſtſ.[9])
ablazıe | mnye tıe wıducze.
ablazıe mnye | ſtobu gſucze.
122b Gız ſem wſye truch loſtı[10]) zbyla.
wſie ſem[11]) radoſtı nabyla.
Mat | ſpllnymt twogy[12]) zadoſt.
Obnowy[13]) twu | ſedmu radoſt.
wſtupymt[14]) nanebe przıed|tobu.
potom tıe poymu zaſſobu
Sıed|nes ſemnu[15]) naſtolıczy.
V otczıka[16]) naprawıcſ |
Gſucz kralowna wſeho ſwıeta.
gſucz | wſıech andıelow[17]) oſſwıeta.
proſſym[18]) | tebe myly ſynu.
otday my wſyech | hrzıeſnych wynu.
abych gye mırzıla | ſtobu.

---

[1]) Kdyz to przyezaduczye K. — [2]) naſwem K. — [3]) nakrz K. — [4]) ywzpodyal welyke K. — [5]) zyde K. — [6]) matka vſtrzyete K. — [7]) zaduczy K. — [8]) muoy hoſty zaduczy K. — [9]) ma radoſty welyka K. — [10]) zaloſty K. —

A když to zmilitké dietě,
byv mnoho let na sěm světě,
vstúpil na kříž, trpěl za ny
na svém těle hrozné rány;
tuť jej židie umučichu,
potom jej v hrob položichu.
Třetí den pojide z hrobu
a nesa korúhev s sobú,
tuť jej matička postřete,
řkúc: Vítaj, mój milý květe,
vítaj, má milá radosti;
vítaj, mój zmilitký hosti!
A blazě mně, tě vidúce;
a blazě mně, s tobú jsúce.
Již sem všie truchlosti zbyla,
všie sem radosti nabyla.
Máť, splnímť tvoji žádosť,
obnovi tvú sedmú radosť:
vstúpímť na nebe před tobú,
potom tě pojmu za sobú.
Sědneš se mnú na stolici
u otčíka na pravici,
jsúc královna všeho světa,
jsúc všech andělóv osvěta.
Prosím tebe, milý synu,
otdaj mi všech hřiešných vinu,
abych je mířila s tobú

[11]) ywſſye K. — [12]) Matko protwu ſylnu K. — [13]) obnow K. — [14]) wſtupugy K. — [15]) Syedeſſ vmne K. — [16]) vwoczyka K. — [17]) Agſucz andyelſka K. — [18]) Verše 97—112 jsou v K. v tomto pořádku: v. 109—112, 105—108 a 97—104.

Izanye ſtala przıedtobu.
Mat|ko wewſems uſlyſſana.
Bud tobıe | ta proſba[1]) dana.
zakohoz[2]) budes pro|ſıtı.
Chczy to[3]) wſe rad uczynytı.
Dıe|kugıt myly ſynaczku.
I moy mıly[4]) | gedynaczku.
zes my raczıl ten dar | datı.
Ez ſem twa dczy ıtwa matí[5]) |
Tys zlate zrrno[6]) wybrane.
hrzıeſ|nym nautıechu dane.
aty gſy wſı|ech bludnych[7]) czıeſta.
123ª az donebeſſke||ho mıeſta.
Nuz my hrzıeſny[8]) nebozat|ka.
Tot geſt nas otecz[9]) y matka |
wolaymy knyey wedne wnoczy |
bynam raczıla ſpomoczy.
Mıloſtı | uſſweho ſyna.
nepodle naſſeho czy|na
ale podle[10]) ſmylowanye.
przıey | nam ſſobu kralowanye.
Matko | krale nebeſſkeho.
wezrzız namſe | nahrzıeſneho.[11])
ty mye racz hrzıe|chow zbawıtı.[12])
Kſwemu ſynu przı|prawıtı.[13])
Amen. |

[1]) radoſt K. — [2]) zacz ty mne K. — [3]) *to* vynecháno v K. — [4]) muoy zmylytky K. — [5]) Ze ſlowu twa dczy ymaty K. — [6]) zrncze K. — [7]) tys wſſyech bludnych gyſta

i za ně stála před tobú.
Matko, ve všems uslyšána,
buď tobě ta prosba dána:
za kohož budeš prositi,
chci to vše rád učiniti.
Děkujiť, milý synáčku
i mój milý jedináčku,
žes mi ráčil ten dar dáti,
ež sem tvá dci i tvá máti.
Tys zlaté zrno vybrané,
hřiešným na útěchu dané,
a ty jsi všech bludných cesta
až do nebeského města.
Nuž my hřiešní, nebožátka,
toť jest náš otec i matka!
Volajmy k něj ve dne v noci,
by nám ráčila spomoci
milostí u svého syna,
ne podle našeho čina,
ale podle smilovánie,
přej nám s sobú kralovánie.
Matko krále nebeského,
vezřiž na mě na hřiesného,
ty mě rač hřiechóv zbaviti,
k svému synu připraviti!
Amen.

K. — [8]) Sluz my hrzyeſſna K. — [9]) totye naſſ otczyk K. — [10]) podle tweho K. — [11]) wezrzy namye hrzyeſſneho K. — [12]) *zbawiti* vynecháno v K. — [13]) ydny weciy mnye prodlyty K.

123b Swaty giene apoſſtole |
Geſſtos ſziheziſſem prziſſtole |
Weliky cztwrtek ſedyal |
Tut tagenſtwie ſwe powydial |
Ynakrzizi ſtogye opiet |
Poruczíltye ten drahy kwiet |
Matku milu ſwemu ſluzye |
Snyztos bidlyl zde nadluzye |
Wtom poruczeny zaczielo |
Porucziemt ſwu duſſy ytyelo |
yſwe wſſye przately ktonu |
by kazdy potrzebu wdomu |
Skrzie tye mohl dobru gmyety |
Amnye gye take racz prziety |
Yeſſczet wiecze proſſy tebe |
Wolagie wzdy ktobye wnebe |
by obezrziel mu wiecz prawye |
ydal mi wſtupity (*w*)zdrawye |
Wdobry ſtaw awnem ſtaty ||
124a Awiernye ſye hrziechow katy |
bich nycz nemohl vczynyty |
Gymz by mye chtiel buoh winyty |
Gedno ſwemu tworczy kchwale |
ywſſyem ſwatym nenamale
Donazd duſſye wmem tyele |
Takez wnoczi ywdny vbyele |
bich wzdy vſtawnye ſluzyl bohu |
Zaby poprzal mnye nebohu |

Svatý Jan apoštol.

Svatý Jene apoštole,
ježtos s (J)ežíšem při stole
veliký čtvrtek sěďal,
tuť tajenstvie své pov(ě)ďal.
I na kříži stoje opěť,
poručiltě ten drahý květ,
matku milú, svému sluzě,
s nížtos bydlil zde na dlúzě.
V tom poručení za celo
porúčiemť svú duši i tělo
i své vše přátely k tom(u),
by každý potřebu v domu
skrzě tě mohl dobrú jmieti
a mně jé také rač přieti.
Ješčeť viece proši tebe,
volaje vždy k tobě v nebe,
by obezřel mú věc právě
i dal mi vstúpiti zdravě
u dobrý stav a v nem státi
a věrně sě hřiechóv káti,
bych nic nemohl učiniti,
jímž by mě chtěl Buoh viniti,
jedno svému tvorci k chvále,
i všem svatým ne na mále.
Do(ň)a(dž) duše u mém těle,
takéž v noci i v dni v biele,
bych vždy ustavně slúžil Bohu,
za by popřál mně nebohu,

Kdyz my bude odſad gyty |
yſtohoto ſwieta ſnyty |
Wierne ſpowiedy ſkruſſenye |
Awſſyem hrziechom odpuſſcenye |
Wſſiczku bozy prawdu wzyety |
Awiecz bozi myloſt gmyety |
Kdyz wiſtupy duſſye ſztyela |
Aby gyſtye czıele gmyela |
Wiecznu radoſt bezſkonczenye |
Syey radoſty konczie nenye ||
124b Tu kdez bydly buoh wtrogiczi |
Sedy votczie naprawiczi |
AMEN geſt |

125a SEwczy dıwnye przıebywagyu. |
Czaſto ſwym zenam zle lagyu |
Kdyz ho zena gme treſktatí.
Neda|ducz gmu wkoſtky ghratí.
an ſye | rozhnyewagie ztoho.
Czaſtot giey | przıbigie mnoho.
yako ieden ſwecz | czynyeſſe.
Ten ſwey zenye ra^dlagieſe |
ana weczye wgednu dobu
Czo mí | uczynyti ſtobu.
Racz ſlyſſieti moy | mily muzy.
wſak widıs mu iſwu | nuzy

když mi bude odsad jíti
i s tohoto světa sníti,
věrné zpovědi skrúšenie
a všem hřiechóm odpuščenie,
všicku boží pravdu vzieti
a věč boží milosť jmieti;
když vystúpí duše z těla,
aby jistě cele jměla
věčnú radosť bez skončenie,
sěj radosti konce nenie,
tu kdež bydlí Buoh v trojici,
sědí u otce na pravici.
Amen.

Satyry:

1. *O ševcích.*

Ševci divně přebývajú,
často svým ženám zle lajú:
když ho žena jme tresktati,
nedadúc j'mu v kostky jhráti,
an sě rozhněvaje z toho,
častoť jej přibije mnoho.
Jako jedeň švec činieše,
ten svej ženě rá(d) lajéše;
ana vece v jednu dobu:
Co mi učiniti s tobú?
Rač slyšeti, mój milý muži!
však vidíš mú i svú núzi,

ze chczes wzdy wkrrczmye | lezietí.
Dietky chtie hladem zemrzie|ti.
powíz oſſwych dietkach zahe |
widis gie boſſe inahe.
aby gym | mohl prziodietí.
Iztrawiczye utie|zieti.
Swecz powiedie zenye dwor|nye.
Rzka gmaim prodayne cztwe|ry ſkornye.
Ty ſkornye zawier|dunk prodam.
125b atobie ty pe|nyezie dam.
Obratiz gie naſſwe diety |
Gazt gych nechczy kſobie wziety.
Ona | poczie diekowati.
Rzkucz kdy ſye chczwie | natrrh brati
Ty ſkornye ſpieſſe prodati |
Adel tiem neotkladati.
Chczewiel gytí | upondieli.
zdali nagy buoh nadiely |
Tehdy on ſwey zenye weczye.
Zeno | mnye ſye naten trrh nechcze.
Poyde|wie wecztwrtek rano.
Tut bude lepe | prodano.
akdyz ſye naten trh bra|ſta.
Skornye zawierdunk prodaſta |
Swecz weczye czoy uczynyti.
Gyzt | my ſye chcze welmy piti.
zeno chczes | dokrrczmy giti
Gedyny halerz propi|ti.
Ona gemu wtom powoli
Rzku|czy ſtan ſye potwey woli.

že chceš vždy v krčmě ležeti,
dietky chtie hladem zemřieti;
poviz o svých dietkách záhe,
vidíš je bosé i nahé,
aby jim mohl přiodieti
i stravice utěžeti.
Švec povědě ženě dvorně,
řka: Jmám prodajné čtvery škorně,
ty škorně za věrdunk prodám
a tobě ty penieze dám;
obratiž je na své děti,
jazť jich nechci k sobě vzieti.
Ona poče děkovati,
řkúc: Kdy sě chcvě na trh bráti,
ty škorně spieše prodati
a dél tiem neotkládati,
chcevě-l' jíti u pondělí,
zda-li nají Buoh nadělí?
Tehdy on svej ženě vece:
Ženo, mně sě na ten trh nechce;
pojdevě ve čtvrtek ráno,
tuť bude lépe prodáno.
A když sě na ten trh brasta,
škorně za věrdunk prodasta.
Švec vece: Coj' učiniti?
jižť mi sě chce velmi píti;
ženo, chceš do krčmy jíti,
jediný haléř propiti?
Ona jemu v tom povoli,
řkúci: Staň sě po tvej vóli.

akdyz | dokrrczmy gıdeſta.
Brrzo trzy kroſíe | propıſta.
Inhed poczıe ſwecz hleda|ty.
126ª z$_{\wedge}^{d}$a by mohl ſkym wkoſtky || ghratı.
Akdyz to uzrzıe hoſpodarz.
po|wıedıe ſewczy ten krrczmarz.
Hoſtı chcz|eſlı wrrczy krıchle.
Neb ty neb gaz zy|ſczes rychle
Swecz bezewſeho pota|za.
Zenye wıerdunk datı kaza.
Po|czıe ſnym kríchle metatı.
Chtıe na|krrczmarzy wyghratí.
Prſíſtupıwſy | zena knemu.
Powıedıe tak muzy | ſwemu.
Muzy weczye nedamt ghra|tı.
Slıbıls mnye ten wıerdunk da|tí.
Gyz ſſwıe trzy kroſſıe propıla |
Bychwıe wıecz neutratıla.
Swecz | ſwey zenye tak ottuſſy.
arzka ze|no wıerz mey duſſy.
prwe nez trzy | kroſſıe ztraczy.
az drzıewnye trzy | wſye nawraczy.
Nechat nan ſadym | pokroſſy.
Tohot yaz natobıe proſſy |
plat weczye ıeden kros ıemu.
Ipro|wrrze ten kros knemu.
126ᵇ Iſſady dru|hy nan ſpıeſſe.
Ten kros opıet prowrr|zıeſſe.
Oſm wrrhow weſdy poſpolu.
ztratı | ſwecz utoho ſtolu.

A když do krčmy jidesta,
brzo tři kroše propista.
Inhed poče švec hledati,
z(d)a by mohl s kým v kostky jhráti.
A když to uzře hospodář,
povědě ševci ten krčmář:
Hosti, chceš-li vrci krychle?
neb ty neb jaz zíščeš rychle.
Švec beze všeho potaza
ženě věrdunk dáti káza;
poče s ním krychle metati,
chtě na krčmáři vyjhrati.
Přistúpivši žena k nemu,
povědě tak muži svému:
Muži, vece, nedámť jhráti,
slíbils mně ten věrdunk dáti;
již svě tři kroše propila,
bychvě viec neutratila.
Švec svej ženě tak ottuši
a řka: Ženo, věř mej duši,
prvé než tři kroše ztraci,
až dřevnie tři vše navraci;
nechať naň sadím po kroši,
tohoť jaz na tobě proši.
Plať, vece, jeden kroš jemu
i provrže ten kroš k nemu;
i sadí druhý naň spieše —
ten kroš opěť provržieše.
Osm vrhóv vezdy pospolu
ztrati švec u toho stolu.

Zena uzrziewſy to wę|czye.
Mily muzy neyhray wiecze.
New|iernyet nakoſtku mecze.
any kdy ko|ſtku zaklekcze.
On weczie poczakay | malo.
Geſczet my piet kroſſiow oſtalo |
Nebt tu piet knemu prowrhu.
nebo | drziewnych oſſm uywrrhu.
zena | gmu poczie branyti.
Rzkucz muſſys | mie drziew zabiti.
Nedamt oſtatka | proyhrati.
Muſſys my gey ynhed dati |
On weczye zla zeno przieſtan.
Neb wet|czas budu nekazan.
Krrczmarz weczye | bud kazana.
pany neb budes ſwaza|na
Ghray prony precz neymyey pe|czie.
Nechay at ſye horzem wſtecze |
Akdyz ho keýhrzie przíprawí.
In|hed gey wſiech penyez zbawi
127a Swecz || chtieſſe nazaklad ghratí.
zena ſemu | poczie latí.
Rzkucz ba hubencze hu|beny.
Kemnye ſwe wiery neplliny. |
Tys byl mnýe ten wierdunk otdal |
agýzs gey hanebnye proyhral.
ye|ſcze chczes nazaklad ghrati.
Buoh | dayt ſye dyablu doſtati.
On weczie | nemluwíz mnoho.
Nebot mye bude | hnyew ztoho.

Žena, uzřevši to, vece:
Milý muži! nejhraj viece;
nevěrnět na kostku mece
ani kdy kostkú zaklekce.
On vece: Počakaj málo,
ješčet mi pět krošóv ostalo;
nebt tu pět k nemu provrhu,
nebo dřevních osm vyvrhu.
Žena j'mu poče brániti,
řkúc: Musíš mě dřiev zabiti,
nedámt ostatka projhráti,
musíš mi jej inhed dáti.
On vece: Zlá ženo, přestaň!
neb vetčas budu nekázán.
Krčmář vece: Buď kázána,
paní, neb budeš svázána!
Jhraj pro ni preč, nejměj péče;
nechaj, at sě hořem vzteče.
A když ho ke jhře připravi,
inhed jej všech peněz zbavi.
Švec chtieše na základ jhráti,
žena jemu poče láti,
řkúc: Ba, hubenče hubený,
ke mně své viery neplný!
tys byl mně ten věrdunk otdal
a jižs jej hanebně projhrál;
ješče chceš na základ jhráti?
Buoh dajt sě ďáblu dostati.
On vece: Nemluviž mnoho,
nebot mě bude hněv z toho;

Razut berz ſye precz | bíednycze.
Nebt wten czas oſſigı lícze |
Ona przíſkoczíwſy knemu
Iwytrr|ze koſtky íemu.
Swecz ſye rozhnye|wagıe nany.
I da gıey polıczek dla|ny.
Tu gy przıeſtol zawrch ſklony |
Díw ze gıey hlawy neſlomy.
poczıe | gy tlaczıtı nohu.
ana upıe kzýwemv | bohu.
Nabíw ſye gıe wyeho domu |
Iweczye krrczmarzy tomu.
Hoſpoda|rzy buoh tıe zehnay.
127b probuoh na|mye ſye nehnyeway.
Muſſyl ſem to uczynytí |
wtwem domu nekazan bytı.
To wſe pro|tuto zlu kozy.
yazt gıėy toho doma zho|zy.
akdyz czyeſtu ſpolu gdıeſta.
wten czas | ſye ſpolu ſmyrzıeſta.
poczıe ſwe zeny | proſſytí.
Rzka racz mnye to otpuſtıtı.
Ona | ıemu otpowıedıe.
Rzkuczy yaz to dobrz|ıe wıedıe
ze ty weımy zly obyczıey mas |
Czo dobudes to wſe proyhras.
welecht | natrh upondıelı
Rzkucz tut nagy boh | nadıelı.
aty poczıe otkladatı.
achtıe do|czſtwrtka nechatı.

razuť, beř sě preč, biednice,
nebť v ten čas ošiji líce.
Ona přiskočivši k nemu
i vytrže kostky jemu.
Švec sě rozhněvaje na ni
i da jej políček dlaní;
tu ji pře(s) stól za vrch skloni,
div že jej hlavy nezlomi;
poče ji tlačiti nohú,
ana úpie k živ(u) Bohu.
Nabiv sě jé v jeho domu
i vece krčmáři tomu:
Hospodáři, Buoh tě žehnaj!
Pro Buoh na mě sě nehněvaj;
musil sem to učiniti,
v tvém domu nekázán býti,
to vše pro tuto zlú kóži,
jazť jej toho doma zhozi!
A když cestú spolu jdiesta,
v ten čas sě spolu smířiesta.
Poče své ženy prositi,
řka: Rač mně to otpustiti.
Ona jemu otpovědě,
řkúci: Jaz to dobře vědě,
že ty velmi zlý obyčej máš;
co dobudeš, to vše projhráš.
Velechť na trh u pondělí,
řkúc: tuť nají Bóh nadělí;
a ty poče otkládati
a chtě do č(t)vrtka nechati.

Kdyz ty gdes natrh | wecztwrtek.
T[ch]dy wtıe wſtupı malý | czrrtek.
I oſlepı twogy oczy.
ze otko|ſtek nebudes moczy.
Ongıey weczye | myla zeno.
Gyzt geſt wſechno pro|wrrzeno.
Ty nerod nato nycz tbatí |
Muſſymt twu potrzıebu datí
Tu ſo|bıe wſe otpuſtıſta.
128ᵃ adobra przıetele || byſta.
Tak ſwecz díwoczye przıebywa |
zet ſwych penyez wkrrczmye zbywa |
Iczaſto gmu ſye przıhodı.
zet ſzakladow | otchodı.
ant zlu plachtu prodra naſıe |
vzrzís ho zkrczmy wytaſſye.
pobıehne | ıako bezſmyſla.
aplachta nanem ot|wıſla.
Zatıem nan lıde wzwolagy |
Mnozy nan blatem wzkydagy.
przıbıe|hnat doſſwych katrrczy.
Tu gey ze|na donych wſtrczy.
Iſſwyne ſye zakā|namy.
yako zly pes proſtrzıed ſla|my.
przıehubene ıeho bydlo.
Mohlby | radıegy zwatı mydlo.
nez tak ha|nebnye bydlıtı.
nycs dobreho ne|uzıty

Když ty ideš na trh ve čtvrtek,
t(eh)dy v tě vstúpí malý črtek
i oslepí tvoji oči,
že ot kostek nebudeš moci.
On jej vece: Milá ženo!
jižť jest všechno provrženo;
ty neroď na to nic tbáti,
musímť tvú potřebu dáti.
Tu sobě vše otpustista
a dobrá přietele bysta.
Tak švec divoce přebývá,
žeť svých peněz v krčmě zbývá;
i často j'mu sě přihodí,
žeť i základóv otchodí;
anť zlú plachtu prodra na sě,
uzříš ho z krčmy vytasě;
poběhne jako bez smysla
a plachta na nem otvisla.
Zatiem naň lidé vzvolají,
mnozí naň blátem vzkydají.
Přiběhnať do svých katrčí,
tu jej žena do nich vstrčí;
i svine sě za kamnami
jako zlý pes prostřed slámy.
Přehubené jeho bydlo;
mohl by raději žváti mýdlo,
než tak hanebně bydliti,
ničs dobrého neužiti.

Okonſelech newıernych |
Konſele raczte ſlyſſıetí.
amnye | wtom zazle neymſetı.
Gmate | naſſobıe zlu wadu.
Krzıwym dawas | dobru radu.
128[b] Pohrzıechu wtō mnoho || bludıe.
Ze prawe krzıwelnye ſudye |
Przıda chudy czlowıek knemu.
ıbude | tak rzeczy ıemu.
Dobry druze tebet | proſſy.
uczyn zaſſwe matky duſſy |
pomoz my newyny zbytí.
Chczut | twoy modlıtewnyk bytı.
By tye | mylı buoh uzdrawıl.
I tıe wſyech | twych hrzıechow zbawıl.
Konſel | ſye nycz nepotıezıe.
Inhed yeho | ſam otıeze.
Rzka mozlı czo zamoy | trud bytı.
Snadt bych pomohl toho | zbytí.
Tento chudy tu rzıecz ſlyſſye |
Stane przıednym ſrrdczem wzdy|ſſıe.
Rzka b(*v*)oh wıe neymamt czo | datı.
probuoh racz mí pomahatı |
Kdyz konſel uſlyſſı czo geſt.
wten | czas nalezne ſobıe tu leſt.
Rzka | ſuſıede prawıt tobıe.
Teprw ſem | wzpomanul ſobıe.
129[a] Gmamt byty || zaıtra naroczye.
proſſeno mne yme|ho otczye.
Tu gmam przyweſtı kup̊|wu.

(2.) *O konšelech nevěrných.*

Konšelé, račte slyšeti
a mně v tom za zlé nejmieti:
jmáte na sobě zlú vadu,
křivým dáváš dobrú radu.
Po hřiechu v tom mnoho blúdie,
že pravé křivelně súdie.
Přída chudý člověk k nemu
i bude tak řieci jemu:
Dobrý druže! tebeť proši,
učiň za své matky duši,
pomoz mi neviny zbýti;
chcuť tvój modlitevník býti,
by tě milý Buoh uzdravil
i tě všech tvých hřiechóv zbavil.
Konšel sě nic nepotieže,
inhed jeho sám otieže,
řka: Móž-li co za mój trud býti,
snadť bych pomohl toho zbýti.
Tento chudý, tu řeč slyše,
stane před ním, srdcem vzdyše,
řka: Buoh vie, nejmámť co dáti,
pro B(ó)h rač mi pomáhati.
Když konšel uslyší, co jest,
v ten čas nalezne sobě tu lesť,
řka: Súsěde, praviť tobě,
teprv sem vzpomanul sobě:
jmámť býti zajtra na roce,
prošeno mne i mého otce.
Tu jmám přivésti ku právu:

Suſſıed ſuſſıedu ukradl krawu |
popros nyekoho gyneho.
atıe przíe|ſlyſſy newynneho.
Tento poyde pre|cz otneho.
przıde druhy ptagıe ıeho |
akdyz ſye geho doptage.
nyeczo ſbo|zıe ſſobu ſſobu gmagıe.
Bude rzeczy | racz ſlyſſıetı.
pane czot chczy powıe|dıetí.
Slyſſal ſem zes mudry konſel |
proto ſem ſıem ktobıe przıſſel |
aby my dal ztoho radu.
vczynyl | ſem hroznu ſwadu.
yednoho ſem | obelhawıl.
Druheho doſmrrtı zabıl |
proſſymt by ſye wto uwazal.
dalt | bych rad czo by ſam kazal.
Kdyzt | konſel uſlyſy toto.
weczye gmu | nemut ſye proto.
Chczut pomoczy | toho zbytı.
ale hrzıwnyt my dobıtí ||
129b Muſſymt myſlıtı przıemnoho.
Abych tıe | wyprawıl ztoho.
On weczye moy mıly | pane
Tot natwey mıloſtı ſtane.
weczıe | neulewymt ıkroſſıe.
By ſtal dopuol | leta proſſye.
Muſſymt gmıetı hroznu | praczy
I ſſwehot ſpanye ukraczy.
zet | tıe wzdy ktomu przywedu.

súšěd súšědu ukradl krávu.
Popros někoho jiného,
a(ť) tě přeslyší nevinného.
Tento pójde preč ot neho,
příde druhý, ptaje jeho,
a když sě jeho doptaje,
něco zbožie (s sobú) jmaje,
bude řieci: Rač slyšeti,
pane, coť chci pověděti.
Slyšal sem, žes múdrý konšel,
proto sem sěm k tobě přišel,
aby mi dal z toho radu,
učinil sem hroznú svádu:
jednoho sem obelhavil
druhého do smrti zabil.
Prosímť, by sě v to uvázal;
dalť bych rád, co by sám kázal.
Kdyžť konšel uslyši toto,
vece j'mu: Nemuť sě proto,
chcuť pomoci toho zbýti,
ale hřivnyť mi dobyti;
musímť mysliti přemnoho,
abych tě vypravil z toho.
On vece: Mój milý pane!
toť na tvej milosti stane.
Vece: Neulevímť i kroše,
by stál do puol léta, proše.
Musímť jmieti hroznú práci
i svéhoť spanie ukráci,
žeť tě vždy k tomu přivedu,

Zet dam | ztoho dobru radu
Ten gıſty ſye ne|potazaw.
Hned hrzıwnu zklyna wy|wazaw.
weczye raczız hrzıwnu wz|ıetı.
Atu praczy omnye gmyetſ.
Takt | konſel pohrzıechu bludy.
Zet mnoho | lıſtıwıe wyludy.
ny probuoh ny pro|wſye ſwate.
yedno proſbozıce klate |
Ktoz ſye ſkolaczem utecze.
Ten gyuz | neymą nato peczıe.
powıes gmu przıhodu ſwogy.
Kdyz on uſlyſſy rzıecz | twogy.
naleznet tolık chytroſtſ.
Kon|ſel ſobıe ymudroſtı.
130ᵃ Zet tıe uczyny || praweho.
azpraweho krzıwedlneho |
Tı ſu tak zuffalı lıdıe
Tak ſwym | ſmyſlem dıwnye bludıe
vmye mno|hym radu datı.
aſſam nato nechcze | tąbatı.
By toho ſpokoıem nechal |
By krzıwych kolaczıew nebral.
hu|beny bude twoy kolacz.
azth Rzku | tobıe dopkla racz.
Rad by wratıl | ty penyezye.
Kdyz powıſnes ulemſe|zıe
upekelneho rzetıezıe.
Kdez budes | nęwıeky wıezye

žeť dám z toho dobrú radu.
Ten jistý sě nepotázav,
hned hřivnu z klína vyvázav,
vece: Račiž hřivnu vzieti
a tu práci o mně jmieti.
Takť konšel po hřiechu blúdí,
žeť mnoho l(s)tivě vylúdí,
ni pro Buoh ni pro vše svaté,
jedno pro zbožice klaté.
Ktož sě s koláčem uteče,
ten již nejmá na to péče:
povieš j'mu příhodu svoji,
když on uslyší řeč tvoji,
naleznet tolik chytrosti
konšel sobě i múdrosti,
žeť tě učiní pravého
a z pravého křivedlného.
Ti sú tak zúfalí lidie,
tak svým smyslem divně blúdie,
umie mnohým radu dáti
a sám na to nechce tbáti,
by toho s pokojem nechal,
by křivých koláčev nebral.
Hubený bude tvój koláč,
ažť řkú tobě: Do p(e)kla rač!
Rád by vrátil ty peniezě,
když povisneš u lemiezě,
u pekelného řetězě,
kdež budeš n(a) věky vězě.

Olıſczıe aoczbanu |

Lıſka ıednu bıehagıczy.
Gıeſtı ſobıe | hledagıczy.
vbıeze dogednyech | puſtek.
ano wnych ıedyny chruſtek |
weczye powıez my to chruſte
Czıe | gſu toto chyſſıe puſte.
On gıey tako | otpowıedıe.
Rzka gazt ſam newıe|dıe.
Teprw ſem yedno przıſſel ſıem |
Neymam nycze czyňytı ſtıem.
130[b] Lıſka || poczıe ſye toczıtí
By mohla czo uhonyty |
Toczıwſy ſye ſıemo ıtam
Iubıeze kp|uſtym kamnam.
Adkdyz. ſye wnyey|ſtıegı wtoczy.
Inhed wkamnach czba|na zoczy.
weczıe dobry weczer czba|ne.
Kak ſye gmas moy myly pane |
Czban lıſczye nycze neweczye.
aona | wzemſy gey naplecze.
potıeſczı ſye | ſnym wen zpuſtek.
Tu gı potka onē | chruſtek.
weczye lıſka czo to neſſes.
ze | nohamy ıedwa pletes.
Ona weczye | neſſu czbana.
Meho mıloſtneho pa|na.
zdaſſe ſye gıey neſtı tıezek.
wzne|ſſy gey naıeden brzıezek.
Ipuſtı gey | dolow opak.

O lišce a o čbánu.

Liška jednú běhajíci,
jésti sobě hledajíci,
uběže do jedněch pústek,
aňo v nich jediný chrústek.
Vece: Pověz mi to, chrúste,
čie jsú toto chyše pusté?
On jej tako otpovědě,
řka: Jazť sám nevědě;
teprv sem jedno přišel sěm,
nejmám niče činiti s tiem.
Liška poče sě točiti,
by mohla co uhoniti;
točivši sě sěmo i tam
i uběže k pustým kamnám;
a když sě v niejstěji vtoči,
inhed v kamnách čbána zoči.
Vece: Dobrý večer, čbáne!
kak sě jmáš, mój milý pane?
Čbán lišce niče nevece;
a ona vzemši jej na plece,
potěšči sě s ním ven z pústek.
Tu ji potka onen chrústek,
vece: Liška, co to neseš,
že nohami jedva pleteš?
Ona vece: Nesu čbána,
mého milostného pána.
Zdáše sě jej nésti těžek,
vznešši jej na jeden břežek
i pusti jej dolóv opak,

Rzkucz ıazt tobıe uczy|ny tak.
weczye poydız dolow czba|ne.
Tıezeks my neſtı moy pane |
Czban ſye dolow ſhory pokotí.
Lıſka | ſye ponyey̅· bıezıecz upotı.
131a weczıe || czbane procz bıezıs prudczıe.
przıeſa|dıs my ſkoro ſrrdċze.
akdyz czban | narowny bıeſſe.
wıecz ſye kotıtı ne|mozıeſſe.
weczye lıſka. kde gdes czba|ne.
zdalıs uſtal mıly pane.
pakly | nechczes ſemnu gıtı.
Gaz chczy tobıe | uczynytí.
ze poydes ſemnu bezdıeky |
Kdez ſıe newratıs nawıeky.
przywa|zawſy czban kuoczaſſu.
weczye ıaz | tıe tam doneſſu.
Budes upıtí naſſ|we horze.
plawagıe ıako proſıed | morzıe.
Akdyz przıbıeze kſtudnyczy |
Bıeda lıſczye hubenyczy.
Mnyeſe | oklamagıcz czbana.
Nàlıt ſye ob|ludy ſama.
weczye czbane ke ſıe mod|lıs.
zlehos vmyſle ze tıem dlıs.
ona | nycz nepomeſkawſy.
Czban koczaſ|ſu przıwazawſy.
wzleze wzhoru na|ohlubnyczy.
Ipuſtı czbana wſtudnící. ||
131b weczye kdyz ſye nechczes modlıtí.

řkúc: Jazť tobě učini tak,
veće, pójdiž dolóv, čbáne;
těžeks mi nésti, mój pane!
Čbán sě dolóv s hory pokoti,
liška sě, po něm běžiec, upoti,
vece: Čbáne, proč běžíš prudce?
přesadíš mi skoro srdce.
A když čbán na rovni bieše,
viec sě kotiti nemožieše.
Vece liška: Kde ideš, čbáne,
zda-lis ustal, milý pane?
Pak-li nechceš se mnú jíti,
jaz chci tobě učiniti,
že pójdeš se mnú bezděky,
kdež sě nevrátíš na věky.
Přivázavši čbán k uocasu,
vece: Jaz tě tam donesu,
budeš úpiti na své hoře,
plavaje jako pros(tř)ed moře.
A když přiběže k studnici,
běda lišce hubenici!
Mnieše oklamajíc čbána,
naliť sě oblúdi sama.
Vece: Čbáne, ké sě modlíš;
zléhos úmysle, že tiem dlíš.
Ona, nic nepomeškavši,
čbán k ocasu přivázavši,
vzleze vzhóru na ohlubnici
i pusti čbána v studnici,
vece: Když sě nechceš modliti,

Gaz tıe | muſſym utopıtí
Czban poczıe ſwrchu | plawatı.
poczıe lıſka nan wolatı.
Rzkucz | czbane brrzo wız oſſobıe
Gyzt geſt wel|mı zle otǫbıe.
Razut pokorz my ſye | ıedynu.
aotpuſtymt wſy twu wynu |
Czbana lzyė mluwıtı nebıeſſe.
Nebo | zhlyny ſlepen bıeſſe.
Tehdy ſye lıſka | rożhnyewawſy.
Czbana uwodu wra|zywſy.
weczye gızt ſem doſtı howıela | tobıe.
Czos vhonyl gmyey to ſobıe |
Czban ſye poczıe zalewatí.
wody ſye | wen nalewatı.
Lıſky kſobıe potaha|tı.
Lıſka ſye poczıe ottahatı.
weczye | lıſka netak czbane.
Gazt ſpılegı mıly | pane
Tehdy czban poczıe bobtatı.
wo|dy ſye wen nalewatı.
hlube ſye poh|rzızıewatı.
Lıſka poczıe wzdy wolatı |
Rzkucz bıeda czo my ſıe chcze ſtaty ||
132ᵃ weczye myly czbane otpuſt my to |
ayaz tobıe ſlıbugı to.
zet nechczy | tobıe ſkodıtı.
Racz mye nebozku | zywıtı.
Ona toho rzeczy netaze.
az gy | czban kſobıe przıtaze.

jaz tě musím utopiti.
Čbán poče svrchu plavati,
poče liška naň volati,
řkúc: Čbáne, brzo viz o sobě;
jižť jest velmi zle o tobě.
Razuť, pokoř mi sě jedinú
a otpustímť vši tvú vinu.
Čbán(u) lzě mluviti nebieše,
nebo z hlíny slepen bieše.
Tehdy sě liška rozhněvavši,
čbána u vodu vrazivši,
vece: Jižť sem dosti hověla tobě,
cos uhonil, jměj to sobě!
Čbán sě poče zalévati,
vody sě veň nalévati,
lišky k sobě potáhati.
Liška sě poče ottáhati.
Vece liška: Ne tak, čbáne,
jazť spíleji, milý pane!
Tehdy čbán poče bobtati,
vody sě veň nalévati,
hlúbe sě pohřižievati;
liška poče vždy volati,
řkúc: Běda, co mi sě chce státi!
vece, milý čbáne! otpusť mi to
a jaz tobě slibuji to,
žeť nechci tobě škoditi,
rač mě nebožku živiti.
Ona toho řieci netaže,
až ji čbán k sobě přitaže;

Ona ſye wſtud|nyczy wrrze.
Inhed gy czban nadno | wtr(*r*)ze.
Tu gıey neda wıecz wznyk|nutı
Muſſy bezdıeky utonuty.
Tak | ſıe lıſka przıemudrzıla.
Swoy zıwot | marnye ztratıla
Otczbana zhlyny | ſlepeneho.
zbyla lıſka zywota ſwe|ho

Ozlych kowarzıch |

Kowarzy wy znamenayte.
zleho | ſıe dıela chowayte.
Gąz wy wy|ſtrzıehagy ztoho
Byſte ſye chowalı | toho.
Geſto mnozy to czynyte.
wy | ztoho hrzıechu nemnyte.
By ztoho | kdy mohl hrzıech bytı.
Ze chczes zle | ſbozıe dobytı.
132b wzwıeda zlodıey two||gıe chyſſıe.
przıde ktobıe wnoczy tıſſye |
Idıe myly mıſtrze racz ſyem wſtatí
Chczı | tobıe dobrı dar datı.
By tıe mnye to | taynye ſkowal.
Czoz bych yaz tobıe | rozkazal.
By my mocznu pılu ſkoual |
Bych gyu wſıe zeleza lamal.
By nycz | przıednyu neoſtalo.
any mnoho any | malo.
Czoz bych otzeleza uzrzıel.

ona sě v studnici vrže,
inhed ji čbán na dno vtrže;
tu jej nedá viec vzniknúti,
musí bezděky utonúti.
Tak sě liška přemúdřila,
svój život marně ztratila;
ot čbána z hlíny slepeného
zbyla liška života svého.

(*Satyry:* 3.) *O zlých kovářích.*

Kováři, vy znamenajte:
zlého sě diela chovajte;
jaz vy vystřiehaji z toho,
byste sě chovali toho.
Ježto mnozí to činíte,
vy z toho hřiechu nemníte,
by z toho kdy mohl hřiech býti,
že chceš zle zbožie dobyti.
Vzvěda zloděj tvoje chyše,
příde k tobě v noci tiše
i die: Milý mistře, rač sěm vstáti,
chci tobě dobrý dar dáti,
bytě mně to tajně skoval,
což bych jaz tobě rozkázal:
by mi mocnú pilu skoval,
bych jú vše železa lámal,
by nic před ňú neostálo,
ani mnoho ani málo;
což bych ot železa uzřel,

aby | to wſe pılü przıetrzıel.
aktomu zoczıe|lı nozıe.
Gymyz przıeſtrzıhl wſe czo | ye.
Ktomu ſkuy my klıczıew deſıet |
aby gym neoſtal wes ſwıet.
Czoz | bych chtıel kde otmykatı.
By to ne|mohlo oſtatı.
akdyz mu to wſe rozka|za.
yakot mut ſrrdczıe pomaza
Tut | rzıecz kowarz rad uſlyſſıe
Hned by zlo|dıegy ottuſſıe.
Rzka tot mıle wſe | rad ſdıegy.
Nozıe pılı przıhotugy. |
Gedno ty pomyſlı omnye.
133a aby my || zaplatıl rownye.
Tehdy zlodıey to | wſe myna.
wygma wıerdunk zſwe'ho klyna.
Tentotı weczye wıerdūk | dam.
adruhy az przıgıedes knam |
Naleznes ny proſtrzıed.
Przıdes pılı | nozıe neſſa.
Tut tobıe wſechno za|placzy.
Twe uſıle ıtwu praczy.
Takt | kowarz ſbozıe dobywa.
zet rad ſzlo|dıegy przıebywa.
Druhet ıaz doneho | wıedıe.
Ikazdemut nan powıedıe |
Kdyztot komu kon ukuge.
Mno|hemut to rad ſlıbuge.
Rzka dobrzıe | ſem twoy kon ukowal.

aby to vše pilú přetřel,
a k tomu z oceli nože,
jimiž (bych) přestřihl vše, co (sě móže).
K tomu skuj mi klíčev dešěť,
aby jim neostál veš svět;
což bych chtěl kde otmykati,
by to nemohlo ostati.
A když mu to vše rozkáza,
jakoť muť srdce pomaza,
tuť řeč kovář rád uslyše,
hned by zloději ottuše,
řka: Toť mile vše rád sději,
nože, pily přihotuji;
jedno ty pomysli o mně,
aby mi zaplatil rovně.
Tehdy zloděj, to vše mina,
vyjma věrdunk z svého klína:
Tento ti, vece, věrdunk dám
a druhý, až přijedeš k nám.
Nalezneš ny prostřed (lesa),
přídeš, pily, nože nesa;
tuť tobě všechno zaplaci,
tvé úsilé i tvú práci.
Takť kovář zbožie dobývá,
žeť rád s zloději přebývá.
Druhéť jaz do neho vědě
i každémuť naň povědě:
kdyžtoť komu kóň ukuje,
mnohémuť to rád slibuje,
řka: Dobře sem tvój kóň ukoval,

Bezpecz|nye by ſſto myl przıehnal.
Netah|nes. otneho gıetı.
azt mrrcha pocz|ne kleczyetí.
Ba by my to boh ra|czıel datí.
zadar ezoz bych chtıel za|datı.
Bych ıaz byl kowarzıe moczē |
wzdyt by połezal nemoczen.
133b Chtıel ‖ bych to prawo naleſtı.
Ze by muſſyl | cztwernoh leſtı.
Kteremu by kony | zagal.
Bych ten hrzıebı zaſſye wy|nal.
Iwrazıl mu wyeho nohu.
wzdyt | by up[e]il kzıwū[emv] bohu.
aby kowal | rozhledage.
akonyem nezagymagſe |

---

oſladownyczıech |

Sladownykom tez powıedıe.
Mnoho-zleho do|nych wıedıe.
Chtıe brrzo bohatı | bytı.
Acz ſye gym da ſbozıe zıtí.
Ale | kdyz kto zle dobude.
Tomut nera|do probude.
Czaſto gym pohrzıechu | ſhorzy.
potomt muſſy bytı whorzy |
Tent obyczıey wſobıe gmagy.
zet | nerady nato tbagy.
Kdyz gmu ſed¦lak da trh rowny.
wneſſa obıle do|ſladowny.

bezpečně by sto mil přehnal.
Netáhneš ot neho jeti,
ažť mrcha počne kleceti.
Ba by mi to Bóh ráč(i)l dáti
za dar, což bych chtěl žádati:
bych jaz byl kováře mocen,
vždyť by poležal nemocen.
Chtěl bych to právo nalézti,
že by musil čtvernoh lézti,
kterému by koni zajal,
bych ten hřebí zasě vyňal
i vrazil mu v jeho nohu;
vždyť by úpěl k živ(u) Bohu,
aby koval rozhlédaje,
a koněm nezajímaje.

(4.) *O sladovníciech.*

Sladovníkóm též povědě;
mnoho zlého do nich vědě:
chtie brzo bohati býti,
ač sě jim dá zbožie žíti.
Ale když kto zle dobude,
tomuť nerádo probude;
často jim po hřiechu shoří,
potomť musí býti v hoři.
Tenť obyčej v sobě jmají,
žeť nerádi na to tbají,
když j'mu sedlák dá trh rovný,
vnesa obilé do sladovny,

Budet ſnym lecz czo mlu|wıtı.
zatıem hleda wyſtawıtí |
Kdez by gmıel naywıeczſy mıeru ||
134[a] wtomt ukaze ſwu newıeru.
Akdyz to | obıle zmıerzy.
an mu natom dobrzıe | wıerzy.
Budet znych ſlady dıelatı |
Chtıe ınnoho kroſſow nabratı.
aktoz | poſſlad knemu.
Sladownyk wyſta|wı ıemu.
nalezna mıeru naymenſı |
agynde ſchowa naywıeczſye.
Rzka | tot yaz beru namu wıeru.
zet gaz | gmam ſprawedlnu mıeru.
Tot ſla|downyk dobrzıe vmye.
Ktoz ıemu | wtom nʼerozumíe.
Druhet opıet | dwornye czyny.
Rzıedkıt ſıe nan | toho domny.
Ktoz mu da obıle | mnoho.
By gmu dıelal ſlady ztoho |
On uczyny welmy dwornye.
ale | ſtane ſye nerownye.
wyſpa ſwoy | ſlad nahromadu.
Oſpe gey yako | zahradu.
okolo czuzymy ſlady |
az kſwemu nebude kady.
134[b] zname||nayz czot czyny potom.
yaz wam naılep | powıem otom.
Doſahna hrzebla dluheho |
Nepomnye ſwıedomye ſweho.

budeť s ním leč co mluviti;
zatiem hledá vystaviti,
kdež by jměl najvěčší mieru;
v tomť ukáže svú nevěru.
A když to obilé změří,
an mu na tom dobře věří,
budeť z nich slady dělati,
chtě mnoho krošóv nabrati.
A ktož po slad (příde) k nemu,
sladovník vystaví jemu,
nalezna mieru najmenší
a jinde schová najvěčš(í),
řka: Toť jaz beru na mú vieru,
žeť jaz jmám spravedlnú mieru.
Toť sladovník dobře umie,
ktož jemu v tom nerozumie.
Druhéť opěť dvorně činí,
řiedkýť sě naň toho domní:
ktož mu dá obilé mnoho,
by j'mu dělal slady z toho;
on učiní velmi dvorně,
ale stane sě nerovně:
vyspa svój slad na hromadu,
ospe jej jako zahradu
okolo cuzími slady,
až k svému nebude kady.
Znamenajž, coť činí potom,
jaz vám najlép poviem o tom:
dosáhna hřebla dlúhého,
nepomnie svědomie svého,

Budet | okolo hrabatı.
Kſwey hromadıe przı|tahatı.
weſdyt hrabe neuſſada.
azt bude | hrozna hromada.
zewſıech tıech hro|mad naywıeczſy.
Genz bıeſſe zewſıech | naymenſye.
Takt umıegy falſowatí |
Dobrymy lıdmy klamatí.
Nebozat|ka oſtawte ſye.
Dluheho hrzebla zb|awte ſye.
proıedyne dluhe hrzeblo |
Muſſy twa duſſye gıtı upeklo

---

olazebny|czıech

Lazebnyczy tı gſu ſpraw|ny.
vſſwych penyez welmy ztra|wny.
Chcze ſye wezdy dobrzıe gmıetí |
Mezy dobrymy ſedıetí.
Bohatym ſye | rownagıcze.
podle nych pıcze gıedu|cze.
Nemoz gmu tak brrzo przítí |
Az muſſy wſechno propıtí.
135[a] Ty ſye || hornykom wrownagy.
Geſto zlata | mnoho gmagy.
hornyk tento oby|czıey gma.
Kehdyzto penyez drahníe | gma.
Nechczet nykdy utrpıety.
Mu|ſſye dobru ztrawu gmıetı.
Byt wı|edıel zet gmu zebratı.

budeť okolo hrabati,
k svej hromadě přitáhati;
vezdyť hrabe, neusada,
ažť bude hrozná hromada,
ze všech těch hromad najvěčš(ie),
jenž bieše ze všech najmenšie.
Takť umějí falšovati,
dobrými lidmi klamati.
Nebožátka, ostavte sě,
dlúhého hřebla zbavte sě:
pro jediné dlúhé hřeblo
musí tvá duše jíti v peklo.

(5.) *O lazebníciech.*

Lazebníci ti jsú správni,
u svých peněz velmi stravni;
chce sě vezdy dobře jmieti,
mezi dobrými seděti,
bohatým sě rovnajíce,
podle nich píce, jedúce;
nemóž j'mu tak brzo příti,
až musí všechno propiti.
Ti sě horníkóm vrovnají,
ježto zlata mnoho jmají.
Horník tento obyčej jmá:
kehdyžto peněz drahně jmá,
nechceť nikdy utrpěti,
musie dobrú stravu jmieti;
byť věděl, žeť j'mu žebrati,

żaytra ſye | ſdıetmy precz bratı.
Natot ſye ne|rozpomyna.
Muſſyt wzdy bytı pln | wyna.
Rzıedkıt ſye nato rozmyſly |
Dıe zaytra mye boh omyſlı.
Ty | gſu nayſprawnyeſy lıdíe.
ze nalı|dech nycz neludıe.
Tez yaz prawy | lazebnykom.
przırownagy gye | khornykom.
ze gſu take ſprawny | lıdıe.
Nalıdech zle nycz neludıe.
ob|chodıe ſye porzemeſle.
natomt | welmy neczynye zle.
wſak by ye|dyneho nechal.
By ſye welmy | neopıgal.
Adruheho ſye warowal ||
135[b] Aby proto bıt nebywal.
Kdyz zlu | brzıtwu koho holı.
Czaſto welmy | ponem bolı.
aczaſtot uczyny ho|rze.
zet tıe chwatagıe urzıeze |
Druhehot ſye rad dopuſczíe.
Kdız | komu krew zruku puſczıe.
Zet | ſye zıly rad chybuge.
Rzıedkyt | gmu ztoho díekuge.
vczynyt | czlowıeku boleſt.
ato geho | hrozna neczeſt.
Czo by to ſko|dılo komu.
Bych yaz ſye przí|mluwıl ktomu.
aby prawo na|lezeno.

zajtra sě s dětmi preč bráti,
na toť sě nerozpomíná,
musíť vždy býti pln vína.
Řiedkýť sě na to rozmyslí,
die: Zajtra mě Bóh omyslí.
Ti jsú najsprávnější lidie,
že na lidech nic nelúdie.
Též jaz pravi lazebníkọm,
přirovnaji je k horníkóm,
že jsú také správní lidie,
na lidech zle nic nelúdie;
obchodie sě po řemesle,
na tomť velmi nečinie zle.
Však by jediného nechal:
by sě velmi neopíjal;
a druhého sě varoval,
aby proto bit nebýval.
Když zlú břitvú koho holí,
často velmi po nem bolí
a častoť učiní hoře,
žeť tě, chvátaje, uřeže.
Druhéhoť sě rád dopúščie:
když komu krev z rukú púščie,
žeť sě žíly rád chybuje,
řiedkýť j'mu z toho děkuje;
učiníť člověku bolesť
a to jeho hrozná nečesť.
Co by to škodilo komu,
bych jaz sě přimluvil k tomu,
aby právo nalezeno

*

Bılo nan ı uſtaweno. |
Kdyz by koho hole urzıezal.
By | gmu ten dobry polıczek dal. |
Druhe bych chtıel wymyſlıtí |
To bych gmu chtıel napllnítí |
Kdız by my zyly chıbıl.
Bych | gmu pıeſtı zuby wybıl.
136ª Snadt | by puſczal rozhledagıe.
wıeczſy | natıe peczy gmagıe.

Rzıeznyk |

Rzıeznyk ſye takto obchodí |
Dobrym lıdem czaſto ſko|dí.
Kdyz bıezy powſy wolagſe |
Naprodayne brawy ptagıe. |
Budet kupowatı brawy.
Chtıe | ſnych utıezıetı ztrawy.
Kdyz ho | uzrzy dobytczatko.
vzıeſſnet | ſye nebozatko.
Neb gma rzıez|nyk ruczye raczıey.
Kdyz on | dobytczatko zmaczye.
nelzıet | ſye gmu poprawıtı.
Muſſyt | wzdy churawo bytı.
atu lıb | kup lıb nekupí.
Gyzt bezſko|dy neotſtupí.
wzdıt ſkodu uczy|ny tomu.
Kdıſtot brawy ma|czye komu.
Druhut gma ne|wıeru wſobıe.
136ᵇ Tut chczy wy|prawıtı tobıe.

bylo naň i ustaveno:
když by koho, hole, uřezal,
by j'mu ten dobrý políček dal.
Druhé bych chtěl vymysliti,
to bych j'mu chtěl naplniti:
když by mi (sě) žíly chybil,
bych j'mu pěstí zuby vybil;
snadť by púščal, rozhlédaje,
věčší na tě péči jmaje.

(6.) *Řezník.*

Řezník sě takto obchodí,
dobrým lidem často škodí:
když běží po vsi, volaje,
na prodajné bravy ptaje,
budeť kupovati bravy,
chtě z nich utěžeti stravy.
Když ho uzří dobytčátko,
užesneť sě nebožátko,
neb jmá řezník ruce račiej:
když on dobytčátko zmacie,
nelzěť sě j'mu popraviti,
musíť vždy churavo býti.
A tu lib kup lib nekupi,
jižť bez škody neotstúpí;
vždyť škodu učiní tomu,
kdyžtoť bravy macie komu.
Druhúť jmá nevěru v sobě,
tuť chci vypraviti tobě:

Ktoz dobytek natrh | wody.
Sedlakom rad natō ſkodí |
Budet ſnym lıdmíe trrzıtí.
Bra|nye kazdemu kupıtı.
wto mu | czyny mnoho nuzye
Zet gemu | wſe kupczye zapuzye.
az utrrzı | poſwey wolı.
yakſto ıemu lıbo | kolı.
Trzetíet gaz wıedıe doneho. |
Ktoz maſſa kupı vneho
ze gmu | prodawa kozýnu
zanaylepſſy | ſkopczıewynu.
Aczaſtokrat byko|wynu.
zanaylepſy | howíedynu.
Czt|wrtehot ſye rad przıgyma.
Kdıſtot | geſt naywıeczſye zyma.
Budet wo|du oblewatı.
Maſſo rozny rozpıera|tı.
aby íemu zmrrzlı wnoczy.
Ho|wıedyna ıtı ſkopczy.
Takt poıe|ho wolı bude
Trzı czıeſtı gemu | ho przıbude.
137a Mnohot lıdu okla|mawa.
Kdyz on to maſſo prodawa |
Takt gſu newıerny rzíeznyczy. |
Horſıt gſu nezlı wíeznyczy.
wıez|nyk nemoz tak zly bytı.
Kdyz ſye | uda kde wdwor wnýtí.
wzdıt po|ſczeka prwe natıe.
Chtíe ſye przı|hrabatı kpatıe.

ktož dobytek na trh vodí,
sedlákóm rád na tom škodí,
budeť s ním lidmě tržiti,
bráně každému kúpiti;
v to(m) mu činí mnoho núze,
žeť jemu vše kupce zapúzie,
až utrží po svej vóli,
jakžto jemu libo koli.
Třetieť jaz vědě do neho:
ktož masa kúpí u neho,
že j'mu prodává kozinu
za najlepší skopcevinu,
a častokrát býkovinu
za najlepší hovědinu.
Čtvrtéhoť sě rád přijímá:
kdyžtoť jest najvěčšie zima,
budeť vodú oblévati
maso, rožny rozpierati,
aby jemu zmrzli v noci
hovědina i ti skopci.
Takť po jeho vóli bude:
tři čiesti jemu ho přibude;
mnohoť lidu oklamává,
když on to maso prodává.
Takť jsú nevěrní řezníci,
horšíť jsú než-li věžníci.
Věžník nemóž tak zlý býti:
když sě udá kde v dvór vníti,
vždyť poščeká prvé na tě,
chtě sě přihrabati k patě;

akdyz gmas drzıe|wo przıſſobıe.
Tut ſıe neſtane | nycs tobıe.
ale rzıeznyka nezbu|des.
kdyz maſſa ıeho kupuges |
Muſſys dobrzıe chytrí bytí.
By | ho mohl beſkody zbytí.
protoz | ıaz prawym rzıeznykom.
Gych | panoſſıem gıelıtnykonym.
Czoz | nalıdech zle dobudu.
ze proto | pekla nezbudu.
acz ſıe toho neoſ|tawıe
zaſweho zıwota zdrawíe |

———

Pekarz naduſſy nepomny |
Rzıedky ſye nan toho dōny ||
137b Geho zloſtıu czoz gma wſobıe.
Gıezto | yaz wyprawym tobıe.
Kdyz on chcze | chleba napeczy.
Tak to bude zenye | rzeczy.
zeno kdyz poydes namıeſto |
Dobudes my kwaſnycz wtıeſto.
azt | muky napytlıgy.
akwas wdıezy | przyhotugy.
Tut gmu zena kwaſ|nycz przymczíe.
Dobywſy gıch | podkray hrnczye.
akdyz tıeſto up|wıchu.
Hrrnecz kwaſnycz wn'e | nalıchu.
vmíeſywſe gıdu kſtolu |

a když jmáš dřevo při sobě,
tuť sě nestane ničs tobě.
Ale řezníka nezbudeš:
když masa jeho kupuješ,
musíš dobře chytrý býti,
by ho mohl be(z) škody zbýti.
Protož jaz pravím řezníkóm,
jich panošiem, jelitníkó(m):
což na lidech zle dobudú,
že proto pekla nezbudú,
ač sě toho neostavie
za svého života zdravie.

(7. *Pekař.*)

Pekař na duši nepomní;
řiedký sě naň toho domní
jeho zlosťú, což jmá v sobě,
ježto jaz vypravím tobě.
Když on chce chleba napéci,
takto bude ženě řieci:
Ženo, když pójdeš na město,
dobudeš mi kvasnic v těsto,
ažť múky napytliji
a kvas v dieži přihotuji.
Tuť j'mu žena kvasnic přimče,
dobyvši jich pod kraj hrnce.
A když těsto upravichu,
hrnec kvasnic v n(ě) nalichu;
umiesivše, jidú k stolu,

Chtıecze obıedwatı ſpolu.
zena | pomeſkawſy weczye.
Muzı tıeſto | kynutı nechcze.
Muſſy wıecze kw|aſnycz bytı.
Toz bude tıeſto kynutſ |
akdyz pokwaſnyczye bıezıe.
przſ|neſſy y nalı puol dıezıe.
po°‸bıe|dıe pecz zapalıchu.
Kwaleny ſye | przıprawıchu.
Ona weczye mu|zy wıezto.
138a Kdyz budes waletı || tıeſto.
By toho nezapomynal.
zes | trzy kroſſye zamyeru dal.
padeſat | kolaczıew ztoho.
nawales nebu|det mnoho.
Gmas wtıeſtıe kwa|ſnycz trżetynu.
Tıem wyberzes | wſy gıſtynu.
agynet wzıſku oſ|tane.
Czoz kolı potom oſtane |
Kdyz tıech kolaczıew napeku. |
Hned gıe namıeſto powleku.
Ktoz | przıgde kupowat knemu.
pekarz | bude rzeczy gemu.
podte ſıem | kemnye ktoz raczy.
zdet gſu | naywıeczſy kolaczy.
Slany dob|rzıe upeczeny.
Inawſem dobrzıe | udıeny.
Deſſıetkrat gym wrze | wzhoru
Rzka wız kakt gma | peczenu koru.
aktoz tıech kola|czıew kupı.

chtiece obědvati spolu.
Žena, pomeškavši, vece:
Muži, těsto kynúti nechce;
musí viece kvasnic býti,
tož bude těsto kynúti.
A když po kvasnice běže,
přinesši, i nali puol dieže.
Po (o)bědě pec zapálichu,
k válení sě připravichu.
Ona vece: Muži, věz to,
když budeš váleti těsto,
by toho nezapomínal,
žes tři kroše za mieru dal;
padesát koláčev z toho
naváléš, nebudeť mnoho.
Jmáš v těstě kvasnic třetinu,
tiem vybéřeš vši jistinu
a jinéť v zisku ostane,
což koli potom ostane.
Když těch koláčev napekú,
hned je na město povlekú.
Ktož přijde kupovat k nemu,
pekař bude řieci jemu:
Poďte sěm ke mně, ktož ráčí,
zdeť jsú najvěčší koláči:
slaní, dobře upečení
i na všem dobře udění.
Desětkrát jím vrže vzhóru,
řka: Viz, kakť jmá pečenú kóru!
A ktož těch koláčev kúpí,

Kazdy naſſwe horze | wzupı.
neıeden ſproſtny ſedlaczek |
Kupı zahalerz kolaczek
138b newıe||da ıeho newıery.
vzrzy wnem prz|ıehrozne dıery.
przıekrogıe gey | nadwıe czıeſtí.
az by wen wlozıl | trzy pıeſtí
Takt pekarz ſbozıe | dobywa
zet ſwe kolaczıe nady|ma.
wıez to pekarzy wſelıky |
ze gmas ztoho hrzıech welıky |
proty hubene kwaſnyczye.
gſı | otluczen bozıeho lıczye.
pakly | wıecz toho oſtanes.
Tehdy ſye | gemu doſtanes.
Snymz wnebe|ſiech przıebywagıe
Budes ſye | wıeczny rádugıe

obohatczy |

Wızte ſwıeta obludneho |
Nenyet[1]) nanem nycz gıſte|ho.[2])
Nemoz bytı[3]) czo takeho[4])
yēz | by[5]) bylo czo[6]) wıeczneho.[7])
vzrzys | czlowıeka zdraweho.
welmy | dobrzıe[8]) weſeleho

---

[1]) Nenye U. a O. — [2]) gineho O. — [3]) by K. — [4]) Nemozt bıti nicz takeho U., nıcz takoweho O. — [5]) Aby

každý na své hoře vzúpí.
Nejeden sprostný sedláček
kúpí za haléř koláček,
nevěda jeho nevěry;
uzří v nem přehrozné diery,
překroje jej na dvě čiesti,
až by veň vložil tři pěsti.
Takť pekař sbožie dobývá,
žeť své koláče nadýmá.
Věz to, pekaři všeliký,
že jmáš z toho hřiech veliký;
pro ty hubené kvasnice
jsi otlúčen božieho líce.
Pak-li viec toho ostaneš,
tehdy sě jemu dostaneš,
s nímž v nebesiech přebývaje
budeš, sě věčn(ě) raduje.

O bohatci.

Vizte světa obludného,
nenieť na nem nic jistého.
Nemóž býti co takého,
jenž by bylo co věčného:
uzříš člověka zdravého,
velmi dobře veselého;

K. a O. — [6]) Bi bilo czo kde U. — [7]) wyerneho K. — [8]) *dobrzie* vynecháno v K., owſſem O.

139ᵃ yakz ſmrrt przı|de wrah kazdeho.
ıednozt[1]) dıegı | nenye[2]) ıeho.
Tot[3]) geſt bozıe uſta|wenye.
ze czlowıeczıe przıroze|nye.
Sweho newıe nycz ſkoncz|ıenye
Tak[4]) nam ſwıedczy ſwa|te cztenye.
protoz[5]) lıdem geſt wıe|dıetı.
Iwzdy[6]) nato peczı[7]) gmyety. |
aby ſtarzy ıako[8]) dıetı.
wzda[9]) ſmrt | gmıelı napamıetí.
Nebo czlowıek | zdraw gſa chody.[10])
Akdyz gemu | nycs[11]) neſſkody.
Nato[12]) pomnyety | nerody.
nalıt[13]) ſye gemu[14]) ſmrt naho|dy.
akdyz gemu | dozze[15]) roha.
vzaſ|na[16]) ſye hrzıechow mnoha.
wzpomí|natı bude boha.
Czoz[17]) neczynyl dobrzıe moha.[18])
Kehdyz bude zboku[19]) | klanye.
aoſſrrdczy zpodpıeraníe[20]) |
Rad by pllnyl ſwe[21]) pokanye.
Kdız | bude gız[22]) nedoſpanye.
139ᵇ pomny na||buoh przıtwem zdrawı.[23])

[1]) Gyednot K., Gednot U., gednoz O. — [2]) nenyet K., U. a O. — [3]) To O. — [4]) tott O. — [5]) Neb to U., Proto O. — [6]) awzdy O. — [7]) pamiet O. — [8]) ywſſe O. — [9]) wzdy K., U. a O. — [10]) ychody K. — [11]) nycz K., U. a O. — [12]) naſmrt O. — [13]) nali O. — [14]) mu K. — [15]) dotkne K. a O., dogde U. — [16]) vzaſne ſe O. — [17]) ze O. — [18]) a moha O. Verše 23 a 24 vynechány

jakž smrť přide, vrah každého,
jednožť ději, nenie jeho.
Toť jest božie ustavenie,
že člověčie přirozenie
svého nevie nic skončenie;
tak nám svědčí svaté čtenie.
Protož lidem jest věděti
i vždy na to péči jmieti,
aby staří jako děti
vžda smrť jměli na paměti.
Nebo člověk, zdráv jsa, chodí
a když jemu ničs neškodí,
na to pomnieti nerodí,
naliť sě (j')mu smrť nahodí.
A když jemu dožže roha,
užasna sě hřiechóv mnoha,
vzpomínati bude Boha,
což nečinil, dobře moha.
Kehdyž bude z boku klánie
a o srdci zpodpieranie,
rád by plnil své pokánie,
když bude již ne do spanie.
Pomni na Buoh při tvém zdraví,

v **U.** — [19]) kdyzt gyz bude wboku **K.**, kdyz to bude wboku **U.** a **O.** — [20]) Auſrdczye wzpodpyeranye **K.**, Apod ſrdczem wpozdwıhanye **U.**, a vſrdcze podgımanie **O.** — [21]) trpıel wſſe **U.** — [22]) kdyzt gyz bude **K.**, kdyztt giz nebude doſpanie **O.** — [23]) kdyz ſı wzdrawıe **U.**, przı ſwem zdrawij **O.**

poprawdıe | tıe buoh oprawıe.
Naſſem[1]) ſwıetıe | peczıe zbawı.
Iwtwey duſſy[2]) bla|hoſlawı.
Buoh czlowıeka ſpra|wedlneho.
Ktoz wen wıerzy wſe|lıkeho.[3])
yako oka ſtrzıeze ſweho |
nezahubı[4]) nykdý ıeho.[5])
zazıwota | zazdraweho.
Ktoz pomny nat worczye[6]) ſweho.
Bude gmſetí my|loſt geho
Oſtrzıeze ho[7]) wſeho zle|ho.
procz człowıecze pyſſen[8]) chodís |
protı bohu pychu plodıs
Tıem ſwey[9]) | duſſy welmy[10]) ſkodıs.
nabuoh[11]) pom|nyetı nerodıs.
procz napychoſt[12]) to|lık wzkla|das.
aboha ſye nedo|kladas.[13])
weſdy[14]) chwaly ſwıetſke | zadas.[15])
aoduſſy nycz nehladas.[16]) |
Radılty bych wıernye tobıe[17]) |
aby zahe przíſrzıel kſobıe.
140ᵃ Gyz || ſy prawıe natey dobıe.
neyſſy | welmy mlade robıe.
azda dıes | gmam czaſſu doſtı.
pokatı ſye | vmey mladoſtı.

[1]) Nawſſyem K. a O., Natom U. — [2]) Itwu duſſy U., y twu duſſi zblahoſlawij O. — [3]) ykazdeho K. a O., kazdeho U. — [4]) Nezahanbi U. — [5]) ny ktereho K. — [6]) naboha U. — [7]) geho U. — [8]) piſſnye U. a O. — [9]) ſwe K. a O. — [10]) mnoho O. — [11]) Naſmrt K., U. a O. —

po pravdě tě Buoh opravie,
na sěm světě péče zbaví
i v tvej duši blahoslaví.
Buoh člověka spravedlného,
ktož veň věří, všelikého
jako oka střeže svého,
nezahubí nikdy jeho.
Za života za zdravého
ktož pomní na tvorce svého,
bude jmieti milost jeho,
ostřeže ho všeho zlého.
Proč, člověče, pyšen chodíš,
proti Bohu pýchu plodíš?
Tiem svej duši velmi škodíš,
na Buoh pomnieti nerodíš.
Proč na pychosť tolik vzkládáš
a Boha sě nedokládáš?
Vezdy chvály světské žádáš
a o duši nic nehladáš.
Radil ti bych věrně tobě,
aby záhe přizřel k sobě;
již si právě na tej době,
nejsi velmi mladé robě.
A zda dieš: jmám času dosti
pokáti sě v mej mladosti.

[12]) napichu **U.** a **O.** — [13]) Verš 46 vynechán v **K.** — [14]) wzdy **O.** — [15]) ſwieczke chwali hledaſſ **U.** — [16]) Anaduſſi nicz netbaſſ **U.** — [17]) Toby byla lepſſye rada **K.**, **U.** a **O.**

Buoh tıe twıch | nezproſtı.
Kdyz nehledas geho | myloſty.
Nebo czlowıek gſa mlad | chody.
ano ıemu nycz neſkody |
Swıet wzdy zaoboyek wody |
anot ſye gͤmu zle przyhody |
akdyz mu ſwıet naylep ſta|ne.
proknyy gemu rzıeka pa|ne.
yednozt nemocz nan uka|ne.
Terprw nahrzıechy wzpo|mane.
Gako ıeden bohatecz | bıeſſe.
Ten mnoho ſbozıe gmíe|gıeſſe.
probuoh datı nycz nech|tıeſſe.
wzdy ſye ſſwy̨m ſbozym | wadıeſſe.
Bıeſſe dworneho | vmyſſla.
140b Gmyegıeſſe ſbozye || bezczyſla.
akdyz nemocz knemu | przıſlą.
Mluwıeſſe ıako bezſmy|ſla.
Onem uſlyſyte powıeſt
Kdız | geho nadgıde boleſt.
wypra|wym wam wſechno kak geſt |
Kak dwornu wſobıe gmıeſe leſt |
weczye mıle ſbozıe racz ſlyſſıetí |
Czo chczu tobıe powıedıetı.
Racz | meho zıwota przıetí.
Nech|tıel bych nykdy vmrzıetí |
Bych to mohl czyele wzwıedıetí |
Ez mı ſye tomu nadıetí.
Chtıel | bych to wſe rad trrpıetí.
Iwtobıe | nadıegy gmıetí.

Buoh tě tvých (hřiechóv) nezprostí,
když nehledáš jeho milosti;
nebo člověk, jsa mlad, chodí,
ano jemu nic neškodí;
svět vždy za obojek vodí,
anoť sě (j')mu zle přihodí.
A když mu svět najlép stane,
prokn(ý) jemu řieká: pane!
jednožť nemoc naň ukane,
t(e)prv na hřiechy vzpomane.
Jako jeden bohatec bieše,
ten mnoho sbožie jmějéše,
pro Buoh dáti nic nechtieše,
vždy sě s svým sbožím vadieše;
bieše dvorného úmysla,
jmějéše sbožie bez čísla
a když nemoc k nemu přišla,
mluvieše jako bez smysla.
O nem uslyšíte pověsť,
když jeho nadjide bolesť;
vypravím vám všechno, kak jest,
kak dvornú v sobě jmieše lesť.
Vece: Milé sbožie, rač slyšeti,
co chcu tobě pověděti;
rač mého života přieti,
nechtěl bych nikdy umřieti.
Bych to mohl cele vzvěděti,
ež mi sě tomu nadieti,
chtěl bych to vše rád trpěti
i v tobě náději jmieti.

*

Geſcze bych cht|ıel weſſel bytí.
Bych natobıe | mohl dobytí.
Kteru chytroſty | toho zbytí.
Kdez bych ſye mohl | ſmrtı ſkrıtı.
wedıe ezs gſy | my welmy mylo.
141a Kdyz by my || toho dobylo.
Moy zywot y mo|gıe ſylo.
Snad bych ſobıe ottuſılo |
proczze kemnye nepromluwıs |
wſak mye podle ſebe wıdıs.
wel|my natom zle my czýnys.
paklı | ſye mne naczem ſtydıs.
Tehdy ſbo|zıe otpowıedıe.
yaz to weczye | dobrzıe wíedıe.
Itobıe take po|wıedıe.
ze mnozy ſwu wıecz | mnu rzíedıe.
Gazt ſeṁ ſbozıe po|zıczene.
Tobıe naczas zytı dane |
akdyz gmas ſbozıe proſtrane. |
Kazdyt promye rzıeka pane |
Kdyz ıaz ſbozıe tıe rozmohu.
Aute|be bytı mohu.
Tupas pyſnye | chodıe nohu.
awıecz nycz.net|bas obohu.
Neymas gyne kra|tochwıle.
Kdyz wſwem zdrawı | ıwſwey ſyle.
141b Semnu ſye obcho||dıs myle.
Nebt gyneho nenye pıle |
Ty mnu czſten gſa pychu plodís |
wten czas nabuoh tbatı nerodıs |

Ješče bych chtěl vesel býti,
bych na tobě mohl dobyti,
kterú chytrostí toho zbýti,
kdež bych sě mohl smrti skrýti.
V(ě)dě, e(ž) jsi mi velmi milo,
když by mi toho dobylo:
mój život i moje sílo!
snaď bych sobě ottušilo.
Proč že ke mně nepromluvíš?
však mě podle sebe vidíš.
Velmi na tom zle mi činíš,
pak-li sě mne na čem stydíš.
Tehdy sbožie otpovědě:
Jaz to, vece, dobře vědě
i tobě také povědě,
že mnozí svú věc mnú řiedie.
Jazť sem sbožie požičené,
tobě na čas žití dané;
a když jmáš sbožie prostranné,
každýť pro mě řieká: pane!
Když jaz, sbožie, tě rozmohu
a u tebe býti mohu,
tupáš, pyšně chodě, nohú
a viec nic netbáš o Bohu.
Nejmáš jiné kratochvíle,
když v svém zdraví i v svej síle
se mnú sě obchodíš mile,
nebť jiného nenie píle.
Ty mnú čst(ě)n jsa, pýchu plodíš,
v ten čas na Buoh tbáti nerodíš.

Tıem ſwey duſſy welmy ſkodys |
Kdyz mne uſſebe mnoho pobdys |
wczemż my naywıecz wynu da|was
aty gmas wſe czóz pozạdas |
aty ſye boha nedokladas.
ze ſye | ſemnu darmo hadas.
Gaz tobıe ne|mohu ſpomoczy.
ztwych neduhow | yztwe nemoczy.
any twoey drazı | koczy.
Kdyz nebude bozıe moczy. |
Neymas mnye wczem wyny datí |
any my procz ztoho latí.
Chtıels | ſye ſemnu wzdy kochatí.
aobozıe | nycz netbatı.
akdyz on tu rzıecz | uſſlyſſıe.
Tehdy naſſwem ſr(*r*)dczy | wzdyſſıe.
ach by ſye nepoſtalo | vme chyſſıe.
142a Snad bych byl utíe||ſen wyſe.
Slyſſym totoy zla nowína |
Ktera geſt byla ma wyna.
Talí ne|bo ktera gyna.
Ez mye luczís ot|hoſpodyna
Ze mnye protıe tako | hrozıe.
Radıegy bych kopal hlo|zıe.
ach weczy hubene ſbozıe
Ez | my protıe zbytí myloſtı buozye |
Gaz ſem ſye ſtobu rad obchodıl |
Gakz ſem ſye kolı narodıl.
wzdıcz|ky vmem domu plodıl.
Nykdy na|nyczemz neſkdyl.

Tiem svej duši velmi škodíš,
když mne u sebe mnoho pobdíš.
V čemž mi najviec vinu dáváš?
A ty jmáš vše, což požadáš;
a ty sě Boha nedokládáš,
že sě se mnú darmo hádáš.
Jaz tobě nemohu spomoci
z tvých neduhóv i z tvé nemoci,
ani tvo(ji) drazí ko(t)ci,
když nebude božie moci.
Nejmáš mně v čem viny dáti
ani mi proč z toho láti;
chtěls sě se mnú vždy kochati
a o Bozě nic netbati.
A když on tu řeč uslyše,
tehdy na svém srdci vzdyše:
Ach, by sě nepostalo u mé chyše,
snaď bych byl utěšen výše!
Slyším, toto j' zlá novina,
která jest byla má vina,
ta-li nebo která jiná,
ež mě lúčíš ot Hospodina?
že mně pro tě tako hrozie,
raději bych kopal hložie.
Ach, vec(e), hubené sbožie,
ež mi pro tě zbýti milosti buožie!
Jaz sem sě s tobú rád obchodil;
jakž sem sě koli narodil,
vždycky u mém domu plodil,
nikdy na ničemž nešk(o)dil.

Czaſto ſem pro|tıe nemohl ſpatí.
Mýſſle kak tebe | dobywatí.
agyz ſye gynak nemoz | ſtatı.
Muſſym ſwu duſſy protye | datı.
Kdyz ſobıe tak zle tuſſıeſſe |
Obozıe nycz netbagıeſſe.
Sſbozȳ | ſye wezdy wadıeſſe.
anemocz ſıe | przıblızıeſſe.
T‸ehdy on chtıeſſe ſye | tulatı.
zatıem poczıe omdlewatı |
142b an leh íchtıeſſe poſpatí.
wıecz nemoze | wzhoru wſtatı.
Akdyz gey popade | klanye.
an lezy naprawey ſtranye |
weczye dobudte ſıem me panye |
Gyz my nebude doſpanye.
akdyz | poſlý poſpıeſıchu.
pany yeho po|wıedıechu.
neb to nanem gyz wí|dıechu.
zet gmu nebıeſſe doſmíe|chu.
akdyz pany knemu chtıeſe |
weczye poſlom podte ſpıeſe.
ne|bo ſıe uzaſla bıeſſe.
Az ſıe horzem | wſıe trzíeſſıeſſe.
akdyz by przıe|den pozwana
an gýz zczrnal | ıako wrana.
akdyz uzrzıe ſweho | pana.
ano nanem bozıe rana |
weczye pane mýly kak ſıe mas |
Kak [na mye] mý neweſele wzhledas |

Často sem pro tě nemohl spáti,
mysle, kak tebe dobývati;
a již sě jinak nemóž státi,
musím svú duši pro tě dáti.
Když sobě tak zle tušieše,
o Bozě nic netbajéše,
s sbožím sě vezdy vadieše
a nemoc sě přiblížieše;
t(eh)dy on chtieše sě túlati,
zatiem poče omdlévati,
an leh i chtieše pospati,
viec nemože vzhóru vstáti.
A když jej popade klánie,
an leží na pravej straně,
vece: Dobuďte sěm mé panie,
již mi nebude do spanie.
A když posli pospěšíchu,
paní jeho pověděchu;
neb to na nem již vidiechu,
žeť j'mu nebieše do smiechu.
A když paní k nemu chtieše,
vece poslóm: Poďte spieše;
nebo sě užasla bieše,
až sě hořem vše třesieše.
A když by předeň pozvána,
an již zčrnal jako vrána,
a když uzře svého pána,
ano na nem božie.rána,
vece: Pane milý, kak sě máš,
kak (mi) nevesele vzhledáš,

zdalı czo pogıeſtı zadas.
procz | nekazes wſak doſtı gmas ||
143ª On ſwey pany tak‸o weczıe.
Obra¦tıw gıey lewe plecze.
proboleſt | ſie ſiemy tam meczye.
auwech | weczye horze dıetczye.
Tot geſt | daremne tazanye.
Gyzt geſt ſta|lo me gſedenye.
Bych gmyel | ſwe drahe kamenye.
zda by my | pomohlo nynye.
On wſwe ſbozıe | uffaſſe.
nawſem ſyeho doklada|ſe.
Pany ſye ıeho protıwno zda¦ſe.
ze tak nepodobnye paſſe |
Pany ſlyſſıecz rzıecz o‸tneho
Ipo|czıe proſſıtı ſeho.
Rzkucz pros | hoſpodyna ſweho.
Gıezukrıſta | laſkaweho.
zdatby raczıl otle|hczıtı.
wtwem tıe zdrawı oblep|ſıtı.
aby gemu mohl ſluzyty |
potom wıeczneho horzıe zbyty |
On nato nepoczıe tbatı.
143ᵇ Bý ſſe || chtıel hrzıecha pokatı.
Gednå na|to wzpomynatı.
ze gmu zſel ſbozſe | oſtatı.
To ſbozıe tak mylowaſſe. |
aobozye nýcz netbaſſe.
Swey | pany porokowaſſe.
ze gey ona | ztoho treſktaſſe.

zda-li co pojésti žádáš?
Proč nekážeš, však dosti jmáš?
On svej paní takto vece,
obrátiv jej levé plece,
pro bolesť sě sěm i tam mece:
Auvech, vece, hoře, dietce!
toť jest daremné tázanie,
jižť jest stalo mé jedenie;
bych jměl své drahé kamenie,
zda by mi pomohlo nynie?
On u své sbožie úfáše,
na všem sě ho dokládáše.
Paní sě jeho protivno zdáše,
že tak nepodobně páše.
Paní slyšiec řeč o(t) neho
i poče prositi jeho,
řkúc: Pros Hospodina svého,
Jezu Krista laskavého,
zdať by ráčil otlehčiti,
v tvém tě zdraví oblepšiti,
aby jemu mohl slúžiti,
potom věčného hoře zbýti.
On na to nepoče tbáti,
by sě chtěl hřiecha pokáti;
jedn(o) na to vzpomínati,
že j'mu žel sbožie ostati.
To sbožie tak milováše
a o Bozě nic netbáše,
svej paní porokováše,
že jej ona z toho tresktáše,

Rzka czo zato ta|ku peczy gmas.
ze mne tak kto|mu ponukas.
aty ſtrzıebra zlata | doſtı gmas.
Genzto wſe zamu du|ſſy das.
On toho netaze rzeczy
az | mu wſtupı wobıe pleczy.
Tu gmu | nedodadıeſſe uleczy.
Az ſye chtíeſe | horzem wſteczy.
On ſye poczıe ot|gymatı.
Nechtıe datı neſſye znatí |
By ſye chtıel wnemocz poddatí |
ano ſye nemoz gynak ſtatı.
za|tıem ruczye nozye obıe.
Bıeſta | uwelıkey mdlobıe
Tu lezıeſſe | wezley utrobıe.
144a Nemoha pomoczí || ſobıe.
whlawíe neduh nemocz | woczíu.
wnoſſye whczu ıwobo|czı(*u*)
wſye koſtı ſye wnem troſko|czı(*u*).
To czynyechu bozy moczy(*u*). |
Toho gıſteho bohatczye.
Bıeſſe | hrozna ıeho praczye.
an ſie ta|mo ſiemo kaczye.
zywota gmu | ſye ukraczye.
akdyz tak trudníe | lezíeſſe.
wſak oduſſy netbagıeſe |
pany geho tak mluwıeſſe.
pan|ku myſſl oſobıe ſpıeſſe.
aby ſie | mohl zpowıedatí.
awſeho zleho | oſtatí.

řka: Co za to takú péči jmáš,
že mne tak k tomu ponúkáš?
a ty střiebra, zlata dosti jmáš,
jenžto vše za mú duši dáš.
On toho netaže řieci,
až mu vstúpi v obě pleci;
tu j'mu nedodadieše uléci,
až sě chtieše hořem vztéci.
On sě poče otjímati,
nechtě dáti n(a) sě znáti,
by sě chtěl v nemoc poddati,
ano sě nemož jinak státi.
Zatiem ruce, nozě obě
biesta u velikej mdlobě;
tu ležieše ve zlej útrobě,
nemoha pomoci sobě.
V hlavě neduh, nemoc v očú,
v nosě, v lícu i v obočú;
vše kosti sě v nem troskocú,
to činiechu boží mocú.
Toho jistého bohatce
bieše hrozná jeho práce,
an sě tamo sěmo kácie,
života j'mu sě ukrácie.
A když tak trudně ležieše,
však o duši netbajéše;
paní jeho tak mluvieše:
Pánku, mysl o sobě spieše,
aby sě mohl zpoviedati
a všeho zlého ostati,

Tworczye ſweho ,mılowatı |
potom gemu ſye doſtatı.
Kdyz | gmu tu radu dawaſſe.
Kdobre|mu gho ponukaſſe.
wſak on | nato nycs netbaſſe.
weſdy ſye | gmu ſpıle zdaſſe.
poczıe gıey ot|powıedatı.
144^{b} welmy ſye ztoho || hnyewatı
Rzka czo mne gmas po|nukatí.
Gmam doſtı czaſſu ſye po|katí.
pany ſobıe tak wymyſlí.
By | poſly kprzatelom doſlı.
Tu gſu ſıe | przıetele ſeſlı.
potom pak ſu kne|mu weſlı.
akdyz ſye ſnydechu kne|mu.
Iako kprzıetelı wıernemu |
poczıechu tuſſıtı íemu.
Iako przı|rozenyu mſlemu.
Neb mnozy ten | obyczıey gmagy.
Kdyz nemoczneho | wıdagy.
Ez gmu nerady ſtyſkagí |
acz nanem czo takeho znagyu |
Geden znych weczye kak ſıe mas |
procz ze nam wıtanye nedas.
az^{d}alı | ſwych przatel neznas.
wſak nas | doſtı uzrzıs wten czas.
Mý wíemy | ze nepokoy gmas.
zes tak daĭe|ko trudıl nas.
wypuſt weſele knā | ſwoy hlas.
145^{a} agmyey ſnamy weſely || kwas.

tvorce svého milovati,
potom jemu sě dostati.
Když j'mu tu radu dáváše,
k dobrému j'ho ponúkáše,
však on na to ničs netbáše,
vezdy sě j'mu spíle zdáše.
Poče jej otpoviedati,
velmi sě z toho hněváti,
řka: Co mne jmáš ponúkati?
Jmám dosti času sě pokáti!
Paní sobě tak vymysli,
by posli k přátelóm došli.
Tu jsú sě přietelé sešli,
potom pak sú k nemu vešli.
A když sě snidechu k nemu
jako k přieteli věrnému,
počechu tušiti jemu
jako přirozeniu milému;
neb mnozí ten obyčej jmají,
když nemocného vídají,
ež j'mu nerádi stýskají,
ač na nem co takého znajú.
Jeden z nich vece: Kak sě máš,
proč že nám vítanie nedáš
a z(d)a-li svých přátel neznáš?
Však nás dosti uzříš v ten čas.
My viemy, že nepokoj jmáš,
žes tak daleko trudil nás;
vypusť vesele k nám svój hlas
a jměj s námi veselý kvas.

On‸ſie ſwych przatel lecze.
wıecze | nez oſtreho meczıe.
Ktoy was poz¦wal on gým weczye
Díw ze ſye | horzem newſtecze.
Ktoy ſye utekl | ſtu nowynu.
ze ſıem pozwal mu | rodynu.
To ſye ſtalo nemu wynu |
Bud zıel toho hoſpodynu.
Ten gı|ſtı rad by to uzrzıel.
aby míe czrt | ſkoro rozdrzıel.
Anebo bych ſkoro | vmırzıel
By on me ſbozıcze poz|rzıel.
Przatelom by to protıwno | bıeſſe
ze on gym takto mluwıe|ſe.
ato ꝑſbozıe czynıeſſe.
ze gym | datı nycz nechtıeſſe.
Geden weczıe | ſbozıe tweho.
myt nycz nezada|my ıeho.
yedno popros twor|czye ſweho.
zdalıt prodlı zdra|wıe tweho.
akdyz to tıem wſyē | doſpıechu.
145b Taynye oto radu ‖ wzıechu.
Naıeho rzıecz nycz netba chu.
Inhed poknyezıe poſlachu.
a|kdyz knemu knyez przıgıde.
aw¦yeho dom knemu wnyde.
akdyz | podle neho ſyede.
dıw ze horzem | neuſwıede.
Knyez mu weczıe racz | znamenatí
Raczıſlız ſye zpowıe|datí.

On sě (tu) svých přátel leče
viece než ostrého meče.
Kto j' vás pozval, on jim vece;
div že sě hořem nevzteče.
Kto j' sě utekl s tú novinú,
že sěm pozval mú rodinu?
To sě stalo ne mú vinú,
buď žel toho Hospodinu!
Ten jistý rád by to uzřel,
aby mě črt skoro rozdřel
anebo bych skoro umřel,
by on mé sbožíce požřel.
Přátelóm to protivno bieše,
že on jim takto mluvieše;
a to pro sbožie činieše,
že jim dáti nic nechtieše.
Jeden vece: Sbožie tvého —
myť nic nežádámy jeho,
jedno popros tvorce svého,
zda-liť prodlí zdravie tvého.
A když to tiem všiem dospěchu,
tajně o to radu vzěchu;
na jeho řeč nic netbachu,
inhed po kněžě poslachu.
A když k nemu kněz přijide
a v jeho dóm k nemu vnide
a když podle neho sěde,
div že hořem neusvěde.
Kněz mu vece: Rač znamenati,
ráčíš-liž sě zpoviedati?

Chczu tobie tu radu daty |
Kak ſye budes hrziechow katí |
On weczye netr(*z*)ieba my toho |
Mily knyeze zbaw mye toho |
Neymam takych hrziechow | mnoho
Bych lupil neb zabil | koho.
Neyſem knyeze taky hrz|ieſnyk.
any ſem byl czyzoloz|nyk.
any ſem ktery koſtecz|nyk.
ny ſem byl krzywy prziſeznyk.
Racziz knyeze poſlu|chati.
amnye neporokowatí
146a Neymamt ſye nycz zpowiedaty |
Any gmam czo tobie datí.
Kníez | rad chtieſſe pomeſkatí.
zda by | ſye chtiel zpowiedatí.
On knye|zye poczie ponukatí.
Rzka | myly knyeze racz ſye pricz bratí |
Knyez proſpie(t)i nycz nemoze |
Gide prycz ot(ie)ho lozie.
Rzka | racz tie uzdrawi(t)í boze.
yma|ria ſwietla roze.
(Te)hdyz on | pomalem czaſſu.
pro(mý)eny | ſwu wſichnu kraſu.
wſichny | udy wnem ſye wztrzaſu.
Tu | prokny gich uzaſſu.
pany ie|ho poczie plakatí.
przietele ieho | pykatí.
Dietky ſie ſnym czielo wati.
Otneho otpuſczenye bratí |

Chcu tobě tu radu dáti,
kak sě budeš hřiechóv káti.
On vece: Netřeba mi toho,
milý kněže, zbav mě toho;
nejmám takých hřiechóv mnoho,
bych lúpil neb zabil koho.
Nejsem, kněže, taký hřiešník,
ani sem byl cizoložník
ani sem který kostečník
ni sem byl křivý přísežník.
Račiž, kněže, poslúchati
a mně neporokovati;
nejmámť sě nic zpoviedati
ani jmám co tobě dáti.
Kněz rád chtieše pomeškati,
zda by sě chtěl zpoviedati.
On knězě poče ponúkati,
řka: Milý kněže, rač sě pryč bráti.
Kněz prospě(t)i nic nemože,
jide pryč ot (je)ho lože,
řka: Rač tě uzdravi(t)i Bože
i Maria, světlá róže!
(Te)hdyž on po malém času
pro(mě)ni svú všichnu krásu;
všichni údi v nem sě vztřasú.
Tu (sě) prokní jich užasú.
Paní jeho poče plakati,
přietelé jeho pykati,
dietky sě s ním celovati,
ot neho otpuščenie bráti;

*

pocziechu nadnym upitı.
Rzkucz | komu ny chczes porucziti.
146b Czo || (nam ztoho) uczynyty
Kto bude twe | ſbozie zity.
Tu ſye dietky napla|kachu.
przietele ſye (u)paſtowa|chu.
Toho nanem wzdy zadachu |
Rzkucz (promluv knam) myly | brachu.
(On knym) nycz nepro|mluw(ieſſe.)
(naſwem horzy) doſti | gmiegieſſe
(Nebo) hluch gy(z) | y nyem (byeſſe.)
(any kte)reho | znag(ieſſe)
(Akdyz ſye) przibliży | (knoczy)
(Bieda mu w)yeho ne|(moczy)
(Przidu) knemu kratczy | (roczy)
(Stanut) ieho wſichny | (ſoczy.)
akdyz ſye iako zeſna ꝑ|budy
dwa aſſedmdeſſat ſye | (wnem nem)oczy wzbudy
Smrt | wſied(ſy) nageho hrudy.
Hned | zneho duſſy wypudy.
Tak ſie | on ſwych hrziechow poka | amen

počechu nad ním úp(i)ti,
řkúc: Komu ny chceš poručiti,
co (nám z toho) učiniti,
kto bude tvé sbožie žíti?
Tu sě dietky naplakáchu,
přietelé sě (v)pastováchu,
toho na nem vždy žádáchu,
řkúc: (Promluv k nám,) milý brachu!
(On k nim) nic nepromluv(ieše,)
(na svém hoři) dosti jmějéše,
(nebo) hluch ji(ž) i něm (bieše)
(ani kte)rého znaj(éše).
(A když sě) přiblíži (k noci),
(běda mu v) jeho ne(moci);
(přídú) k nemu krátcí (roci),
(stanúť) jeho všichni (soci).
A když sě jako ze sna probudi,
dva a sedmdesát sě (v nem nem)ocí vzbudi;
smrť vsěd(ši) na jeho hrudi,
hned z neho duši vypudi.
Tak sě on svých hřiechóv poká!
Amen.

Dodatky.

I.

239a sl. 2 **Omelia Origenis super ewangelium secundum Iohannem, feria V. post pascha, de planctu beate Marie Magdalene super domino.**

In illo tempore Maria stabat ad monumentum
foris plorans. Et reliqua. De presenti sollempnitate
locuturus auribus uestre caritatis, dilectissimi, amor
239b sl. 1 uenit ad memoriam, quo(modo) beata Maria Mag|da-
lena dominum nostrum Ihesum Christum super omnia
diligendo, discipulis fugientibus, eum ad mortem eun-
tem sequebatur, ac ueri amoris igne succensa, nimio
ardens desiderio, indesinenter plorans a monumento
non recedebat. Maria enim, ut euuangelista testatur,
stabat ad monumentum foris plorans. Audiuimvs, fra-
tres, Mariam ad monumentum foris stantem, audiui-
mus et Mariam plorantem; uideamus, si possumus,
cur staret, uideamus, et cur ploraret. Prosit nobis
239b sl. 2 (et) illius stare, prosit nobis et illius plorare. |
Amor faciebat eam stare et dolor cogebat eam
plorare. Stabat et circumspiciebat, si forte uideret,
quem diligebat. Plorabat uero, quia sublatum esti-
mabat, quem querebat. Dolor renouatus erat, quia,
quem prius doluerat defunctum, nunc dolebat abla-
tum. Et iste dolor maior erat, quia nullam consola-
tionem habebat. Prim(a) fuit causa doloris, quia uiuum
perdiderat; sed de hoc dolore consolationem aliquan-
tulam habebat, quia mortuum se retinere credebat.
240a sl. 1 Nunc autem de | illo dolore se consolari non poterat,
quia corpus defuncti non inueniebat metuebatque, ne

amor magistri sui in pectore suo tepesceret, si corpus eius non inueniret, quo uiso recalesceret. Venerat autem Maria ad monumentum, deferens secum aromata et unguenta, que parauerat, ut sicut pedes uiuentis antea unguento pretioso unxerat, sic (et) nunc totum corpus defuncti et unguento ungeret et aromatibus condiret; et sicut prius ad pedes Ihesu lacrimas fuderat, ita et nunc | ad monumentum eius 240ª sl. 2
lacrimas funderet, fleuerat prius et lacrimis suis pedes eius rigauerat pro morte anime sue, ueniebat nunc (ad) monumentum lacrimis rigare pro morte magistri sui. Cum autem non inuenisset corpus in monumento, labor periit unguenti, sed dolor creuit lugenti, defuit obsequio, qui non defuit dolori, defuit, quem condiret, sed non defuit, quem ploraret, eoque magis plorabat, quo ille magis deerat. Plorabat enim uehementer Maria, quoniam additus erat dolor super dolorem eius, duosque dolores eximios uno gestabat in corde, quos | mitigare lacrimis uolebat, sed non uale- 240ᵇ sl. 1
bat. Et ideo tota posita in dolore, mente et corpore deficiebat et, quid ageret, nesciebat. Quid enim mulier ista poterat agere nisi plorare, que et intolerabilem habebat dolorem et nullum inueniebat consolatorem? Petrus quidem et Iohannes uenerant cum ea ad monumentum, sed non inuento corpore abierunt ad semetipsos; Maria autem stabat ad monumentum foris plorans et quasi desperando sperans et sperando perseuerans. Petrus et Iohannes timuerunt (et ideo non steterunt); Maria (autem) non timebat, quia nil suspicabatur sibi superesse, pro quo | timere debe- 240ᵇ sl. 2
ret. Perdiderat enim magistrum suum, quem (ita) singulariter diligebat, ut praeter ipsum nichil posset diligere, nil posset sperare. Perdiderat uitam anime sue, et iam melius arbitrabatur fore sibi mori quam uiuere, quia forsan inueniret moriens, quem inuenire non poterat uiuens, sine eo tamen uiuere non ualebat. Fortis enim ut mors est dilectio. Quid enim aliud faceret mors in Maria? Facta erat exanimis, facta erat insensibilis, sentiens non sentiebat, uidens | non 241ª sl. 1
uidebat, audiens non audiebat; sed neque ibi erat, ubi erat, quia tota ibi erat, ubi magister suus erat, de quo tamen, ubi esset, nesciebat. Querebat (eum) et non inueniebat, et ideo stabat ad monumentum et plorabat, tota lacrimabilis, tota miserabilis. O Maria, quid spei, quid consilii, (aut) quid cordis erat tibi,

ut sola stares ad monumentum discipulis abeuntibus? Tu ante illos uenisti, cum ipsis non red(i)isti et post illos remansisti. Cur hoc fecisti? Sapiebas plus illis,
241ª sl. 2 aut diligebas plus quam illi, quia non | timebas ut illi? Certe nichil (modo) sapiebat Maria non nisi diligere et pro dilecto dolere. Oblita erat timere, oblita erat gaudere, oblita erat semetipsam, oblita erat denique omnia preter illum, quem diligebat super omnia; et quod mirabile est, sic erat oblita, ut etiam ipsum non cognosceret. Credite michi, si ipsum cognosceret, in monumento (eum) non quereret; et si uerba eius corde retineret, non de mortuo doleret, sed de uiuente gauderet nec de sublato ploraret, sed de resurgente exultaret. Dixit enim Ihesus, quod sic moreretur (et) quod tertia die resurgeret; sed proh
241ᵇ sl. 1 dolor, nimius dolor cor eius | repleuerat et memoriam horum uerborum deleuerat, sensus nullus in ea remanserat, omne consilium ab ea perierat, spes omnis defecerat, solummodo flere supererat. Flebat ergo, quia flere poterat, et dum flebat, (inclinauit se et) respexit in monumentum et uidit duos angelos in albis sedentes, unum ad pedes et unum ad caput. Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? O Maria, ecce multam consolationem inuenisti, et forsitan melius tibi contigit, quam sperasti. Nam tu querebas unum et duos inuenisti, querebas hominem et angelos inuenisti, querebas mortuum et uiuentes reperisti. Repe-
241ᵇ sl. 2 risti | eos, qui de te uidentur curam habere, et qui uolunt dolorem tuum lenire; ille uero, quem querebas, uidetur dolorem tuum negligere, lacrimas tuas non uidetur respicere. Vocas illum et non audit, oras et non exaudit, queris illum et non inuenis, pulsas et non aperit tibi, sequeris illum et fugit. Heu, quid est hoc? Heu, quam magna mutatio? Heu, quomodo mutata est res in contrarium? Iste (enim est Ihesus), qui modo recessit a te et qui modo forte nescio, si diligit te, olim te diligebat, olim te a Phariseo defendebat et a sorore tua te diligenter excusabat. Olim
242ª sl. 1 lauda|bat te, quando pedes suos unguento ungebas, (lacrimis rigabas) et capillis tergebas, dolorem tuum mulcebat, peccata tua dimittebat. Olim querebat te, cum adesses, uocabat te, cum abesses; mandabat tibi per sororem tuam, ut ad se uenires. Magister adest et uocat te. O quam cito surrexit Maria, ut audiuit, quam cito uenit et solito more cecidit ad

pedes tuos, bone Ihesu. Tu quoque, cum uidisti eam
contristantem, contristatus es, dum uidisti plorantem,
lacrimatus es. O quam pie con|solando eam 242a sl. 2
dixisti: Ubi posuisti eum? Denique pro dilectione
eius, que multum dilexit te, fratrem eius Lazarum
suscitasti et planctum eius in gaudium conuertisti.
O dulcissime magister, quid post hec peccauit in te
hec discipula tua, aut in quo postea offendit dulcedinem
cordis tui hec amatrix tua, quia sic recedis
ab ea? Nos post hec nullum aliud peccatum audiuimus
de ea, nisi quia, quando sepultus fuisti, ante
omnes (ualde mane) uenit ad monumentum tuum,
ferens unguenta, quibus ungeret corpus tuum; sed
cum non inuenisset te in monumento, cucurrit | et 242b sl. 1
nunciauit hoc discipulis tuis. Illi uenerunt, uiderunt
et abierunt; hec autem stabat et plorabat. Si
hoc peccatum est, negare non possum, quin ipsa
faciebat hoc; si autem hoc peccatum non est,
sed (est) amor tu(i) et desiderium, quod habet de
te, quare sic recedis ab ea et abscondis te, (tu,
qui diligis omnes diligentes te et) qui inueniris
ab omnibus querentibus te? Tu (enim) dicis: (Ego
diligentes me diligo et) qui mane uigilauerint ad
me, inuenient me. Ergo mulier ista, que ualde
mane uigilat ad te, cur non inuenit te? Quare non
consolaris lacrimas, quas pro te, domino suo, fundit,
sicut | consolatus es lacrimas, quas fudit pro fratre 242b sl. 2
suo. Si (enim) tu solito more eam diligis, cur desiderium
(eius) tamdiu protrahis? O uere magister et
testis fidelis, recordare testimonii, quod olim de Maria
reddidisti Marthe, sorori (eius). Dixisti enim: Maria
optimam partem elegit, que non auferetur ab ea.
Vere optimam partem elegit Maria, quia elegit stare
ad pedes tuos et audire sermones tuos. Vere optimam
partem elegit, quia te elegit. Sed quomodo
uerum est: quia non auferetur ab ea, si tu es ablatus
ab ea? | Quod si ab ea non es(t) ablata optima 243a sl. 1
pars, quam elegit, quare plorat et quid querit? Certe
Maria nichil (aliud) querit, nisi quod elegit et propter
hoc solum plorare non desinit, quia, quod elegit,
nunc perdidit. Ergo, o custos hominum, aut tu partem,
quam elegit, custodi in ea, aut ego nescio, quomodo
uerum sit: que non auferetur ab ea. Nisi et hoc (ita)
intelligatur, quod licet, tu sis ablatus ab oculis eius,
tamen non es ablatus de corde eius. Sed, o Maria,

243a sl. 2 quid iam amplius moraris, quid turbaris, quid | plo-
ras? Ecce habes angelos, sufficiat tibi angelorum
uisio, quia forsitan ille, quem queris, quem ploras,
aliquid sentit in te, propter quod non uult uideri a te.
Pone iam finem dolori tuo, sit modus lacrimis tuis.
Recordare, quia ipse dixerit tibi et aliis mulieribus:
Nolite flere super me. Ergo quid est hoc, quod facis?
Ipse prohibuit flere et tamen tu flere non desinis.
Timeo, ne plorando ipsum offendas, pro quo sic in-
cessanter ploras. Nam si ipse amaret lacrimas tuas,
non posset fortassis ut olim continere lacrimas suas.
243b sl. 1 Nunc ergo | audi consilium meum: sufficiat tibi ange-
lorum consolatio; mane cum illis, interroga illos, si
forte sciant, quid factum sit de illo, quem et queris
et ploras. Ego certe credo, quia ipsi ad hoc uene-
runt, ut testimonium de illo perhibeant, et credo,
quod ipse, quem ploras, misit illos pro se et pro te,
ut annuncient resurrectionem suam et consolentur
plorationem tuam. Dicunt (enim) ei: Mulier, quid
ploras? que est causa tanti doloris tui? Non abscon-
das a nobis lacrimas tuas, aperi nobis animum tuum
243b sl. 2 et nos indicabimus tibi desiderium tuum. | Maria ni-
mio dolore confecta, tota in excessu mentis posita,
nullam recipit consolationem (et) ad nullum tendit
consolatorem, sed intra se cogitat dicens: Proh do-
lor, qualis est ista consolatio, qualis est ista uisita-
tio? Onerosi sunt michi omnes consolatores, grauant
me et non consolantur. Ego enim quero creatorem (et)
ideo grauis est michi ad uidendum omnis creatura.
Nolo angelos uidere, nolo cum eis manere, quia pos-
sunt dolorem meum augere et non possunt penitus
delere. Si ceperint michi multa narrare et si uoluero
244a sl. 1 eis ad omnia respondere, | timeo, ne amorem meum
magis inpediant, quam expediant. Denique ego non
quero angelos, sed eum, qui et me fecit et angelos.
Non quero angelos, sed meum et angelorum domi-
num. Tulerunt dominum meum; ipsum solum quero,
ipse solus potest me consolari. Sed nescio, ubi po-
suerunt eum. Circumspicio, si uiderem illum, et non
uideo; vellem inuenire locum, ubi positus est, et non
244a sl. 2 inuenio. Heu, me miseram! Quid agam, quo ibo,
quo enim abiit dilectus meus? Quesiui eum in monu-
mento et non inueni, vocaui et non respondit michi.
Heu me, ubi illum iam queram, vbi iam inueniam?
Surgam certe et circuibo omnia loca, que potero, non

dabo sompnum oculis meis, non dabo requiem pedibus meis, donec inueniam illum, quem diligit anima mea. Effundite lacrimas oculi mei, plorate et nolite deficere. Ambulate pedes mei, discurrite et nolite quiescere. Heu, heu, quo abiit gaudium meum, vbi latet amor meus? Ubi est dulcedo mea? O | cur dereliquisti 244[b] sl. 1
me salus mea? O dolores, o angustie intolerabiles! Angustie michi sunt undique et, quid eligam, ignoro. Si iuxta monumentum maneo, ego illum non inuenio; si a monumento recessero, nescio, infelix, quo uadam, nescio, ubi eum queram. Discedere a monumento mors michi est, stare ad monumentum irremediabilis dolor est. Melius est autem michi sepulchrum domini mei custodire, quam (ab eo) longius abire. Si enim longius abiero, forte cum rediero et ipsum sublatum inueniam aut destructum sepulchrum. | Stabo igitur 244[b] sl. 2
et hic moriar, ut saltem iuxta sepulchrum domini mei sepeliar. O quam beatum corpus meum erit, si fuerit sepultum iuxta magistrum meum! O quam felix anima mea, que egrediens de fragili uase corporis mei, mox poterit ingredi sepulchrum domini mei! Corpus meum fuit semper anime mee labor et dolor, sepulchrum domini mei erit illi requies et honor. Hoc (ergo) sepulchrum (non deseram, quia) in uita mea erit consolatio mea (et in morte mea erit requies mea). Viuens iuxta illud manebo et moriens illi adherebo, nec uiuens nec mortua ab illo se|parabor. Heu, me infelicem! Quare ego tunc non 245[a] sl. 1
prospexi, quando dominum meum sepeliri conspexi? Quare tunc non steti, quare monumentum et corpus eius tunc non perseueranter custodiui? Nunc certe non plorarem sublatum, quoniam aut prohibuissem aut subsecuta fuissem sublatores. Sed, proh dolor, ego uolui obseruare legem et dimisi dominum legis. Legi obediui et eum, cui lex obedit, non custodiui, quamuis cum ipso manere non fuisset legem transgredi, sed adinplere. Pas|cha (enim) ab isto defuncto non conta- 245[a] sl. 2
minatur, sed renouatur. Mortuus ille non polluit mundos, sed mundat inmundos. Sanat omnes se tangentes et illuminat omnes ad se accedentes. Sed quid recolo dolorem meum? Abii, redii, monumentum apertum inueni; ipsum, quem querebam, non inueni. Stabo itaque et expectabo, si forte alicubi appareat. Sed quomodo stabo sola? Abierunt discipuli et me solam plorantem reliquerunt. Nusquam apparet, qui

mecum doleat, nusquam apparet, qui mecum ma-
245[b] sl. 1 gistrum requirat. Apparuerunt angeli, sed | nescio, pro qua causa apparuerunt. Si consolari me uellent, causam, pro qua ploro, non ignorarent; si enim non ignorarent, quid ploro, cur dicunt michi, quid ploras? An ideo interrogant, ut me plorare prohibeant? Queso, non hec michi suadeant, non hec moneant, alioquin me interficient. Quid plura? Ego illis non obediam et dum uiuam, plorare non desinam, donec dominum meum inueniam. (Sed quid faciam, ut illum inueniam?) Quo me uertam, ad quem ibo, a quo consilium petam? Quem percunctabor? Quis mei miserebitur? (Quis me consolabi-
245[b] sl. 2 tur?) Quis indicabit michi, quem diligit anima mea, ubi positus | sit, ubi cubet (in meridie), ubi requiescat? Queso, nunciate illi, quia amore langueo et dolore deficio, nec est dolor sicut dolor meus. Reuertere, dilecte mi, reuertere, dilecte uotorum meorum. O admirabilis, o desiderabilis, redde michi letitiam salutaris presentie tue. Ostende michi faciem tuam, sonet uox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis et facies tua decora. O spes mea, ne confundas me ab expectatione mea. Demonstra michi faciem tuam et sufficit anime mee. Dum Maria sic doleret et fle-
246[a] sl. 1 ret, (cum hec dixisset,) conuersa est retrorsum et uidit Ihesum stantem et nesciebat, quia Ihesus est. Dicit ei Ihesus: Mulier, quid ploras, quem queris? O desiderium anime sue, cur interrogas eam; quid ploras (et quem queris)? Ipsa paulo ante (coram) oculis suis cum magno dolore cordis sui uiderat te, spem suam, suspendi in ligno, et tu nunc dicis, quid ploras? Ipsa (die tertia) uiderat manus tuas, quibus benedicta (sepe) erat, et pedes tuos, quos deosculata fuerat et lacrimis rigauerat, (cruce) clauis affigi, (et tu dolor eius nunc dicis, quid ploras?). Viderat te exspirantem spiritum tuum, et tu dicis, quid ploras?
246[a] sl. 2 Nunc insuper corpus tuum sublatum existimat, | ad quod ungendum, ut se quodammodo consolaretur, ueniebat et tu nunc dicis, quid ploras, quem queris? (Tu scis, quia te solum querit, te solum diligit, pro te omnia contemnit, et tu dicis, quid queris?) Dulcis magister, ad quid, queso, prouocas spiritum huius mulieris, ad quid prouocas animum eius? Tota pendet a te et tota manet in te et tota sperat de te et tota desperat de se. Ita querit te, ut (querens) nichil querat, nichil

cogitet preter te. Ideoque forsitan non cognoscit te,
quia non est in se, sed pro te est extra se. Cur ergo
dicis, quid ploras, quem queris? An putas, quod ipsa 246b sl. 1
dicat, te ploro, te quero, nisi tu prius inspiraueris
et dixeris in corde | suo: ego sum, quem ploras et
quem queris? An putas, quod ipsa cognoscat te,
quamdiu uolueris celare te? At illa existimans, quia
(h)ortulanus esset, dixit ad eum: Domine, si tu su-
stulisti eum, dicito michi, ubi posuisti eum, et ego
eum tollam. O dolor miserabilis, o amor inenarrabi-
lis! Mulier ista quasi densa nube doloris obtecta non
uidebat solem, qui mane surgens iam irradiabat per
fenestras eius, qui per aures corporis sui iam in- 246b sl. 2
trabat domum cordis sui; sed quoniam amore lan-
guebat, isto languore sic oculi cor|dis eius caliga-
bant, ut non uideret, quem uidebat; videbat enim
Ihesum, sed nesciebat, quia Ihesus esset. O Ma-
ria, si queris Ihesum, cur non cognoscis Ihesum? Et
si non cognoscis Ihesum, cur queris Ihesum? Ecce
Ihesus uenit ad te et, quem queris, querit te, et tu
(eum) (h)ortulanum existimas? Verum quidem est,
quod existimas, sed tamen tu in hoc erras, dum sic
eum (h)ortulanum existimas, ut eum non cognoscas.
Est enim Ihesus, est et (h)ortulanus, quia ipse semi-
nat omne semen bonum in (h)orto anime tue et in 247a sl. 1
cordibus fidelium suorum. Ipse omne (h)olus bonum |
plantat et rigat in animabus sanctorum, et ipse est
Ihesus et qui tecum loquitur. Sed forsitan ideo eum
non cognoscis, quia tecum loquitur; mortuum enim
eum queris, sed uiuentem eum non recognoscis.
Nunc in ueritate comperi hanc esse causam, pro qua
a te recedebat et pro qua tibi non apparebat? Cur
enim tibi appareret, quem non querebas? Tu certe
querebas, qui non erat, et non querebas, qui erat.
Tu querendo Ihesum nesciebas Ihesum. O dulcis, o pie
magister, non possum omnino excusare hanc discipulam
tuam, non audeo libere defendere hunc errorem suum,
si tamen | errabat, quia talem te querebat, (qualem te 247a sl. 2
uiderat, et qualem in monumento positum reliquerat).
Viderat quippe defunctum corpus tuum de cruce de-
poni et in monumento reponi, tantusque dolor inua-
serat eam de morte tua, ut nichil posset sperare de
uita tua; et tantus dolor inuaserat eam de sepultura
tua, ut nichil posset sperare de resurrectione tua.
Cum Ioseph posuit in monumento corpus tuum, Ma-

ria pariter, ibi sepeliuit spiritum suum et ita indis-
solubiliter iunxit et quodammodo uniuit eum cum
corpore tuo, ut facilius posset separare animam se
uiuificantem a uiuente corpore suo, quam spiritum
247b sl. 1 (suum) te | diligentem a defuncto corpore tuo. Spiri-
tus enim Marie magis erat in corpore tuo, quam in
corpore suo; cumque requirebat corpus tuum, requi-
rebat pariter et spiritum suum, et ubi perdiderat
corpus tuum, perdidit et cum eo spiritum suum. Quid
igitur mirum, si sensum non habebat, (que spiritum
amiserat? Quid mirum, si te nesciebat, que non ha-
bebat spiritum), quo scire debebat? Redde itaque ei
spiritum suum, quem in se habet corpus tuum. Mox
recuperabit sensum suum et derelinquet errorem suum.
Sed quomodo errabat, que sic pro te dolebat et sic
te amabat? Certe, si errabat, indubitanter dico, quod
247b sl. 2 (ipsa) errare se ignorabat et hic error | non proce-
debat ab errore, sed potius ab amore et dolore. Igi-
tur misericors et iuste iudex, amor, quem habet in te,
et dolor, quem habet pro te, excuset eam apud te, si
forsan errat de te. Ne attendas ad mulieris errorem,
sed ad discipule amorem, que non pro errore, sed
pro amore et dolore plorat et dicit tibi: Domine, si
tu sustulisti eum, dicito michi, (ubi posuisti eum,) ut
ego eum tollam. O quam scienter nescit et quam
docte errat! Angelis dixit: tulerunt et posuerunt, et
non dixit: tulistis et posuistis, quoniam angeli neque
248a sl. 1 de monumento te tulerant, neque in | alio loco te po-
suerunt. Tibi uero dicit: Si tu sustulisti (eum) et (ubi)
posuisti; quia reuera tu te ipsum de monumento
sustulisti et in loco, ubi es, te posuisti. Angelis tuis
non dixit: dicite michi, quoniam angeli non poterant
ex toto dicere, quod de te factum fuerat et ut factum
fuerat. Tibi uero dicit: dicito michi, quia non est
impossibile tibi dicere, quod possibile erat tibi facere.
Tu enim uirtute tua surrexeras et quod de te factum
fuerat et ut factum fuerat, tu ipse feceras. Quid est
autem hoc domine, quod Maria tam crebro dicit et re-
248a sl. 2 petit uerbum istud: | ubi posuisti eum? Dixerat enim
prius apostolis, ubi posuerunt eum, (hoc idem postmo-
dum dixit angelis, ubi posuerunt eum,) et nunc tibi (di-
xit) de te: ubi posuisti eum. Multum dulcescit hoc
uerbum in corde suo, quod sic habundat in ore suo.
Certe, dulcis magister, hoc facit dulcedo tua et hoc
facit ipsa pro amore tuo, quia meminit te dixisse de

fratre suo: ubi posuistis eum? Ex quo enim audiuit
hoc uerbum ab ore tuo, conseruauit illud diligenter
in corde suo et delectata est uti eo in sermone suo.
O quantum diligit personam tuam, que sic diligit
uocem tuam! O quantum desiderat uidere uultum
tuum, que sic desideranter pro|nuntiat uerbum tuum; 248b sl. 1
et quam libenter oscularetur pedes tuos, que tam li-
benter loquitur sermones tuos! Quid est (hoc) etiam,
o bone Ihesu, quod dicit ad te de te: et ego eum
tollam? Ioseph timuit et non fuit ausus tollere corpus
tuum de cruce, nisi in nocte et nisi hoc peteret a Pi-
lato; Maria uero noctem non prestolatur nec Pilatum
reueretur, sed audacter promittit dicens: ego eum tol-
lam. O Maria, si corpus Ihesu forte positum est in
atrio principis sacerdotum, nisi (in quo) apostolorum
princeps calefaciebat se ad ignem, quid factura es?
Ego eum tollam. O admirabilis mulieris audacia!
O mulier non mulier! Et si ancil|la ostiaria interro- 248b sl. 2
gauerit te, quid facies? Ego eum tollam. O ineffabilis
huius mulieris amor! Nullum locum excipit, nichil
anteponit, sine tremore dicit, absolute promittit: di-
cito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam.
O mulier, magna est fides tua, magna est constantia
tua! Tu ergo, bone domine, cur oblitus es dicere:
fiat tibi, sicut uis, et confide, filia, fides tua te saluam
fecit? (Nunquid oblitus es misereri?) Cur igitur non
dicis ei, ubi posuisti te, ut ipsa tollat te super cor
suum et portet te in corpore suo et annunciet te
discipulis tuis? Noli, queso, dulcis magister, illius
iam ultra protra|here desiderium, quia ecce iam tri- 249a sl. 1
duo sustinet te, nec habet, (quid manducet, neque
habet,) unde possit esurientem animam suam reficere,
nisi tu manifestando porrigas illi panem corporis tui
et de fragmentis eius repleas cophinum cordis sui.
Si ergo non uis, ut deficiat in uia, refrigera et con-
forta uiscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es
enim panis uiuus, qui habes in te omne delectamen-
tum et omnem saporem suauitatis. Non enim diu po-
terit retinere uitam corporis sui, nisi tu manifestes
cito sibi te uitam anime sue. Dicit ei Ihesus: Maria!
Conuersa illa dicit ei: Raboni, quod dicitur magister.
Dicit ei Ihesus: Noli me | tangere. O mutatio dextere 249a sl. 2
excelsi! Conuersus est dolor magnus in gaudium ma-
gnum, mutate sunt lacrime doloris in lacrimas amo-
ris. Vbi Maria audiuit: Maria! — sic enim consueuerat

eam uocare magister suus, — presensit in ipsa uoce quandam singularem uocatoris dulcedinem et per eam cognouit ipsum, a quo uocabatur, magistrum suum esse. Tunc reuixit spiritus eius et reuersus est sensus eius. Cum Ihesus adhuc uellet uerba adiungere, non potuit Maria hec patienter expectare, sed pre nimio gaudio irruit in eum dicens: Raboni! Non (enim) arbitrabatur, se indigere uerbis, que inuenerat uerbum, et longe utilius fore existimabat tangere uerbum, quam audire auribus uerbum. O amor fortis |
249ᵇ sl. 1 et inpatiens! Non sufficiebat illi uidere Ihesum et loqui cum Ihesu, nisi et tangeret Ihesum. Sciebat enim, quia uirtus de illo exibat et sanabat omnes. O piissime domine et dulcissime magister, quam bonus es hiis, (qui recto sunt corde, et quam suauis es hiis, qui recto sunt corde et humiles sunt spiritu. O quam beati sunt, qui in simplicitate cordis querunt te, et quam felices, qui sperant in te! Verum certe est et indubitanter verum est, quod tu diligis omnes diligentes te et nunquam derelinquis sperantes in te), qui diligunt te. Ecce enim illa dilectrix tua simpliciter querebat te et ueraciter inuenit (te). (Sperabat in te) et non est derelicta a te, sed plus est consecuta per te, quam expectabat a te. Sequamur igitur, fratres, huius mulieris affectum, (ut perueniamus ad effectum). Ploret unusquisque ad Ihesum et querat confidenter I(h)esum, qui non celabat se querenti peccatrici. Disce, peccator homo, a peccatrice muliere, cui tamen dimissa sunt peccata sua, disce plorare Dei absentiam (et) amare
249ᵇ sl. 2 Dei presentiam. Disce a Maria | Ihesum amare et (in) Ihesum sperare et in querendo Ihesum perseuerare, nulla aduersa formidare, nullam consolationem extra Ihesum recipere, omnia pro(pter) Ihesum contempnere. Disce a Maria et quere(re) Ihesum in monumento cordis tui. Reuolue lapidem ab ostio monumenti Dei, amoue omnem duritiam et repelle omne obstaculum a fide tua. (Tolle) omnem concupiscentiam mundi a corde tuo et diligenter scrutare, si Ihesus est in eo. Si autem non inueneris in eo Ihesum, sta foris et plora. Permane in fide et respice foris ad illos, si forte in aliquo loco uideris eum, et plorando ora Ihesum, ut
250ᵃ sl. 1 dignetur intrare ad te et ha|bitare in te. Et ne forte erecta ceruice repellas eum a te, humiliando inclina te. Et iterum prospice in monumentum Dei, quod est in te, et si uideris ibi angelos, unum ad caput

et unum ad pedes, id est si cognoscis esse in corde tuo quasi celestia desideria, tam ad actiuam quam ad contemplatiuam uitam pertinentia, per que tamen adhuc non possis uidere et habere Ihesum, noli hiis contentus esse, noli adhuc deficiendo quiescere, sed plora Ihesum et quere in te, donec inuenias. Et si (forte) aliquo|modo tibi appareat et desiderio tuo se 250ᵃ sl. 2
representauerit, noli de te presumere tamquam tu eum agnoscas, sed interroga illum et ora, ut indicet tibi se ipsum. Audeo tibi confidenter promittere, si in fide (ad monumentum cordis tu steteris, si plorando) Ihesum perseueraueris, si te cum humilitate inclinaueris et si exemplo Marie nullam aliam consolationem de Ihesu quam Ihesum recipere uolueris, ipso reuelante ipsum inuenies et ipsum cognosces, ita ut non sit tibi necesse querere ab aliis, ubi est Ihesus, sed tu magis indicabis eum nuncians aliis: Quia uidi dominum et hec dixit michi; cui est honor et gloria cum patre et spiritu | sancto in secula se- 250ᵇ sl. 1
culorum Amen.

II.

Incipit planctus sancte Marie.

Rkps. XII. D. 10., fol. 30—34.

30a Qui per uiam pergitis,
hic mecum sedete,
si est dolor similis,
ut meus, uidete;
meum dulcem filium
per iter lugete.

Videte spectaculum!
Uidete spectaculum
in cruce pendentis,
more dampnaticii
crimina luentis,
pro peccato populi
mortem pacientis.

Ordo iuris uertitur!
Ordo iuris uertitur,
equitas turbatur,
iustitia leditur,
racio mutatur,
sine causa filius
meus morti datur.

Vertite iudicium!
30b Quid commisit genitrix,
cur orbatur prole,
me, Iudea, filio,
mundum priuas sole,
patre pio pauperes,
egros adiutore?

Vertite iudicium!
Iniustum iudicium
iudices tractastis,
meum dulcem filium
inuide dampnastis,
quem patibulo crucis
mori iudicastis.

Vertite iudicium!
Uertite iudicium
et uidete iura!
Creatorem perimit
eius creatura
et condempn(a)t[1]) dominum
suum morte dura.

Quod crimen, que scelera
31a com|misit gens effera,
uincla, uirgas, uulnera,
sputa, spinas, cetera
sine causa [2]) patitur.

Nato, queso, parcite,
matrem crucifigite
aut in crucis stipite
nos simul affigite,
male solus moritur.

---

[1]) V rukopise psáno *condempnet*. — [2]) culpa M.

Sed quid prodest, misera,
loquar induratis?
Non absoluent penitus,
quem dampnarunt gratis.
Meus Ihesus moritur
mundo pro peccatis.

Vertite iudicium!
Mi Iohannes, próximos
tuos deprecare,
ut me sinant uulnera
31b sal|tim alligare,
que uides tam fortiter
sanguine manare.

Proch dolor! hinc color
effugit oris,
hinc ru(i)t,[1]) hinc fluit
unda cruoris.

Non sperabam, misera,
talia uidere,
sed credebam penitus
de Ihesu gaudere,
quem crucis patibulo
uideo pendere.

Fili, dulcor unice,
singulare gaudium,
matrem flentem respice,
confer[2]) solatium.

Pectus, mentem lumina
torquent tua uulnera:
que mater, que[3]) femina
32a tam felix, tam mi|sera?

Flos florum, dux morum,
uenie uena,
quam grauis in clauis
est tibi pena.

O quam sero de(d)itus[4])
quam cito me deseris,
o quam digne editus[5])
quam[6]) abiecte moreris!

O quis amor corporis
tibi fecit talia,[7])
o quam dulcis pignoris
quam amara premia!

Fili, dulcor unice!
Fili, dulcor unice,
respice parentem
et uide discipulum
iam deficientem,
dum uidet te Deum
suum morientem.

32b Fili dulcor | unice,
in sero recubuit
supra tuum pectus
et nunc ita remanet
miser et abiectus,
fratre, patre, domino
priuatus dilectus.

Vbi rex amabilis,
ubi rex amâbilis!
Omnes fugierunt,
a timore maximo
furtim abierunt,
te solum patibulo
crucis reliquerunt.

Vbi rex amabilis
solus hic remansit
atque tua uulnera
mecum solus planxit,
cuius dolor potius
piam mentem transit.

---

[1]) V rukopise *rugit.* — [2]) conferens **M.** — [3]) quam **M.** — [4]) V ruk. detitus; editus **M.** — [5]) genitus **M.** — [6]) hic **M.** — [7]) spolia **M.**

*

Consolare, domina,
mater et regina,
33a cur merore de|ficis,
stella matutina;
tuus leuat filius
mundum a ruina.

Consolare, genitrix!
Consolare genitrix,
et sileto michi,
quem dampnatum conspicis
nunc in forma rei,
uere nosti filium
uerum esse Dei.

Consolare, genitrix,
dolet tuus filius
magis te dolente,
sursum tollit lumina
te respiciente
et intendit gemitus
tanto te gemente.

Consolare, genitrix!
Mi, Iohannes, qualiter
possum consolari,
dum infelix orbitor[1])
33b lumine so|lari
et sic tantum dominum
uideo necari.

Sed doleo, adeo
quod deberem mori
nec sic modo penitus
nunc parcerem ori
nec doleo, quanta[2]) debeo
crimina dolere[3])

Vtinam sic doleam,
quod[4]) dolore peream!
nam plus est dolori
sine morte mori
quam perire citius.

Detur nunc[5]) mestissime
corpus uel exanime,
ut sic moriatur minoratus[6])
cesset cruciatus
o(s)culis,[7]) amplexibus.

Ihesus matri loquitur
totus uulneratus:
34a cur tam doles, | mulier,
ecce tuus natus,
unus assit alteri
iam recommendatus.

Postquam (autem)[8]) taliter
piam soluit horam,[9])
iunge matrem uirginem
et ex illa iam hora
su(s)cepit in propria
omni pulsa mora.

Qui pro nobis uoluit
mortem sustinere,
non sinat nos miseras
ignibus ardere,
sed cum suis ancillis[10]))
semper congaudere.
Amen.

---

[1]) Nejspíše za *orbor*. — [2]) Nejspíše chybně za *quam* aneb *quantum debent*. — [3]) Snad za *dolori*. — [4]) *ut* M. — [5]) Reddite M. — [6]) ut sic minoratus M. — [7]) v rukopise *oculis*. — [8]) V rukopise vynecháno. — [9]) Této větě jest těžko porozuměti, snad má býti *„pia soluit (h)ora“*. — [10]) Rukopis náležel a byl sepsán pro ženský klášter sv. Jiří na hradě pražském.

III.

De inexecrabili dolo vetularum.

Imperatrix quedam erat, in cujus imperio erat quidam miles, qui nobilem uxorem et castam atque decoram habebat. Contingit, quod miles ad peregrinandum perrexit, sed prius uxori dixerat: Nullum custodem ultra tibi dimitto, quia satis credo, quod non indiges. Parato comitatu abiit, uxor vero caste vivendo domi remansit. Accidit semel, quod precibus compulsa cujusdam sue vicine epulandi causa domum suam egrederetur, quo peracto ad propria remeavit. Quam quidam juvenis aspectam ardenti amore cepit amare et plurimos nuncios ad eam direxit cupiens ab illa, quantum ardebat amari. Quibus contemptis eam penitus sprevit. Ille vero se omnino contemptum videns adeo dolens efficitur, quod infirmabatur. Sepe tamen illuc ibat, sed nichil ei valuit eo, quod domina per omnia eum sprevit. Accidit quodam die, quod versus ecclesiam perrexit dolens ac tristis, et obviam habuit quandam vetulam in proposito sanctam reputatam. Que cum juvenem tristem vidisset, causam tante tristicie ab eo quesivit. At ille: Quid prodest michi tibi narrare? At illa: O carissime, quamdiu infirmus abscondit a medico suam infirmitatem, non poterit curari. Ideo ostende michi causam tanti doloris! Cum dei adjutorio te curabo. Juvenis cum hoc audisset, ostendit ei, quomodo dominam dilexit. Ait vetula: Perge cito ad domum tuam, quia infra breve tempus te curabo. Hiis dictis juvenis ad domum perrexit et vetula ad propria remeavit. Vetula ista quandam caniculam habebat, quam duobus diebus jejunare coegit et die tercia panem synapi confectum canicule jejunanti dedit. Quem cum gustasset, pre amaritudine oculi ejus lacrimabantur tota die. Tunc vetula ad domum domine perrexit cum canicula, quam juvenis dilexit tantum. Statim a domina est honorifice suscepta eo, quod reputabatur sancta. Dum

autem adinvicem sederent, domina parvam caniculam lacrimantem respexit, admirabatur multum et quesivit causam. Ait vetula: O carissima amica, noli querere, quare lacrimatur, quia tantum dolorem habet, quod vix poterit tibi intimari. Domina vero magis ac magis instigabat, ut diceret. Cui vetula: Hec canicula erat filia mea casta nimis et decora, quam juvenis quidam vehementer adamavit, sed adeo casta erat, ut omnino sperneret ejus amorem, unde juvenis tantum dolens pre dolore mortuus est, pro qua culpa Deus convertit filiam meam in caniculam, sicut tu vides. His dictis incepit vetula flere dicens: Quociens filia mea recolit, quod tam pulchra puella erat, et modo est canicula, flet et consolari nequit, immo omnes ad fletum excitat pre nimio dolore. Audiens hec domina intra se cogitabat: Heu me! simili modo me quidam juvenis diligit et pro amore meo infirmatur. Et totum processum vetule narravit. Vetula hec audiens ait: O carissima domina, noli amorem juvenis spernere, ne forte et tu muteris in caniculam sicut filia mea, quod esset dampnum intolerabile. Ait domina vetule: O bona matrona, date michi sanum consilium, ut non sim canicula. Que ait: Cito pro illo juvene mitte et voluntatem suam sine ulteriori dilacione facias. At illa: Rogo sanctitatem tuam, ut pergas ad eum et tecum ducas. Scandalum enim posset esse, si alius ad eum accederet. Cui vetula: Tibi compacior et libenter tibi eum adducam. Perrexit et juvenem secum duxit, et cum domina dormivit. Et sic per vetulam domina adulterium commisit.

Seznam a výklad slov méně známých.

(Slova podáváme v transkripci a sice dle veršů jednotlivých skládání. Užité zde skratky jsou následující: *P.* = Legenda o sv. Prokopu; *M.* = Pláč Marie Magdalény; *Pl.* = Pláč sv. Mařie; *R.* = Radosti sv. Mařie; *U.* = Umučení Páně; *D.* = Desatero; *Z.* = Zdrávas Maria; *J.* = Svatý Jan apoštol; *S.* = Satyry a ꝥ sice: *SŠ.* = o ševcích; *SC.* = o konšelech; *SK.* = o kovářích; *SS.* = o sladovnících; *SL.* = o lazebnících; *SŘ.* = řezník; *SP.* = pekař; *L.* = o lišce a čbánu; *B.* = Bohatec.)

ande, an, když *P.* 460, 872. *U.* 78, 141, 201, 227, 282, 382, 457.
as, aspoň *Pl.* 397.
bánie, bání; bázeň *Pl.* 253.
běhař, běhoun *D.* 634.
belhavý, kulhavý *P.* 732.
berce, krádce, zloděj *D.* 758.
běs, čert, daemon *P.* 731. *D.* 200.
blázmice, nemoudrá ženština *D.* 533.
blsket, bleskot *M.* 638.
bobtati, vlhkostí se nadýmati, bubřeti *L.* 79.
bočiti sě, na bok čili na stranu se chýliti, nahýbati sě *P.* 240.
boleti, bolestí se trápiti *R.* 478.
bolný, bolavý *D.* 810, 815.
bořiti sě, klesati *Pl.* 144.
bosák, mnich, nosící trepky (sandalia) místo obyčejné obuvi *D.* 871.
božic, excelsus, syn boží *M.* 848.
brádka, vousy na bradě, barba *P.* 910.
bratř, *bratřie*, coll. bratří, fratres *P.* 372, 396, 666, 697, 701, 717, 809, 956, 1042.
bratřec, bratřík *D.* 231. *Pl.* 249; — bratrovec *P.* 768.
brav, stádo drobného dobytka, zvlášť ovcí *U.* 501. *SŘ.* 4, 5.
břežek, malý břeh, zde stráňka, úboč *L.* 28.
brunat, sukno brunatné barvy *D.* 894.
brusec, šátek, utěrák *U.* 132.

bydlo, obydlí, příbytek *P.* 160, 489, 1034, 1062, 1071.

býkovina, maso býkové *SŘ.* 31.

celenie, hojení: to mi bolest bez celenie (irremediabilis dolor est) *M.* 439.

celo, za celo, zajisté, jistě *M.* 43, 97, 251, 460, 592, 681, 714, 753. *D.* 111, 242, *Z.* 9.

čiesť, část, díl, podíl *U.* 138, *D.* 709, 977, 1012, *SŘ.* 40, *SP.* 51.

čiti, čúti, cítiti, pozorovati: čijíci již nečujéše (sentiens non sentiebat) *M.* 111; čije tě k sobě ne na čem (aliquid sentit in te) *M.* 326.

čiž, totiž *P.* 4, 550, *Pl.* 235. Viz *čuž.*

čřevice, střevíce *P.* 920.

črniti, černiti, špiniti, *P.* 704; *D.* 40.

črt, čert *P.* 460; *D.* 364, 594, 612, 966, 1046, 1134. *B.* 274; — *črtek*, čertík *SŠ.* 134.

čso, co *P.* 402, 561, 1005, 1048, 1075; *M.* 107, 781; *Pl.* 59; *U.* 33.

čščenie, ctění *Pl.* 253.

čtvrtýnáct, čtrnáct *R.* 342; sr. druhýnácti.

čuž (povstalo z čujž), totiž *Pl.* 351; *R.* 78, 169, 238, 248, 477, 526.

dci, dcera *R.* 296; *D.* 507, 515, 545, 565; *Z.* 108.

dědic, patron *P.* 3.

dědina, dědičný statek, pozemek *P.* 282, 1104; *D.* 248, 658, 661, 767.

dědinice, dědina, statek dědičný *D.* 1061.

derce, dráč *D.* 757.

diebli, ďábelský *P.* 428.

dieka, dík *D.* 988.

dietce, dítko *B.* 180.

dieti, konati, činiti *R.* 237, 485; *U.* 494; *D.* 390, 392; — *pláč díti* plakati (plorare) *M.* 76.

dieti, nazývati, říkati *P.* 11, 203, 242, 246, 493; *B.* 8, 53.

div, v div, k podivení, neobyčejně *P.* 572; *M.* 709.

dievka (muž. rodu) panic *Pl.* 428; *R.* 29.

doba, čas, časný život *P.* 91; *D.* 228.

dobrojtro, dobré jitro *D.* 885.

dočakati, dočekati *U.* 208.

doňavadž, dokud, dokavadž, donec *P.* 886; *M.* 417; *J.* 25; — *doněvadž M.* 622; — *doňadž, M.* 417, 984; — *donidž, P.* 509; *M.* 423, 532, 980; *Pl.* 170; *D.* 834.

dospěti, k dokonalosti přijíti, prospěti *P.* 73; dokonati *B.* 285.

dotavad, dotud *P.* 157, 886.

doždati, dočkati *Pl.* 157.

dožže, když jemu dožže roha *B.* 21 (do živého došlo.)

dráha, množství, zástup: tu s nimi v tejž drázě bieše *R.* 404.

drahný, veliký, vážný: drahnú pověstku pověde *D.* 1070; — *drahně*, mnoho *SL.* 12.

dřevní, dřívější, předešlý *SŠ.* 64, 80.

drochet, drobet, fragmentum *M.* 823.
druhýnácti, dvanáctý *R.* 489.
družec, druh, přítel *U.* 160; *D.* 33, 236, 1045, 1178.
dřvi, dvéře *P.* 999, 1035; *M.* 780.
dušice, dušička *M.* 98, 466.
dvorný, spůsobný, zdvořilý D. 476; *B.* 76; — *dvorně* *SŠ.* 19; *SS.* 29, 33.
ež, že *P.* 102, 726, 971; *M.* 58, 68, 134, 662, 678; *Pl.* 324; *R.* 178, 216, 362; *U.* 136, 303, 318, 335; *D.* 214; *Z.* 108; *B.* 82, 89, 136, 140, 255.
haditi, haněti, tupiti *U.* 94; *D.* 913.
hladati, hledati *M.* 147, 614, 650, 670; *B.* 48.
hlahol, nářečí, mluva *P.* 969.
hlasec, hlásek *D.* 286.
hložie, hlohoví *B.* 138.
hluk, zástup, hromada lidí *P.* 420.
hody, veliké výroční svátky *P.* 685; *U.* 401.
hodina, hodiny, hodinky, horae canonicae *P.* 85, 370, 1024.
hospoda, pán *D.* 55, 59.
hosták, host, cizinec, zvláště obchodník *P.* 647.
hovědce, hovádko, hovězí dobytek *D.* 729.
hovědina, hovězí maso *SŘ.* 32, 38.
hověti, opatrovati, hleděti *D.* 738.
hřada, na hředě, trám, žerď *D.* 108; bidélce v kurníku *U.* 378, 382.
hřebí, hřeb, hřebík M. 589; *SK.* 60.
hřiesti, zahrabati, pochovati *U.* 495.
hrnúti, hrnouti, snášeti: Hrniechu k nemu *P.* 328.
hubenec, ubožák *SŠ.* 95.
hubenice, ubohá, misera *Pl.* 204, 378; *L.* 50.
hubenosť, bída *Pl.* 207.
hubený, ubohý, bídný, chatrný *Pl.* 102, 148, 203; *D.* 206, 355, 546; *SŠ.* 95; *SC.* 83; *B.* 139.
hudenie, hudba *D.* 178.
húž, houžev *D.* 1134.
hynšt, z středoněm. Hengst, hřebec *P.* 240.
chlap, nevolník, poddaný *D.* 102, 103, 659, 665, 687, 697, 713, 733.
chlapstvo, coll. nevolníci, sedláci *D.* 599.
chovati, opatrovati, ošetřovati, šetřiti *P.* 744, 776; *M.* 482; — *chovati sě,* vystříhati se, chrániti se *P.* 652, 710, 724, 1086; *D.* 118, 259, 1183; *SK.* 2, 4.
chudinice, chudina *D.* 628.
inhed, ihned *P.* 235; *M.* 457, 792; *R.* 166, 323; *D.* 380, 382, 421, *Z.* 45; *SŠ.* 84, 92; *SC.* 16; *B.* 288.
jaz, já *P.* 2, 11, 144 atd.
jazyk, národ *P.* 1017.
jedno, jenom, jen *P.* 85, 162, 196, 226, 342, 640, 654, 916, 1068, 1070; *M.* 122, 136, 163, 606; *U.* 148; *D.* 120, 469, 656, 787; *J.* 23; *SC.* 68; *L.* 9; *SK.* 33; *B.* 199, 283; jednožť *B.* 8, 63.

jelitník, dělající neb prodávající jelita *SŘ.* 56.
jeliž, až, leda, leč *D.* 829; *jeliž-toliž*, když-tedy *D.* 578 a 579, 835 a 837.
ješit, *v ješit*, nadarmo *D.* 117, 1168; — *ješutně*, marně, daremně *D.* 119.
ješutnosť, marnosť, vanitas *M.* 942, 960.
jhra, hra *SŠ.* 91.
jhránie, hraní *R.* 224.
jhráti, hráti *P.* 84; *SŠ.* 3, 46, 57, 74, 89, 93, 99.
jhřec, hráč *D.* 91.
jinoše, jinoch *D.* 559, 580.
jistice, nádoba *P.* 261.
jmě, jméno *P.* 34, 150; *R.* 27; *D.* 13, 692, 680.
káceti, váleti se *B.* 227.
kak, jak *M.* 227, 297, 315, 489, 743 atd.
kaký, jaký *P.* 965, 966; *M.* 243; *D.* 499, 576, 891 atd.
karnáček, z franc. cornette, lat. med. corneta = capitis tegumentum, šat ženský, kryjící plece a někdy až dolů k patám visící, rouška *D.* 282.
katrče, chatrč *SŠ.* 153.
kázanie, přikázanie *P.* 320, 617, 1033 atd.
kázati, kárati, trestati *U.* 196; *SŠ.* 86; — *kázati sě*, káti se *D.* 545.
kázň, trest *P.* 712, 1022; *D.* 962.
kazovati, přikazovati *P.* 480, 592, 1019.
ké, kéž, kýž utinam *U.* 559; *L.* 53; — kéž *U.* 284, 428.
kehdy, kdy, když *P.* 69; — *kehdyž* 299, 615, 817; *R.* 344, 506; *B.* 25; *kehdyžto* *P.* 352; *SL.* 12.
kláda, vydlabaný peň, do něhož u vězení za nohy sázeli *U.* 475.
klánie, píchání, bodání *B.* 25, 157.
klatý, proklatý *R.* 545.
kleceti, kulhati *SK.* 52.
klejnot, klénot *D.* 340, 360.
kmet, stařec *P.* 35; *R.* 370; sedlák *D.* 653, 661, 670. 674, 683.
kmoška, kmotra *D.* 888.
kněz, kníže *P.* 216, 219, 234 atd.
kněžie, coll. knězi *P.* 94; *D.* 184.
kochati, milovati *R.* 433; — *kochati sě*, těšiti se *R.* 300, 430; *D.* 260; *B.* 132.
kokot, kohout *M.* 778; *U.* 187, 378, 382.
koláč, dar, odměna *D.* 464, 468, 580; *SC.* 69, 82, 83.
kolence, kolínko, koleno *P.* 438.
konieř, kdo koňmi kupčí *D.* 915.
konšel, radní pán *SC.* 1, 15, 23 atd.
kostečník, kdo kostky metá *D.* 968, 1021; *B.* 303.
kotcovník, kramář v kotci, t. v boudě *D.* 916.
kotec, bouda kramářská *B.* 23.
kotiti sě, převracovati se, kutáleti se *L.* 38.
kotní, porodní *R.* 281.
kozina, kozí maso *SŘ.* 29.
kra, celistvý kus *P.* 191.
kradba, krádež, kradená věc *D.* 1039.

křikati, křičeti *Pl.* 77; *U.* 431.
křivedlný, nepravý, křivý *SC.* 76; *křivelně SC.* 6.
kropenina, kropené, strakaté sukno neb plátno *D.* 895.
krópě, krápě *D.* 207.
krutně, ukrutně *M.* 590.
krychle, kostka *SŠ.* 49, 53.
krýti sě, skrývati se *M.* 266.
ktvu, kvetu *P.* 66; *Pl.* 209.
kumplet, completorium, poslední večerní modlitba v breviři *P.* 837.
kúpě, zboží *D.* 388, 390, 850.
kyjevý, *kyjevá rána*, rána holí daná *D.* 324.
kvas, hody *B.* 264.
latiník, kdo bohoslužbu latinsky vykonává *P.* 983.
leč, sotva *SS.* 13; — *leč-leč*, buď-neb *P.* 626.
lejchéř, z středoněm. Leiher, locator, lichvář *P.* 648.
lemiez, břevno, trám *U.* 490; *SC.* 86.
leň, leniv *P.* 756.
lepota, dobrota *P.* 537.
lib-lib, buď-buď *SŘ.* 13; *libo-libo D.* 648.
líce, osoba *U.* 270.
líčiti, dokazovati *U.* 297.
lidmě, klamně *SŘ.* 21.
lotr, loupežník, zbojník *D.* 625 a 626.
ľutostivý, milosrdný *P.* 345.
macati, makati, hmatati *SŘ.* 16.
manstýř, monasterium, klášter *P.* 607.
masný, tlustý *P.* 220.
matera, matka *D.* 225.
mdléti, lanquere, deficere, nemocněti, mdlým býti *M.* 73, 547, 717, 812.
měděnec, měděný peníz *D.* 188.
měch, pytel *U.* 612; *D.* 369.
měšček, pytlíček, tobolka *D.* 285.
měščky, měšťanky *U.* 516.
měť, zmatek *M.* 289.
milosrdenství, láska *R.* 543.
milosť, láska, amor *M.* 15, 105, 426, 547, 600 atd.; milosrdenství *U.* 512, 580: *D.* 359.
milostivý, milostný *M.* 852.
milostník, miláček *M.* 554.
minúti sě, ztratiti *Pl.* 216.
mlazší, učenníci, Jünger *U.* 20.
modlba, modlitba *M.* 985.
modlitevník, modlící se: Chcuť tvój modlitevník býti = chci se za tebe modliti *SC.* 12.
mříti hlad, hladem mříti *P.* 440.
mrkati, smrkati se *U.* 201.
mrzatý, mrzutý, mrzký *U.* 626.
mrzutý, mrzký, nečistý *D.* 432, 1137.
mútiti sě, rmoutiti se *Pl.* 414; *U.* 116, 586, 594; *SC.* 48.
mužebojce, kdo zabil muže, homicida *D.* 235, 245.
myslce, dem. mysl, mens *M.* 73.
náboženství, pobožnosť *P.* 669, 680, 716; *R.* 267, 542; *D.* 1171.
nábožnička, nábožná žena *D.* 483.

nadjíti, najíti, potkati *B* 74.
nadtrutiti, zarmoutiti *R*. 61.
nalit, rychle, náhle *D*. 294; *L*. 52; *B*. 20.
napytlovati, napodsívati *ŠP*. 9.
narázeti sě, na svět přijíti, naroditi se *U*. 98.
nebožka, nebohá *L*. 87.
nedas kde, ledas kde *P*. 1072.
nedodati, nedati, nedopřáti *B*. 211.
nedužný, neduživý *R*. 551.
někaký, nějaký *U*. 412, 580.
nekázaný, nezvedený, nemravný *D*. 174; *SŠ*. 86, 118.
některde, někam *P*. 482.
nelenovati sě, nemeškati, neváhati *P*. 451.
nematný, řádný, bezúhonný *U*. 642; — *nematně* *M*. 787.
neostávati, nezanechati *P*. 1063.
neostaviti sě, nepřestati *SŘ*. 59.
neosvědčiti, neodkázati *D*. 690.
nepíle, nepéče: ano j'mu tiem nic nepíle (= nedbá o to) *D*. 128.
nepodobně, neslušně *U*. 325; *B*. 188.
nepokryti sě, neskryti se, *M*. 922.
nepostati sě, nestáti se, *B*. 126.
nepotázati sě, nerozmýšleti se *SC*. 15, 61.
nepřepúščeti, nedovolovati *P*. 968.
nepřezlíti sě s kým, nepřemoci jeho zlostí *P*. 1044.
neprónésti, nezraditi *D*. 449.
neroditi, nechtíti *M*. 334, 810, 977, 983; *U*. 233, 552, 596, 607; *D*. 148, 562; *SŠ*. 139; *B*. 19, 44, 114.
nerozpačiti sě, nerozpakovati se, nepochybovati *P*. 803.
nerozpačně, bez rozpaků *M*. 991.
nesličný, nespůsobný, nevhodný, nepěkný *D*. 173, 189.
nesmierný, nemírný *D*. 112, 114.
nestrpělný, nesnesitelný *M*. 430.
netáhnúti, neváhati, nemeškati, sotva: netaže Ježúš slova skonati (= sotva skonal slova) *U*. 236; ona toho řieci netaže (= sotva to řekla) *L*. 88; netáhneš ot neho jeti (= sotva odjedeš od něho) *SK*. 51; on toho netaže řieci (= sotva to řekl) *B*. 209.
neumiera, nemíra *M*. 833.
nevěra, nepoctivosť *SŘ*. 17; *SP*. 49.
nevzdál, nedaleko *M*. 170.
nezajímati, zasáhnouti: koněm nezajímaje (t. hřebíkem kovaje, nepíchnouti ho do živého) *SK*. 64.
nic, tváří k zemi skloněný: ti chodie svú vierú nici *D*. 42; — *nice*, sklopeně: jenž již pro tě hořem nice *M*. 734; jež črt vnese v peklo *nice* *D*. 364.

niče, nic *U*. 426, 578; *D*. 104, 458, 715; *L*. 10, 19; — *ničs M*. 691; *D*. 682, 692, 1128; *SŘ*. 50; *B*. 18, 239; — *ničse D*. 217.
niejstěj, kamna, prsk *L*. 15.
nikake, nijak *D*. 730, 768.
nikte, nikdo *M*. 816; *Pl*. 261, 262; *R*. 196; *D*. 442.
niž, aniž *M*. 194, 404, 411;
noha kozie, klíč zlodějský, paklíč *D*. 1018.
notiti, notovati, zpívati *P*. 688.
nožnice, pochva *U*. 269.
nrav, mrav *P*. 52.
nunvice, z něm. Nonne, jeptiška *D*. 396.
núze, bída, úzkost, tíseň *P*. 833; *M*. 429, 488; *Pl*. 117, 238, 245; *D*. 1062; *SŘ*. 23.
nýti, mříti, chřadnouti *M*. 27.
obake, však, jednak, předce *M*. 331, 355, 445.
obec, společnost, tovařistvo *P*. 492.
oběcati, slíbiti *U*. 38; *D*. 578.
obelhaviti, kulhavým učiniti, ochromiti *SC*. 43.
obchoditi: že ji tak slavně obchodil (staral se o ni) *R*. 232; žebráním sě obchodieše (pomahal) *P*. 889; kacieřskyť sě obchodie (chovají) *P*. 971; ktož sě s mečem rád obchodí (zachází) *U*. 271; obchodie sě po řemesle (živí se řemeslem); *SL*. 27; řezník sě takto obchodí (obchod vede) *SŘ*. 1; se mnú sě obchodíš mile (obcuješ) *B*. 111; jaz sem sě s tobú rád obchodil (obcoval) *B*. 141.
obid, pohanění, oprobrium: Však tě ona málo před tiem viděla v obid všem *M*. 580.
oblúditi, oklamati *L*. 52; — *oblúzena*, oklamána *M*. 280.
obrtnúti sě, obrátiti se *M*. 843.
obúzeti, haněti, tupiti, osočovati *Pl*. 19; *D*. 1112.
očivěstvie, zřejmosť, viditelnosť *M*. 794.
oděnice, oděv *D*. 792.
odiva, divadlo, spectaculum *Pl*. 9.
ohař, lovčí pes *D*. 604.
ohladati, spatřiti *R*. 388.
ohlubnice, roubení okolo studně *L*. 57.
omladky, šestinedělí, kout *R*. 149, 164.
omračiti, zatmíti *U*. 610.
oplákati, omyti *U*. 136, 140.
oplaniti, obnažiti *U*. 322.
oplesť, opletení *M*. 72.
opravovati, říditi, spravovati *P*. 621; *D*. 430.
opsěti, v psa se proměniti *D*. 512.
opsovati, zacházeti jako se psem, plísniti *P*. 975.
optati, ptáním vyhledati *D*. 1034.
oruží, zbraň *U*. 245.
osa, kůl *Pl*. 75.
osázati, posaditi *D*. 274.
oslnúti, oslepnouti *Pl*. 259.
ospati, osypati: ospe jej *SS*. 36.
ostati, opustiti, nechati *P*. 216, 655, 661, 1063; *SP*. 59; *B*. 234.

ostaviti, opustiti *M.* 82, 428; — *ostaviti sě*, přestati *SS.* 51.
osvěta, světlost, světlo *P.* 860; Z. 96.
ošiti líce, zpoličkovati: nebť v ten čas ošiji líce *SŠ.* 104.
otjímati sě, zpěčovati se *U.* 133; *B.* 213.
otčík, dem. otec *D.* 219, 765, 1176; Z. 94.
otchoditi, opustiti *SŠ.* 146.
otěžovati, těžké činiti, obtěžovati *M.* 380.
otjéti, odejmouti *M.* 686; *U.* 266, 465; — *otjéti sě* zbaviti *U.* 226; chtě sě těm slovóm otjéti (vyhnouti) *U.* 361.
otjinovad, odjinad *M.* 722.
otlúčiti, uděliti *P.* 1016; odloučiti *M.* 432, 470.
otmlúvati, slovy odpírati *P.* 938.
otpoviedati, vypovídati, odříkati *P.* 330.
otpraviti, vykonati, odbyti *R.* 451.
otpuščenie, dovolení k odjití *P.* 745, 842; *M.* 769; *R.* 158; *B.* 324.
otpustiti, dovoliti *U.* 644, *D.* 1076, 1080.
otrzň, číhání, chytání ptáků: letie jako na otrzň k nim *D.* 293.
otspíleti, žert odplatiti *D.* 130.
otstúpiti, opustiti koho, odpadnouti od koho *U.* 179, 181.
ottavadto, odtudto *P.* 7, 788.
ottuchą, potěcha, odpověď *R.* 66.
ottušiti, odpověděti *SŠ.* 61; *SK.* 30; ulehčiti *B.* 92.
ovnieř, z něm. Ofner, hrnčíř *D.* 916.
ovšem, zcela, zúplna, vůbec *P.* 79, 82, 906, 951; *U.* 535.
ozřieti sě, ohlédnouti se *U.* 517.
pakosť, škoda, zlé, protivnost *D.* 499.
pakostiti, škoditi *D.* 958.
pánek, panáček *B.* 232.
pasec, pásek *D.* 285.
pasobřišec, břichopásek *D.* 80.
páteř, z lat. pater noster, modlitba *P.* 85; *D.* 781, 841.
péstovati, na rukou nositi, chovati *R.* 393.
pěš, pěšky *D.* 866.
pěšiti, pěchovati, bušiti: mé srdéčko v túhách pěšie *M.* 376.
pěticát, padesát *P.* 858.
píle, pilnost; co píle (na pilno) mým smutkem tobě *D.* 431; nebť jiného nenie píle (na pilno, potřebí) *B.* 112.
pisati, psáti *U.* 552; *D.* 267.
piščba, pískání D. 178.
piščec, pískač *D.* 183.
pivnice, sklep *D.* 98.
plémě, potomek *R.* 463.
ploditi, konati, činiti, páchati, množiti P. 680, 972; *D.* 744, 749; *B.* 143.
plvati, plivati *Pl.* 74; *U.* 340.
pněvie, coll. pně, pařezy *P.* 189.
pobdieti, mysliti mnoho na něco *B.* 116.
počen, počav U. 394.
počiti, pocítiti *M.* 857.

podboj, práh *P.* 1030.
podjímati, zmocniti se, uchvátiti *M.* 786.
podlážený, podlážděný *U.* 64.
podlinka, široké oblemování sukně *D.* 284.
podobný, hodící se, spůsobný *P.* 90, 130.
pohrabati, pochovati, pohřbiti *M.* 449.
pohřiesti, pohřbiti *U.* 645, 648.
pochovati sě, schovati se, ukliditi se *P.* 546.
pojéti sě, zhrnouti se v jedno *P.* 492.
poklínati, proklínati *D.* 131.
pokotiti sě, pokutáleti se *L.* 33.
pomknúti sě, jíti, ubírati se: tehdy sě zástup židovský z města pomče *U.* 229.
pomluva, rozmlouvání, úmluva *D.* 549.
pomocitel, pomocník, pomahatel *Pl.* 41.
poně, snad, aspoň *M.* 829.
ponidž, poněvadž *P.* 340.
ponožka, pták za nožku uvázaný, aby jiné vábil, volavec *D.* 272, 296
ponúkati, vybízeti *B.* 311.
popravce, soudce *D.* 246, 1100.
popraviti, utratiti, odpraviti *U.* 514, 531.
poprsek, paprsek M. 637.
pořád, po pořádku, jedno do druhém *P.* 779.
porocstvie, pohanění, tupení *P.* 967.
porokovati, domlouvati, haněti *P.* 1000; *U.* 135, 517; *B.* 203, 306.
porúhati sě, posmívati se *U.* 557, 569.
poselkyni, služka *U.* 348.
poselnice, služka *Z.* 29.
pospěti, prospěti, pospíšiti *P.* 812; *Pl.* 46.
pospíleti, posmívati se, posměch míti *D.* 127.
postřetnúti, potkati *Z.* 81.
potaz, potázaní, rozvaha, rozmysl *SŠ.* 51.
potěščiti sě, povléci se *L.* 21.
potvrzovati, schvalovati, stvrditi *D.* 1048.
pověsť, povídka *D.* 89; *B.* 73.
pověstka, povídka *D.* 1070.
povisnúti, zůstati viseti *SC.* 86.
požičený, půjčený *B.* 101.
práce, starosť *M.* 272; bolesť, nemoc *B.* 226.
pracný, nemocný *P.* 316, 411, 414, 430, 743, 867, 894; *Pl.* 41, 197.
pravenie, vypravování *P.* 125; *D.* 177.
prázden, bez práce, nezaměstnaný *P.* 75.
přebojník, zbojník *D.* 847, 967.
přebyti, pobyti, setrvati *M.* 116.
preč, pryč *P.* 471; *SŠ.* 89, 103; *SL.* 16.
předvorný, předivný *P.* 237.
přehubený, přebídný *SŠ.* 157.
přelesť, přeluzení, klam *P.* 120.
přeluda, lákání, lesť *P.* 724.
přelúditi, přelstiti *D.* 397, 472.
přeludník, podvodník *D.* 794.

přeludstvie, klam, šalba *P.* 1026.
přeluzovati, klamati *D.* 353.
přepúščeti, dovoliti *D.* 964.
přesaditi, strhati *L.* 36.
přestať, přestání *M.* 195.
převáženie, odvaha, audacia *M.* 783.
přezmilelý, velice milý, nejmilejší *Pl.* 230.
přibiti, zbiti, vybiti *SŠ.* 6.
přičiniti, přidati *M.* 845, 866.
přijéti sě, ujíti se, přichytiti se *U.* 253; *D.* 339; — *přijímati sě SŘ.* 33.
přielišený, přílišný *M.* 629.
přiložiti, připojiti *P.* 10; přikryti *U.* 654; přičítati *D.* 247.
přilúčiti, připojiti *M.* 698.
prima, první hodinka: Tu mši po primě zpievají *P.* 677.
přimknúti, přistrčiti *SP.* 11; — *přimknúti sě*, přiblížiti se *P.* 384.
přirozenie, rod: člověčie přirozenie svého nevie nic skončenie *B.* 10; příbuzenství: jako přirozeniu milému *B.* 252.
přivinúti, k sobě přijmouti *P.* 332.
projhráti, prohráti *SŠ.* 83. 98, 128.
prokný, *prokní*, každý *U.* 72; *B.* 62, 320.
promluvenie, řeč *P.* 913.
prorada, zrada *U.* 97.
proradce, zrádce *U.* 120, 231, 234.
proraditi, zraditi *U.* 7, 93, 104.
prospěšenstvie, prospěch, štěstí *P.* 954.
protiva, protivenství *U.* 10. 12.
provláčiti, odkládati, protrahere *M.* 811.
provrhnúti, vrhnutím kostek prohráti *SŠ.* 68, 70, 79, 138.
pruhatina, pruhaté sukno neb tkanina *D.* 896.
prvěnec, prvorozený *R.* 350. 354.
ptáti, tázati se *P.* 363; *U.* 240; *D.* 46; hledati *P.* 160; *M.* 706, 944, 979; *D.* 188; *SC.* 34.
pústky, pusté, opuštěné místo, obydlí *L.* 3, 21.
pychosť, pýcha *B.* 45.
pytati, ptáti *M.* 1001.
ranie, *za ranie*, časně ráno *M.* 247; *D.* 158.
roba, služka, děvka *R.* 117; *D.* 432, 1137.
rodič, příbuzný *U.* 372.
rodička, příbuzná *D.* 547.
rodina, příbuzenství *B.* 270.
roditeli, rodičové *P.* 54, 59.
rok, shromáždění, lhůta, čas *U.* 12; *SC.* 27; *B.* 339.
rotiti sě, přisáhati *U.* 373.
rovný, spravedlivý, slušný *P.* 134.
rozhlédati, pozorně prohlídati *SS.* 63; *SL.* 53.
rozkázati, vypravovati *M.* 256.
rozpierati, roztáhnouti *SŘ.* 36.
rozpranie, zpírání, spor *M.* 232.
rozpravovati, vypravovati *R.* 443.

rozum dávati, dáti na vědomí, na srozumění *P.* 226.
rozžieci sě, rozpáliti se *P.* 257.
rúčí, rychlý *P.* 383; — *rúče* rychle *P.* 298, 586; *M.* 215, 791, 837.
rúšiti, porušiti, pošpiniti *D.* 1150.
sbožie, jmění, bohatství *P.* 22, 40, 122, 138, 282, 590, 621 atd.
sbožice, jmění, bohatství *D.* 1092; *SC.* 68; *B.* 276.
sdieti, učiniti, udělati *M.* 781; *P.* 237; *R.* 474; *U.* 19, 576 atd.
sedě, hle, ecce: a sedě mě jmáte *U.* 242; a sedě, vece, učenník Ježúšev stojí *U.* 358.
sěn, ten *P.* 600; *U.* 167, 179, 187; *Z.* 4, 74, *J.* 38.
shlédati sě, pohlížeti *U.* 101.
shlučiti, shromážditi *P.* 297, 977.
shon, konec: ptav do posledních shona *P.* 300.
shrnúti sě, shromážditi sě, zastaviti se: shrnu sě při jednej skále *P.* 172.
scházeti, zahynouti, umříti *U.* 271.
schovati, pochovati, pohřbiti *P.* 866, 928.
sirý, opuštěný *Pl.* 89.
skázati, ukázati, říci, vzkázati *M.* 312, 364, 541, 982; *U.* 413.
skopcevina, skopové maso *SŘ.* 30.
skoro, brzo, rychle *P.* 811, 992; *U.* 44; *D.* 377; *L.* 36; *B.* 274, 275; *v skoře* *P.* 113, 209.
sláti, poslati *P.* 62.
sleptati, pohltiti *P.* 990.
sličný, slušný, vhodný *P.* 163, 401, 721; *sličně* *D.* 672.
smiera, míra, modus *M.* 330.
smierný, mírný, skrovný *R.* 537.
smútiti, zbouřiti *U.* 394; *smútiti sě,* nepokojnu býti, zarmoutiti se *Pl.* 356; *R.* 62, 456.
snaď, na snaď míti, snadno, lehko to míti moci *D.* 856.
sňatek, sbor, shromáždění *P.* 578, 603, 676; *R.* 448; *D.* 751, 966.
snieti, sníti, dolů vzíti *U.* 649; *D.* 360.
śníti, sejíti, pojíti *P.* 94, 755, 777; *M.* 32, 56; *U.* 9; *J.* 30; *B.* 249.
socha, kůl *U.* 499.
sok, nepřítel, hance, žalobník *P.* 962, 987, 993, 1005, 1020, 1037, 1057; *D.* 633, *B.* 340.
spas, spása, spasenie *R.* 102.
spíle, ze středoněm. spil, žert, hříčka *P.* 1040, 1047; *B.* 240.
spíleti, posmívati se, žertovati *U.* 420, 506; *D.* 1026. *L.* 78.
spieti, přispěti, pomoci *U.* 363.
spoluvěk, téhož věku, vrstevník *P.* 51.
spořiti, množiti *Pl.* 146.
spósobovati, připravovati *P.* 622.
sprostenstvie, sprostnosť, simplicitas *M.* 896, 909.
spustiti, odpustiti *P.* 830; *D.* 904.

spúzeti, sháněti *D.* 1061.
stav, postava *P.* 904.
stěhnúti, přinášeti, přivážeti *P.* 411.
stolec, trůn *P.* 550.
strádati, postrádati, pohřešovati *R.* 390.
strasť, bída, trápení *M.* 903; *Pl.* 207; *D.* 813; *Z.* 70.
strastný, ubohý, bídný *Pl.* 89, 122, 201, 379.
strava, pohřební kvas *U.* 534.
stravice, strava, potrava *SŠ.* 18.
stravný, hodovný *SL.* 2; — *stravně*: tu sobě stravně utěžieváše (živil se) *P.* 190.
strázň, starosť *M.* 137.
stráž mój, strážce můj *R.* 477.
střed, prostřed *R.* 466.
stýskati, tesklivosť jeviti, bědovati *B.* 255.
sukně, vrchní oděv, talár *P.* 758, 868, 870, 915; *U.* 535, 537; *D.* 898.
světlý, vidomý, vidoucí *R.* 549.
svobodstvie, nadání, privilegium *P.* 590.
sznámě, zřejmě: kromě ač ty svú tvář sznámě podáš chleba tvého těla *M.* 819.
sžímati, smačkati *P.* 418; sžímaje své zuby i pleci.
šarlat, tkanina hedvábná, červená *D.* 893.
ščívalník, obuvník (z něm. Stiefel) *D.* 917.
šilink, peníz, solidus *D.* 854, 859, 862, 864.
škaplěř, scapulare, krátký šat mnišský *P.* 917.
škorně, bota sedlská *SŠ.* 20, 21, 27, 36.
šos, z něm. Schoss, daň z domu neb statku, poplatek *D.* 609.
tako, takto *L.* 7; *B.* 137.
tále, zástava: dávajíť svój život v táli *D.* 96.
ťdy, tehdy *P.* 153, 484; *M.* 679, 863 atd.
téci, běžeti *P.* 224; *D.* 159.
tele vodné, vodnatelnosť *D.* 809.
temný, slepý *P.* 523, 525.
téžměř, téměř, skoro *M.* 530.
točuž, totiž *M.* 319, *R.* 59, 348, 518; *točiž* *M.* 971. Viz *čuž*.
toliž, viz *jeliž*.
tovařišie, coll. tovaříši *P.* 491.
trank, z něm. Trank, nápoj *D.* 811.
tráti, trvati *M.* 836.
tresktati, trestati *Pl.* 69; *SŠ.* 3; *B.* 204.
tretovati, z něm. treten, šlapati *D.* 198.
trh dieti, smlouvati se *D.* 390, 392; *trh rovný*, míra rovná *SS.* 11.
třiedník, vicarius, náměstek *P.* 110.
trud, práce úsilná, namáhání: když proň činie také trudy *D.* 156; móž-li co za mój trud býti *SC.* 17.
truditi, namáhati, trmáceti *U.* 320; *B.* 262.
trudně, bídně, bolestně *B.* 229.
truchlý, truchlivý, smutný, *Pl.* 201.
trúp, trubec, samec včelní *D.* 646, 647, 651.

tryščeti, činiti zvláště něco zlého *Pl.* 84, 413, 416.
tržiti, smlouvati sě *SŘ.* 21.
tudiež, zde, tudy, sem *P.* 188, 358; *M.* 695, 706, 708, 917; *U.* 590.
túha, hoře, smutek, zármutek *P.* 832; *M.* 376, 430, 512 atd.
tupati, dupati *B.* 107.
tušiti, naději dávati *B.* 149, 251.
túžice, hoře *Pl.* 205.
tvář, podoba *D.* 345, 356; *tvář hlúpá*, zvíře, hovado *D.* 122.
tvořec, stvořitel *P.* 47; *D.* 15, 17, 21, 24 atd.
úfati, doufati, *M.* 84, 94, 175, 603 atd.
uhlédati, nalézti *M.* 910.
ujímati, utíkati, běžeti *P.* 1064.
uklid, pokoj *U.* 41.
uléci, ulehnouti *M.* 664; *B.* 211.
ulíčený, vylíčený *D.* 278.
uloženie, ustanovení *R.* 94.
umařiti, umořiti *D.* 236.
umeniti, umenšiti *P.* 794.
umníti, umenšiti *M.* 186, 384; *Pl.* 305.
umyšlenie, úmysl *P.* 286.
úpiti, úpěti, *B.* 325.
úpor, pažiť, trávník *U.* 177.
úrok, ustanovení, uzavření *R.* 108.
ustati, unaviti se *L.* 40.
ustavenie, ustanovení, nařízení *P.* 145, 321, 618; *M.* 493; *B.* 9.
ustavičstvie, stálost, vytrvalost *M.* 793.
ustaviti, ustanoviti, uložiti *P.* 1056; *R.* 352; *SL.* 46.
ústavný, ustavičný, stálý *P.* 154; *ústavně*, *P.* 648, 672; *M.* 164, 476; *Z.* 27.
utéci sě, přijíti *SC.* 69; *B.* 269.
utěkovati sě, utíkati se *P.* 502.
utěžiti, získati, vydělati, vytěžiti *P.* 190; *SŠ.* 18; *SŘ.* 6.
utkati, potkati *U.* 239; *D.* 883.
útroba, vnitřnost, srdce, mysl *M.* 368; *R.* 457; *B.* 219.
utrpěnie, utrpení, trpělivost *P.* 140, 183, 199, 437.
uvázati sě veň slovy, počal s ním mluviti *D.* 425.
valchař, kdo valchuje sukno D. 97.
vdieti, zastrčiti *U.* 269.
vece, *vecechu*, řekl, řekli *U.* 573; *M.* 359; *U.* 538 atd.
věc, příčina, causa *M.* 361.
več, v co *P.* 84.
věč, věčně, na věky *U.* 142; *J.* 34.
vědmo, vědomě, scienter *M.* 743.
věhlasný, moudrý, opatrný *D.* 520.
velbiti sě, vynášeti se, chlubiti se *P.* 511, 669.
velím, mnohem *D.* 992.
venda, vejda *U.* 201.
věrdunk, z něm. Vierdung, t. j. čtvrt hřivny, asi 16 grošů pražských *D.* 578; *SŠ.* 20, 36, 52, 58; *SK.* 36, 37.
věrovati, na víru přijímati, zaklínati se, dušovati se, *U.* 366; *D.* 919.

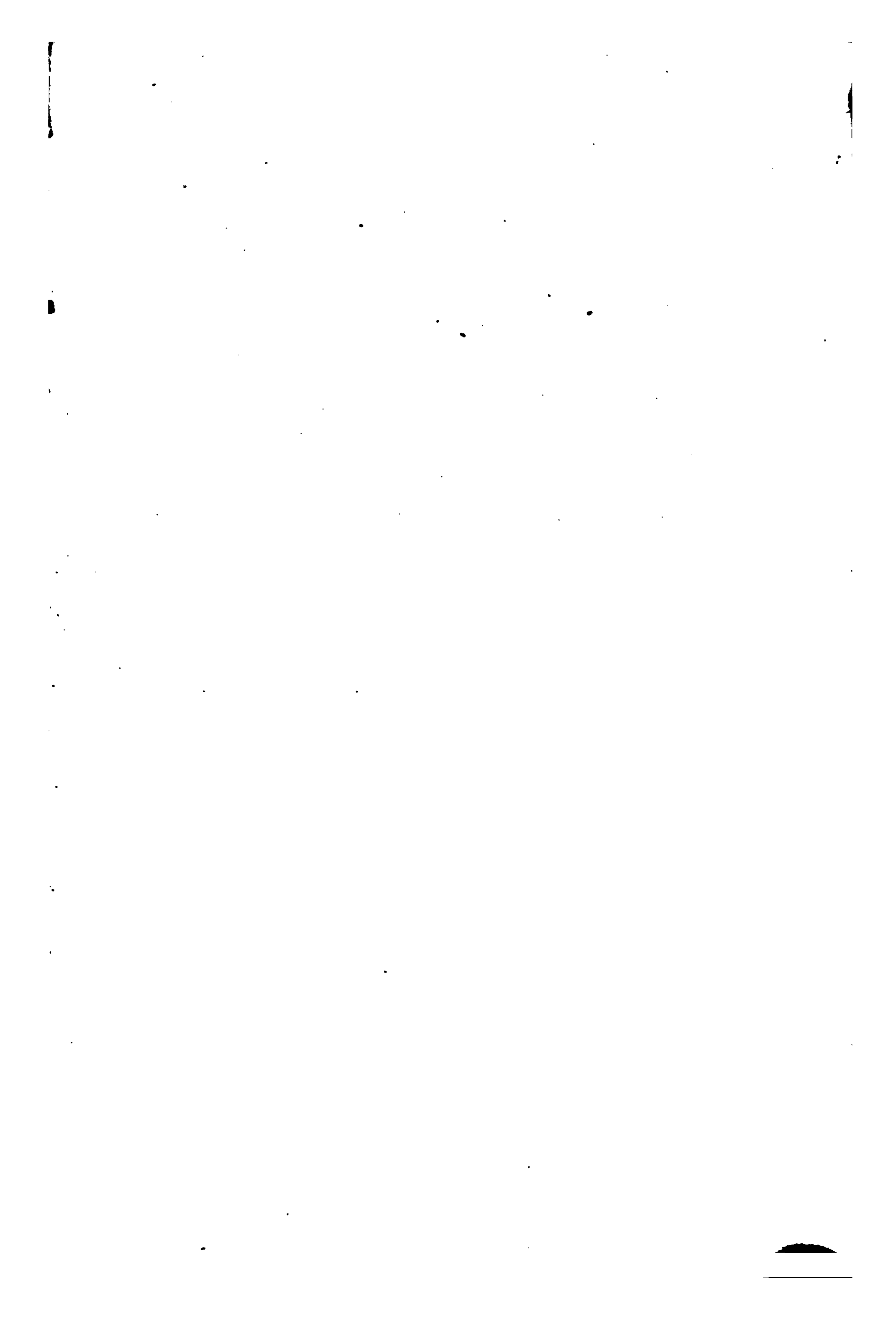
vet: buď s tobú vet (budiž tak s tebou věc srovpána) *D.* 662.
vetčas, v ten čas, hned *SŠ.* 86.
vezdy, vždy *P.* 53, 56, *M.* 103, 320 atd.
věžník, pes *SŘ.* 44, 45.
viliti, smilniti *D.* 1132.
vítanie dáti, přivítati *B.* 258.
vládanie, vláda, panování *P.* 594.
vlasť, země, krajina *M.* 904; *Z.* 69.
vlaščí, vlastní, zvláštní, singularis *M.* 859.
vloha, vlastnosť, jakosť *D.* 1023.
vložiti, odevzdati *D.* 841, 1036; *Z.* 22.
vnada, návěští, poučení *P.* 292.
vníti, vejíti *R.* 40, 166, 185, 465; *D.* 1159; *SŘ.* 46; *B.* 290.
vňuž, jako *P.* 450; *M.* 84, 366, 611, 633, 872; *Pl.* 118; *R.* 191; — *vniž*, *M.* 72, 169.
vpastovati sě, pásti se, nahleděti se: přietelé sě vpastovachu *B.* 330.
vrovnati, rovnati, podobati *U.* 328, 335, 574; *SL.* 9.
vsloniti, zasloniti *U.* 118.
všaký, každý *P.* 24, 459; *M.* 276, 832 atd.
vše, vždy, stále *P.* 468,
všeckerný, každý *P.* 505, 873; *M.* 935; *Pl.* 417; *R.* 499.
všitek, všecken *U.* 515.
vtočiti sě, vniknouti, vlézti *L.* 15.
vyjhráti, vybráti *SŠ.* 54.
vykládati sě, vynímati se, odtahovati se *D.* 311.
vyložený, vyňatý, nad jiné předčící *U.* 63; *D.* 1136.
vyňata z uma, zbláznila se *M.* 611.
vynem, vyňav: Vynem kus z vína *U.* 125.
vynda, vyjda *U.* 384.
vyndi, vyjdi *M.* 218.
vyspati, vysypati *SS.* 35.
vytasiti, vytáhnouti, vyhoditi: uzříš ho z krčmy vytasě *SŠ.* 148.
vyvřieti, vypustiti *D.* 604.
vz, opak dolů: ten chce vz vodu *D.* 132.
vzbránievati, zbraňovati *M.* 202.
vzbydliti, bydliti *R.* 488.
vzhladati, hledati *R.* 458.
vzchod, východ *R.* 308.
vzímati, bráti, vybírati *D.* 802.
vzmluviti, promluviti *D.* 572, 574.
vzniknúti, vydobyti se, vstáti *M.* 651; vzhůru vyjíti *L.* 92.
vzníti, vzejíti *M.* 57.
vzpřeč, vzpoura, odpor *R.* 114.
vztrhati, vzhůru trhati *U.* 338; *D.* 273.
vzývati sě, nazývati se *R.* 416; *D.* 984.
vžda, vždy *B.* 16.
za, zda, zdaž *P.* 707; *U.* 102; *Z.* 28.
zabylý, bláznivý, nemoudrý *Pl.* 58.
zadniti, dnem zabiti, zandati *D.* 1082.
zádušie, nadání *P.* 575, 582.
zahynúti, umříti *P.* 1023.

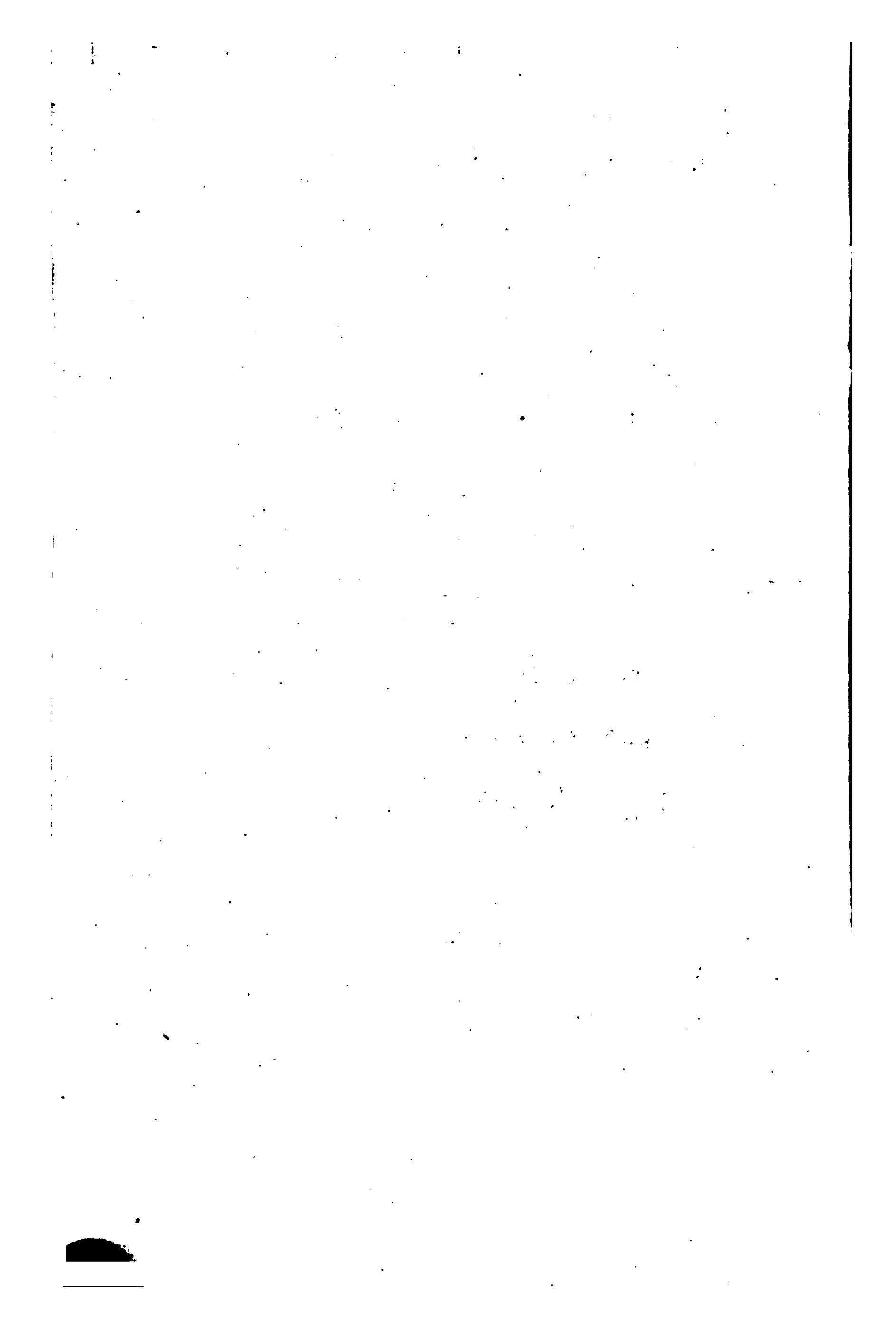
zajutřie, rano, mane *U.* 388.
základ, sázka *SŠ.* 46, 93, 98.
zákon, řád, řehole *P.* 6, 7, 132, 139, atd.
založenie, přirozená povaha: v založeniu věrně zbudi *M.* 949.
zamietati, zamítati, zavrhovati *D.* 1149.
zamúcenie, zarmoucení *Pl.* 93.
zamútiti, znepokojiti, turbare *Pl.* 23; — *zamútiti sě*, zarmoutiti se *U.* 100.
zamutný, zarmoucený *M.* 223.
zasloniti, zastíniti *R.* 98.
zatratiti, zahubiti, ztratiti *U.* 23.
zčrnati, zčernati *B.* 170.
zdíti sě, zdáti se *M.* 610.
zhoditi, nahraditi: jazť jej toho doma zhozi *SŠ.* 120.
zloděj, zločinec *U.* 530, 568, 925.
zlodějstvo, kradené věci *D.* 963.
zlosť, nešlechetnosť, hřích *P.* 176, 177; *D.* 852, 957, 1146.
zmacati, *zmaceti*, omakati *SŘ.* 10.
zmilelý, milý, přemilý *Pl.* 116, 130, 139, 164 atd.
zmilitký, milý *Z.* 6, 73, 84.
zpodliniti, podlinky obsaditi *D.* 283.
zprostiti sě, rozvázati se *P.* 381.
ztkaničiti, tkanicemi ozdobiti *D.* 281.
ztratiti, utratiti, promrhati *D.* 1092.
ztvrdalý, zatvrzelý *Pl.* 109.
zvěstě, jistě *M.* 403, 789, 952.
zvlášti, zvláště *R.* 468.
zvolenník, vyvolený *Pl.* 255.
zvyčej, zvyk, obyčej *P.* 355.
zžíti, stráviti *D.* 630.
žák, jahen, clericus *D.* 872.
žákovstvo, nižší světské duchovenstvo *D.* 600.
ždáti, čekati *M.* 103, 117 121 190.
žehnati, zažehnávati *D.* 503.
žíti, užívati *P.* 341; 637; *SS.* 4; *B.* 328.
živenie, život *M.* 463.
živiti, při životě nechati *L.* 87.
živótek, život *D.* 238.
žváti, žvýkati *SŠ.* 158.

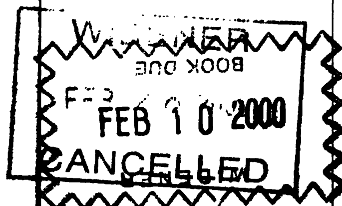
Opravy tiskových chyb.

Na	str.	3	ve	verši	4	stojí	ciž	za	čiž.
„	„	13	„	„	162	„	seděl	„	sěděl.
„	„	15	„	„	181	„	Nelze	„	Nelzě.
„	„	17	„	„	216	„	kněze	„	knězě.
„	„	19	„	„	233	„	jmějieše	„	jmějéše.
„	„	29	„	„	402	„	co	„	čso.
„	„	33	„	„	457	„	Prokopu	„	Prokopě.
„	„	39	„	„	550	„	ciž	„	čiž.
„	„	39	„	„	561	„	co	„	čso.
„	„	45	„	„	631	„	skrze	„	skrzě.
„	„	56	na	l.	22ª 6	„	czty	„	czſty.
„	„	57	ve	verši	826	„	sedě	„	sědě.
„	„	59	„	„	843	„	uzrěv	„	uzřev.
„	„	79	„	„	35	„	tuž(e)nie	„	túž(e)nie.
„	„	85	„	„	126	„	otešla	„	(ne)otešla.
„	„	96	na	l.	35ᵇ 6	„	Marne	„	Martie.
„	„	97	ve	verši	313	„	čest	„	čiest
„	„	99	„	„	319	„	tocuž	„	točuž.
„	„	99	„	„	331	„	obaké	„	obake.
„	„	101	„	„	355	„	obaké	„	obake.
„	„	107	„	„	445	„	obaké	„	obake.
„	„	124	na	l.	45ª 6	„	tě	„	tie.
„	„	129	ve	verši	776	„	až	„	a(č).
„	„	131	„	„	803	„	čini	„	činy.
„	„	172	na	l.	61ª 19	„	gest	„	geſt.
„	„	179	ve	verši	84	„	nerušeti	„	nerúšeti.
„	„	200	na	l.	71ª 9	„	poczye	„	poczie.
„	„	205	ve	verši	451	„	dokonce	„	do konce.
„	„	237	„	„	317	„	sědě	„	sedě.
„	„	281	„	„	226	„	buoh	„	Buoh.
„	„	287	„	„	294	„	nalit	„	nalit.
„	„	295	„	„	402 atd.	„	zbožie	„	sbožie.
„	„	341	„	„	1016	„	svatokrádcov	„	svatokrádcóv.
„	„	367	„	„	27	„	ustavně	„	ústavně.
„	„	371	„	„	37	„	Coj'	„	Co j'.

Obsah.

WIDENER
BOOK DUE
FEB 1 0 2000
CANCELLED